

VÁTI VÁROSÉPÍTÉSI KFT.

TATA VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Forrás: Szerző készítése

VÉLEMÉNYEZÉSI ANYAG

2021. MÁRCIUS HÓ

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	5
1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK	6
KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK	6
KÖZIGAZGATÁS	7
HELYI MUNKAERŐ-PIACI VONZÁSKÖRZETEK	8
ORSZÁGON BELÜLI INGÁZÁS	8
RÁBA-DUNA-VÁG EGTC	9
1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	10
Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	10
Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Koncepciója	10
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA	16
1.3.1. Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési terve	16
1.3.2. Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve	25
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI	35
1.4.1. Baj község	35
1.4.2. Dunaszentmiklós község	36
1.4.3. Kocs község	36
1.4.4. Környe község	37
1.4.5. Mocsa község	37
1.4.6. Naszály község	38
1.4.7. Szomód község	39
1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA	40
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai	40
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	41
1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA	42
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	42
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	43
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA	45
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	45
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	52
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	52
1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA	54
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	54
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	64
1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA	66
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre	66
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	67
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése	72
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)	72
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	73

1.9.6. A humán tőke és a települési szolgáltatások rendelkezésre állása.....	76
1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE.....	78
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	78
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere.....	80
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	81
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	81
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás	81
1.10.6. Intézményfenntartás	81
1.10.7. Energiagazdálkodás.....	82
1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK, OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK	83
Okos város települési szolgáltatások	83
1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA	85
1.12.1. Természeti adottságok.....	85
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet	92
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek	94
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	108
1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA	110
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	110
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	113
1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA.....	114
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	114
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	123
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter	126
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése.....	127
1.14.5. Az építmények vizsgálata	127
1.14.6. Az épített környezet értékei	130
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	136
1.15. KÖZLEKEDÉS	138
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok	138
1.15.2 Közúti közlekedés.....	142
1.15.3. Közösségi közlekedés	146
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés.....	149
1.15.5. Parkolás.....	149
1.16. KÖZMŰVESÍTÉS	150
1.16.1. Víziközművek	150
1.16.2. Energia	153
1.16.3. Elektronikus hírközlés.....	158
1.17. KÖRNYEZETVÉDELME (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)	160
1.17.1. Talaj.....	160
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek	161
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme	165
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés	166
1.17.5. Sugárzás védelem	168
1.17.6. Hulladékkezelés.....	169
1.17.7. Vizuális környezetterhelés	170
1.17.8. Árvízvédelem.....	171
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák.....	173
1.18. KATASZTRÓFAVÉDELME (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)	174
1.18.1. Építésföldtani korlátok	176

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség	178
1.18.3. Egyéb	179
1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	182
1.20. VÁROSI KLÍMA.....	183
HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ.....	187
2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE	188
HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	194
3.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS	195
3.1.1. A folyamatok értékelése.....	195
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	195
3.1.3. A településfejlesztés és - rendezés kapcsolata	198
3.2. PROBLÉMATÉRKÉP/ÉRTÉKTÉRKÉP.....	199
3.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK.....	200
3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	200
3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	212
3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	212
TÉRKÉPMELLÉKLET	213

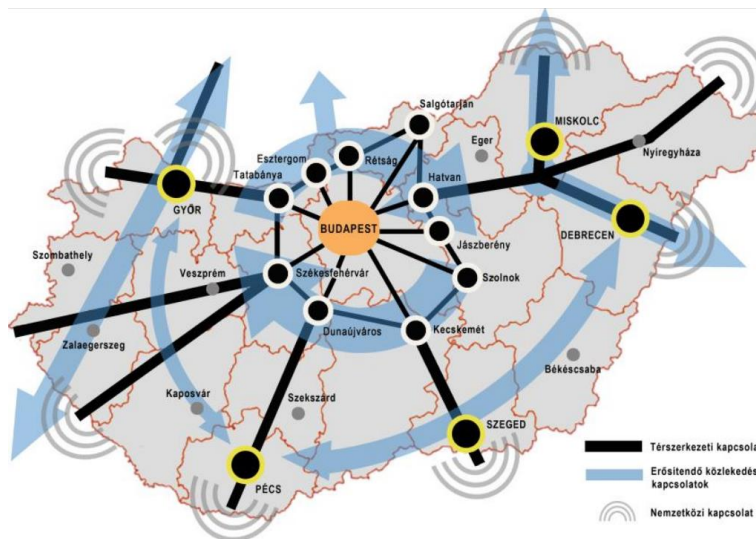

HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Tata város a Közép-Dunántúl régióban helyezkedik el, azon belül Komárom-Esztergom megye középső részén, a Kisalföld és a Dunántúli-középhegység határán, az Által-ér mentén fekszik. A város a Tatai járás székhelye. Lakossága: 23.441 fő (KSH, 2019.01.01), középvárosnak minősül. Területe: 7811 ha, a népsűrűsége pedig 299,72 fő/km². Tatát a következő települések határolják: Baj község, Dunaszentmiklós község, Kocs község, Környe község, Mocsa község, Naszály község, Szomód község, Tardos község és Vértesszőlős község. [Izd. Térképmelléklet: Településhálózat]

Stratégiai kapcsolatok szerkezete Magyarországon

Forrás: OFTK

Tata az országos térszerkezetén belül a Bécs-Pozsony-Budapest növekedési zónában, a Budapest-Tatabánya-Győr-(Pozsony/Bécs) közlekedési folyosó mentén található.

A város része az Oroszlány-Tatabánya-Tata város csoportnak, mely városokkal és a vonzáskörzetükbe tartozó kisebb településekkel együtt funkcionális várostérséget alkot. A várostérség központja Tatabánya, de a települések közötti munkamegosztás szempontjából Tata lakóterületi és rekreációs-turisztikai szerepe kiemelkedő.

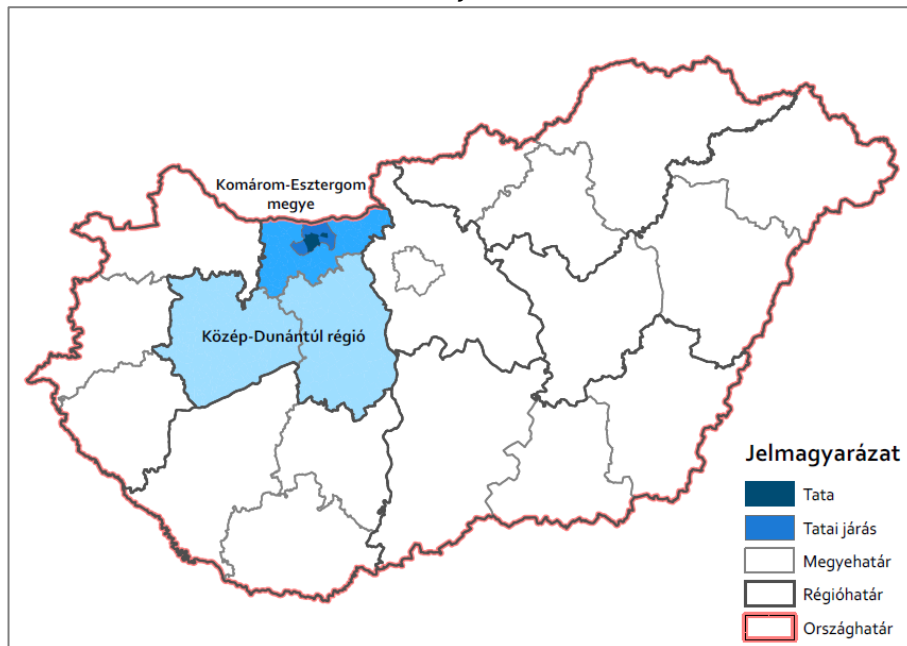
Tata országos jelentőséggel bír természeti- és épített környezetének köszönhetően turisztikai, a MH 25. Klapka György Lövészandár létesítményei kapcsán honvédelmi, míg a tatai olimpiai edzőtábor (Általános Olimpiai Központ) folytán a sportélet terén is. Ezenfelül térségi szempontból jelentékeny gazdasági, oktatási és foglalkoztatási, valamint egészségügyi központként jelenik meg a város.

KÖZLEKEDÉSI KAPCSOLATOK

Tata közigazgatási területét érinti az M₁-es autópálya. A város elérhetősége a 8119. j. Tata-Velence összekötő útnál kialakított csomóponton keresztül biztosított. Az M₁-es autópálya felőli további kapcsolatot a Remeteségi pihenőhely felőli leágazás jelenti, a Fekete út irányába. A város belterületi úthálózatának legfontosabb eleme a településen átvezető 1 sz. Budapest-Tatabánya-Győr-Hegyeshalom elsőrendű főút, valamint számos alsóbbrendű út biztosítja a szomszédos településekkel a kapcsolatot és a város úthálózatának a gerincét. Tata város közigazgatási területét a belterülettől északra érinti a MÁV 1. sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal, melyen egy vasútállomás (Tata vasútállomás) és egy megállóhely (Tóvároskert megállóhely) található.

KÖZIGAZGATÁS

Tata elhelyezkedése

Forrás: Saját szerkesztés

KÖZÉP-DUNÁNTÚL RÉGIÓ

A régiót Fejér, Komárom-Esztergom és Veszprém megyék alkotják. Központja Székesfehérvár, a területe 11.086,47 km², lakónépességének száma 2019. december 31-én 1.060.755 fő volt. Településeinek száma 401 db, ebből 4 db megyei jogú város (Székesfehérvár, Tatabánya, Dunaújváros, Veszprém). Tata a régió nyolcadik legnépesebb települése.

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

Megyeszékhelye Tatabánya. A megye területe 2264,35 km², mellyel az ország legkisebb területű megyéje. Lakónépességének száma 2019. december 31-én 300.995 fő, így 133 fő/km²-es népsűrűségével Pest megye után a második legsűrűbben lakott megyéje az országnak. Településeinek száma 76 db, ebből:

- Megyei jogú város: 1 db (Tatabánya)
- Város: 11 db (Ács, Bábolna, Dorog, Esztergom, Kisbér, Komárom, Lábatlan, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tát, Tata)
- Nagyközség: 2 db
- Község: 62 db

Járásainak száma 6 db,

Tata a megye harmadik legnépesebb városa Tatabánya és Esztergom után.

TATAI JÁRÁS

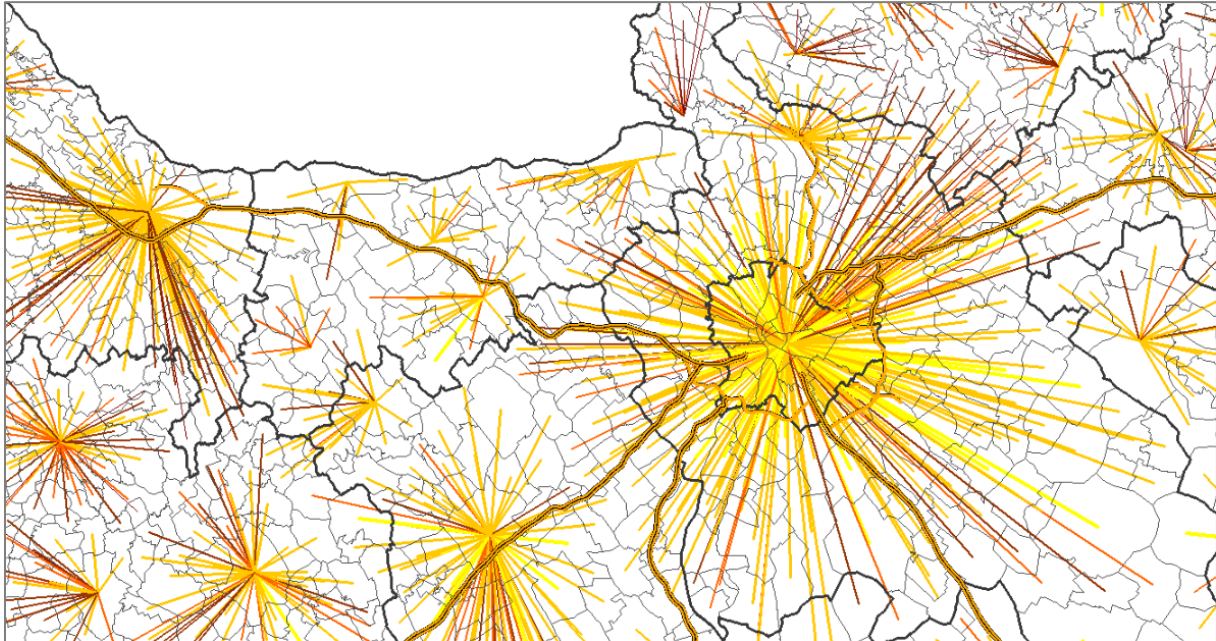
A járásek kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló, 2012. évi XCIII. törvény alapján felálló járásek tekintetében Tata város a Tatai járáshoz tartozik, melynek székhelye is egyben.

A járáshoz 10 db település tartozik, melyek a következők: Baj, Dunaalmás, Dunaszentmiklós, Kocs, Naszály, Neszmély, Szomód, Tardos, Tata és Vértestolna.

A járás területe 306,71 km², lakónépességének száma 2019. december 31-én 39.142 fő. A járás népességének kb. 60%-a Tatán él, a város pedig a szűkebb térség hagyományos kereskedelmi, kulturális, oktatási egészségügyi és idegenforgalmi központja.

HELYI MUNKAERŐ-PIACI VONZÁSKÖRZETEK

Helyi munkaerő-piaci vonzaskörzetek (LLS)

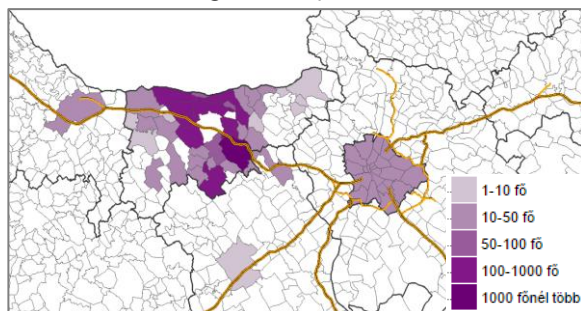

Forrás: <https://www.teir.hu>

Tata településhálózati szerepét szemlélteti a településre és a településről történő ingázás. A helyi munkaerő-piaci vonzaskörzetek rendszere (Local Labour System – LLS) az országban azokat a településeket, településcsoportokat jelöli ki, amelyekbe rendszeres ingázás történik munkavállalás céljából. Komárom-Esztergom megyében öt vonzaskörzet alakult ki (Tatabánya, Esztergom, Komárom, Kisbér és Tata központokkal). A város elhelyezkedéséből adódóan a megye középső feléből fogad ingázókat, helyi munkaerő-piaci hatása leginkább a várostól északra elhelyezkedő települések területére terjed ki.

ORSZÁGON BELÜLI INGÁZÁS

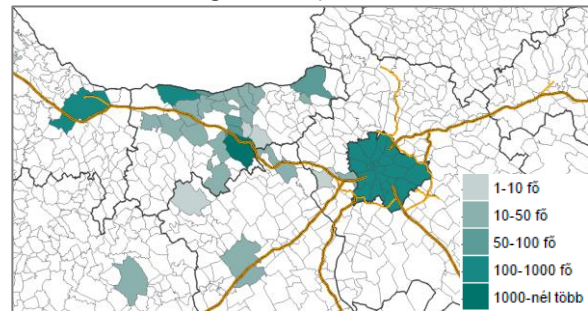
Ingázás településre

Forrás:

<https://www.teir.hu/telephalo2012/telephalo.html?%20ApplicationDefinition=.%20ApplicationDefinition.xml>

Ingázás településről

Forrás:

<https://www.teir.hu/telephalo2012/telephalo.html?%20ApplicationDefinition=.%20ApplicationDefinition.xml>

Tata város településhálózati szerepének egyik vetületét szemlélteti a településre, illetve a településről ingázók száma. Ez alapján látható, hogy Tata lakosságának jelentős része ingázik,

melynek elsődleges céltelepülései Tatabánya, Győr, Budapest és Komárom. A településre történő ingázás kapcsán legjobban érintett Baj, Dunaalmás, Kocs, Komárom, Mocsa, Naszály, Neszmély, Oroszlány, Szomód, Tardos, Tatabánya és Vértesszőlős.

RÁBA-DUNA-VÁG EGTC

A város az országhatáron átnyúló Rába-Duna-Vág Európai Területi Társulás területén helyezkedik el.

❖ Tagok

- Magyarország: Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat, Pest Megyei Önkormányzata
- Szlovákia: Nagyszombati Kerületi Önkormányzat (Trnavský samosprávny kraj), Pozsonyi Kerületi Önkormányzat (Bratislavský samosprávny kraj)

- Célja megvalósítani a határon átnyúló együttműködést az alábbi területeken:

- Infrastruktúra
- Energetika
- Információtechnika
- Gépjárműipar
- Idegenforgalom
- Oktatás
- Kultúra és egyház
- Sport és ifjúság
- Programmenedzsment közös projektekre
- Duna és mellékfolyóinak fejlesztése
- Logisztika
- Kis- és középvállalkozások támogatása
- Környezetvédelem és mezőgazdaság
- Egészségügy

Forrás:

http://egtc.kormany.hu/?_preview=758315b9-bff1-0869-2b4e-00005b7147b7, A Rába-Duna-Vág Korlátolt Felelősségű Európai Területi Társulás alapszabálya (2016. június 29.)

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

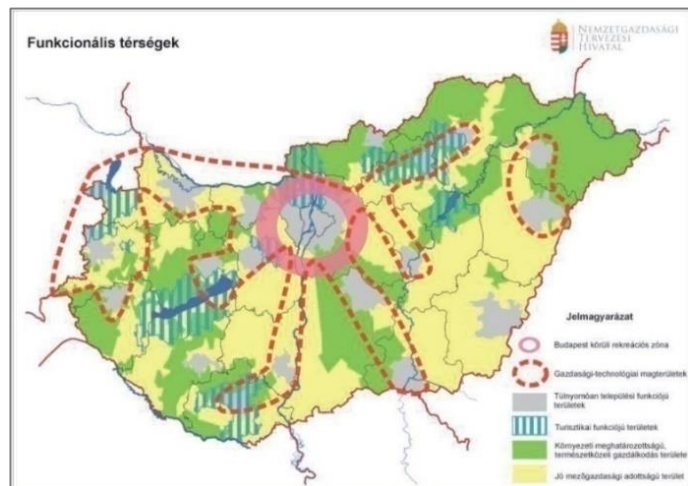
NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 – ORSZÁGOS FEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával elfogadta a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és területfejlesztési Konceptióról szóló határozatot. A Konceptió jövőképet, fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg, valamint kijelöli a 2014-2020-as fejlesztési időszak nemzeti és szakpolitikai súlypontjait. A OFTK felülvizsgálata jelenleg folyik.

Funkcionális térségek

A Konceptió 15. ábrája: Demográfiai prognózis (2010-2021) becslései alapján Tata város területén 0,01 és 10% közötti népesség növekedést jósolt a 2010-es bázisévhez képest.

A térszerkezeti jövőkép fejezetben szereplő 34. ábra: Funkcionális térségek szerint Tata (Tatabánya és Oroszlány városokkal együtt) a túlnyomóan települési funkciójú területek és a gazdasági-technológiai magterület térségébe sorolt.

Forrás: OFTK

A 3.1.4.6. Nemzeti és perspektivikusan nemzetközi jelentőségű nagyvárosi térségek fejezetben szereplő, 39. ábra: Városhálózat szerint Tata a belső gyűrű városai között van számon tartva, egyúttal része a budapesti agglomerációnak és a főváros körül található 40/80 km-es ipari/logisztikai gyűrűnek, valamint része a Tatabányával és Oroszlánnyal alkotott agglomerálódó térségnek is.

A koncepció megfogalmaz megyei fejlesztési irányokat Komárom-Esztergom megyére, így Tatára vonatkoztathatóan is:

- ❖ Versenyképes, innovációt és befektetéseket támogató családbarát urbanizált táj kialakítása
- ❖ Fenntartható vízgazdálkodási, ökológiai, rekreációs fejlesztések megvalósítása
- ❖ Intermodális közlekedésfejlesztés összehangolása
- ❖ Vidéki tájak új egyensúlyának kialakítása
- ❖ Integrált fenntartható vízgazdálkodás infrastruktúrájának kialakítása
- ❖ Rozsda-, és barnamezős területek differenciált újrahasznosítása, rehabilitációja
- ❖ Tájgondnokság megszervezése
- ❖ Kooperációra épülő tájfejlesztés
- ❖ Kvaterner szektor, K+F, felsőoktatás és középfokú szakképzés megerősítése
- ❖ Leszakadó településrészek integrálódásának elősegítése

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptió, 2014.

Komárom-Esztergom Megye Közgyűlése 3/2014. (III.07.) sz. határozatával fogadta el a „Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptió” c. dokumentumot.

A megye *jövőképe*: Stabilan az élvonalban

A megye fejlődéséhez szükséges, jövőképben kijelölt pillérek – új térszerkezeti erővonalak és térségi együttműködési hálózatok kiépülése, a tudásalapú- és információs társadalomba történő felzárkózás, a sokrétű alkalmazkodás feltételeinek megerősítése – biztosítanak stabil alapot a megye kifejező erejű címszavakban kiválóan összefoglalt, hosszú távú elképzelésének. Az élvonalbeli szerepet megőrizni és megerősíteni a tőkevonzó képesség és a multinacionális tőke iránti nyitottság megtartásával lehetséges, míg a stabilitás a globális válságjelenségeknek való kitettség csökkentésével érhető el és tartható fenn.

A fent említett pilléreket kibontva a fejlesztési koncepció által elénk tárt jövőkép legfontosabb aspektusait így foglalhatjuk össze:

- ❖ Az Oroszlány-Tata-Tatabánya, illetve a velük egyre szorosabb kapcsolatot kialakító Komárom, valamint ezen városok funkcionális városi térségének újrapozicionálása megtörténik oly módon, hogy a városhálózati csomópont egy élhető, szolgáltató, környezettudatos, nemzetközi szinten jegyzett gazdasági motorrá fejlődik. A megye magas szintű ellátását a városok és térségeik együttes erővel biztosítják majd, ugyanis 2030-ra magától értetődővé válik a szoros és sokrétű térségi együttműködés.
- ❖ A megye és a Duna kapcsolata több szempontból újraszerveződik. A Komáromnál és Esztergomnál megépülő új Duna hidak megerősítik az észak-déli (határon átnyúló) kapcsolatot, e hídfővárosok térszerező szerepüket együttműködve megerősítik. Ennek segítségével Duna menti településlánc kialakulása is esélyessé válik és megvalósul a térség integrált közlekedési, területhasználati, gazdasági, turisztikai és mentális megújulása.
- ❖ Újra számottevő tényezővé válik az – egyre növekvő arányokban megújuló forrásokra épülő – energiaipar, felzárkózik az élelmiszeripar és a zöldipar.
- ❖ A Tatabánya központú városhálózati csomópontban koncentrálódnak a nagy forgalmat vonzó, és sok munkalehetőséget biztosító közép- és nagyvállalatok, míg a Duna menti térség fő irányai a fenntarthatóan működő hagyományos ágazatok, a kisebb szállítás- és nagyobb tudásigényű, valamint a távmunka lehetőségét is megteremtő üzleti, lakossági, rekreációs és turisztikai szolgáltatások.
- ❖ A fentebb leírtak elérésében is szerepet játszik, de önmagában is fontos pontként szerepel: a rozsdaterületek, tájsebek, barnamezős területek, valamint a bányászati, ipari múlt emlékeinek transzformálása, rehabilitációja megtörténik.
- ❖ A folyamatosan bővülő, jelentős hozzáadott értéket termelő ipar felszívja a környező nagyvárosi egyetemek kihelyezett felsőfokú műszaki képzéseinek végzetetteket.
- ❖ A várostérség megújult lakóterületei, sokrétű szolgáltatásai vonzó környezetet biztosítanak a változatos igényű lakosság számára.
- ❖ A vidék demográfiai és gazdasági konszolidációja öt pilléren alapulva valósul meg: az élelmiszervertikum versenyképessége, foglalkoztatási és jövedelemtermelő kapacitása javul; az urbanizált térségekkel való kapcsolat jelentősen javul, az infokommunikációs rendszerek kihasználtsága fejlődik; a kisváros-hálózat és a mikro központok stabilizáló szerepe megnő; megvalósul a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás és a diverzifikált helyi gazdaság; a civil társadalom, a közösségek, a humán- és társadalmi tőke fejlődik.
- ❖ A megye egyik legdinamikusabban bővülő ágazatává válik a turizmus, valamint a helyi keresletre is építő rekreáció

Átfogó célok 2030-ig

❖ Városhálózati csomópont: XXI. századi urbanizált táj

A párhuzamos kapacitások leépítésével, összehangolt területfelhasználással, az ipari területek differenciált átalakításával, az Által-ér mentének integrált fejlesztésével és tájrendezésével az Oroszlány-Tatabánya-Tata-Komárom-Révkomárom alkotta városhálózati csomópont versenyképes, népességmegtartó központtá fejlesztése.

❖ Duna menti térség új minősége

A nagytérségi összeköttetéseket biztosító hidak és átkelők segítségével a Szlovák-alföld és az Észak-Dunántúl szerves gazdasági kapcsolatának kialakítása. A Komárom-Révkomárom-Almásfüzitő-Ács terület egység Dunára szerveződő térséggé fejlesztése, amely minőségi lakó- és rekreációs környezetet biztosít. A térség a kreatív, környezetbarát kis- és mikrovállalkozások, valamint az ipari-logisztikai fejlesztések célterületévé alakítása. A Duna mente Ács és Komárom térségében történő rászervezése az M₁ folyosójára a Dunára merőleges főhálózati kapcsolatok sűrítésével. A Duna mentén kelet-nyugati irányú közösségi közlekedés megvalósítása. A fejlesztésekhez a barnamezős-, illetve rozsdaterületek igénybevételével történő megvalósítása.

❖ A megyei vidéki tájak új egyensúlya

A Kisalföld, a Gerecse-Pilisi dombvidék és a Bakonyalja-Vértes dombvidék differenciált fejlesztése. Ezen belül a Kisalföldi területek rendkívül jó mezőgazdasági adottságainak, a fennmaradt termelési kultúrának és a térség megújuló energiatermelésben betöltött szerepének kiaknázása. A turizmus megye által koordinált és a helyi lakosság életminőségének javításával is összehangolt fejlesztése, melynek főbb területei a világörökségi-várományos értékekhez való kapcsolódás, az egyházi zarándokturizmus, a megyei szinten szervezhető lovas- és borturizmus, valamint a tájspecifikus sportturisztikai szolgáltatások.

Stratégiai célok rendszere 2014-2020

A területi célok közül a Tatát érintőket ismertetjük.

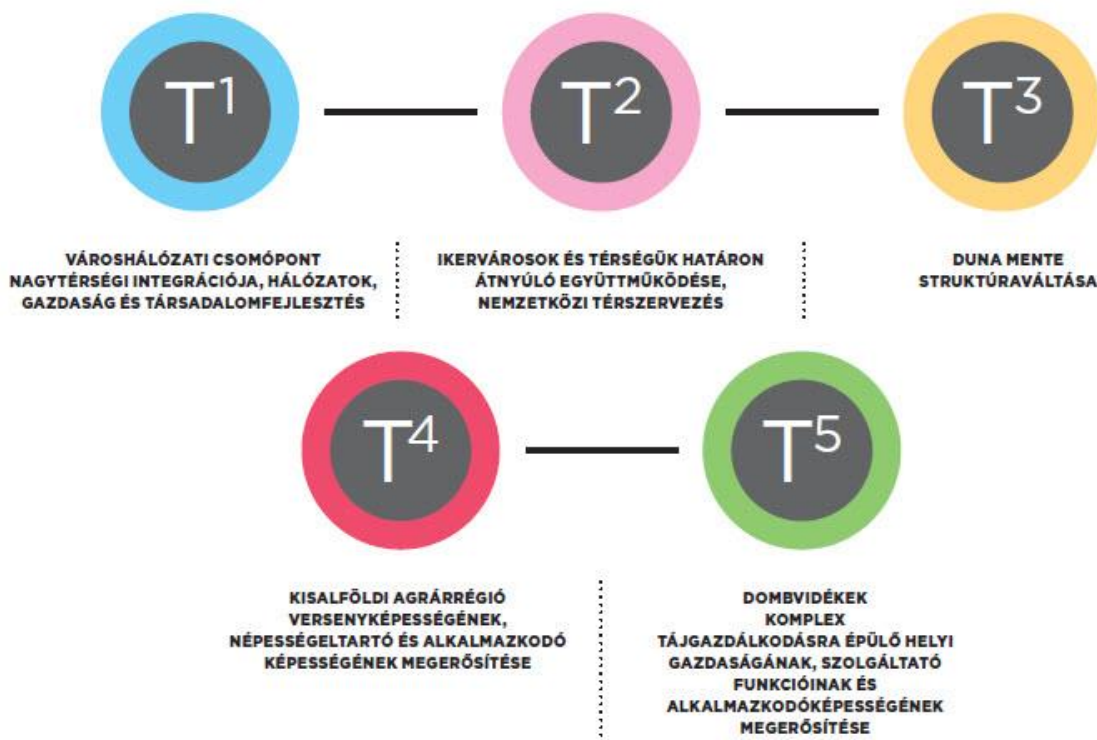
❖ T₁ VÁROSHÁLÓZATI CSOMÓPONT NAGYTÉRSÉGI INTEGRÁCIÓJA, HÁLÓZATOK, GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOMFEJLESZTÉS

- ◆ Tatabánya központú többpólusú várostérség Bécs-Pozsony-Budapest növekedési zónában betöltött szerepkörének térségi integrációra és térszerkezeti-gazdasági kohézióra épülő megerősítése
- Környező régiópólusok (Székesfehérvár, Nyitra) felé hiányzó kapcsolatok kiépítése és meglévő kapacitások felértékelése, intelligens, környezettudatos közlekedési-szállítási rendszerek kialakítása
- A várostérség népességmegtartó képességének munkamegosztásra, egyedi arculatokra és közös értékekre épülő megerősítése
- Által-ér völgy integrált erőforrás- és környezetgazdálkodásának megalapozása, rekreációs-turisztikai célú megújítása, a „Mikoviny-terv továbbfejlesztése”

- ❖ **T₄ KISALFÖLDI AGRÁRRÉGIÓ VERSENYKÉPESSÉGÉNEK, NÉPESSÉGELTARTÓ ÉS ALKALMAZKODÓ KÉPESSÉGÉNEK MEGERŐSÍTÉSE**
 - Kisalföldi és dél-szlovákiai agrárgazdasági és élelmiszeripari integráció felépítése, versenyképes élelmiszerverteikum megerősítése
 - A kisalföldi táj stabilitásának, termébiztonságának, népességeltartó és -megtartó képességének összehangolt növelése (az új KAP rendszer lehetőségeinek rendszerelvű felhasználásával)
 - A táji adottságokra épülő megújuló energetikai vertikum és energiahatékonyság komplex fejlesztése
 - Kisalföldi táj élhetőségének, helyi gazdaságának és erőforrás-gazdálkodásának város-vidék integrációra épülő összehangolt fejlesztése

- ❖ **T₅ DOMBVIDÉKEK KOMPLEX TÁJGAZDÁLKODÁSRA ÉPÜLŐ HELYI GAZDASÁGÁNAK, SZOLGÁLTATÓ FUNKCIÓINAK ÉS ALKALMAZKODÓ KÉPESSÉGÉNEK MEGERŐSÍTÉSE**
 - A komplex dombvidéki tájgazdálkodás szervezeti, intézményi és társadalmi feltételeinek felépítése
 - Életképes, több lábon álló erdőgazdasági vertikum felépítése, ágazat foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességének növelése
 - Táj mozaikosságát, stabilitását és a helyi gazdaság diverzifikációját erősítő agrárvertikum ösztönzése, illetve tó- és halgazdálkodás
 - Tájértékekre, helyi gazdaságra és munkaerő-kapacitásra épülő „traded jellegű” szolgáltatási paletta felépítése
 - Dombvidéki térségek élhetőségének térségi szinten összehangolt fejlesztése

A MEGYE TERÜLETI STRATÉGIAI CÉLJAI

Forrás: Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptió, 2014

Specifikus célok

- ❖ „S₁ A MEGYE GAZDASÁGÁNAK ÉS VÁLLALKOZÁSI STRUKTÚRÁJÁNAK DIVERZIFIKÁLÁSA, KIEMELKEDŐ GAZDASÁGI POZÍCIÓJÁNAK STABILIZÁLÁSA
 - Nemzeti és megyei húzóágazatok és a dinamikusan bővülő zöldipar pozíciójának, nagytérségi integrációjának és térségi beágyazódásának megerősítése, a KKV szektor felzárkózásának, integrálódásának ösztönzése
 - Tudásalapú gazdaság feltételeinek markáns javítása: felső- és középfokú műszaki képzés és szakképzés, innovációs környezet, K+F és tudáságazatok térségi szinten összehangolt ösztönzése
 - A megye energiaipari pozíciójának megtartása és megerősítése az energiaszektor megújítására-struktúraváltására építve
 - A megye rekreációs turisztikai potenciáljának fenntartható hasznosítása, turisztikai ipar foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességének megerősítése
 - Helyi gazdaság és az okszerű/bölcs erőforrás-gazdálkodás feltételeinek megteremtése, fejlesztése a vidéki térségekben térségi integrációra, meglévő kapacitásokra, rejtett potenciálok aktiválására építve
- ❖ S₂ AKTIVITÁS, KREATIVITÁS ÉS TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓ KIBONTAKOZTATÁSA
 - Az egészségmegőrzés, a rekreációs és az egészségügyi szolgáltatások rendszerének térségi szinten szervezett tudásalapú interszektoralis fejlesztése
 - Piacképes tudás, munkaerőpiaci készségek, képességek és korszerű munkakultúra differenciált fejlesztése, vállalkozó kedv és kreativitás erősítése, intézményi háttér megújítása
 - Leértékelődött, elszigetelődött települési zárványok, szegregálódó területek, településrészek, lakóterületek közösségi összefogásra épülő innovatív megújítása, fenntarthatóságának növelése
 - A kulturális örökség megújítása, funkcióváltása és folyamatos karbantartása a szabad építőipari kapacitások célirányos képzésére és hasznosítására alapozva
- ❖ S₃ MEGLÉVŐ IPARI PARKOK TELEPHELYVONZÓ KÉPESSÉGÉNEK NÖVELÉSE, ROZSDA- ÉS BARNAMEZŐS TERÜLETEKDIFFERENCIÁLT ÚJRAHASZNOSÍTÁSA, TÁJSEBEK REHABILITÁCIÓJA
 - Vörösiszap-tárolók, meddő- és pernyehányók, tájsebek, sekély mélységű alábányászott területek többlépcsős (újrahasznosítással egybekötött) rehabilitációja
 - Érzékeny területen lévő barnamezős területek differenciált, ütemezett funkcióváltásának elősegítése
 - Kiemelkedő hálózati pozíciójú ipari parkok és barnamezők telephelyvonzó képességének megerősítése
 - Majorok, puszták, külterületi üzemi területek differenciált vidékfejlesztési célú újrahasznosítása” *Forrás: Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptió, 2014*

A MEGYE SPECIFIKUS STRATÉGIAI CÉLJAI

Forrás: Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptió, 2014

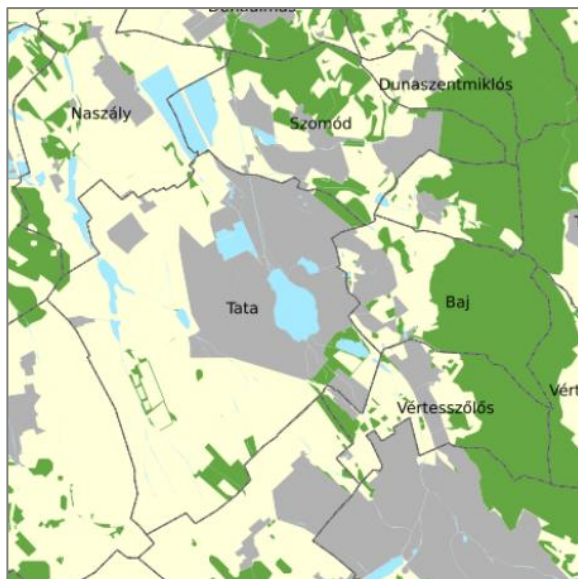
Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési Konceptiójának felülvizsgálata elindult. A felülvizsgálat célja a hazai és uniós források felhasználásának megalapozása, melyhez új területfejlesztési program és új integrált területi program kerül kidolgozásra.

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1. MAGYARORSZÁG ÉS EGYES KIEMELT TÉRSÉGEINEK TERÜLETRENDEZÉSI TERVE

Az alábbiakban *Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről* szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban: Trtv.), valamint *a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról* szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet (továbbiakban: MvM rendelet) Tata város közigazgatási területét érintő megállapításait és lehatárolásait ismertetjük.

AZ ORSZÁG SZERKEZETI TERVE

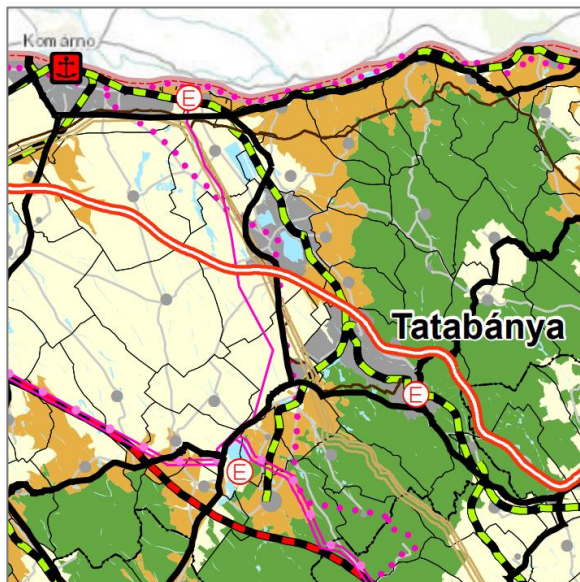

Országos területfelhasználási kategóriák

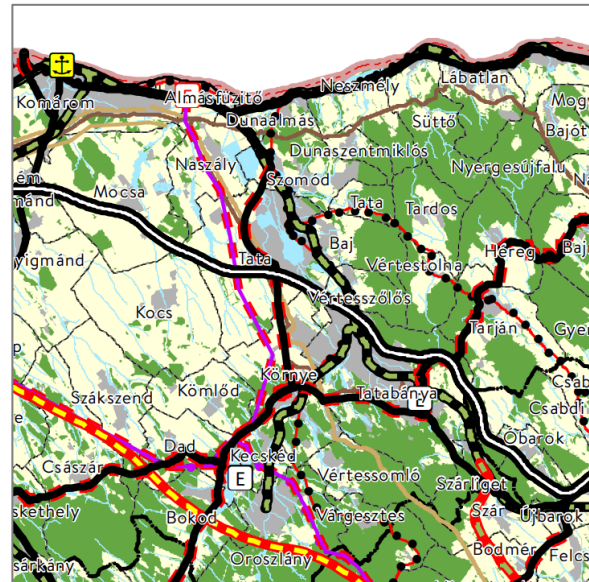
- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vízgazdálkodási térség
- Települési térség

Tata területét a települési térség mellett erdőgazdálkodási térség, mezőgazdasági térség, valamint vízgazdálkodási térség érinti.

Forrás: Trtv. – 2018.

Forrás: OTR – 2013

Forrás: Trtv. – 2018

Az Ország Szerkezeti Tervén ábrázolt, Tatát érintő közlekedési hálózat a 2013-2018. közötti időszakban jelentős átrendeződésen, hangsúlyeltolódáson nem esett át. Jelentősebb változásnak a várost a Gerecsén keresztül Ercsivel összekapcsoló országos kerékpárútvonal megjelenése és a

térségi területfelhasználásoknál a megszűnő vegyes területfelhasználású térség helyett erdőgazdálkodási és mezőgazdasági térségbe sorolt területek tekinthetők.

A város közigazgatási területét az alábbi országos jelentőségű nyomvonalak érintik:

- M1-es Budapest – Győr – Hegyeshalom – (Ausztria) autópálya
- 1 sz. Budapest – Tatabánya – Tata – Komárom – Győr – Mosonmagyaróvár – Hegyeshalom – (Ausztria) elsőrendű főút
- 1. sz. Budapest [VIII. kerület, Keleti pu.] – Hegyeshalom – (Ausztria) országos törzshálózati vasúti pálya
- Almásfüzitő (erőmű) – Oroszlány 400 kV-os távvezeték
- Almásfüzitő – Tatabánya DN300 gázvezeték
- Tata leágazó DN300 gázvezeték
- Kápolnásnyék – Szőny DN150 és DN300 termékvezetékek
- Tata – Etyek – Ercsi országos kerékpárút
- Székesfehérvár – Gánt – Várgesztes – Oroszlány [Majkpuszta] – Kecskéd – Környe – Tatabánya – Vértesszőlős – Tata – Dunaalmás (Komárom) országos kerékpárút

ORSZÁGOS ÖVEZETEK

Jogsabályi követelmény:

„19. § (1) Az országos övezetek a következők:

1. ökológiai hálózat magterületének övezete,
2. ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete,
3. ökológiai hálózat puffterületének övezete,
4. kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete,
5. jó termőhelyi adottságú szántók övezete,
6. erdők övezete,
7. erdőtelepítésre javasolt terület övezete,
8. tájképvédelmi terület övezete,
9. világörökségi és világörökségi várományos területek övezete,
10. vízminőség-védelmi terület övezete,
11. nagyvízi meder övezete,
12. VTT-tározók övezete,
13. honvédelmi és katonai célú terület övezete.”

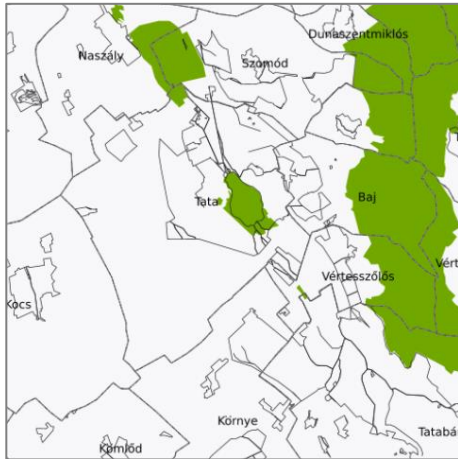
„22. § A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési eszközök készítése során a térségi övezetek által érintett területeket az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet szerint, az abban meghatározott államigazgatási **szervek előzetes adatszolgáltatását mérlegelve kell lehatárolni**. A mérlegelésnél az e törvényben és a megyei területrendezési tervben meghatározott szerkezeti terv szerinti **települési térséget kell elsősorban figyelembe venni**.

23. § (2) A településrendezési eszközök készítésénél a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv térségi övezeteinek lehatárolásához képest a térségi övezetek csak – az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott – illetékes **államigazgatási szervek egyetértése esetén változtathatók meg**, kivéve a 22. § szerinti esetet. Ha az illetékes államigazgatási szervnek a térségi övezet lehatárolására vonatkozó adatszolgáltatása eltér az OTrT-ben, a területrendezésért felelős miniszter 19. § (4) bekezdése szerinti rendeletében, illetve a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben meghatározott övezeti lehatárolástól, a településrendezési eszköz készítése során a települési önkormányzat számára kedvezőbb lehatárolás szerepeltethető, kivéve, ha az jogsabályba ütközik.”

Forrás: Trtv.

Az alábbiakban a Tatát érintő országos övezetek kerülnek bemutatásra.

Ökológiai hálózat magterületének övezete

A tervlap szerint Tata város területét az ökológiai hálózat magterületének övezete érinti.

Jogszabályi követelmény:

„25. § (1) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, vagy a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében **új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve**, ha:
a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott **területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki**. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

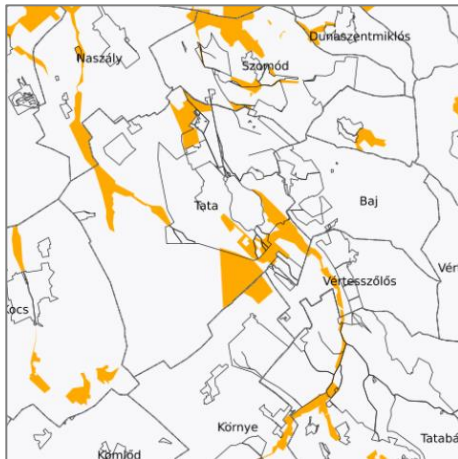
(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonal a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhető ki és helyezhető el.

(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben **új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető**, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül **csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve**.

Forrás: Trtv. 25. §

Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete

A tervlap alapján, Tata város területét az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete érinti.

Jogszabályi követelmény:

„26. § (1) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében **új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha**

a) a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá
b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

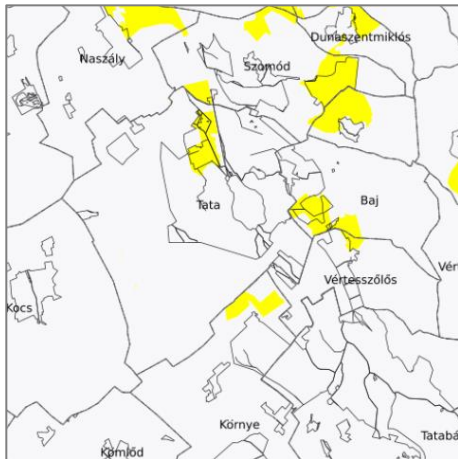
(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott **területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki**. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, továbbá az erőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben **új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető**, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.”

Forrás: Trtv. 26. §

Ökológiai hálózat pufferterületének övezete

A tervlap alapján, Tata város területét az ökológiai hálózat pufferterületének övezete érinti.

Jogsabályi követelmény:

„27. § (1) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével – a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit **nem veszélyezteti**.

(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve **települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető**.

(4) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető.”

Forrás: Trtv. 27. §

Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete

A tervlap alapján, Tata város területét a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete érinti.

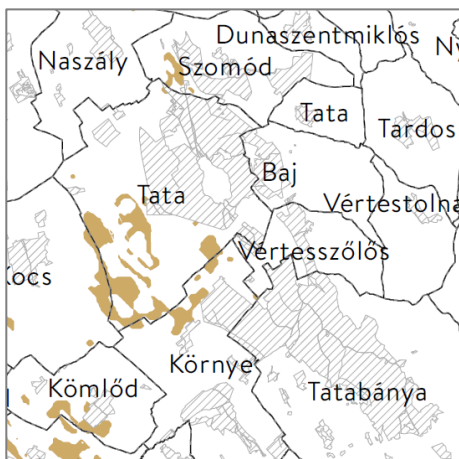
Jogsabályi követelmény:

„28. § (1) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében **új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.**

(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.”

Forrás: Trtv 28. §

Jó termőhelyi adottságú szántók övezete

Az MvM rendelet 1. melléklete alapján, Tata város területét a jó termőhelyi adottságú szántók övezete érinti.

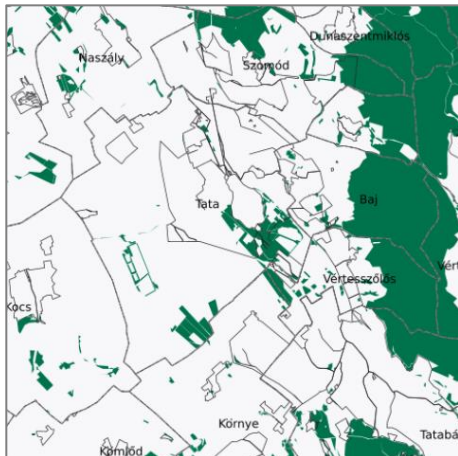
Jogsabályi követelmény:

„2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén **javasolt** kijelölni.

(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.”

Forrás: MvM rendelet 2. §

Erdők övezete

A tervlap alapján, Tata város területét az erdők övezete érinti.

Jogsabályi követelmény:

„29. § Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében **legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia**. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt **települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni**.

30. § Az erdők övezetében külfejtési művelési bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.”

Forrás: Trtv. 29-30. §

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

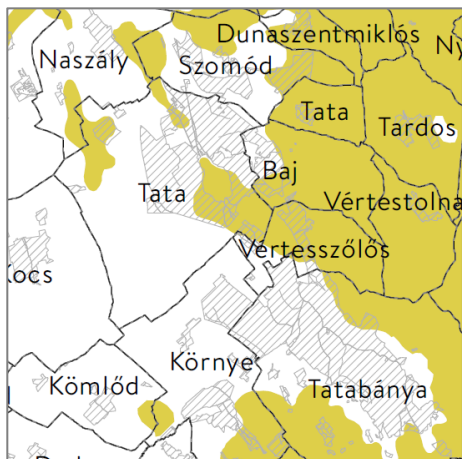
Az MvM rendelet 2. melléklete alapján Tata város területét az erdőtelepítésre javasolt terület övezete érinti.

Jogsabályi követelmény:

„3. § (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban – a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül – az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén **javasolt** kijelölni.”

Forrás: MvM rendelet 3. §

Tájképvédelmi terület övezete

Az MvM rendelet 3. melléklete alapján, Tata város területét a tájképvédelmi terület övezete érinti.

Jogsabályi követelmény:

„4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz **megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.**

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településképi védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait, b) a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.

(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.”

Forrás: MvM rendelet 4. §

Vízminőség-védelmi terület övezete

Az MvM rendelet 4. melléklete alapján, Tata város területét a vízminőség-védelmi terület övezete érinti.

Jogszabályi követelmény:

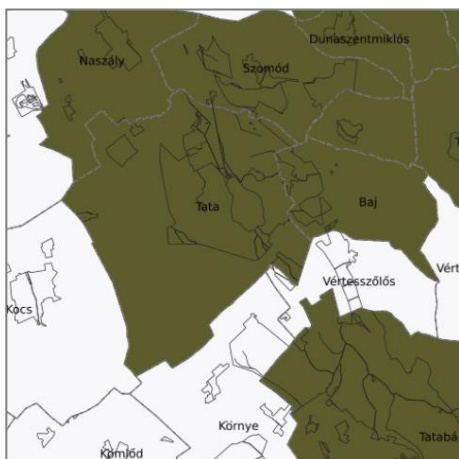
„5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.

(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során **ki kell jelölni a vízvédellel érintett területeket**. A kijelölt vízvédellel érintett területekre vonatkozó **egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani**.

(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.”

Forrás: MvM rendelet 5. §

Honvédelmi és katonai célú terület övezete

A tervlap alapján, Tata város területét a honvédelmi és katonai célú terület övezete érinti.

Jogszabályi követelmény:

„32. § (1) A honvédelmi és katonai célú terület övezetét a **településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni**.

(2) Az övezet (1) bekezdés alapján lehatárolt területét a településrendezési eszközökben

a) a b) pontban megfogalmazottak kivételével – minden területfelhasználási kategóriában – **beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe kell sorolni**;

b) a zárt bekerített objektumok kivételével **honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni**, ha az adott terület az erdők övezete által is érintett.

(3) A (2) bekezdésben foglalt területfelhasználási egység kijelölésének módosítása csak a honvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával lehetséges.”

Forrás: Trtv. 32. §

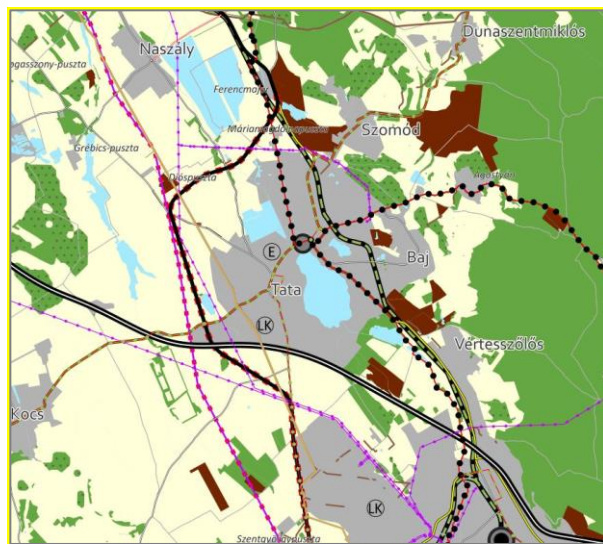
1.3.2. KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE

Komárom-Esztergom Megye Közgyűlése 6/2020. (VI. 25.) önkormányzati rendeletével fogadta el Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Tervét (továbbiakban: KEMTrT). A rendelet 2020. július 1-jén lépett hatályba. A megye Térségi Szerkezeti Tervét az 1. melléklet tartalmazza. A megye térségi övezeteinek lehatárolását a Rendelet 3.1.–3.15. mellékletei tartalmazzák.

TÉRSÉGI SZERKEZETI TERV

Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Tervének térségi szerkezeti tervlapja az országos hálózatok mellett jelöli a Tata város területét érintő térségi szerepű összekötő utat, egyéb mellékutat, térségi kerékpárút-hálózat elemét, térségi jelentőségű logisztikai központot, kiserőművet, térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózatot, valamint földgázelosztó vezetéket.

A KEMTrT szerint Tata Város területét az alábbi területfelhasználási térségek érintik: mezőgazdasági térség, erdőgazdálkodási térség, vízgazdálkodási térség, települési térség, illetve sajátos területfelhasználású térség.

Térségi Szerkezeti Terv – 2020.

Forrás: Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Terve (KEMTrT)

TATA VÁROS TERÜLETÉT ÉRINTŐ MEGYEI ÖVEZETEK

Jogsabályi követelmény:

- „19. § (3) A megyei övezetek a következők:
1. ásványi nyersanyagvagyron övezete,
 2. rendszeresen belvívjárt terület övezete,

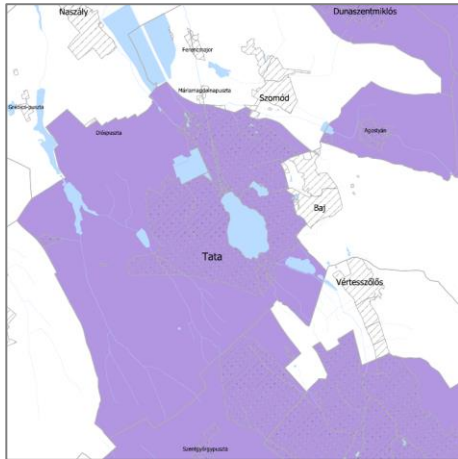
3. tanyás területek övezete,
4. földtani veszélyforrás terület övezete,
5. egyedileg meghatározott megyei övezet.”

„(5) A (3) bekezdés 1–4. pontjaiban meghatározott megyei övezetek övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter (4) bekezdésben meghatározott rendelete, az övezetek területi lehatárolását a megyei területrendezési terv állapítja meg.”

Forrás: Trtv. 19. §

A továbbiakban a Tata város területét érintő megyei övezeteket szerepeltetjük.

Földtani veszélyforrás övezete

A tervlap alapján, Tata város területét a földtani veszélyforrás terület övezete érinti.

Jogsabályi követelmény:

„11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell **tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni**.

(2) Az (1) bekezdés szerinti területen **új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul**.

(3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.”

Forrás: Trtv. 28. §

Az övezet tényleges kiterjedésére a Pest Megyei Kormányhivatal, Környezetvédelmi Természetvédelmi és Bányafelügyeleti Főosztály, mint a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 14. mellékletében nevesített államigazgatási szerv adatszolgáltatása az irányadó.

A Pest Megyei Kormányhivatal, Bányafelügyeleti Főosztály előzetes tájékoztatása (Ügyiratszám: PE/N/3411-4/2019) szerint a Bányafelügyelet a település közigazgatási területén felszínmozgást nem tart nyilván. Csúszás-, süllyedés-veszélyes területről nem tesz említést.

A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat térképszervere (Magyarország mozgásveszélyes területei, https://map.mbfisz.gov.hu/FDT_veszely_oroszag/) alapján, Tata területén egy pontszerű eseményről tesz említést. Az Agostyán területén történt rézsúcsúszás lehetséges oka átázás, rendkívüli csapadékmennyiség lehetett. A térségben középső-felső pleisztocén és felső pleisztocén-holocén kori jelenlegi erózió által érintett térszínek, valamint jelenkori alluviális és tavi-mocsári térszínnel, továbbá felületi és vonalas erózióval érintett területek is vannak.

Az egyedileg meghatározott megyei övezetek

„24. § (1) A megyei önkormányzat a területrendezési tervéről szóló rendeletének részeként a megye területének természeti, épített környezeti és gazdasági adottságainak védelmére és fejlesztésére, a térszerkezet szervezésére, továbbá a területfejlesztési koncepciók és programok végrehajtására a 19. §-ban meghatározott térségi övezeteken túl egyedileg meghatározott övezeteket is megállapíthat, amely övezetek

a) szabályai a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök készítésére, a településrendezési eszközökben meghatározott területfelhasználási egységek kijelölésére, valamint az OTÉK-ban meghatározott, kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek építési használatának megengedett határértékeinél megengedőbb követelmények megállapításának lehetőségére vonatkozhatnak,

b) nem lehetnek ellentétesek a megyét érintő országos és kiemelt térségi területrendezési tervekkel.

(2) Az (1) bekezdés a) pont szerinti megengedőbb érték kizárólag az építési telek megengedett legnagyobb beépítettségére, valamint a legkisebb zöldfelületre vonatkozhat, amely megengedőbb érték a megengedett legnagyobb beépítettség esetében 10%-nál, a legkisebb zöldfelület esetében 5%-nál nem lehet nagyobb az OTÉK szerinti, a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület sajátos használat szerinti területéhez rendelt értékhez képest.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott övezeteket a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 23/C. § (1) bekezdésében meghatározott tervjavaslatnak tartalmaznia kell.

(4) Az (1) bekezdés szerinti egyedileg meghatározott övezeteket a megyei önkormányzat csak a területrendezésért felelős miniszter állásfoglalását követően fogadhatja el, amelyet a miniszter a Tftv. 23/C. § (5) bekezdése szerinti állásfoglalása keretében ad meg. Ha a területrendezésért felelős miniszternek e bekezdésben meghatározott állásfoglalásával a megyei önkormányzat nem vagy csak részben ért egyet, az egyedileg meghatározott övezetekre vonatkozó szabályok csak további egyeztető tárgyalást követően, az egyeztető tárgyalás eredményének figyelembevételével fogadhatóak el.

(5) Az (1) bekezdés szerinti egyedileg meghatározott övezetek területi hatálya a megye teljes területére kiterjedhet.”

Forrás: Trtv. 24. §

„4. § (4) A KEMTrT által egyedileg meghatározott megyei övezetek a következők:

- a) Településhálózat egyedi övezetei (3.11. melléklet)
- b) Komplex turizmusfejlesztési térségek egyedi övezetei (3.12. melléklet)
- c) Natúrpark - szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezetei (3.13. melléklet)
- d) Majorsági táj övezete (3.14. melléklet)
- e) Kertes vegyes használatú területek övezetei (3.15. melléklet)“

Forrás: KEMTrT 4. § (4)

Településhálózat egyedi övezetei

Tata város területét a településhálózat egyedi övezetei érintik. Tata – a KEMTrT 3.11.1. melléklete alapján – térségi szerepű térszervező város, – a 3.11.2. melléklete alapján pedig – a Tata és térsége megnevezésű térségi együttműködés övezetével érintett.

Jogszabályi követelmény:

„6. § (1) A településhálózat egyedi övezetei a következők:

- a) Térszervező települések övezete (3.11.1 melléklet),
- b) Térségi együttműködések övezete (3.11.2 melléklet).

(2) Településrendezési eszközök készítésekor a területfelhasználás vizsgálata során elemezni kell a hatályos településrendezési eszközök szerinti **nem beépült gazdasági, lakó- és vegyes területfelhasználású fejlesztési területeket** (területkínálatot), és térképen be kell bemutatni az elhelyezkedésüket, méretüket.

(3) Új fejlesztési terület kijelölésekor, amennyiben a **beépítetlen fejlesztési területek aránya meghaladja a település belterületének és azon kívül beépült beépítésre szánt területeinek 20%-át**, akkor

a) az új fejlesztési terület kiterjedésével legalább azonos méretű beépítetlen fejlesztési területet egyidejűleg vissza kell sorolni (visszasorolás) és

b) legfeljebb akkora új fejlesztési terület jelölhető ki, amekkora beépítetlen fejlesztési területet a település az új kijelöléssel egyidejűleg vissza tud sorolni.

(4) A rendelet 6. § (3) bekezdését nem kell alkalmazni, ha

a) a fejlesztés megyei területfejlesztési programban, vagy települések által közösen készített integrált településfejlesztési stratégiájában szerepel,

b) a módosítás a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló törvény hatálya alá tartozó ügy tárgyát képezi,

c) visszasorolás esetén az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény szerinti kártalanítási kötelezettség fennáll.

(5) Amennyiben a településen új beépítésre szánt terület az igényekhez képest csak korlátozottan jelölhető ki, a településrendezési eszközök készítésekor és módosításakor meg kell vizsgálni a települési térségen belül már kialakult területek intenzívebb területfelhasználásba sorolásának lehetőségét.

(6) Települési térségben barnamezős területként lehatárolt területen olyan területfelhasználási egységet kell kijelölni, mely elősegíti azok megújulását, integrálódását a kialakult településszövetbe, összhangban van a szomszédos területek területfelhasználásával, és elősegíti a térszervező szerep megerősödését.”

Forrás: KEMTrT 6. §

„2) **Beépítetlen fejlesztési terület:** a településrendezési eszközökben **távlatban fejlesztésre kijelölt, beépítésre szánt területbe sorolt** területek összessége, ahol a helyi építési szabályzat szerinti **beépítés, közlekedési és közmű infrastruktúra kiépítése együttesen nem történt meg.**”

Forrás: KEMTrT 2. § 2)

A vizsgálatot a hatályos településszerkezeti terv szerinti területfelhasználási egységek alapján kategorizált. Az 1587. adatszolgáltatási sorszám szerinti állami alapadatok alapján számított, 10%-nál alacsonyabb beépítettséggel rendelkező ingatlanokra vonatkozó összesített terület adatokat az alábbi táblázat tartalmazza. Az ezen területek elhelyezkedésére vonatkozó ábrák a tanulmány térképmellékleteiben kerültek feltüntetve. [ld. Térképmelléklet: Területkínálat].

Területkínálat fekvésenként és területfelhasználási egységenként (ha)

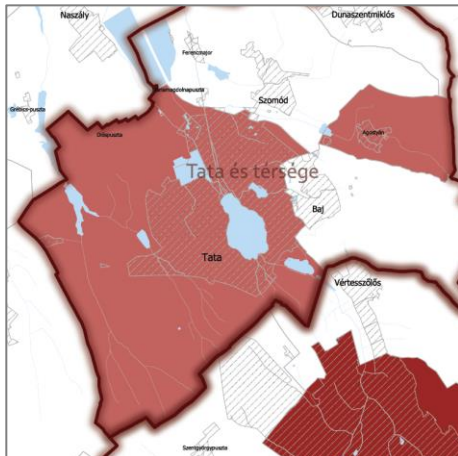
	Agostyán	Tata	Összesen
Belterület	20,66	271,67	292,33
Gazdasági	0,55	103,43	103,98
Lakó	19,34	150,04	169,39
Vegyes	0,76	18,19	18,96
Külterület	16,09	150,88	166,98
Gazdasági	5,09	71,06	76,15
Lakó	11,01	77,57	88,58
Vegyes	0,00	2,25	2,25
Zártkert	0,00	81,54	81,54
Gazdasági	0,00	4,88	4,88
Lakó	0,00	76,65	76,65
Vegyes	0,00	0,01	0,01
Összesen	36,75	504,09	540,85

Forrás: Földhivatali alaptérkép

A vizsgálat alapján a nem beépült gazdasági, lakó- és vegyes területfelhasználású területek elhelyezkedésére az alábbi főbb megállapítások érvényesek:

- ❖ A nem beépült gazdasági területek jelentős része az Ipari park területén elhelyezkedő, ki nem használt telkekből tevődik össze.
- ❖ A nem beépült lakóterületek jelentős része a város belterületének külső peremén, illetve a külterületen a hatályos belterületi határhoz közel, koncentrálnak elhelyezkedik el. Ebből is kiemelkedik Nagykert, Újhegy és Agostyán városrészek területén elhelyezkedő telkek aránya.
- ❖ A nem beépült vegyes területek különösebb területi koncentrációt nem mutatnak, területük nem számottevő.

Településhálózat egyedi övezetei – Térszervező települések övezete

A tervlap alapján, Tata város területét a térszervező települések övezete érinti. Tata térségi szerepű térszervező város.

Jogsabályi követelmény:

„7. § (1) A térszervező települések övezetébe tartozó települések a településhálózatra gyakorolt hatásának mértékétől függően regionális szerepű térszervező város, térségi szerepű térszervező város, vagy mikrotérségi központ lehet (3.11.1 melléklet).

(2) A regionális és térségi szerepű térszervező városok, valamint mikrotérségi központok települési területét a településrendezési eszközökben olyan területfelhasználási egységekbe kell besorolni, mely **erősíti az adott város településhálózatban betöltött szerepét, növeli a területfelhasználás hatékonyságát és elősegíti a minőségi városiasodást. Ezt a településrendezési eszközök alátámasztó javaslatában be kell mutatni.**

(3) Regionális és térségi szerepű térszervező városok területén új gazdasági terület kijelölése esetén a **megalapozó vizsgálat gazdasági fejezetében a település gazdaságát bemutató fejezetben kiemelten kell vizsgálni és bemutatni a humán tőke és a megfelelő települési szolgáltatások rendelkezésre állását.**

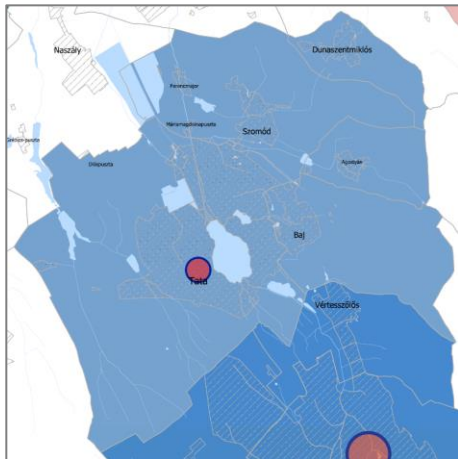
(4) Regionális és térségi szerepű térszervező városok helyi építési szabályzata a kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területre az országos településrendezési követelményektől eltérően az építési telek megengedett legnagyobb beépítettségét 70%-ban, legkisebb zöldfelületét 15%-ban is megállapíthatja, amennyiben

- a) a településrendezési eszközökben lehatárolt barnamezős területek, vagy
- b) az érintett építési telkek már beépült gazdasági területen találhatók, és a meglévő gazdasági tevékenység helyhez kötöttsége miatt nincs mód a telephely területének bővítésére.”

Forrás: KEMTrT 7. §

A KEMTrT 7. § (3) bekezdésének megfelelően, a Megalapozó vizsgálat gazdasági fejezetében **(1.9.6) kiemelten kerül vizsgálat alá a humán tőke és a megfelelő települési szolgáltatások rendelkezésre állása.**

Településhálózat egyedi övezetei – Térségi együttműködések övezete

A tervlap alapján, Tata város területét a térségi együttműködések övezete érinti. Tata a Tata és térsége térségi együttműködés része.

Jogsabályi követelmény:

„8. § (1) A térségi együttműködések településcsoportjain belül össze kell hangolni a tervezett lakó, gazdasági és rekreációs célú területkínálatokat a túlkínálat elkerülése és az ésszerű ráfordítások érdekében. **Új beépítésre szánt terület kijelölésének szükségessége az adott településcsoporton belüli összes kínálat figyelembevételével indokolandó a településrendezési eszközök alátámasztó javaslatában.** A területkínálat bemutatására a Komárom-Esztergom Megye Területi Kataszter is felhasználható.

(2) Amennyiben a térségi együttműködéssel érintett települések együttműködve végeznek település-, vagy területfejlesztéssel összefüggő tevékenységet, akkor közösen kell meghatározni az erre irányuló tervezés célját, szempontjait és módját.

(3) A települések a **településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök készítésének, módosításának véleményezési eljárásába** – az állami főépítési eljárás kivételével – **bevonja az övezet vele azonos településcsoportjába tartozó településeket.**

(4) A településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia közös készítése esetén vizsgálni kell a közös jövőkép és közös célok kidolgozásának, meghatározásának lehetőségét.

(5) A településszerkezeti terv közös készítése esetén annak tartalmi felépítését a jogszabályi előírások alkalmazása mellett az eltérő adottságokra figyelemmel, azonos elvek alapján kell meghatározni.

(6) A több települést érintő, egy ütemben megvalósuló fejlesztésekhez kapcsolódó településrendezési eszközök készítését, vagy módosítását a települési önkormányzatok közös tervezésében kell végrehajtani.

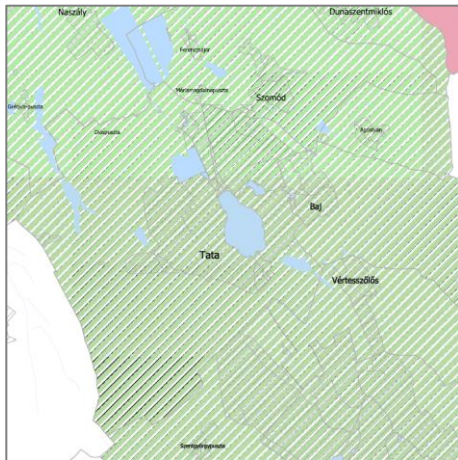
(7) A **közigazgatási határon átlépő fejlesztési területek esetén a helyi építési szabályzatban előírásokkal kell biztosítani a fejlesztés területi és hálózati kialakításának folytonosságát, tagolását és műszaki szempontú összhangját.**”

Forrás: KEMTrT 8. §

A KEMTrT 8. § (1) bekezdésének megfelelően, területkínálati szempontból **vizsgálat alá kerültek** a Tata és térsége térségi együttműködési övezete által érintett települések (Tata, Baj, Dunaszentmiklós, Szomód). A települések hatályos településszerkezeti tervei és az aktuális úrfelvételek alapján lehatárolásra kerültek azon területek, melyek a tervben lakó, illetve gazdasági területfelhasználás alá estek, azonban láthatóan nem állnak beépítés alatt. Az ezen területek

elhelyezkedésére vonatkozó ábra a tanulmány térképmellékleteiben került feltüntetve. [ld. Térképmelléklet: Területkínálat - Térségi együttműködések övezete].

Komplex turizmusfejlesztés egyedi övezetei – Által-ér menti komplex turisztikai térség

A tervlap alapján, Tata város területét a komplex turizmusfejlesztés egyedi övezete érinti. Tata az Által-ér komplex turisztikai térség része.

Jogsabályi követelmény:

„9. § (1) A komplex turizmusfejlesztési térségek egyedi övezeteit a 3.12 melléklet határozza meg. A turizmusfejlesztés egyedi övezetei:

a) Által-ér menti komplex turisztikai térség,
b) Duna mente komplex turizmusfejlesztési térség.

(2) Az övezettel érintett településeknek a településrendezési eszközeinek készítése és módosítása során biztosítani kell a 1550/2017. (VIII. 18.) kormányhatározatban és a megyei fejlesztési dokumentumokban szereplő célkitűzések megvalósítását szolgáló turisztikai fejlesztések elhelyezését.

(3) Turisztikai célú fejlesztési területek kijelölésekor, területfelhasználásuk meghatározásakor figyelembe kell venni a megyei fejlesztési dokumentumokban meghatározott turisztikai célokat, fejlesztési igényeket.

(4) Az Által-ér menti komplex turisztikai térség övezetével érintett települések területén **az Által-ér menti 150-150 méter széles területen a településrendezési eszközökben új, környezetére jelentős hatást gyakorló gazdasági terület nem jelölhető ki.**”

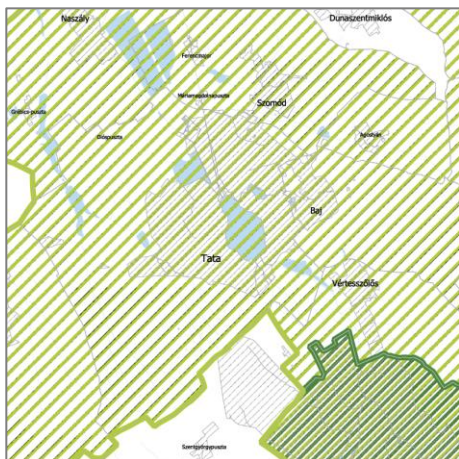
Forrás: KEMTrT 9. § (1)-(4)

Az 1550/2017. (VIII. 18.) kormányhatározat a Dunakanyar kiemelt turisztikai fejlesztési térség meghatározásáról, valamint a térségben megvalósítandó egyes fejlesztésekről szól, melynek Tata nem része.

Komárom-Esztergom Megye Területfejlesztési koncepciója (2014-2030) tartalmazza, többek között a megye turizmusfejlesztésének lehetőségeit és irányait, mely részletesen a tanulmány 1.2 fejezetében került kidolgozásra. A koncepcióban a T1 területi cél és a S1 specifikus cél kiemelt figyelmet fordít a turisztikai fejlesztésekre, illetve ezek nagyobb részben Tata városát is érintik. Kiemelendő továbbá, hogy a Koncepcióban található érték- és konfliktustérképen (21. o.) a város területének nagy részét érinti a turisztikai potenciál „övezete”, mely jelzi a térség gazdasági szektorban rejlő lehetőségeit. A Gerecse Natúrparc adottságaihoz kapcsolódó aktív turisztikai rekreációs, a zárandokturizmus, illetve a lovas, horgász- és vadászturizmus megerősödése hozzájárulhat a megye és azon belül a város gazdasági teljesítményének növekedéséhez, illetve a diverzifikáltabb gazdasági struktúra megerősödéséhez.

A KEMTrT 9. § (4) bekezdése szerinti, az Által-ér menti 150-150 méter széles területen a településrendezési eszközökben **új, környezetére jelentős hatást gyakorló gazdasági terület nem került kijelölésre.**

Natúrpark – szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezetei

A tervlap alapján, Tata város területét a natúrpark – szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezete érinti. Tata a Gerecse Natúrpark része.

Jogsabályi követelmény:

„10. § (1) A natúrpark - szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezeteit a 3.13 melléklet határozza meg. Az egyedi övezetek a következők:

- a) Gerecse Natúrpark
- b) Bakonyalja Natúrpark (tervezett)
- c) Vértesi Natúrpark
- d) Pilisi Sziklák Natúrpark.

(2) A településfejlesztési koncepciót, valamint az integrált településfejlesztési stratégiát a natúrpark fejlesztési dokumentumaival összhangban kell elkészíteni és a célrendszer meghatározásakor kiemelten kell foglalkozni

- a) a helyi természeti és kulturális örökség megőrzésével és szemléletformálással,
- b) a helyi termék-előállítás fejlesztésének lehetőségeivel és
- c) a táji, természeti és kulturális értékekre alapozott turizmusfejlesztés lehetőségeivel.

(3) Az övezet által érintett települések településszerkezeti terveiben olyan területfelhasználást kell kijelölni, mely **összhangban van a tájjelleggel, az arculati kézikönyvekkel, a megőrző-fejlesztő használattal és a természeti értékek védelmével.**

(4) Településrendezési eszközök készítése és módosítása során **biztosítani kell a táj harmóniájára építő turisztikai és rekreációs kínálat folytonosságát és egymásra épülését.**”

Forrás: KEMTrT 10. §

A KEMTrT szerinti, a Natúrparkokra vonatkozó jogsabályi háttér, célrendszer és a Gerecse Natúrpark részletesebb bemutatása a **1.12.3.2. fejezetben** olvasható.

Kertes vegyes használatú területek övezete

Tata város területét a kertes vegyes használatú területek övezetei érintik. Tata – a KEMTrT 3.15.1. melléklete alapján – szőlőkataszteri területtel érintett települések övezetébe tartozik.

Jogsabályi követelmény:

„12. § (1) A kertes vegyes használatú területek övezetei:

a) borszőlő termőhelyi kataszteri területtel érintett települések övezete (3.15.1. melléklet)

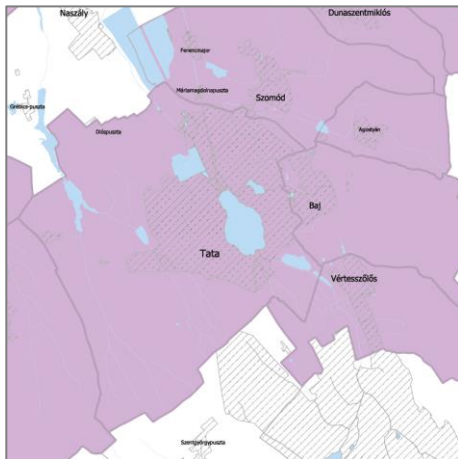
b) zsugorodó kertes területek övezete (3.15.2. melléklet)

(2) A kertes vegyes használatú területek övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek kidolgozása során **részletes vizsgálatok alapján kell lehatárolni és elemezni a kertes területek (zártkertek) jellegzetes egységeit** (használat, funkciók, fenntartás szintje, parlagosodás, erdősülés, településkép).”

Forrás: KEMTrT

A településen található zártkertek vizsgálat alá kerültek a KEMTrT 12. § (2) bekezdése alapján. A vizsgálatok több módszer együttes segítségével készültek el, melyek részletes eredményei az **1.14.1.1 fejezetben** olvashatók.

Kertes vegyes használatú területek övezetei – Borszőlő termőhelyi kataszteri területtel érintett települések övezete

A tervlap alapján, Tata város területét a borszőlő termőhelyi kataszteri területtel érintett települések övezete érinti. Tata a Neszmélyi borvidék része.

Jogsabályi követelmény:

„12. § (3) Településrendezési eszközökben **beépítésre szánt területbe sorolt, borszőlő termőhelyi kataszteri területek** esetében a településrendezési eszközök készítése során a valós területhasználat, az ingatlan-nyilvántartás szerinti művelési ág és a meglévő építmények rendeltetése alapján **meg kell vizsgálni** a borszőlő termőhelyi kataszteri területek részleges, vagy teljes, beépítésre nem szánt területbe való **visszasorolásának lehetőségét**.”

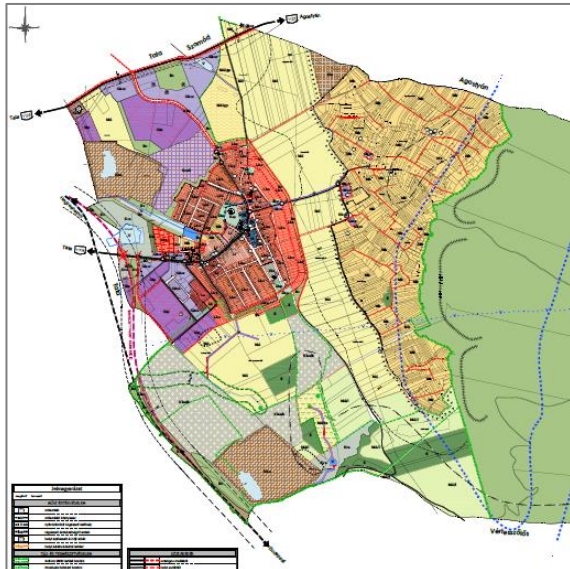
Forrás: KEMTrT 12. § (3)

Az övezetben beépítésre szánt területbe sorolt terület nem található.

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

1.4.1. BAJ KÖZSÉG

Baj Településszerkezeti Tervének részlete

Forrás: Baj hatályos TSZT

Baj község 44/2001. (VII. 23.) Kt. határozatával hagyta jóvá Településszerkezeti Tervét, mely a 4/2003 (IV. 1.), a 32/2005 (IV. 26.), a 80/2006 (IX. 28.), a 34/2009 (V. 11.) és a 12/2016 (I.26.) számú határozatokkal módosításra került.

Tata közigazgatási területével az alábbi területfelhasználások határosak:

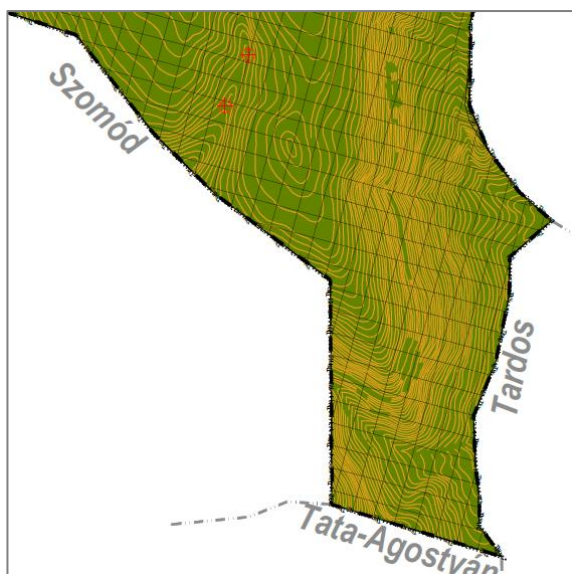
- Erdőterület – védelmi (Ev)
- Gazdasági terület – ipari (Gip)
- Gazdasági terület – kereskedelmi szolgáltató (Gksz)
- Közlekedési terület – kötöttpályás (KÖk)
- Közlekedési terület – közúti (KÖu)
- Közműterület (Kkm)
- Különleges terület – bányá (Kba)
- Különleges terület – honvédelmi (Kho/k)
- Különleges terület – lovastanya (Klo)
- Különleges terület – rekreációs (Kre)
- Különleges terület – vasútállomás (Kvá)
- Mezőgazdasági terület – általános (Má)
- Mezőgazdasági terület – kertés (Mk)
- Vízgazdálkodási terület (V)

A két település között az alábbi vonalas infrastruktúrahálózati, illetve egyéb elemek szerepelnek a településszerkezeti terven:

- 1. sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal
- 1128. j. összekötő út
- 11135. j. bekötő út
- Tata-Baj kerékpárút

1.4.2. DUNASZENTMIKLÓS KÖZSÉG

Dunaszentmiklós Településszerkezeti Tervének részlete

Forrás: Dunaszentmiklós hatályos TSZT

Dunaszentmiklós község 58/2019. (IX.23.) Kt. határozatával fogadta el Településszerkezeti Tervét.

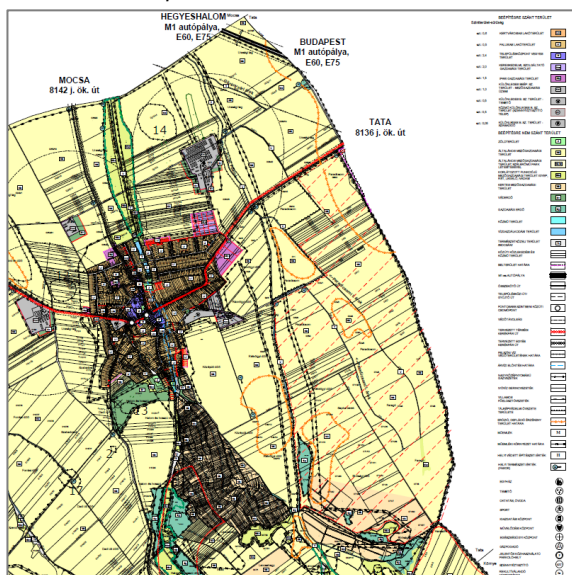
Tata közigazgatási területével az alábbi területfelhasználás határos:

- Erdőterület (E)

A két település között nem szerepel vonalas infrastruktúrahálózati elem a Településszerkezeti Terven.

1.4.3. KOCS KÖZSÉG

Kocs Településszerkezeti Tervének részlete

Forrás: Kocs hatályos TSZT

Kocs község 8/2002. (III. 1.) Kt. határozatával fogadta el Településszerkezeti Tervét, mely az 56/2008. (VII. 30.), a 132/2011. (XII. 21.), a 139/2014. (X. 6.) és a 29/2016. (III. 8.) számú határozatokkal módosításra került.

Tata közigazgatási területével az alábbi területfelhasználások határosak:

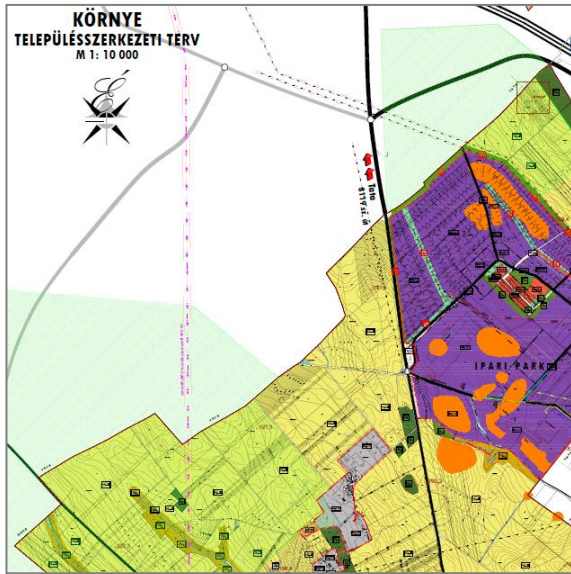
- Általános mezőgazdasági terület (Má)
- Korlátozott funkciójú mezőgazdasági terület (Mko)
- Véderdőterület (Ev)
- Közúti közlekedési és közmű terület (K)

A két település között az alábbi vonalas infrastruktúrahálózati, illetve egyéb elemek szerepelnek a Településszerkezeti Terven:

- M1-es autópálya
- 8136 j. út

1.4.4. KÖRNYE KÖZSÉG

Környe Településszerkezeti Tervének részlete

Forrás: Környe hatályos TSZT

Környe község 3/2016. (I. 28.) Kt. határozatával fogadta el Településszerkezeti Tervét.

Tata közigazgatási területével az alábbi területfelhasználások határosak:

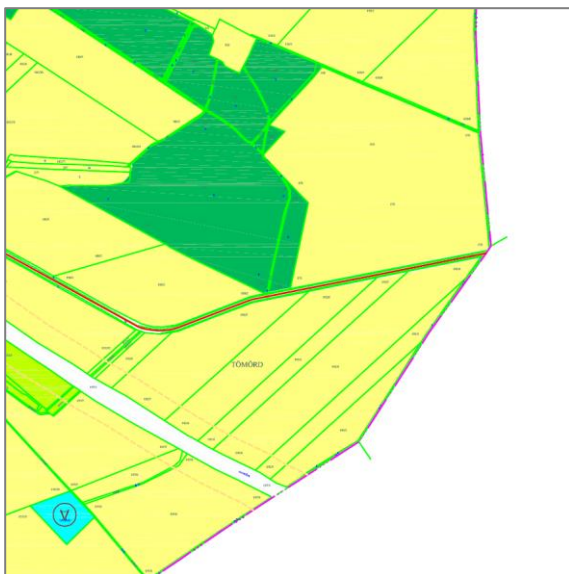
- Általános mezőgazdasági terület (Má-II)
- Gazdasági rendeltetésű erdőterület (Eg)
- Közlekedési és közmű terület (KÖu)
- Különleges terület – repülőtér (KK-spr)
- Védelmi rendeltetésű erdőterület (Ev)

A két település között az alábbi vonalas infrastruktúrahálózati, illetve egyéb elemek szerepelnek a településszerkezeti terven:

- M1-es autópálya
- 8119 j. út

1.4.5. MOCSA KÖZSÉG

Mocsa Településszerkezeti Tervének részlete

Forrás: Mocsa hatályos TSZT

Mocsa község 46/1999. (X. 25.) Kt. határozattal fogadta el Településszerkezeti Tervét, mely 2004-ben digitalizálva lett. A terv 103/2013. (XII. 20.) Kt. határozattal módosításra került.

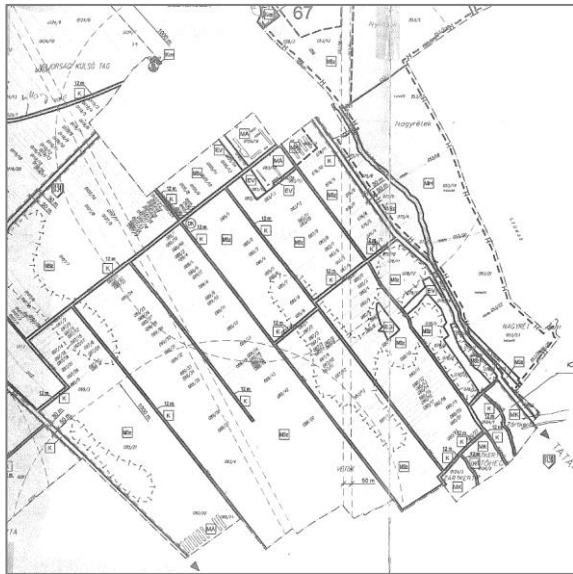
Tata közigazgatási területével az alábbi területfelhasználás határos:

- Általános mezőgazdasági terület (Má)

A két település között vonalas infrastruktúrahálózati elem nem található.

1.4.6. NASZÁLY KÖZSÉG

Naszály Szabályozási Tervének részlete

Forrás: Naszály hatályos külterületi SZT

Naszály község 95/2002. (IX. .27.) Kt. határozatával fogadta el Településszerkezeti Tervét.

Tata közigazgatási területével az alábbi területfelhasználások határosak:

- Kertes mezőgazdasági terület (MK)
- Általános mezőgazdasági terület (MSz)
- Közúti közlekedési és közmű terület (K)

A két település között az alábbi vonalas infrastruktúrahálózati elemek szerepelnek a településszerkezeti terven:

- 8138 j. Tata – Almásfüzitő összekötő út
- 8139 j. Tata – Komárom (Szőny) összekötő út
- Fényes-patak

1.4.7. SZOMÓD KÖZSÉG

Szomód Településszerkezeti Tervének részlete

Forrás: Szomód hatályos TSZT

Szomód község 29/2011. (III. 18.) Kt. határozattal fogadta el Településszerkezeti Tervét.

Tata közigazgatási területével az alábbi területfelhasználások határosak:

- Általános mezőgazdasági terület (Má)
- Védelmi rendeltetésű erdőövezet (Ev)
- Honvédelmi érdekeket szolgáló, védelmi rendeltetésű erdőövezet (Evh)
- Honvédelmi és katonai, valamint nemzetbiztonsági terület (Kh)
- Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület (Gksz)
- Kertés mezőgazdasági terület (Mk)
- Közlekedési terület (KÖu)
- Szennyvíztisztítómű folyékony hulladék elhelyezésére, kezelésére szolgáló terület (Kszt)
- Vasútterület (KÖk)
- Vízgazdálkodási terület (V)

A két település között az alábbi vonalas infrastruktúrahálózati, illetve egyéb elemek szerepelnek a településszerkezeti terven:

- Által-ér
- 1. sz. elsőrendű főút
- 1128. j. összekötő út
- 11136. j. bekötőút
- tervezett elkerülő út
- 120 kV-os elektromos távvezeték
- 20 kV-os elektromos távvezeték

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

Tata Város Önkormányzata Képviselő-testületének 334/2018. (X. 31.) Tata Kt. határozatában döntött Tata teljes közigazgatási területére kiterjedő településrendezési eszközei felülvizsgálatáról és új településrendezési eszközök megalkotásáról.

1.5.1. A HATÁLYOS FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ, INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Tata város Településfejlesztési Konceptiója 2001-ben készült.
Településfejlesztési Konceptió irányelvei:

- A lakosság életkörülményeinek a javítása
 - o A városi alapellátás és szolgáltatások javítása,
 - o Az életminőséget meghatározó települési környezet megfelelő alakítása.
- A fejlesztések során a természeti, környezeti és kulturális értékvédelemmel kapcsolatos szempontok érvényesítése.
- A különböző gazdasági ágazatok (ipar, mezőgazdaság, idegenforgalom, szolgáltatás) arányos fejlesztése.
- A város gazdagodását és arculatának formálását is szolgáló idegenforgalmi, rekreációs, kulturális, oktatási és egészségügyi fejlesztések kiemelt támogatása.
- Iparfejlesztésben a táji-, természeti értékeket tiszteletben tartó, környezetkímélő iparágak vagy technológiák befogadása.
- A meglévő lakóterületek tehermentesítése a zavaró gazdasági funkciótól, továbbá elkerülendő a zavaró gazdasági tevékenységek megtelepedése a lakóterületek közelében.
- A sok-funkciós zöldterületi rendszer megteremtése és működtetése.
- A városi erdők minőségének fejlesztése és bővítése, az erdőszültség arányának növelése.
- Energiatakarékosság és megújuló energiaforrások használatának figyelembevétele.
- Vízfelhasználási, hasznosítási stratégia kidolgozása.
- A tó- és vízvezető-árok rendszer felülvizsgálata az újra fakadó források figyelembevételével.
- A honvédségi területek és a városfejlesztés érdekeinek az összehangolása.

2008-ban került kidolgozásra a Magyary-terv, mely 2015-ben átdolgozásra került a Magyary-terv 2.0 néven, amely hosszú távú elképzeléseket rögzítő stratégiai dokumentumnak, a város fejlesztési elveit rögzítő koncepciónak tekinthető.

A Magyary-terv felülvizsgálata Magyary-terv 3.0 verzió néven jelenleg zajlik. A program hat tervfejezetre tagolódik, melyek mindegyike egy-egy személyhez, családhoz köthető, míg a hetedik fejezet a terv megvalósítását taglalja:

- Mikovinyi Sámuel vizek és zöldfelületek program
- Fellner Jakab településfejlesztési program
- Öveges József oktatási, kulturális, sport, család és ifjúsági program
- Esterházy gazdaságfejlesztési program
- Giesswein Sándor szolidaritási program
- Dr. Kiss István közigazgatási fejlesztési program

Tata Településfejlesztési Konceptiójának kidolgozása, a Településrendezési Eszközök felülvizsgálatával párhuzamosan zajlik. A két dokumentum együttesen kerül véleményeztetésre az Eljr. 28. § (6) bekezdésének előírásait követve a TRE egyeztetési szabályai szerint.

1.5.2. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI SZERZŐDÉSEK

Tata város hatályos településrendezési szerződéssel nem rendelkezik.

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

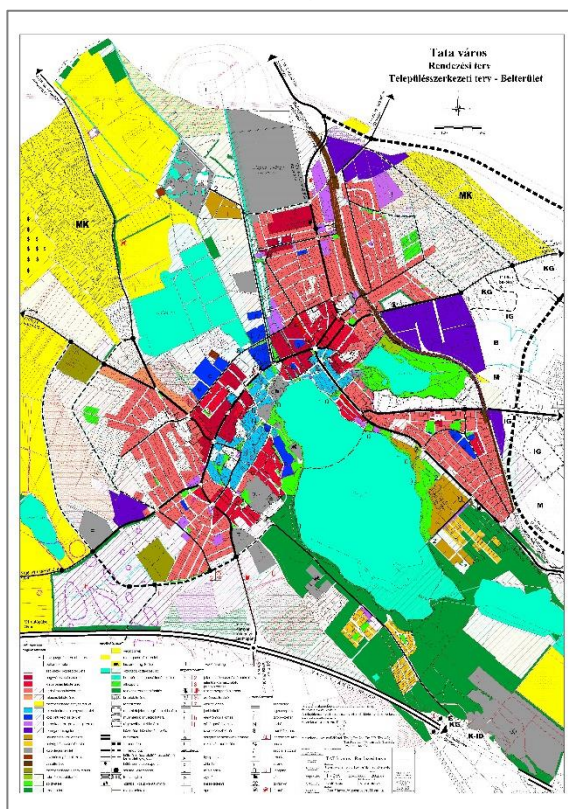
1.6.1. A HATÁLYBAN LÉVŐ TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

Tata Város Településrendezési Eszközei közül a Településszerkezeti Terv 2002-ben, az Építési Szabályzat pedig 2005-ben készült, melyek utána többször módosultak egyes részterületeken.

Településszerkezeti Terv

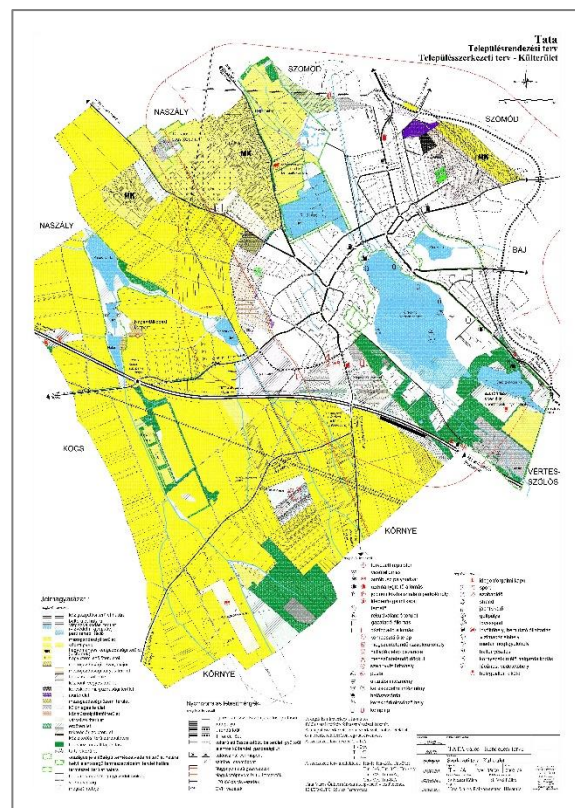
Tata Város Településszerkezeti Tervét Tata Város Képviselő-testülete a 128/2002. (XI.25.) határozatával hagyta jóvá, ami a későbbiekben többször módosításra került.

Tata Város Településszerkezeti Terve – központi belterület, 2002

Forrás: Pro Terra Urbanisztikai Ügynökség Kft., 2002.

Tata Város Településszerkezeti Terve – külterület, 2002

Forrás: Pro Terra Urbanisztikai Ügynökség Kft., 2002.

Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) és Szabályozási Terv

Alaprendeletek

- ❖ Tata Város Önkormányzata Képviselő testületének 38/2005. (XII. 6.) önkormányzati rendelete Tata Építési Szabályzatáról
- ❖ Tata Város Önkormányzata Képviselő testületének 18/2002. (IX. 25.) önkormányzati rendelete Agostyán városrész építési szabályzatról és szabályozási tervéről

Az alaprendeletek a későbbiekben többszöri módosításra kerültek.

1.6.2. A HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV MEGÁLLAPÍTÁSAI, MEGVALÓSULT ELEMEEK

Lakóterületek

A hatályos településszerkezeti terv nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias és falusias lakóterületeket jelölt ki. Nagyvárosias lakóterületek a lakótelepek területét fedik le, a kisvárosias lakóterületek közé a város központibb elhelyezkedésű, jellemzően a II. Világháború előtt kialakult lakóutcái tartoznak. A kertvárosias lakóterületek foglalják el a lakóterületek jelentős részét, még falusias lakóterületek Újhegy, Nagykert és Agostyán városrészekben találhatóak. A terv által kijelölt, de még beépítetlen lakóterületek Nagykert városrész nyugati részén, az Aradi vértanúk útja és a Bánhidai út folytatásában, a Fényes fasor mentén és az Újhegyi zártkertben, valamint Agostyánon a Lázár Vilmos és Török Ignác utcák folytatásában és a Szabadság utcától északra találhatóak. Az említett területek jelenleg mezőgazdasági művelés alatt állnak.

Településközponti vegyes terület

A településszerkezeti terv településközponti vegyes és központi vegyes területei több különálló egységben lettek kijelölve, legnagyobb sűrűségben Tata és Tóváros történeti központjainak környezetében. Az adott területeken összpontosulnak a település közintézményei, főbb szolgáltató egységei. Kihasztnatlan terület az Eszterházy körút menti terület egy része.

Gazdasági területek

A hatályos Településszerkezeti Terv számos helyen jelöl ki gazdasági területet, melyeket kereskedelmi- és ipari gazdasági, valamint mezőgazdasági üzemi és udvar major terület kategóriákba sorolt. A terv jelentős beépítetlen ipari gazdasági területet jelöl ki az Eszterházy körút-Győri út mentén és a Baji úttól délre, valamint kereskedelmi és gazdasági területet a 8119. j. összekötő út mentén.

Üdülőterületek

Üdülőházas és hétvégi házas üdülőterületbe sorolja a hatályos terv az üdülőterületeket, melyek túlnyomórészt az Öreg-tó környezetében helyezkednek el.

Különleges területek

A hatályos településszerkezeti terv a város területén különböző beépítésre szánt (különleges terület, honvédségi terület, idegenforgalmi terület, intézményi terület, közlekedési építmény területe, temetőterület, sportterület és rekreációs célú terület) és beépítésre nem szánt (beépítésre nem szánt és sport terület) területet jelöl.

Közlekedési- és közműterületek

A hatályos településszerkezeti terv több helyen kijelöl közlekedési- és közműterületeket, melyek behálózzák a település közigazgatási területét, de legnagyobb sűrűségben a belterületeken helyezkednek el.

Zöldterületek

A hatályos településszerkezeti terv több helyen kijelöl zöldterületet, ezek a település területén elsősorban lakóterületekhez és a jelentősebb állóvizekhez kapcsolódva helyezkednek el.

[Erdőterületek](#)

Erdőterületek a település területén (elsősorban a külterületen) elszórtan, három nagyobb egységben (az Öreg-tó környezetében, a 8137. sz. összekötő úttól délkeletre és Agostyánban), összességében alacsony arányban helyezkednek el. A hatályos terv általános, védelmi, gazdasági és közjóléti rendeltetésű erdőterületeket jelöl.

[Mezőgazdasági területek](#)

A településen mezőgazdasági terület, hagyományos kertgazdasági terület, védett gyepek és nagyüzemi szőlőterület mezőgazdasági terület került kijelölésre. Hagyományos kertgazdasági területek elsősorban a zártkertek területén helyezkednek el. A beépítése nem szánt területek jelentős hányada (általános) mezőgazdasági területbe sorolt. A hatályos terv továbbá megkülönböztet védett gyepterületet is (a Fényes Fürdő és Diós puszta környezetében) és nagyüzemi szőlőterületet (a Grébics-hegy délkeleti részén).

[Vízgazdálkodási terület](#)

A település közigazgatási területén vízgazdálkodási területbe az állóvizek (Öreg-tó, Derítő-tó, Csekető, Asszony-tó, Városi-tó, Réti-halastavak stb.) és a vízfolyások (Által-ér, Fényes-patak, Naszály-Grébics vízfolyás stb.) kerültek besorolásra.

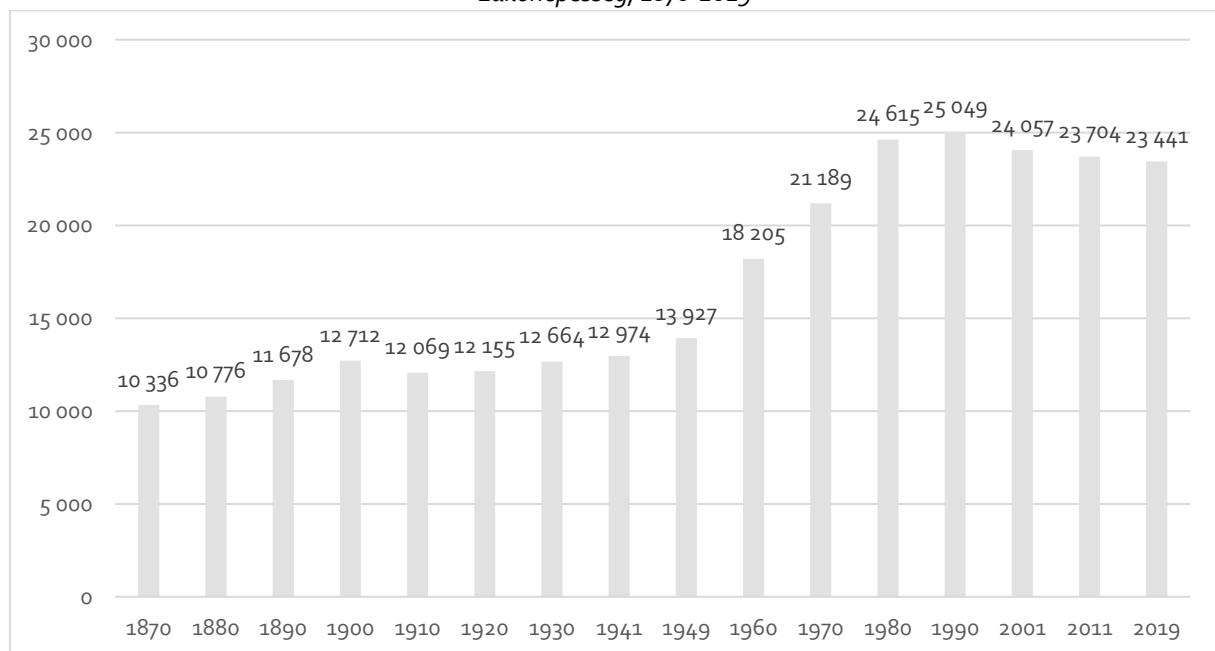
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. DEMOGRÁFIA, NÉPESSÉG, NEMZETISÉGI ÖSSZETÉTEL, KÉPZETTSÉG, FOGLALKOZTATOTTSÁG, JÖVEDELMI VISZONYOK, ÉLETMINŐSÉG

DEMOGRÁFIA, NÉPESSÉG

Tata város lakónépessége az elmúlt közel másfél évszázad adatait vizsgálva az 1870-1949 közötti időszakban visszafogott növekedést mutat, majd a következő évtizedekben (1949-1980) már egy sokkal dinamikusabb népességyarapodás figyelhető meg az 1954-ben újra várossá nyilvánított településen. A rendelkezésünkre álló adatok alapján megállapítható, hogy a lakónépesség száma 1990-ben 25.049 fővel tetőzött, majd egy jelentősebb csökkenés után egy kisebb mértékű, de folyamatos népességszám apadás figyelhető meg. Ennek hatására a lakónépesség száma az 1990-es 25.049 főről 2019-re 23.441 főre csökkent, ami az időszakra egy 6,42%-os népességfogyást jelent. Ez a folyamat változó dinamikával jelent meg a különböző censusok között, a megközelítőleg tízéves ciklusokat figyelembe véve a legintenzívebb 1990 és 2001 között volt, amikor a fogyás mértéke átlagosan elérte az évi 0,36%-os értéket, majd utána beállt átlagosan egy kb. 0,14%-os értékre. A folyamat a természetes fogyásnak és a népességvándorlásnak tudható be.

Lakónépesség, 1870-2019

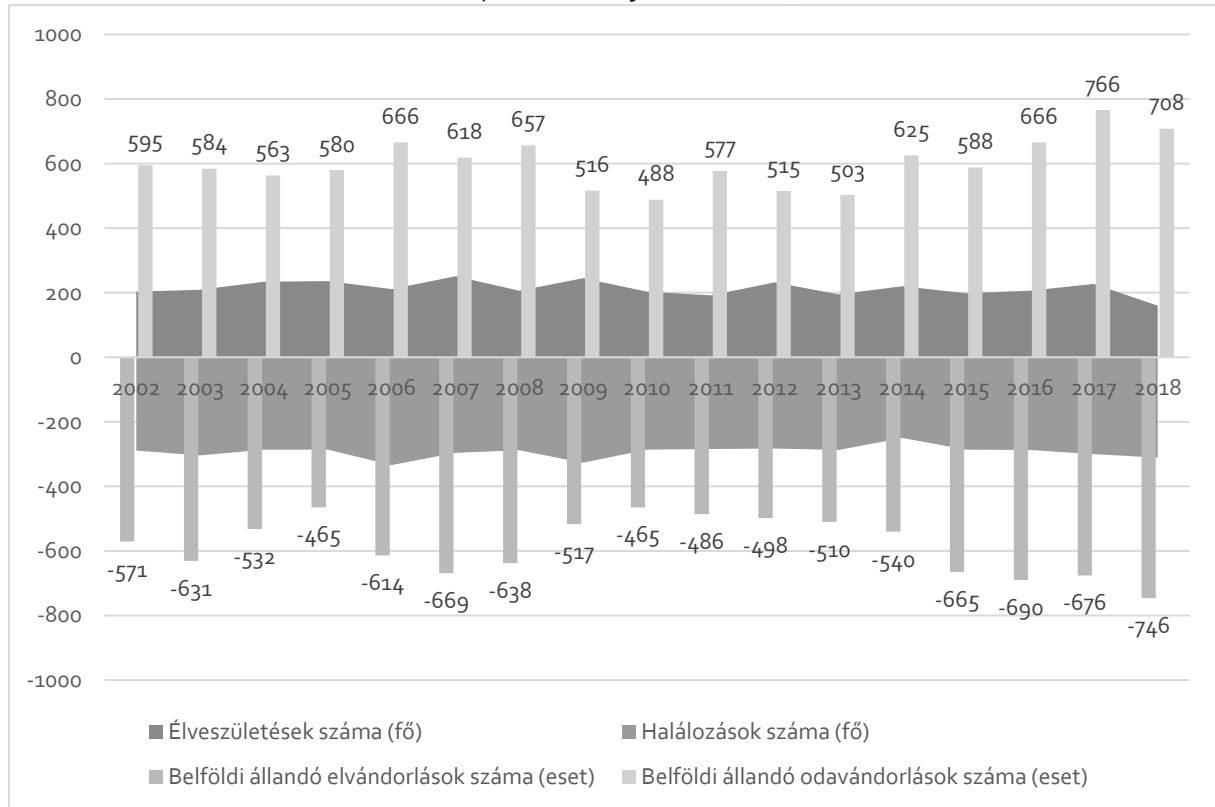
Forrás: KSH Népszámlálás 2011, Helységnévtár

A város népsűrűsége 299,72 fő/km², amely a 2011-es népszámlálás által mért 303,28 fős értékhez képest kismértékű csökkenést jelent, de továbbra is lényegesen magasabb a járási, megyei és az országos értékeknél, valamint a megye járásszékhelyei közül Tatabánya után a második legjelentősebb.

A természetes szaporodás/fogyás és vándorlási egyenleg részletes éves mutatóit vizsgálva láthatjuk, hogy a település a vizsgált időszakban néhány évet (2005, 2014 és 2017) leszámítva változó mértékű természetes fogyással küzdött, mely a legmagasabb, 189 fős értéket 2018-ban érte el. Ezt a negatív folyamatot valamelyest kompenzálja a belföldi vándorlási egyenleg jellemzően (a vizsgált 16 évből 9 alkalommal) pozitív irányba való eltolódása. Az élve születések száma 2007-ben volt a legmagasabb (251 fő), míg 2018-ban a legalacsonyabb (160 fő), a halálozásoké pedig 2006-ban (334 fő) volt a

legmagasabb és 2014-ben (250 fő) a legalacsonyabb. A természetes szaporodásból és a belföldi vándorlásból kapott értékeket összegezve megállapítható, hogy a legnagyobb fogyás 2018-ban volt tapasztalható (189 fő), míg a legnagyobb népességszám növekedés 2005-ben (65 fő). A vándorlás, feltételezhetően, az utóbbi eredményeket tovább módosítaná.

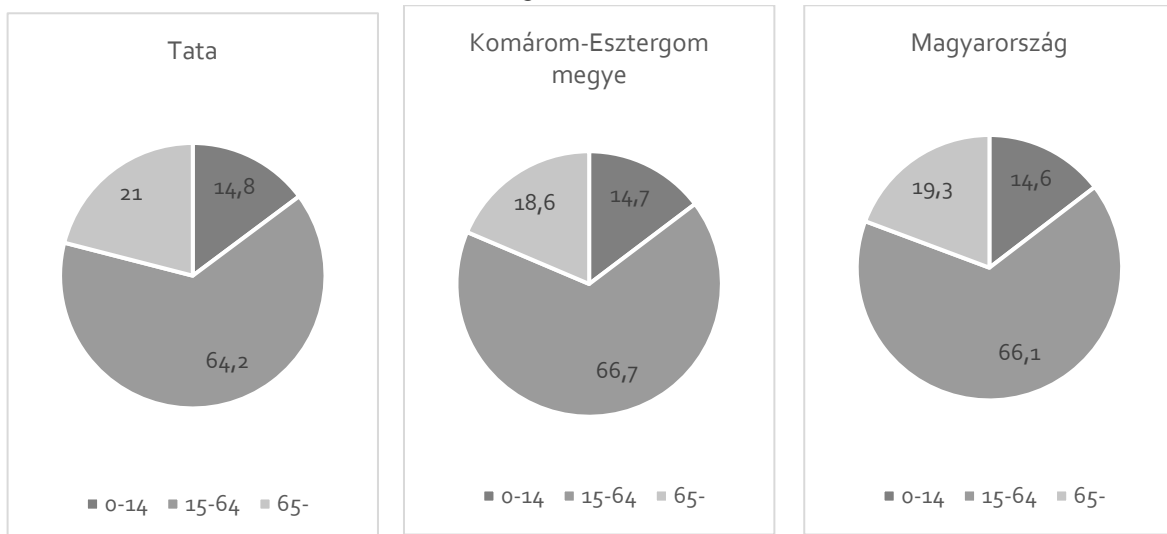
Természetes szaporodás és belföldi vándorlás, 2002-2018

Forrás: KSH

A lakosság korcsoportjainak aránya szinte teljesen megegyezik a fiatalok (0-14 évesek) esetén a megyei és országos értékekkel, viszont a 15-59 évesek aránya alacsonyabb, míg az idősek (60 év felettek) aránya magasabb a térségi mutatókhoz képest.

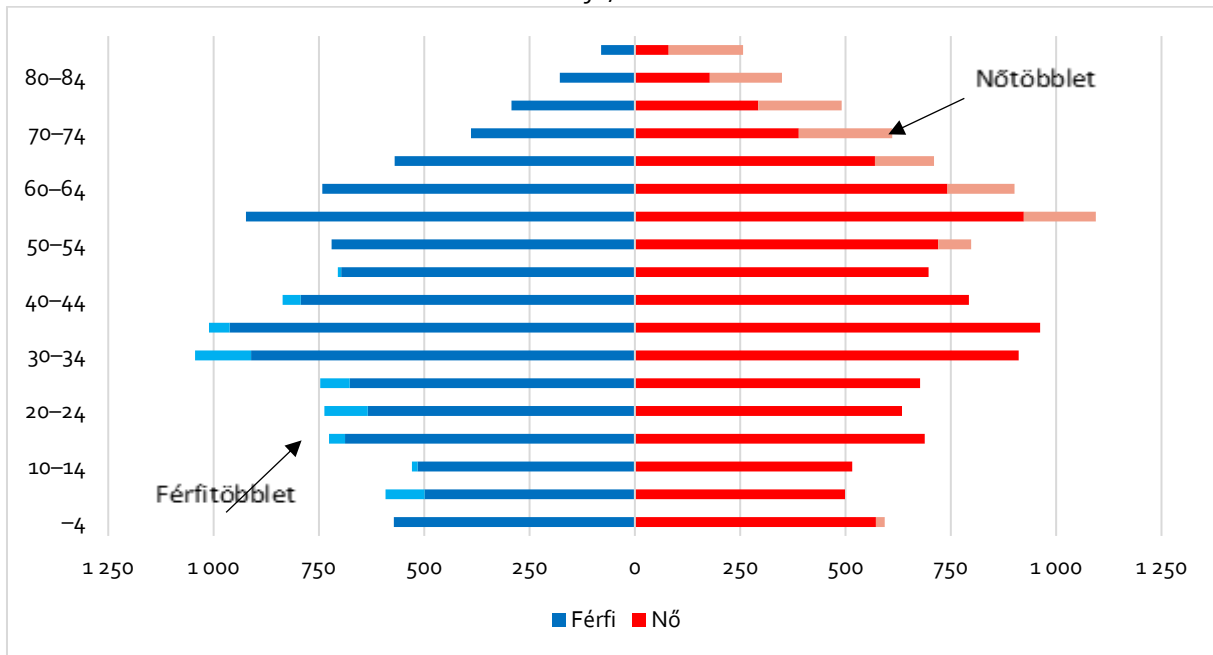
A lakosság korösszetétele, 2019

Forrás: KSH

A 2018-as adatok szerint a lakosság 14,28%-a 0-14 év közötti, 4,37%-a 15-19 év közötti, 10,43%-a 20-29 év közötti, 13,66%-a 30-39 év közötti, 16,38%-a 40-49 év közötti, 12,58%-a 50-59 év közötti, valamint 28,30% a 60 év feletti aránya. A 2011-es népszámlálási adatok a társadalom nem- és korösszetételéről részletesebb képet alkotnak, így ezekből az adatokból korfát készítettünk. Ebből látható, hogy a kiskorú korosztályok aránya kisebb a felnőtt korosztályokénál, a korfa alakja pedig urnát formáz, mely nehezen fenntartható társadalmi szerkezetet, öregedő társadalmat jelez. Ezen felül az 50 év fölötti korcsoportoknál nőtöbblet jellemző, ami az idősebb korosztályok esetén egyre jelentősebb különbséget mutat. A teljes népességben belül Tatán 100 férfira 109,50 nő jut.

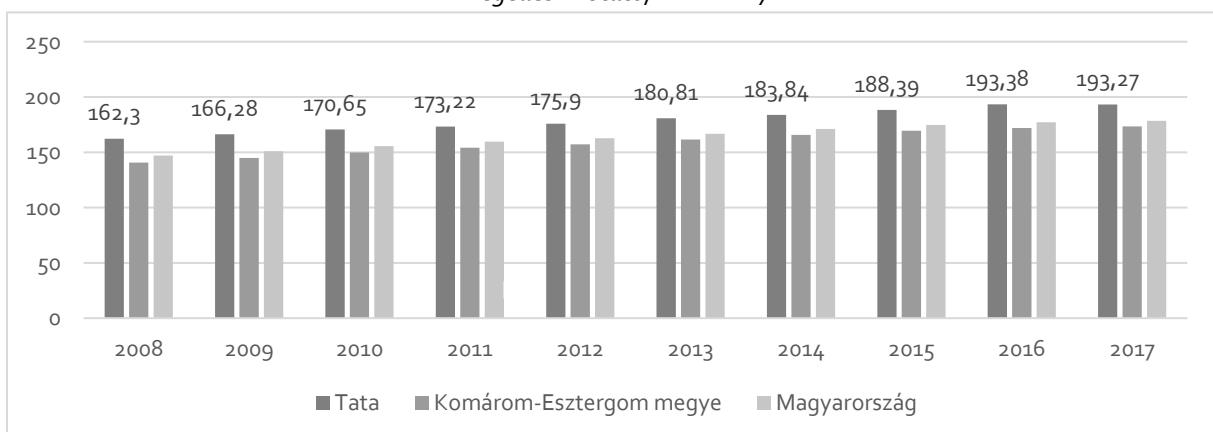
Korfa, 2011

Forrás: KSH

Az öregedési index az idős népesség (60-X éves) arányát mutatja a gyermeknépesség (0-14 éves) százalékában. A diagram jól szemlélteti, hogy előregedés országos jelenség. A település öregedési mutatójának alakulását tekintve megyei és országos összehasonlításban, Tata értékei a megyei és az országos átlagnál kedvezőtlenebbek. Ezen felül megállapítható, hogy a vizsgált időszakban (2008-2017) Tata öregedési mutatója a megyei és az országos mértéknél valamivel kisebb mértékben növekedett.

Öregedési mutató, 2008-2017

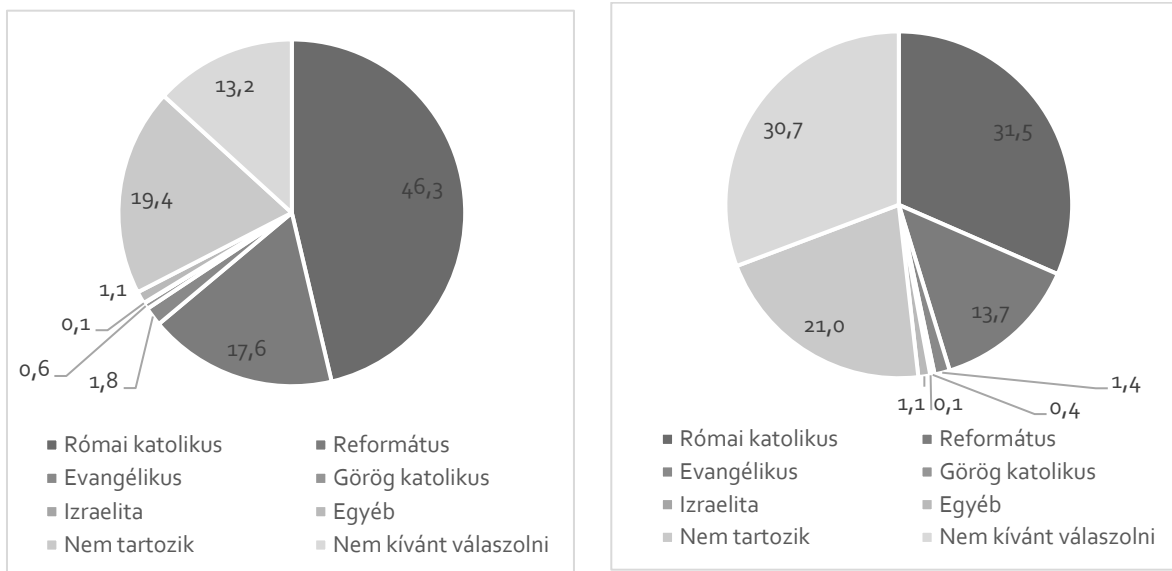

Forrás: TelR

A 2011-es népszámlálási adatok alapján a település lakosságán belül 85,3% volt a magyarok aránya, miközben a további nemzetiségek voltak jelen: németek (2,7%), cigányok/romák (0,8%), szlovákok (0,3%), románok (0,2%), horvátok (0,1%) és lengyelek (0,1%). Ezen felül 1,2% volt az egyéb, nem hazai nemzetiségek aránya, míg további 14,6%-a nem kívánt a kérdésre a népszámlálás alkalmával válaszolni. Tatán német és lengyel kisebbségi önkormányzatok működnek, továbbá egy német nemzetiségi múzeum is található a településen.

A település lakosságának vallási, felekezeti megoszlása alapján 2011-ben a legjelentősebb vallások a római katolikus (31,5%), a református (13,7%) és az evangélikus (1,4%) voltak. A lakosság 21,0%-a nem tartozott egyik vallási közösséghez, felekezethez sem, 30,7%-a pedig nem kívánt válaszolni a kérdésre. A 2001-es népszámláláshoz képest a legjelentősebb csökkenés a magukat görög katolikusnak (40,0%), római katolikusnak (34,8%) és reformátusnak (25,4%) vallók számában volt tapasztalható, míg a vallási közösséghez nem tartozók száma 4,2%-al, az egyéb vallási közösségekhez tartozók száma 110,5%-al, a kérdésre pedig válaszolni nem kívánók száma 122,7%-al gyarapodott. 2011-ben a lakosság 48,3%-a jelölt meg valamely felekezetet, míg ez az arány 2001-ben még 67,4% volt.

Felekezeti összetétel, 2001, 2011

Forrás: KSH

Tatán római katolikus, református, evangélikus, adventista és baptista egyházak működnek, melyek a településen templomokkal és/vagy imaházakkal, valamint több, saját fenntartású intézménnyel rendelkeznek. Ezen felül a XX. század közepéig egy jelentős izraelita hitközség is létezett a városban, melynek emlékét napjainkban az izraelita temető, a holokauszt emlékpark és a ma múzeumi kiállítótérként működő egykori zsinagóga őrzi.

KÉPZETTSÉG, FOGLALKOZTATOTTSÁG

A lakosság végzettségére vonatkozóan a népszámlálások kapcsán állnak rendelkezésre adatok. Az utolsó két népszámlálás között eltelt időszakban jelentősen javultak a lakosság képzettségi adatai. Az egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkezők aránya a 60%-al növekedett (20,7%) és 2001-hez hasonlóan továbbra is felülmúlja a megyei (14,7%) és országos (19,0%) értékeket. Tatán (51,2%) kedvezőbben alakul a legalább érettségivel rendelkezők aránya a térségi adatokhoz képest (44,7% és 49,0%). Viszont a város le van maradva a legalább általános iskola 8 évfolyamát és az általános iskola első évfolyamát sem végzettek arányában, bár az utóbbi mutató esetén felzárkózás figyelhető meg a térségi értékekhez képest.

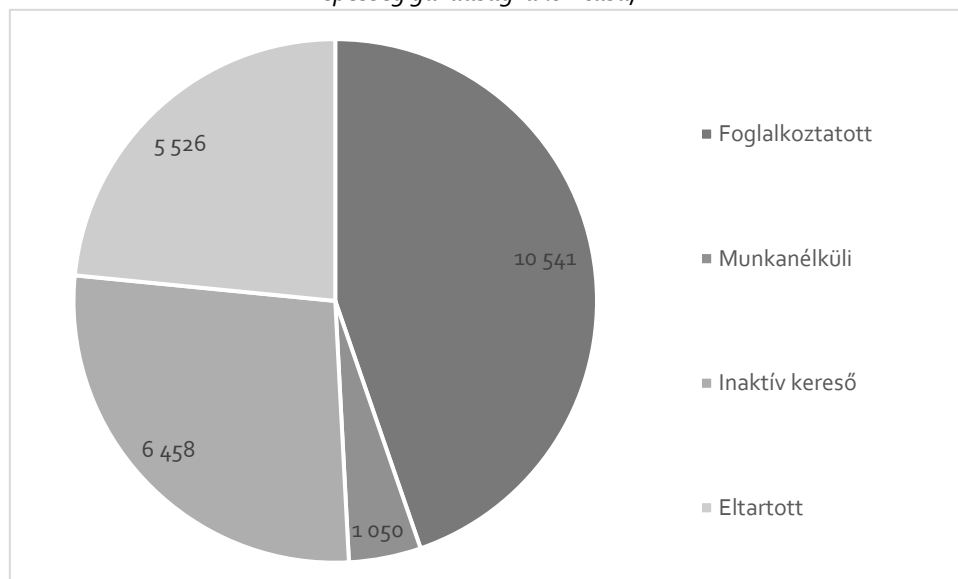
Lakosság legmagasabb iskolai végzettsége a 7 évesnél idősebb korú népesség százalékában, 2001, 2011

	2001	2011
Általános iskola első évfolyamát sem végezte el		
Tata	1,1	0,8
Komárom-Esztergom megye	0,5	0,5
Magyarország	0,7	0,6
Legalább általános iskola 8. évfolyam		
Tata	84,8	90,5
Komárom-Esztergom megye	90,0	95,9
Magyarország	88,8	95,1
Legalább érettségi		
Tata	38,6	51,2
Komárom-Esztergom megye	34,4	44,7
Magyarország	38,2	49,0
Egyetem, főiskola stb. oklevéllel		
Tata	12,9	20,7
Komárom-Esztergom megye	9,7	14,7
Magyarország	12,6	19,0

Forrás: KSH népszámlálás, 2011; TelR

Tatán a 2011-es népszámlálás során a foglalkoztatottak száma 10.541 fő volt, a munkanélkülieké 1.050 fő, az inaktív keresőké 6.458 fő, az eltartottaké pedig 5.526 fő.

A népesség gazdasági aktivitása, 2011

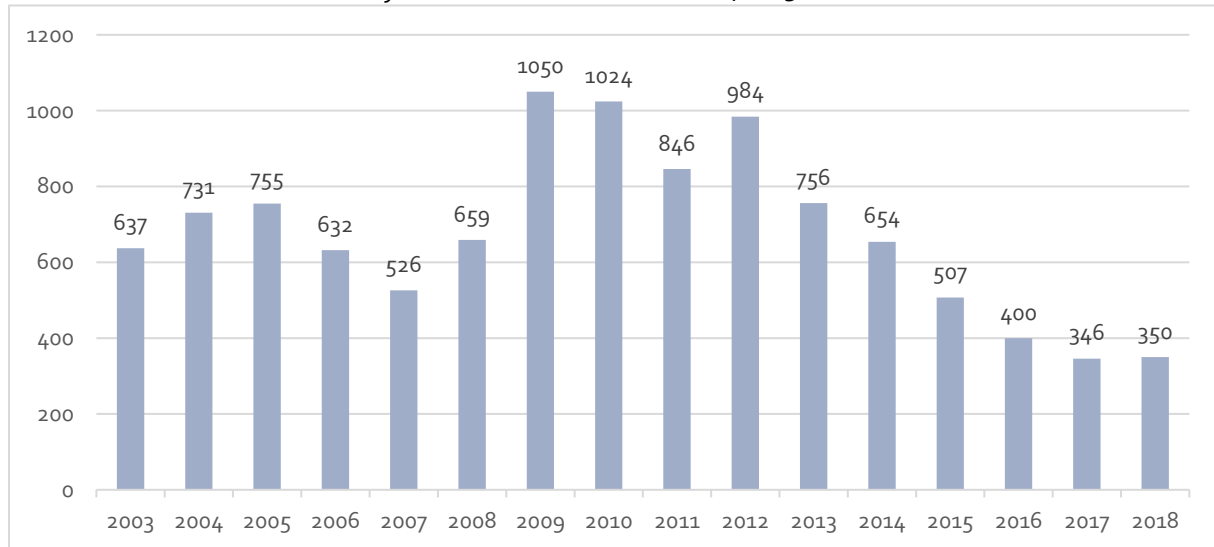

Forrás: KSH

A nyilvántartott álláskeresők száma a 2003 és 2018 közötti időszakban változó képet mutatott. A vizsgált időszak elején, 2005-ig számuk növekedett, aztán egy csökkenő időszak után 2008-tól jelentős gyarapodásnak indult, majd 2009 és 2012 között 1000 fő környékén stagnált. 2013-tól egy erőteljes csökkenés jellemezte az álláskeresők számát, ami 2018-ban 350 fővel megtorpant, de továbbra is tartva a vizsgált időszakban mért kiemelkedően alacsony értéket, mely a 15-64 éves korú lakosság számának 2,3%-a. A település munkanélküliségi rátája 2018-ban megegyezett a megyei (2,3%) értékkel, míg kedvezőbb volt az országos (3,7%) mutatónál. 2018-ban a tartós munkanélküliek (a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők) aránya 33,43% volt az álláskeresőkön belül. A mutató a vizsgált 15 évben a legmagasabb értéket 2009-ben (43,81%), legalacsonyabb értékét pedig 2008-ban

érte el (28,68%). 2018-ban az álláskeresők java része (63,71%) a fizikai foglalkoztatásból kerül ki, végzettség alapján pedig a szakközépiskolai (36,86%), az általános iskolai (24,57%) és szakmunkás végzettségűek (20%) emelkedtek ki.

Nyilvántartott álláskeresők száma, 2003-2018

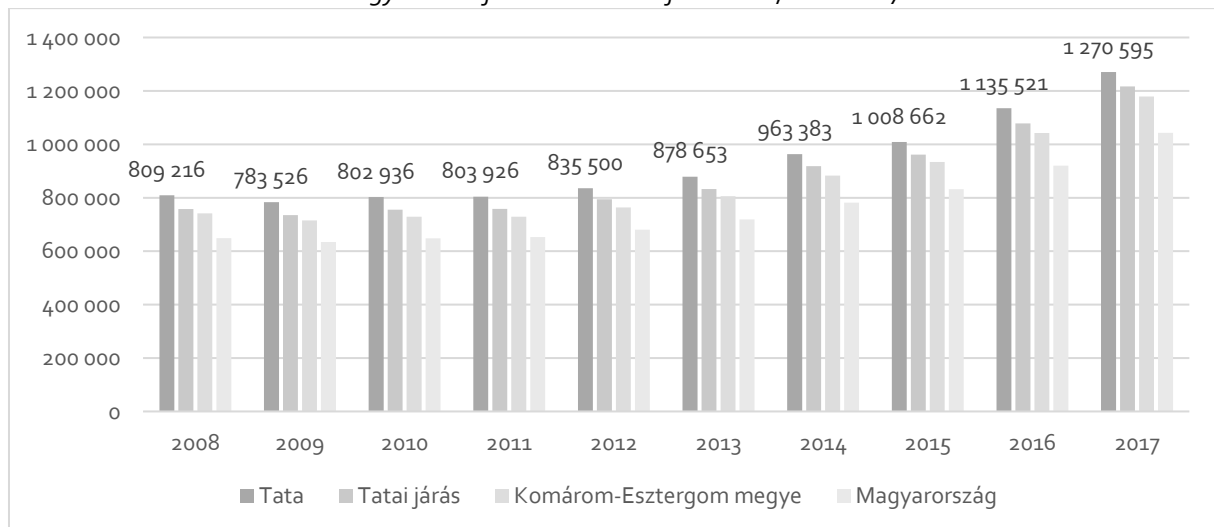
Forrás: KSH

JÖVEDELMI VISZONYOK, ÉLETMINŐSÉG

A lakosság jövedelmi helyzetének megítéléséhez az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelmet vizsgáljuk, illetve ennek összehasonlítását más területi egységekkel. Továbbá megnézzük, hogy hogyan alakult az ezer főre jutó személygépkocsik száma, mivel ennek változása jó jelzőszáma a lakosság anyagi gyarapodásának. Ennek a mutatóknak is az időbeli alakulása kiinduló alap a megyei és országos adatokkal való összehasonlításra.

A következő ábra az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem összegének változását mutatja be 2008 és 2017 között járási, megyei és országos összehasonlításban.

Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem, 2008-2017

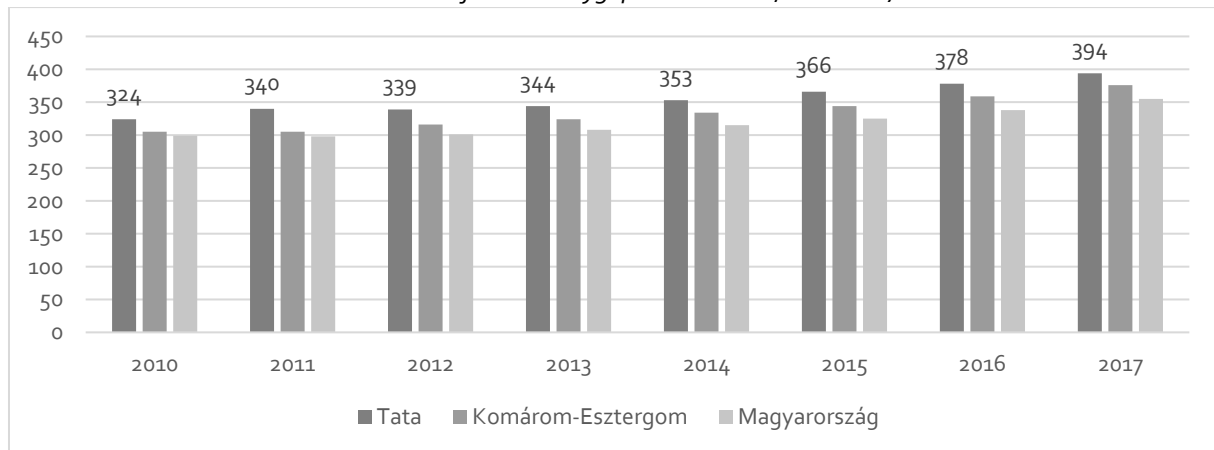
Forrás: TelR

A diagram alapján megállapítható, hogy a város lakóinak nettó jövedelmi viszonyának alakulása megegyezik a térségi trendekkel. 2017-ben a tatai érték a járási 104,42%-a, a megyei 107,78%-a és az

országos 121,88%-a volt. A különbség jelentősnek mondható, viszont egy folyamatos felzárkózás figyelhető meg a térségi adatok esetében (pl. 2008-ban a városi mutató még a 109,08%-a volt a megyeinek és 124,69%-a volt az országosnak).

A statisztikai adatok alapján az ezer lakosra jutó személygépkocsik száma magasabb Tatán a megyei és országos értékeknél. A személygépkocsik száma 2011-2012 közötti stagnálást leszámítva folyamatos növekedést mutat. Az értéket ugyanakkor együttesen kell értékelni a település ingázási szerepkörével.

Ezer lakosra jutó személygépkocsik száma, 2010-2017

Forrás: TelR

A lakosság életminőségének változását jól követik a lakáskörülményekben és a közművel való ellátottságban bekövetkező változások. A legjelentősebb változás 2001 és 2011 között a háztartások komfortfokozatában és közcsatorna-hálózatba való bekapcsoltságában következett be. 2011-ben 60%-al volt alacsonyabb a félkomfortos, komfort nélküli és szükséglakások aránya, mint 10 évvel korábban, illetve jelentősen bővült a közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya. 2001-ben a lakások és lakott üdülők 96,5%-a rendelkezett közüzemi ivóvízellátással, ami 2011-ig tovább növekedett. A közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya jelentősen növekedett az elmúlt időszakban, 2011-ben már a lakások 97,6%-a közcsatornával érintett, így ez az arány a megye átlagnál (89.54%) magasabb lett.

A lakások és lakott üdülők komfortossága, illetve közüzemi ellátottsága, 2001, 2011

	2001		2011	
	Tata	Magye	Tata	Magye
Lakások és lakott üdülők száma (db)	9.328	119.950	10.038	127.398
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	10,61	13,34	4,06	5,96
Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	96,15	94,96	97,51	97,25
Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)	74,32	75,71	93,76	89,54

Forrás: KSH

A születéskor várható élettartam a megyében az országos átlagnál valamivel alacsonyabb, 2016-ban nők esetében 79,08, férfiaknál 70,81 év volt. A haláloki statisztikák rangsorában a keringési rendszer betegségei és a daganatok fordulnak elő a leggyakrabban. Komárom-Esztergom megye haláloki struktúrája a következőképpen alakult 2011-ben.

A felnőttkori halálozás megoszlása a leggyakoribb halálóki főcsoportok szerint Komárom-Esztergom megyében

2011

	Férfiak	Nők
Keringési rendszer betegségei	44%	53%
Daganatok	30%	24%
Emésztőrendszer betegségei	7%	6%
Mortalitás külső okai	7%	4%
Légző rendszeri betegségek	5%	3%
A többi együtt	7%	10%

*Forrás: Tájékoztató Komárom-Esztergom megye lakosságának egészségi állapotáról,
http://www.kemoh.hu/cikk_kepek/pdf/kozgyules/131128/131128-02.pdf*

1.7.2. TÉRBELI-TÁRSADALMI RÉTEGZŐDÉS, KONFLIKTUSOK, ÉRDEKVISZONYOK

Jelentős társadalmi feszültségek, érdekkonfliktusok nincsenek Tatán, ugyanakkor jövedelmi, társadalmi, kulturális különbségek természetesen jelen vannak az egyes társadalmi rétegek között, amelyek sokszor ellentétes érdekekkel, fejlesztési igényekkel bírnak.

Jelentős társadalmi változásnak tekinthető a város lakosságának folyamatos elöregedése és az idősebb korosztály arányának növekedése. Ez a folyamat pedig bizonyos esetekben ellentétes érdekekkel és mindenképpen változó igényekkel bír, továbbá egyre jelentősebb feladatot jelent a település számára az időskorúak ellátása.

Másik jelentős konfliktushelyzet a (korábbi) zártkertekbe való kiköltözés által keletkező érdekellentét (pl. az Újhegy városrész esetén), amikor egyszerre jelenik meg az eredetileg a területen megtalálható, a zártkertekre jellemző hasznosítás, a növénytermesztés és az állattenyésztés, miközben egyre jelentősebb lesz a lakófunkció jelenléte. Hasonló konfliktus a falusias karakterű, de átalakuló lakóterületek esetén is előállhat. A zártkertek esetén, a területek átalakulásánál további problémát jelent a szükséges infrastruktúra hiánya is (pl. szilárd burkolat, csatornázás), valamint az utcák nem megfelelő keresztmetszete, mely még az eredeti funkciónak megfelelő és nem elégíti ki a lakóterületi úthálózattal szemben támasztott követelményeket.

1.7.3. TELEPÜLÉSI IDENTITÁST ERŐSÍTŐ TÉNYEZŐK (TÖRTÉNETI ÉS KULTURÁLIS ADOTTSÁGOK, TÁRSADALMI ÉLET, SZOKÁSOK, HAGYOMÁNYOK, NEMZETISÉGI KÖTŐDÉS, CIVIL SZERVEZŐDÉSEK, VALLÁSI KÖZÖSSÉGEK STB.)

A települések identitás képzésében fontos szerepet játszanak a hagyományok, a történelem, a kommunikatív, vagy kulturális emlékezet és az örökség. A tatai lakosság hovatartozását, együvé tartozását több tényező határozza meg, mint például a vallási hovatartozás, a helyiek életének a környező tájjal való összefonódása, vagy az etnikai hovatartozás.

A települési identitást tápláló értékek a városban:

- ❖ Öreg-tó parti fekvés
- ❖ A jelentős épített örökség
- ❖ A tatai vár
- ❖ A tatai vízimalmok
- ❖ Angolkert és a Cseke-tó
- ❖ Fényes Forrásvidék
- ❖ 800 éves írásos történelmi múltra visszatekintő település – első írásos említése 1221-ben történt
- ❖ Jelentékeny kulturális élet

- ❖ Tatai Olimpiai Központ
- ❖ Tata és Tóváros történeti szimbiózisa
- ❖ Civilszervezetek
- ❖ Helyi médiák
- ❖ A város híres szülöttei és lakói (Bláthy Ottó Titusz, Eszterházy József, Fellner Jakab, Mikoviny Sámuel stb.)

A helyi identitás megőrzésében fontos szerepe van a helyi civil szervezeteknek, egyházi közösségeknek és az önkormányzatnak. A városban 287 bejegyzett civil szervezet működik, a civil társadalom nagy aktivitást mutat. A szervezetek a legnagyobb számban szociális és gondozási, illetve adománygyűjtési tevékenységet folytatnak.

Továbbá a helyi identitást és közéleti szerep növekedését támogatják a városi újságok és televízió, melyeknek köszönhetően széleskörű tájékoztatást kap a lakosság a várossal kapcsolatos témákban (programok, helytörténet stb.).

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. HUMÁN KÖZSZOLGÁLTATÁSOK (OKTATÁS, EGÉSZSÉGÜGY STB.)

OKTATÁS

Óvoda

2018-ban Tatán 11 db óvodai feladatellátási hely volt 34 óvodai gyermekcsoporttal, melyek az alábbiak:

- Angyalforrás Waldorf Óvoda (2890 Tata, Tárkányi Lajos u. 2.)
- Hajnalcsillag Tatai Református Óvoda (2890 Tata, Kálvária utca 5.)
- Juniorka Alapítványi Óvoda (2890 Tata, Bacsó Béla u. 66)
- Tatai Bartók Béla Óvoda (2890 Tata, Bartók Béla út 7/a)
- Tatai Fürdő Utcai Néphagyományőrző Óvoda (2890 Tata, Fürdő u. 11.)
- Tatai Geszti Óvoda (2890 Tata, Gesztenye fasor 39.)
- Tatai Geszti Óvoda Agostyáni Tagintézménye (2835 Tata, Kossuth Lajos u. 19.)
- Tatai Kertvárosi Óvoda (2890 Tata, Deák Ferenc u. 1.)
- Tatai Kincseskert Óvoda (2890 Tata, Új út 14/a)
- Tatai Kincseskert Óvoda Szivárvány Tagintézménye (2890 Tata, Agostyáni út 7.)
- Színes Iskola Személyközpontú Óvoda. Általános Iskola és Gimnázium (2890 Tata, Fényes fasor 1.)

A tatai óvodák 2018-ban 837 férőhellyel rendelkeztek, melyre 781 óvodába beírt gyermek jutott, így a város óvodáinak kihasználtsága magas (93,31%), a 2010 és 2017 közötti vizsgált időszakban folyamatosan 90% feletti volt. A fenti gyermeklétszám 34 gyermekcsoportra oszlott, így a csoportok átlagos mérete 22,97 gyermek volt. AZ óvodapedagógusok száma 76 fő volt, így egy óvodapedagógusra 11,03 gyermek jutott. Az óvodába beírt gyermekek 1,41% volt hátrányos helyzetű 2018-ban.

A város óvodáinak többségének fenntartója és a működtetője Tata Város Önkormányzata, de egy-egy óvoda alapítványi (Juniorka Alapítványi Óvoda), egyesületi (Angyalforrás Waldorf Óvoda) és egyházi (Hajnalcsillag Tatai Református Óvoda) fenntartású.

Óvodai oktatás, 2010-2018

	Férőhelyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma	Kihasználtság (%)	Óvodapedagógusok száma	Hátrányos helyzetű gyermekek száma
2010	824	802	97,33	73	-
2011	832	813	97,72	72	-
2012	822	814	99,03	72	14,2
2013	823	807	98,06	71	137
2014	820	764	93,17	66	116
2015	836	786	94,02	77	-
2016	831	769	92,54	77	32
2017	836	770	92,11	79	11
2018	837	781	93,31	76	11

Forrás: KSH

Általános iskola

Tatán 6 db általános iskolai feladatellátási hely volt 102 osztállyal, melyek az alábbiak:

- Kőkúti Általános Iskola (2890 Tata, Kőkút köz 2.)
- Kőkúti Általános Iskola Fazekas Utcai Tagintézménye (2890 Tata, Fazekas utca 47.)
- Vaszary János Általános Iskola (2890 Tata, Országgyűlés tér 4.)
- Vaszary János Általános Iskola Jázmin Utcai Tagintézménye (2890 Tata, Jázmin utca 23.)
- Színes Iskola Személyközpontú Óvoda. Általános Iskola és Gimnázium (2890 Tata, Fényes fasor 1.)
- Talentum Angol Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola (2890 Tata, Bartók Béla utca 1/a.)

Az általános iskolai tanulók száma 2011 és 2015 között jelentősen növekedett, utána stagnáló létszám figyelhető meg a településen, míg 2018-ban újabb jelentős növekedés volt tapasztalható és a tanulók száma elérte a 2.253 főt. A más településről bejáró tanulók aránya számottevő (21,04%), ami folyamatosan növekedett az utóbbi években. A város általános iskoláinak nincs nemzetiségi oktatásban részesülő tanulója. A hátrányos helyzetű tanulók száma 51 fő (2,26%).

Tata általános iskoláinak többségének fenntartója és a működtetője az állami tulajdonú Klebersberg Intézményfenntartó Központ, de két alapítványi (Színes Iskola Személyközpontú Óvoda. Általános Iskola és Gimnázium, valamint a Talentum Angol Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola) fenntartású.

Általános iskolai oktatás, 2010-2018

	Tanulók száma	Főállású pedagógusok száma	Nemzetiségi oktatásban tanulók száma	Bejáró tanulók száma	Hátrányos helyzetű tanulók száma
2010	2.002	180	-	343	-
2011	2.002	182	-	348	-
2012	2.024	187	-	325	358
2013	2.050	199	-	351	301
2014	2.148	217	-	374	372
2015	2.200	211	-	353	61
2016	2.192	215	-	402	79
2017	2.200	228	-	440	82
2018	2.253	228	-	474	51

Forrás: KSH

Középfokú oktatás

2018-ban Tatán 4 db gimnáziumi, 3 db szakgimnáziumi, 3 db szakközépiskolai és 2 db szakiskolai és készségfejlesztő iskolai feladatellátási helyet tartott nyilván a KSH adatbázisa, melyek az alábbiak:

- Eötvös József Gimnázium és Kollégium (2890 Tata, Tanoda tér 5.)
- Jávorka Sándor Mezőgazdasági Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium (2890 Tata, Új út 19.)
- Komárom-Esztergom Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon (2890 Tata, Új út 21.)
- Színes Iskola Személyközpontú Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium (2890 Tata, Fényes fasor 1.)
- Talentum Angol Magyar Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola (2890 Tata, Bartók Béla utca 1/a.)

- Tatabányai Szakképzési Centrum Bláthy Ottó Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (2890 Tata, Hősök tere 9.)
- Tatai Református Gimnázium (2890 Tata, Kossuth tér 11.)

A vizsgált időszakon belül a feladatellátási helyek száma 2014-ig változatlan volt, 2015-ben 12-re csökkent, majd 2017-től újra 14 darab van belőlük. Ezzel párhuzamosan az intézményekben nappali oktatásban tanulók száma is folyamatosan apadt 2015-ig, majd 2016-tól növekedésnek indult. Számuk 2018-ban 2.426 volt, ami jelentős csökkenést jelent a 2010-es 2.622-höz képest, de érdemi emelkedést mutat a 2015-ös mélyponthoz képest (2.319 fő). A más településről bejáró tanulók aránya jelentős (64,63%), ami a vizsgált időszakban a legmagasabb értéknek számít. A hátrányos helyzetű tanulók száma 60 fő (2,47%) volt 2018-ban.

Gimnáziumi és szakközépiskolai (2015-ig középiskolai) oktatás, 2010-2018

	Feladatellátási helyek száma	Tanulók száma (nappali oktatásban)	Főállású pedagógusok száma	Bejáró tanulók száma	Hátrányos helyzetű tanulók száma
2010	9	1.936	154	1.078	-
2011	9	1.830	141	1.037	-
2012	9	1.805	160	1.075	24
2013	10	1.864	153	1.053	28
2014	10	1.830	170	969	4
2015	8	1.858	161	1.087	29
2016	8	1.922	173	978	77
2017	7	1.932	180	1.153	46
2018	7	1.886	185	1.124	24

Forrás: KSH

Szakközépiskolai és szakiskola (A szakközépiskola 2015-ig szakiskolai) oktatás, 2010-2018

	Feladatellátási helyek száma	Tanulók száma (nappali oktatásban)	Főállású pedagógusok száma	Bejáró tanulók száma	Hátrányos helyzetű tanulók száma
2010	5	686	55	-	-
2011	5	705	66	-	-
2012	5	636	56	455	80
2013	4	564	58	413	92
2014	4	515	49	308	11
2015	4	461	44	334	31
2016	4	418	42	274	31
2017	5	418	39	335	28
2018	5	540	41	444	36

Forrás: KSH

Felsőfokú oktatás

Tatán 2017-ben indult be a felsőoktatási képzés öt intézménnyel (Soproni Egyetem, Edutus Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Közszerződési Egyetem, Pannon Egyetem, Eszterházy Károly Egyetem) kötött együttműködési szerződéseknek köszönhetően, miután az Önkormányzatnak kiemelt célja volt, hogy helyben is tudja biztosítani a térségben élők számára a felsőfokú képzési lehetőséget. Az együttműködés kapcsán a képzés szakmai hátterét az egyetemek, míg a szükséges infrastruktúrát az Önkormányzat biztosítja. A képzés az önkormányzati alapítású Tatai Községi Felsőoktatási Képzési Központ üzemeltetésében, a volt piarista rendház épületében (2890 Tata, Tanoda tér 5/a) kapott helyet. *Forrás: <http://tatairendhaz.hu/>*

Művészeti oktatás

A város területén két művészetoktatási intézmény működik. Az egyik a Menner Bernát Alapfokú Művészeti Iskola (2890 Tata, Fazekas utca 53), mely két művészeti ág (zene- és képzőművészet) területé kínál képzéseket, ahol az egyéni zenélés mellett nagy hangsúlyt fektetnek a társas zenélésre is.

A másik művészeti oktatási intézmény a Concerto Zeneiskola (2890 Tata, Fenyő tér 1) Kertváros területén, mely 1996-ban kezdte meg a működését, napjainkban pedig 12 évfolyamon folytat zenei oktatói-nevelői tevékenységet, de a társművészetek oktatási is fontos szereppel bír az intézményben.

Kollégiumi ellátás

Tatán 2018-ban 222 diák vett igénybe kollégiumi szálláshelyet, mely jelentős visszaesést mutat a vizsgált időszak (2011 és 2017 közötti), 250-300 fős létszámához képest. A városban 4 darab kollégium biztosít szálláslehetőséget, melyek az alábbiak:

- Eötvös József Gimnázium és Kollégium (2890 Tata, Fáklya utca 4.)
- Jávorka Sándor Mezőgazdasági Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium (2890 Tata, Új út 19.)
- Komárom-Esztergom Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon (2890 Tata, Új út 21.)
- Tatabányai Szakképzési Centrum Bláthy Ottó Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma (2890 Tata, Bercsényi utca 7.)

EGÉSZSÉGÜGY

Alapellátás

Az önkormányzatoknak az alapellátással kapcsolatos feladatait az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény határozza meg.

„5. § (1) A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,*
- b) a fogorvosi alapellátásról,*
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,*
- d) a védőnői ellátásról, és*
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.”*

Forrás: 2015. évi CXXIII. tv. 5. §

Tata területén az egészségügyi alapellátáshoz való hozzáférés az egészségügyi alapellátásról szóló törvény alapján biztosított és jól kiépített. A városban tíz háziorvosi, hat házi gyermekorvosi és öt fogászati körzet található, valamint a 2013-ban átadott Tatai Egészségügyi Alapellátó Intézményben (Füredő u. 19.) a védőnői szolgálat (hét körzettel), az iskola-egészségügyi ellátás és az orvosi ügyelet is biztosított. Tatán hét gyógyszertár működik, amik a váltakozva biztosítják a hét minden napján a gyógyszertári ügyeletet. A város területén több magán orvosi- és fogorvosi rendelő is található.

A településen működő háziorvosi körzetek:

- ❖ 1. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6/A.)
- ❖ 2. sz. körzet (2890 Tata, Fazekas u. 3.)
- ❖ 3. sz. körzet (2890 Tata, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.)
- ❖ 4. sz. körzet (2890 Tata, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.)
- ❖ 5. sz. körzet (2890 Tata, Mikovényi u. 34.)

- ❖ 6. sz. körzet (2890 Tata, Erzsébet tér 18.)
- ❖ 7. sz. körzet (2890 Tata, Kosztolányi Dezső u. 2.)
- ❖ 8. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6.)
- ❖ 9. sz. körzet (2890 Tata, Május 1. út 61.)
- ❖ 10. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6/A)

A településen működő házi gyermekorvosi körzetek:

- ❖ 1. sz. körzet (2890 Tata, Kocsi u. 44.)
- ❖ 2. sz. körzet (2890 Tata, Ady Endre u. 7.)
- ❖ 3. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6/A.)
- ❖ 4. sz. körzet (2890 Tata, Ady Endre u. 7.)
- ❖ 5. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6.)
- ❖ 6. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6/A.)

A településen működő fogorvosi körzetek:

- ❖ 1. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6.)
- ❖ 2. sz. körzet (2890 Tata, Ady Endre u. 24.)
- ❖ 3. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6.)
- ❖ 4. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6.)
- ❖ 5. sz. körzet (2890 Tata, Váralja út 6.)

A településen működő gyógyszertárak:

- ❖ Capricornus Patika (2890 Tata, Fazekas u. 3.)
- ❖ Tóvárosi Gyógyszertár (2890 Tata, Ady Endre u. 7.)
- ❖ Alma Gyógyszertár (2890 Tata, Ring utca 1.)
- ❖ Angyal Patika (2890 Tata, Mikovényi u. 2.)
- ❖ Castanea Patika (2890 Tata, Gesztenyefasor 6.)
- ❖ Sanitas Gyógyszertár (2890 Tata, Váralja út 6/A.)
- ❖ Városi Patika (2890 Tata, Kossuth tér 2.)

Járó- és fekvőbeteg-szakellátás

Tatán a járó- és fekvőbeteg-szakellátás a Szent Borbála Kórház Árpád-házi Szent Erzsébet Szakkórház és Rendelőintézetében (2890 Tata, Hősök tere 2.) történik. A város legnagyobb egészségügyi intézményének története 1945-ben kezdődött, amikor a budapesti Lipótmezőn működő elmeegógyintézet egy részét Tatára költöztették, majd még az évben sebészeti osztály is létesült, ahol szülészeti-nőgyógyászati ellátást is biztosítottak, majd a későbbi években még további osztályokkal bővült. Az intézmény profilja a rendszerváltás után folyamatosan átalakult, több osztály bezárt vagy Tatabányára költözött, valamint 2012 után egyre inkább a rehabilitáció került előtérbe.

Forrás: <http://tatakorhaz.hu/korhaztoertenet.html>

A városban továbbra is 127 darab működő kórházi ágy volt 2017-ben a KSH adatai alapján.

A városi járóbeteg-ellátás is a második világháború után indult, majd 1977-ben került átadásra az szakrendelő épülete. A 2010-es évekre műszakilag és energetikailag elavult, három telephelyen működő intézmény számára 2014-ben megindult az új, kórházhoz kapcsolódó szakrendelő építése. A projekt keretében épített új járóbeteg ellátó központnak és a hozzá kapcsolódó eszköz-állomány

fejlesztésnek köszönhetően a városban és térségében biztosított a minőségi egészségügyi ellátás.
Forrás: https://tata.hu/15107/uj_jarobeteg_szakellato_rendelot_adtak_at_tatan

A Szakkórház és Rendelőintézet működéséhez szorosan kapcsolódik a Tatai mentőállomás (2890 Tata, Új út 5.) tevékenysége, amely olyan mentőfeladatot biztosít, mely során a beteget legalább mentőápolói felügyelet mellett a feltalálási helyétől az egészségügyi intézménybe szállítják. A mentőállomás két mentőautóval és 14 alkalmazottal szolgálja ki a kb. 40.000 fős ellátóközetét.
Forrás: http://tata.hu/7909/tata_mentoallomas

A város területén egy magánkórház is működik Kastélypark Klinika néven (2890 Tata, Hajdú utca 17), ahol számos járóbeteg vizsgálatot és műtét is végeznek, továbbá a Klinikus Bt. (2890 Tata, Komáromi utca 7.) keretein belül számos szakorvos biztosít magánrendelést.

SZOCIÁLIS KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

A szociális közszolgáltatásokat Tata területén a Tatai Kistérségi Többcélú Társulás által fenntartott Szociális alapellátó Intézmény látja el. Az intézmény egy székhellyel (2890 Tata, Deák Ferenc út 5.) és egy további telephellyel (2890 Tata, Almási utca 43.) rendelkezik.

Szervezeti egységek:

- Idősek Klubja
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Étkeztetés
- Közösségi ellátások
- Támogató Szolgálat
- Fogyatékosok Nappali Intézménye
- Család- és Gyermejjóléti Központ
- Család- és Gyermejjóléti Szolgálat
- Nappali Melegedő és Éjjeli Menedékhely

A nappali melegedő és éjjeli menedékhely szervezeti egység az Almási utcai telephelyen található, míg a többi részterület a Deák Ferenc úti székhelyen központosul.

Az intézmény ellátási területébe a Tatai járás települései, azaz Tata és Baj, Dunaalmás, Dunaszentmiklós, Kocs, Naszály, Neszmély, Szomód, Tardos, valamint Vértestolna községek tartoznak.

Bölcsődei ellátás

Tatán jelenleg két bölcsődei ellátási hely található, melyek közül az egyik önkormányzati (Csillagsziget Bölcsőde) és egy alapítványi (Juniorka Bölcsőde) fenntartású.

A Csillagsziget Bölcsőde (2890 Tata, Új út 14/A.) 9 csoportszobában, 20 kisgyermeknevelővel, két pedagógiai asszisztenssel és öt dajkával dolgozik, ők pedig 88 gyermeket látnak el. Az intézmény energetikai felújítása 2010-ben történt meg, 2012-ben kapacitásbővülésre került sor, majd 2019-ben a további belső felújítások mellett a bölcsőde udvara is megújult.

A település másik, alapítványi bölcsődéje a Juniorka Bölcsőde (2890 Tata, Bacsó Béla út 66/1), mely két csoportszobában négy kisgyermeknevelővel 24 gyermeknek biztosít férőhelyet. Az Alapítvány 1995-ben jött létre, majd 2006-tól az önkormányzattal ellátási szerződésben van.

A két bölcsődében összesen 112 gyermekkel foglalkoznak.

A bölcsődés korú gyermekek további nappali elhelyezését 4 családi napközi segíti, melyek az alábbiak:

- Csillag-Virág Keresztény Családi Napközi (2890 Tata, Kocsi utca 15.)
- Habos Kakaó Családi Napközi (2890 Tata, Erkel Ferenc utca 1.)
- Háztűzörző Családi Napközi (2890 Tata, Bacsó Béla utca 66/1.)
- Kiskenderke Családi Napközi Otthon (2890 Tata, Almási út 24.)

PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBELI ELLÁTÁSOK RENDSZERE

Tata Város Önkormányzati Képviselő-testületének 4/2015. (II.27.) számú Képviselő-testületi rendelete a szociális ellátásokról és az egyes szociális szolgáltatásokról, valamint azok térítési díjairól rendelkezik.

Pénzbeli és természetben nyújtott ellátások:

- ❖ Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás
- ❖ A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére nyújtott települési támogatás
- ❖ Gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás
- ❖ Rendkívüli települési támogatás
- ❖ Köztemetés

Szociális szolgáltatások

- ❖ Étkeztetés
- ❖ Házi segítségnyújtás
- ❖ Családsegítés
- ❖ Támogatói szolgáltatás
- ❖ Idősek nappali ellátása
- ❖ Fogyatékos személyek nappali ellátása
- ❖ Hajléktalan személyek nappali ellátása

Forrás: 4/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelet

KÖZMŰVELŐDÉS, KULTÚRA

Kulturális és művészeti intézmények

Tatán számos kulturális intézmény működik, melyek a különböző igényeket hivatottak kielégíteni és egyben jelzik, hogy Tata jelentős kulturális hagyományokkal rendelkezik. A város közművelődési és kulturális feladatait az önkormányzati tulajdonú Tatai Városkapu Közhasznú Zrt. látja el, mely magába foglalja a Magyar Zoltán Művelődési Központ, az Angolkert, az Fényes Fürdő és tanösvény és az Új Kajaház Ökoturisztikai Centrum üzemeltetését is.

MAGYARY ZOLTÁN MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

Az intézmény a város kulturális életének egyik legfontosabb helyszíne, mely évente több, mint hetvenezer vendéget fogad. A Magyary Zoltán Művelődési Központ a Tatai Városkapu Zrt. üzemeltetésében működik. A művelődési központ több helyi civil közösség munkáját segíteni, színházi és zenei rendezvényeknek ad otthont, bemutatkozási lehetőséget biztosít képző- és iparművészeknek, továbbá gyermek programoknak, képzéseknek és tanfolyamoknak biztosít helyet.

TATAI SZABADTÉRI SZÍNPAD – ANGOLKERT

Az ország első angolkertjében működik a Tatai Szabadtéri Színpad, mely 1934-től páratlan környezetben nyújt szórakozást a látogatóknak számos színházi előadás és koncert alkalmával a nyári szezonban.

AGOSTYÁNI RENDEZVÉNYHÁZ

Agostyán területén a különböző kulturális és közösségi eseményeknek a Családi és Rendezvényház (2835 Tata-Agostyán, Kossuth utca 31.) ad otthont. Az épületet 2018. decemberétől a Tatai Rend-ház Kft. üzemeltetésében és fenntartásában működik.

KUNY DOMONKOS MÚZEUM

Az önkormányzati üzemeltetésű Kuny Domonkos Múzeum gyűjteményének alapjai a 18. században alapított rendházhoz kötődnek, mely gazdag gyűjteményéből 1912-ben bontakozott ki az első Dornyai-féle piarista múzeum. A tatai múzeum és a múzeumi élet fontossága a trianoni békeszerződés után jelentősen felértékelődött, majd a II. Világháború után államosított múzeum 1954-ben a várba költözött. Napjainkban a múzeum három kiállítóhellyel rendelkezik:

- Vár (2890 Tata, Váralja utca 3.)
- Német Nemzetiségi Múzeum (2890 Tata, Alkotmány utca 1.)
- Volt Zsinagóga Kiállítóhely (2890 Tata, Hősök tere 7.)

POSZTOCZKY KÁROLY CSILLAGVIZSGÁLÓ ÉS MÚZEUM

A tatai csillagvizsgálót (az egykori Megyei Művelődési Központ Uránia Csillagvizsgálója, Eötvös utca 50.) 1973-ban nyitották meg. Az intézmény megépítésének a gondolata 1965-ből származott, amikor a Megyei Tanács megvásárolta a Posztoczký-hagyaték műszereit, felszereléseit és könyveit, dokumentumait. A csillagvizsgáló elsődleges célja az oktatás volt, illetve a hagyaték elhelyezése szempontjából megfelelő hely kialakítása.

SZABADTÉRI GEOLÓGIA MÚZEUM

A Kálvária-dombnál 1984-ben létesítették, napjainkban az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetem kezelésébe lévő fontos geológiai és paleontológia bemutatóhelyet, mely az ELTE Tatai Geológus Kert részét képezi. A múzeum fontos szerepet tölt be az ismeretterjesztésben és szakemberképzésben is, tanulmányutak és terepgyakorlatok kapcsán a földtani, botanikai és anyagismeret szempontjából nyújt lehetőséget.

MÓRICZ ZSIGMOND VÁROSI KÖNYVTÁR

Tatán 1949-ben nyitotta meg kapuit a városi könyvtár, melyben jelenleg több, mint 200.000 kötetrel rendelkező könyvállomány, videotéka, napilapok, heti és egyéb folyóiratok és hangos könyvek, valamint helytörténeti gyűjtemény áll az érdeklődők rendelkezésére. Az intézmény (2890 Tata, Váralja utca 4.) két fiókkönyvtárral rendelkezik, melyek Agostyánban (2835 Tata-Agostyán, Kossuth utca 31) és Kertvárosban (2890 Tata Fenyő tér 1.) találhatóak.

EST MOZI TATA

Tatán az 1-es út mellett fekvő Est Moziban (2890 Tata, Ady Endre utca 21) található egy 184 férőhellyel rendelkező moziterem, ahol a 2018-as évben 954 előadás tartottak.

VÁROSI MÉDIA

TELEVÍZIÓ:

A város televízióadása a Tatai Televízió, melyet a Tatai Televízió Közalapítvány (2890 Tata, Agostyáni út 1-3) üzemeltet 1990 óta. A televízió műsora a város kábelhálózatán keresztül több, mint 10.000 háztartásba érhető el, Tata mellett pedig a közeli Baj, Naszály és Szomód községekbe is eljut az adás, 2012-től pedig online is megtekinthető. *Forrás: www.tata.hu*

ÚJSÁG:

A városban két közéleti magazin jelenik meg, melyek az alábbiak:

- Városkapu (kéthetente): ingyenes lap mely 2015-től a Tatai Városkapu Zrt. kiadásában jelenik meg. Elsősorban a helyi hírekkel, eseményekkel és egyéb közéleti témákkal (önkormányzat, kultúra, sport) foglalkozik.
- Tata Patrióta (negyedévente): térítés ellenében megvásárolható, 2018-tól a Tatai Rend-ház Kft. kiadásában. A kiadvány legfőbb célja a lokálpatriotizmus és a közösséghez való tartozás érzésének az erősítése.

GALÉRIÁK

A városban több magán galéria is található, valamint több hotelekben is megtekinthetőek időszakos kiállítások.

FÉNYES-FÜRDŐ ÉS TANÖSVÉNY

Tata északi részén további kikapcsolódási lehetőséget biztosít a Fényes-fürdő, mely a természetes források által táplált strand- és kempingkomplexum mellett a természetvédelmi szempontból fontos lápvilággal is kiegészül. A terület feltárását a 2015-ben kialakított Tatai Fényes Tanösvény (2890 Tata, Fényes Fasor 1363/95 hrsz.) segíti elő, melynek az 1350 méter hosszú cölöpsétányáról meglátogathatóak az állandóan aktív források és a terület állat- és növényvilága.

Rendezvények

Tatán az alábbi, évenként megrendezésre kerülő kiemelt rendezvények és fesztiválok színesítik a város kulturális életét.

- ❖ Szent György napi Lovasünnep
- ❖ Tatai Patara
- ❖ Tatai Sokadalom
- ❖ Víz Zene Virág Fesztivál
- ❖ Barokk Fesztivál és zenei mesterkurzus
- ❖ Kertvárosi nap, Pezsgőgyári Díjugrató Lovasverseny
- ❖ Lóvoda-nap, Mihály-napi vásár
- ❖ Öreg-tavi nagy halászat
- ❖ Tatai Vadlúd Sokadalom

SPORT

Tatai Olimpiai Központ

A Tatai Olimpiai Központ (2890 Tata, Baji út 21.) az ország egyik legismertebb sportlétesítménye, az olimpiákra, vagy világversenyekre készülő sportolók egyik kiemelkedően fontos sportkomplexuma. A Központ továbbá lehetőséget biztosít a Héraklész-programban résztvevő fiatalok edzésére, valamint sportági szakszövetségek és egyesületek is igénybe vehetik a létesítmény szolgáltatásait. Az edzőtábor a Baji út északi oldalán, a város zöldövezeti részében, az Angolkertbe ágyazódva található. A komplexum létesítésének a gondolata a II. Világháború után, a sportolóknak az 1948-as olimpiára való felkészülés céljából merült fel, mivel a pártvezetés úgy gondolta, hogy fontos lenne egy vidéki edzőtábor az olimpiakonok felkészüléséhez. A londoni olimpiára (1948) való felkészülés még csak szabadtéren volt megoldható, de 1951 nyarán már átadták az edzőtábor első fontosabb elemeit, elkészült az „A” épület, az étterem és a fedett csarnokok is, de a további fejlesztések végigkísérték a későbbi évtizedeket is.

Az elmúlt évtizedekben az alábbi sportágak versenyzői készültek legtöbbször az edzőtáborban: asztalitenisz, atlétika, birkózás, cselgáncs, kézilabda, kosárlabda, kajak-kenu, labdarúgás, lövészet, ökölvívás, öttusa, röplabda, súlyemelés, taekwondo, torna, triatlon és vívás.

A komplexum területén számos sportcsarnok (tornacsarnok, küzdőcsarnok, labdajátékcarnok, ökölvívóterem, súlyemelőterem, kondicionálóterem, fallabdaterem, futófolyosó tekepálya és uszoda) és sportpálya (labdarúgópálya, atlétikapálya, dobópályák, tenispályák) található.

A sportolók az Olimpiai Központban komplett ellátásban és kiszolgálásban (szállás, étkezés, létesítmények használata) kapnak. Az edzőtábor területén három épületben több, mint 100 kétágyas szoba, valamint több nagyobb szoba és apartman található.

Az Olimpiai Központ egyes részeit szabadidős sportolók is használhatják, az uszoda, a tekepálya és a tenispályák meghatározott időpontokban és előzetes bejelentkezés alapján a lakosság számára is rendelkezésre állnak. *Forrás: <https://mnsk.hu/letesitmeny/tatai-olimpiai-kozpont/>*

Városi sportlétesítmények és sportélet

Tata Város Önkormányzata sporttámogatással és sportfinanszírozással segíti elő a sportegyesületek működését és támogatja a lakosság aktivitását, ennek köszönhetően a város igen jelentős sportélettel rendelkezik nemcsak a versenysportok területén, hanem a diák- és szabadidősportok különböző fajtái is komoly hagyományokkal rendelkeznek a városban. Legjelentősebb szabadidősport események a városban: Minimarathon, Tó-Futás, IVV Túra, Tata Városáért Nagydíj, Gerecse 50 teljesítménytúra.

TATAI ATLÉTIKAI CLUB (TAC)

A városi sportélet legfőbb szervezője az 1910-ben alapított Tatai Atlétikai Club (2890 Tata, Május 1. út), melynek tornacsarnoka a Május 1. úton található. Az egyesület nyolc szakosztállyal működik (kézilabda, asztalitenisz, labdarúgó, atlétika, birkózás, judo, kerékpár, röplabda és szabadidősport). A leginkább Tatán és vonzáskörzetében jelentőséggel bíró, elsősorban helyi igényeket kielégítő TAC számos híres sportolót nevelt fel egyéni és csapatsportok terén is. *(Forrás: <http://www.tataiac.hu/>)*

GÜNTNER ARÉNA VÁROSI SPORTCSARNOK

A 2016 decemberében átadott, önkormányzati tulajdonú Güntner Aréna Városi Sportcsarnok (2890 Tata, Kőkút köz 2.) több, mint 2700 m²-es épületből 1500 m²-es a küzdőtér, mely elsődlegesen kézilabdára, másodlagosan pedig egyéb sportágak kiszolgálására lett kialakítva.

Tata területén még további szabadidős sportpályák találhatók:

- ❖ Bacsó Béla lakótelepi sportpálya (hrsz. 1984/1)
- ❖ Fényes fasori sportpálya (hrsz. 1363/44)
- ❖ Új TAC pálya (hrsz. 1243)
- ❖ Csekeligeti teniszpályák (hrsz. 3304/9)
- ❖ Eötvös József Gimnázium melletti sportpálya (hrsz. 1838/2 és 1838/3)

Tata sportéletét számos, a sporttal kapcsolatos tevékenységet folytató egyesület teszi színesebbé, melyek az alábbiak:

- ❖ ÁHI Jóga Egyesület
- ❖ Aikido Alapítvány
- ❖ Arany Ponty Horgászegyesület
- ❖ Humanitás Sportegyesület
- ❖ Karatékák a Tömegsportért
- ❖ Megalódusz Sportegyesület
- ❖ Megalódusz Barlangkutató Csoport
- ❖ Nike Futóklub Tata
- ❖ OMS-Tata Vívó SE
- ❖ Öreg-tavi Vízi Vitorlás Egyesület
- ❖ Tata Mustangs Amerikai Football Szakosztály
- ❖ Tata Városi Teniszkлуб
- ❖ Tata-Tóvárosi Vízisport Egyesület
- ❖ Tatai Aréna Sport Egyesület
- ❖ Tatai Atlétikai Klub
- ❖ Tatai és Térségbeli Lovasélet-Fejlesztő Egyesület
- ❖ Tatai Sárkányhajó és Természetjáró Egyesület
- ❖ Tatai Shotokan Karate SE
- ❖ Tatai Sportegyesület
- ❖ Tatai Sporthorgász Egyesület
- ❖ Tatai Tömegsport és Tájéfutó Honvéd Sportegyesület

1.8.2. ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

A Város 2019-ben készült Helyi Esélyegyenlőségi Programmal rendelkezik, melyet az Önkormányzat 2019. január 31-én hagyott jóvá.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

- ❖ Egészségügyi szűrőprogramok, egészséges életmód népszerűsítése
- ❖ Életvezetési, pszichológusi tanácsadás
- ❖ Hajléktalanok egészségügyi ellátása
- ❖ Szociális bérlakások vásárlása, építése, biztosítása
- ❖ Szociális térkép aktualizálása

II. A gyermekek esélyegyenlősége

- ❖ Autista gyermeket befogadó állami fenntartású többségi általános iskola kijelölése
- ❖ Óvodai és/vagy bölcsődei férőhelyek bővítése

- ❖ EGYMI létrehozásának kezdeményezése
- ❖ Ifjúsági klub működtetése
- ❖ Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése
- ❖ Ösztönző rendszer kidolgozása óvodapedagógusok, gyógypedagógusok településünkre vonzása érdekében
- ❖ Óvodai felvételt megelőzően a gyermekek ortopédiai, belgyógyászati vizsgálata
- ❖ Új óvodák építése
- ❖ Minimális létszámú osztályok létrehozásának kezdeményezése
- ❖ Hátrányos helyzetű gyermekek és szüleik részére foglalkozások szervezése

III. A nők esélyegyenlősége

- ❖ Atipikus foglalkozási formák népszerűsítése

IV. Az idősek esélyegyenlősége

- ❖ Demenciával élők segítése
- ❖ Idősek részére informatikai képzések szervezése

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

- ❖ A közterületek, parkolók, járdák akadálymentesítése
- ❖ Középületek akadálymentesítése
- ❖ Adatgyűjtés

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

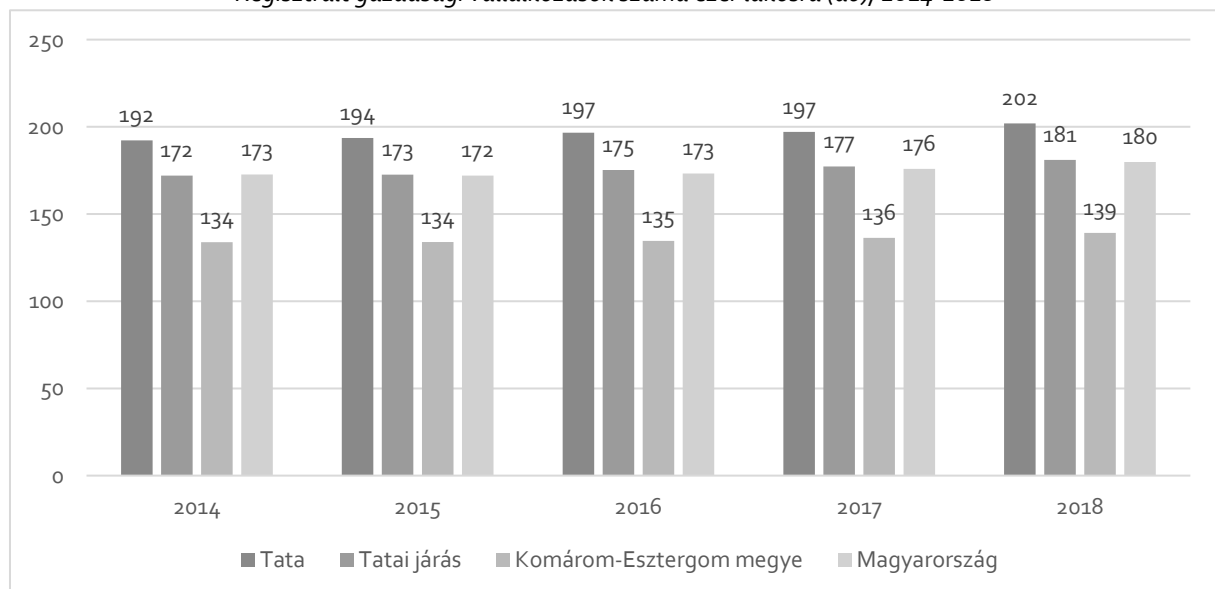
1.9.1. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI SÚLYA, SZEREPKÖRE

A város méretéhez képest gazdasági súlya jelentős, amit Tata nagy részben a kedvező földrajzi fekvésének köszönhet, mely az alábbi adottságok együttállása eredményez:

- ❖ A Budapest-Bécs/Pozsony tengelyen (IV. Helsinki folyosó) helyezkedik el a város. Tatát érinti az M1-es autópálya, az 1. sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal, valamint három nemzetközi repülőtér (Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi repülőtér kb. 100 km-re, pozsonyi Milan Rastislav Štefánik nemzetközi repülőtér kb. 125 km-re, valamint a Bécs-Schwechat nemzetközi repülőtér kb. 160 km-re található) is viszonylag könnyen, autópályán keresztül elérhető a városból.
- ❖ A város az OFTK városhálózati ábrája szerint a belső gyűrű városai között van számon tartva, egyúttal része a budapesti agglomerációnak és a főváros körül húzódó 40/80 km-es ipari-logisztikai gyűrűnek.
- ❖ Tata része az Oroszlány-Tata-Tatabánya városhármas által alkotott agglomerálódó térségnek, mely a megye legfontosabb településhálózati és gazdasági csomópontjaként jelenik meg.
- ❖ A várostól kb. 20 km-re, Komáromban közúti és vasúti átkelőhely üzemel a Szlovák Köztársaság és Magyarország között, amely Tata ipari központi és logisztikai szerepét növeli.

Tatán a regisztrált gazdasági szervezetek száma 2018-ban 4.734 db volt, míg a működő vállalkozások száma 2017-ben 2.254 db volt. A településen az ezer lakosra jutó regisztrált gazdasági szervezetek száma bő 5%-os növekedést mutat az vizsgált időszakban, valamint továbbra is magasabb a járási, megyei és az országos adatokhoz képest.

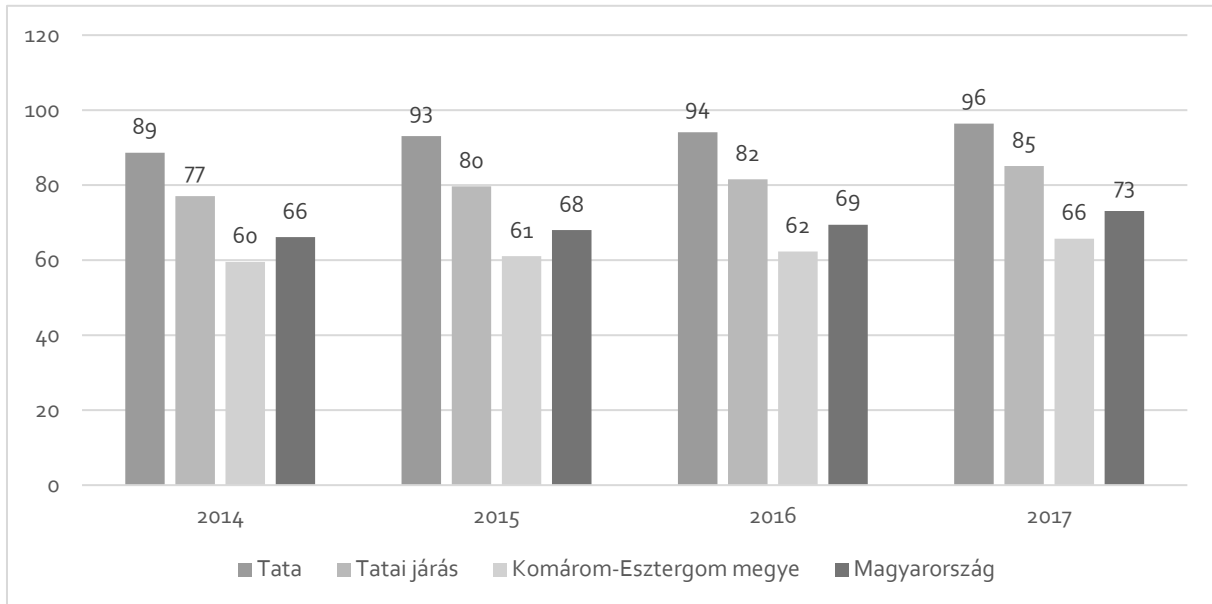
Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra (db), 2014-2018

Forrás: KSH

A működő vállalkozások és nonprofit gazdasági társaságok száma a regisztrált vállalkozásokéhoz hasonlóan magasabb volt 2017-ben a térségi adatokhoz képest és növekvő tendenciát mutat.

Működő vállalkozások száma ezer lakosra (db), 2014-2017

Forrás: KSH

Tata vállalkozásainak belső struktúrájában az alkalmazotti létszám alapján a mikrovállalkozások (10 főnél kevesebb foglalkoztatott) dominálnak, melyekből 2.143 darab található a településen, így az arányuk az összes működő vállalkozásból 94,82%. Az alkalmazotti létszám alapján Tatán csak 115 db vállalkozás éri a középvállalkozás és 2 db a nagyvállalat besorolást, amik így 5,09% és 0,09% részarányt képviselnek.

Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem a 2010-2011 közötti stagnálástól eltekintve növekedést mutat, 2017-ben 1.270.595 Ft volt, mely a járási érték 104,42; a megyei 107,78; az országos 121,81%-a.

Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem, 2008-2017

	Tata	Tatai járás	Komárom-Esztergom megye	Magyarország
2010	802.936	755.507	729.211	647.827
2011	803.926	758.321	729.245	653.085
2012	835.500	794.447	763.758	680.195
2013	878.653	832.839	805.486	719.086
2014	963.383	918.616	883.277	781.784
2015	1.008.662	961.240	933.860	831.898
2016	1.135.521	1.078.278	1.042.646	919.983
2017	1.270.595	1.216.825	1.178.837	1.043.113

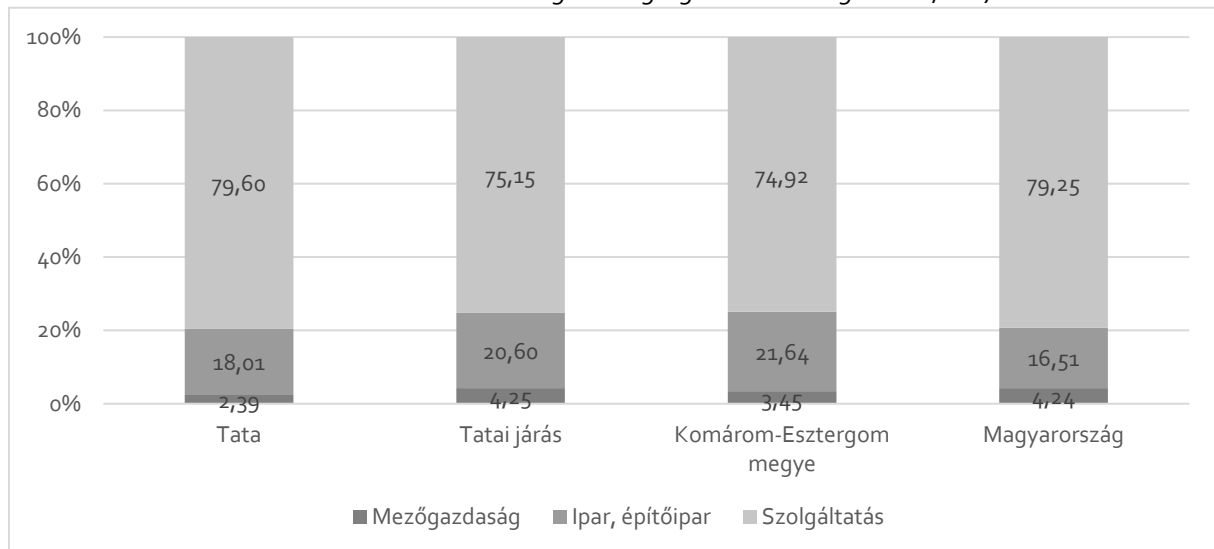
Forrás: TelR

1.9.2. A TELEPÜLÉS FŐBB GAZDASÁGI ÁGAZATAI, JELLEMZŐI

A működő vállalkozások száma a nonprofit gazdasági társaságokkal együtt nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása csak kismértékű eltérést mutat a járási, megyei és az országos adatokhoz képest is. A mezőgazdasági ágazat kisebb, amíg az ipar építőipar és a szolgáltatások aránya nagyobb mértékben van jelen a településen a hazai adatokhoz viszonyítva. Az értékek jól tükrözik, hogy a Tatán működő vállalkozások igyekeznek kihasználni a város adottságait, mint például közlekedési infrastruktúráját, térségközponti szerepét és a turisztikai potenciálját. A működő vállalkozások aránya az alábbiak szerint oszlott meg a 2017. évben Tatán:

- ❖ Mezőgazdaságban működő vállalkozások 2,39%
- ❖ Ipar-, építőiparban működő vállalkozások 18,01%
- ❖ Szolgáltatásokban működő vállalkozások 79,60%

Működő vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása, 2017

Forrás: KSH adatbázis

Az alábbi táblázatok a település legjelentősebb adózóit mutatja be néhány jellemző adatával. A település három legnagyobb adózója a vezetékes távközléssel foglalkozó Magyar Telekom Nyrt., a gépjárműüzemanyag-kiskereskedelemmel foglalkozó Shell Hungary Zrt. és az élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelemmel foglalkozó Tesco Global Zrt.

A város 10 legjelentősebb adózója

Név	Székhely	Fő tevékenység	Nettó árbevétel (ezer Ft)	Létszám
Magyar Telekom Nyrt.	1097 Budapest, Könyves Kálmán körút 36 Telephely: 2890 Tata Ady Endre utca 13	Vezetékes távközlés	493.317.000.000	6.428
Shell Hungary Zrt.	1113 Budapest, Bocskai út 134-146. Telephely: 2890 Tata Május 1 út 1	Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem	313.406.000.000	94
Tesco-Globál Zrt.	2040 Budaörs, Kinizsi út 1-3 Telephely: 2890 Tata Ring utca 1.	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	144.755.599.250	14.612
Güntner-Tata Hűtőtechnikai Kft.	2890 Tata, Szomódi út 4.	Nem háztartási hűtő, légállapot-szabályozó gyártása	53.363.939.171	1.429
Colas Út Építőipari Zrt.	1113 Budapest, Bocskai út 73. Telephely: 2890 Tata Környei utca 24	Út, autópálya építése	51.700.318.000	362
Gedia Hungary Kft.	2890 Tata, belterület 460/109. hrsz.	Fémalakítás, porkohászat	19.062.354.907	361
Tom-Ferr Zrt.	1211 Budapest, Acélcső utca 2-20 Telephely: 2890 Tata Gázgyár utca 2	Fémáru, szerelvény, fűtési berendezés nagykereskedelme	6.819.555.040	176
Takarékbank Zrt.	1117 Budapest, Magyar Tudósok körút 9. G. ép	Egyéb monetáris közvetítés	1.548.749.000	92

	Telephely: 2890 Tata Ady Endre utca 17			
Dal-Tim Kft.	2890 Tata, Agostyáni út 83.	Fémmezmunkálás	1.185.481.000	17
JH 100 Kft.	1134 Budapest Dévai utca 26-28.	Saját tulajdonú, bérelt ingatlan bérbeadása, üzemeltetése	115.744.000	-

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás, <http://www.ceginformacio.hu/>

A városban három jelentősebb területen koncentrálnak a gazdasági szereplők:

- Szomódi út menti gazdasági terület: a gazdasági terület a város északi részén, a Szomódi út mentén található, a vasútállomás és az 1. sz. főút közelében, a volt téglagyár területén.
- Ipari és Logisztikai Park: Tata délnyugati részén, a Kocsi út, a Barina utca és az Eszterházy körút mentén kialakult gazdasági terület az M1-es autópálya közelében.
- Agostyáni utca és Faller Jenő út menti gazdasági terület: a város észak-keleti részén található gazdasági terület a vasútvonaltól északra, az autópályától vagy az 1. számú főúttal távolabb található.

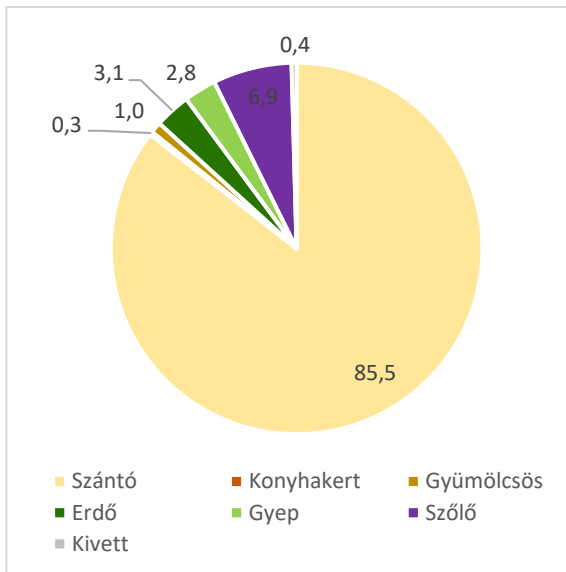
A három említett területen kívül szórványosan számos vállalkozás található, melyek részben a lakóterületekbe ékelődve helyezkednek el, továbbá a város egyik meghatározó foglalkoztatója a Magyar Honvédség a város északi részén, a Klapka György Laktanyában található.

MEZŐGAZDASÁG

A mezőgazdaságban működő vállalkozások és nonprofit gazdasági társaságok száma az összes működő vállalkozás 2,39%-át teszi ki, mely lényegesen alacsonyabb a járásra, a megyére és az országra jellemző értékeknél. A mezőgazdasági termelés túlsúlyát a szántóföldi növénytermesztés adja. Az állattenyésztésben főként tyúk- és sertés tartás meghatározó.

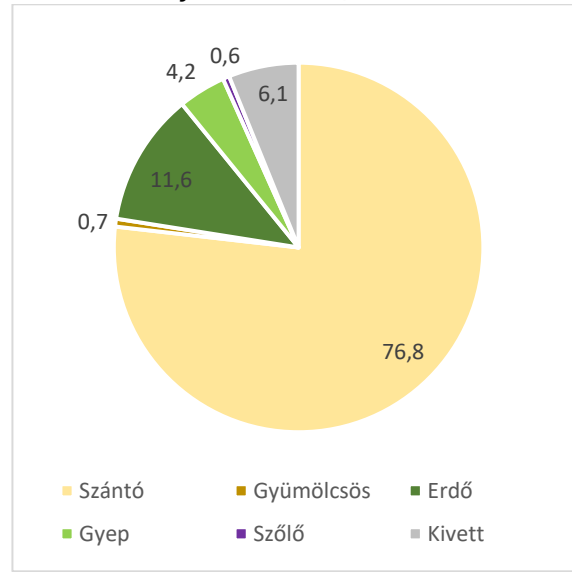
A KSH adatbázisában elérhetőek az adatok az egyéni gazdaságok és a mezőgazdasági tevékenységet folytató szervezetek használatában lévő földterületekről. Mindkét esetben jellemző a szántóterületek nagy aránya (85,5-76,8%). Az egyéni gazdaságoknál a további jelentősebb területhasználatot a szőlő (6,9%), az erdő (3,1%) és a gyep (2,8%), míg a mezőgazdasági tevékenységet folytató szervezeteknél az erdő (11,6%), a kivett terület (6,1%) és a gyep (4,2%) jelenti. Az egyéni gazdaságok átlagosan 6,46 ha földterületen gazdálkodnak, míg nagyüzemi keretek között 130,84 ha az átlagosan használt földterület mérete, ami jelentős léptékbeli különbséget jelent. Az egyéni gazdaságok száma 352 db, a mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdasági szervezetek száma pedig 22 db volt 2010-ben.

Egyéni gazdaságok földhasználata, 2010

Forrás: KSH

Mezőgazdasági tevékenységet folytató szervezetek földhasználata, 2010

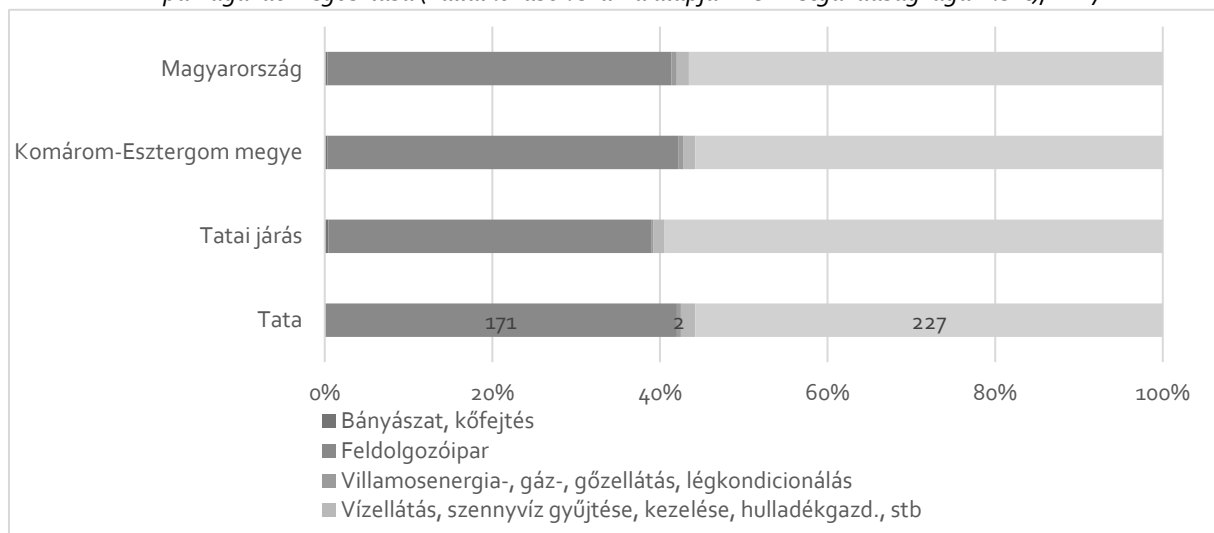

Forrás: KSH

IPAR

Az iparban működő vállalkozások és nonprofit gazdasági társaságok száma az összes vállalkozás 18,01%-át tette ki, mely meghaladja az országos értéket, de alulmarad a járási és a megyei mutatókhoz képest. Az egyes ipari ágazatok közül az építőipar (227 db) és a feldolgozóipar (171 db) képviseli a legnagyobb súlyt a város ipari szerkezetben.

Az ipari ágazat megoszlása (vállalkozások száma alapján nemzetgazdasági áganként), 2017

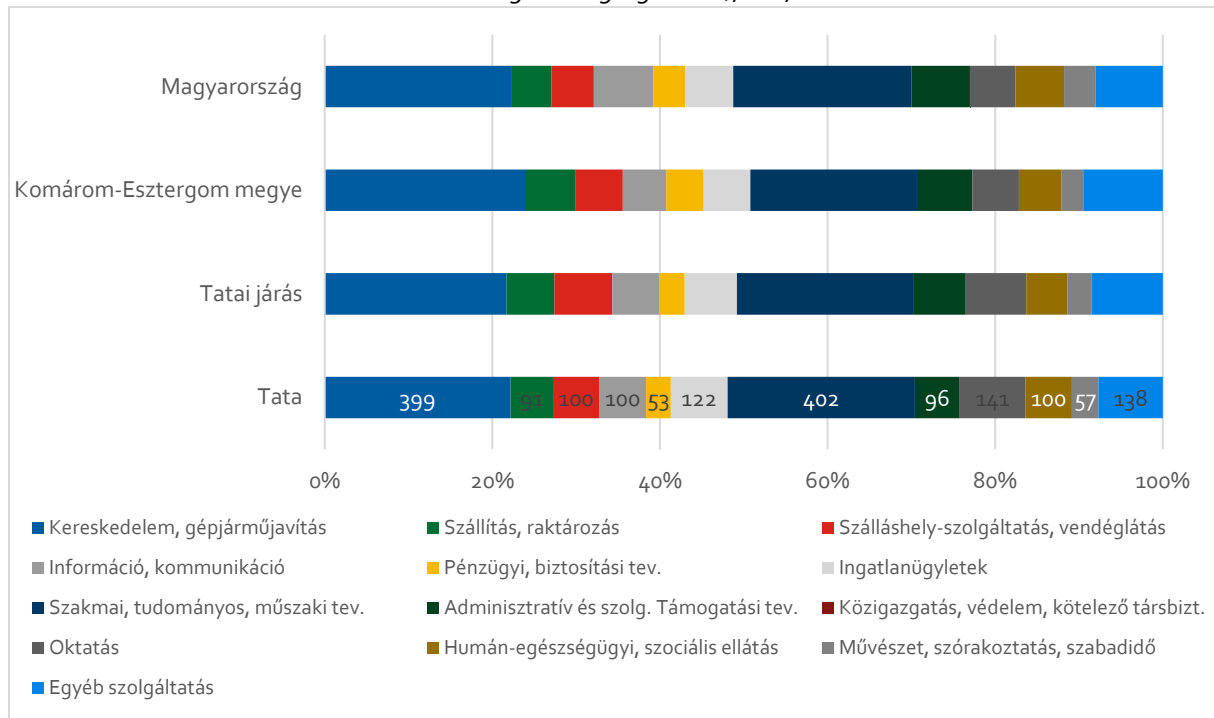
Forrás: KSH

SZOLGÁLTATÁSOK

Tatán az összes működő vállalkozás és nonprofit gazdasági társaság 79,60% a tevékenykedik szolgáltatási ágazatban. A településen szám szerint a legtöbb vállalkozás a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységgel foglalkozó vállalkozás (402 db) és a kereskedelemmel, gépjárműjavítással (399 db). Relatív nagy súllyal fordulnak elő az oktatás (141 db), az egyéb szolgáltatások (138 db), az ingatlanügyletek (122 db), a humán-egészségügyi, szociális ellátás (100 db), a szálláshely-

szolgáltatás, vendéglátás (100 db) és az információ, kommunikáció (100 db) területén tevékenykedő vállalkozások is.

Szolgáltató ágazat megoszlása (vállalkozások és nonprofit gazdasági társaságok száma alapján nemzetgazdasági áganként), 2017

Forrás: KSH

Turizmus

Tata város Komárom-Esztergom megye egyik legfontosabb és leglátogatottabb turisztikai desztinációja, így az ágazaton belül jelentős részterületként jelenik meg a turizmus. A város vonzerejét az épített- és természeti környezetének, a sportolási- és rekreációs lehetőségeinek és a változatos programkínálatának köszönheti. A szálláshellyel és a vendéglátással foglalkozó vállalkozások száma Tatán 2017-ben 100 db volt. Ezeket a szálláshelyeken 2016-ban összesen 78.580 vendégéjszakát töltöttek el, melyen belül 30.579 a külföldi vendégéjszakák száma (38,91%) a KSH adatbázisa alapján.

Tata Kártya

Tata Város Önkormányzata 2011-ben bízta meg a Tatai Városkapu Zrt.-t a Tata Kártya bevezetésével és működtetésével. A kártya egy fontos városmarketing és gazdaságfejlesztési eszköz, mely a kártyabirtokosok számára kedvezményes fogyasztást/vásárlást biztosít a szerződött partnerekkel. Kártyát a Tatán élő és dolgozó/tanuló személyek igényelhetnek. A rendszerben kétféle kártya került bevezetésre, egyrészt az ifjúsági (amit a diákok az általános iskola első osztályában kapnak) és a felnőtt. A kártya célja, hogy előnyben részesítse a kártya tulajdonosait és a helyi vállalkozókat is, ami elősegíti a Tatán megtermelt jövedelem helyben tartását és visszaforgatását.

1.9.3. A GAZDASÁGI SZERVEZETEK JELLEMZŐI, FONTOSABB BERUHÁZÁSAI TELEPÜLÉST ÉRINTŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSE

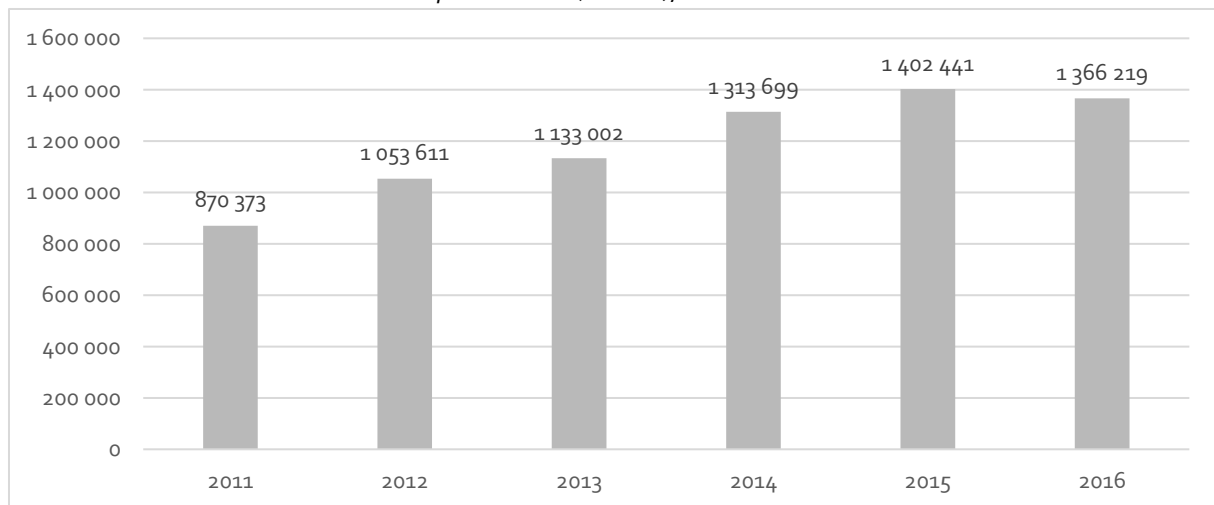
Tatán 2017-ben 2.260 vállalkozás működött, melynek közül a foglalkoztatottak létszáma szerint 94,82%-a mikro-, 5,09%-a kis- és középvállalkozás, 0,09% pedig nagyvállalat a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 2004. évi XXXIV. törvény alapján.

- „3. § (1) KKV-nak minősül az a vállalkozás, amelynek
- a) összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb, és
 - b) éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.
- (2) A KKV kategórián belül kisvállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek
- a) összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb, és
 - b) éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.
- (3) A KKV kategórián belül mikrovállalkozásnak minősül az a vállalkozás, amelynek
- a) összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb, és
 - b) éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.”

Forrás: 2004. évi XXXIV. tv. 3. §

Az önkormányzat helyi iparűzési adóból származó bevételt a vizsgált időszakban jelentősen növekedett, 2016-ben az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység után fizetett helyi iparűzési adóból származó bevétel 1.366.219.000 Ft volt.

Az önkormányzat helyi adó bevételeiből az állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység után fizetett helyi iparűzési adó (1000 Ft), 2011-2016

Forrás: TelR

1.9.4. A GAZDASÁGI VERSENYKÉPESSÉGET BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK (ELÉRHETŐSÉG, MUNKAERŐ KÉPZETTSÉGE, K+F STB)

Tata elérhetőségét az **1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok** fejezetben bemutattuk. A város rendelkezik gyorsforgalmi összeköttetéssel (M1-es autópálya), de a település belterületének az északi részét érinti az 1. sz. főút is. Tata kötőtpályás közlekedési kapcsolatát a MÁV 1-es, Budapest-Hegyeshalom-Rajka villamosított vasúti fővonala biztosítja, így a város közlekedési kapcsolatai logisztikai szempontból kiemelkedően jónak minősülnek. A településen a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a megyei és az országos értékektől is magasabb, valamint a középfokú végzettséggel rendelkezők aránya is kedvezőbb a térségi értékeknél, ami magasabb munkaerő képzettségre utal.

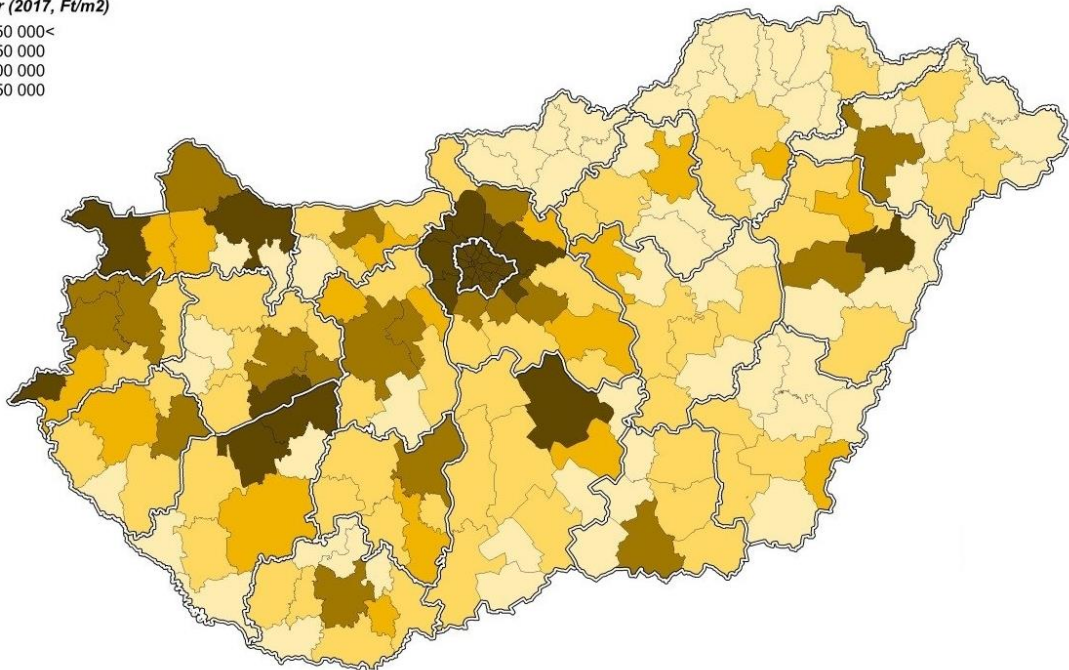
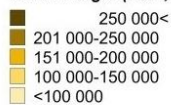
1.9.5. INGATLANPIACI VISZONYOK (KERESLET-KÍNÁLAT)

INGATLANPIAC

Az ingatlanpiac aktivitását mutatja, hogy Tatán 2017-ben 122 db működő vállalkozás profilja volt az ingatlanügyletek, ami a negyedik legjelentősebb szegmens volt a tercier szektoron belül. A keresleti oldalt leginkább a letelepedő és a külön életet kezdő fiatalok, illetve a betelepülni kívánó gazdálkodó társaságok jelentik. A kereslet élénkítését támogatják az Önkormányzat városfejlesztési igényei is, melyek célja az élhető, családbarát lakó- és munkakörnyezet megteremtése.

A kínálati árakat az Otthontérkép (<http://otthonterkep.hu/>) adatai alapján vizsgáltuk. A Tata járás megyei viszonylatban a legmagasabb kínálati árral rendelkező járás volt 2016-ban, valamint országos szinten is inkább a magasabb kínálati árral rendelkező térségek közé tartozik. Lakóingatlanok átlagára járásonként

Járásí átlagár (2017, Ft/m²)

Forrás: Portfolio, <https://www.portfolio.hu>

Átlagos kínálati árak (2016, Ft/m²)

Tatai járás	Komárom-Esztergom megye	Budapest
208.000	178.000	477.000

Forrás: Otthon térkép, <http://otthonterkep.hu>

LAKÁSÁLLOMÁNY

A Központi Statisztikai Hivatal Tájékoztatói adatbázisa részletes adatokkal rendelkezik Tata lakásállományáról. A lakások mennyiségét 2011-től vizsgáltuk, ezen időszak alatt a lakások száma 1,15%-al növekedtek (116 db lakás), mely javarészt a 2017-es 81 db épült lakásnak köszönhető, miközben 2012 és 2015 között csökkenő tendencia (3-4 lakás/év) volt megfigyelhető. Az épülő lakások száma a vizsgált időszakban 167 db volt, a megszűnő lakások száma pedig összesen 30 db volt. Tata területén 2018-ban 10.162 db lakás volt.

Az önkormányzati bérlakások állomány jellemzőivel a **1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás** alfejezetben foglalkozunk részletesen.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai lakásállományra vonatkozó adatai közül a továbbiakban az építési időre, tulajdonviszonyra, szobák számára, alapterületre, lakások számára és komorfokozatra vonatkozó adatokat tekintjük át.

A település lakásainak 12,5%-a 1946 előtt, 28,68%-a 1946 és 1970 között, 45,81%-a 1971-1990 között, 13,01%-a pedig a rendszerváltás után épült. Az épületek 93,7%-a magánszemélyek, 3,04%-a önkormányzati és 3,26%-a más intézmény, szervezet tulajdonában állt.

A lakóházakban található lakások száma szerinti megoszlást tekintve az épületek túlnyomó többsége (87,44%) 1 lakásos, míg a 2-3 lakásos aránya 5,29%, a 4-10 lakásosoké 3,49%, illetve a 11 és több lakásos házak aránya 3,78%, tehát elmondható, hogy a településen viszonylag kevés a többlakásos lakóház.

Az alapterület szerinti megoszlás változatos, a lakások többsége 60 m² alatti (39,60%), míg a 60 és 100 m² közötti lakások aránya 34,99%, a 100 m² felettieké pedig 25,41%. Az egy lakásra jutó alapterület 79 m².

A szobák számát vizsgálva kiugróan magas a kétszobás lakások aránya (40,85%), míg a három (27,54%), illetve a négy- és többszobás (24,16%) lakások aránya hasonló. Az egyszobás lakások arány mindössze 7,45%. Az állomány 95,94%-a komfortos, vagy összkomfortos és mindössze 4,06%-a félkomfortos, komfort nélküli, szükség és egyéb lakás.

Lakásállomány megoszlása (2011)

Forrás: Népszámlálás, 2011

1.9.6. A HUMÁN TŐKE ÉS A TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK RENDELKEZÉSRE ÁLLÁSA

Az **1.3 fejezet**ben leírtak alapján, a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés Komárom-Esztergom Megyei Területrendezési Tervéről szóló 6/2020. (VI. 25.) KGy. rendeletének 7. § (3) bekezdése szerinti elvárás ebben a fejezetben kerül bemutatásra, nevezetesen „a települési humán tőke és a megfelelő települési szolgáltatások rendelkezésre állása”. A vizsgálatban részben a Megalapozó vizsgálat ehhez kapcsolódó fejezeteiben (**1.7, 1.8, 1.9.1 – 1.9.5.**) leírtakat összegezzük, így az alábbi elemzés egyes részeiben hivatkozunk a fejezetekben található részletes eredményekre.

A humán tőkének számos fogalma létezik, irodalma kiterjedt, mérése pedig nem egyszerű, hiszen az emberi tőke megannyi tulajdonságának függvénye. Többnyire az oktatással, annak szintjével és munkaerő piaci értékével kapcsolják össze a fogalmat, ezért ezek mentén kerül bemutatásra. Legáltalánosabb értelmezése talán az OECD 1998-as megfogalmazásához kötődik:

„A humántőke-állomány a tudás, a kompetenciák és egyéb olyan gazdaságilag releváns tulajdonságok összessége, amelyekkel a munkaképes korú népesség rendelkezik” (Forrás: OECD, Oktatási körkép, 1998, 24. o.).

A humán tőkeállomány mértéke nagyrészt az elérhető munkaerőtől, annak mennyiségétől, képzettségének mértékétől és a helyben történő hasznosíthatóságától függ. Tata város csökkenő népessége részben köszönhető a Nyugat-Európa irányába történő nemzetközi elvándorlási folyamatoknak, melyet azonban a belföldi odavándorlás nagyrészt ellensúlyozott az elmúlt 15 évben. Korösszetételét tekintve az országos átlagnál magasabb a 65 évnél idősebb népesség aránya, azonban a 14 évnél fiatalabb népesség aránya is, mely önmagában lehetőségként értelmezhető.

Ahogy az részletesen bemutatásra került az **1.7.1. fejezet**ben, a város lakosságának képzettségét jellemző adatok jelentős javulást mutatnak a legutóbbi két népszámlálás közötti időszakban. Megyei és országos átlagnál is magasabb a legalább érettségizett, illetve a felsőfokú végzettséggel rendelkező népesség aránya, ugyanakkor az általános iskola 8. osztályát el nem végző népesség aránya is meghaladja azokat. Utóbbi oka részben az idősebb népesség magasabb arányában keresendő, másrésztől a nem idős népesség oktatási lehetőségeinek bővítése, szakképzések, átképzések szervezésével tovább csökkenthető ez az érték.

Ehhez köthető az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliségi ráta értéke is, mely a városban található gazdasági lehetőségek egy indikátora. A nyilvántartott álláskeresők – akik jelentős részben érettséginél alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező fizikai foglalkoztatottként jelennek meg a statisztikában – arányának csökkentésében is a különböző képzések játszhatnak nagy szerepet.

A humán tőke a munkaerőpiacon való kamatoztatásának egy másik indikátora az aktív humán tőkét gyarapító munkaerő jövedelme, illetve annak mértékének változása. A vizsgált időszakban mind az egy főre jutó nettó jövedelem nagysága, mind annak növekedése felülmúlta mind a megyei, mind az országos átlagot, mely pozitív indikátor a várost, illetve annak jelenlegi és potenciális lakóit tekintve. Megemlítendő továbbá a városban megfigyelhető nagyfokú vállalkozási kedv, hiszen mind az ezer főre vetített regisztrált gazdasági szervezetek, mind a működő vállalkozások mértéke jóval felülmúlja mind a megye, mind az országos átlagot (**1.9.1. fejezet**), mely biztosabb megélhetést, könnyebb boldogulást és vibráló gazdasági környezetet jelez.

Az új gazdasági terület kijelölése, illetve a település humán tőkéjével kapcsolatos települési szolgáltatások erősen összefüggenek a település humán infrastruktúrájával, mely részletes bemutatásra került az **1.8 fejezet**ben. A városban 11 óvoda található, ahol viszonylag stabil volt mind a gyerekek, mind az óvodapedagógusok száma az elmúlt 10 évben. Hat általános iskolájában összességében növekedés figyelhető meg mind a pedagógusok, mind a tanulók számát tekintve, utóbbi esetében ehhez nagyban hozzájárul a más településekről bejáró tanulók számának növekedése. Az alapfokú oktatási szolgáltatások mellett, két bölcsőde és négy családi napközi nyújt

lehetőséget a kisgyermekes családok számára gyermekeik napközben történő elhelyezésére, mely nagy biztonságot nyújt a városban dolgozó családok számára. A középfokú oktatást tekintve szintén több lehetőség áll a családok rendelkezésére, mely esetében – az országos trendekhez hasonlóan – kismértékű csökkenés figyelhető meg a gimnáziumi és szakgimnáziumi tanulók létszámát tekintve, kissé nagyobb mértékű csökkenés a szakközépiskolai és szakiskolai tanulók esetében. A középiskolai bejáró tanulók aránya szintén magas, mely utal a település térszervező szerepére, illetve hidat képez a tanulóknak a település potenciális jövőbeli lakossá válása irányába. Kimondottan pozitív a település felsőoktatáshoz kapcsolódó elérhetősége, hiszen hat felsőoktatási intézmény együttműködésével biztosít helyben történő felsőfokú képzést. A távolabbról ingázni kényszerülő tanulók számára négy kollégium biztosít szálláshelyet, melyek nyáron a kihasználtság hiányában, akár az idénybeli foglalkoztatottak elszállásolásában is szerepet játszhatnak.

Az egészségügyi ellátás alapvető a lakosság életminőségének és jólétének magas szinten tartásához. A városban tíz házi orvos, hat házi gyermekorvos és öt fogorvos biztosítja az egészségügyi alapellátást, mely az országos átlagnál kisebb orvosi leterheltségről, így minőségi ellátásról árulkodik. A számos magán orvosi rendelő mellett, a járó és fekvőbeteg szakellátás is biztosított, melyhez szorosan kötődik a városban működő mentőállomás két mentőautójával és 14 alkalmazottjával.

A Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Tatabányai Katasztrófavédelmi Kirendeltsége kevesebb, mint 20 perc alatt képes kiérni Tata belvárosába a Google Maps tervezője szerint, mely megyei tekintetben előnyös. További releváns települési szolgáltatásként említendő a belvárosban, az autóbusz-állomástól 12 perc sétára található (Ady Endre utca 24.) Járási Hivatal, Kormányablak, illetve Okmányiroda, melynek illetékességi területe Baj, Dunaalmás, Dunaszentmiklós, Kocs, Naszály, Neszmély, Szomód, Tardos és Vértesszőlős településekre terjed ki.

1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1. KÖLTSÉGVETÉS, VAGYONGAZDÁLKODÁS, GAZDASÁGI PROGRAM

KÖLTSÉGVETÉS

A település költségvetéséről a Tata Város Önkormányzat képviselő-testületének 26/2018. (XII.20.) önkormányzati rendelete Tata Város Önkormányzatának 2019. évi költségvetéséről rendelkezik. A rendelet a 3/2019. (2.27.), a 9/2019. (IV.24.) és a 18/2019. (IX.11.) rendeletekkel került módosításra.

2.§ (1) A képviselő-testület az önkormányzat kiadásainak fedezetéül szolgáló bevételek fő összegét 13.999.421.0000 Ft-ban határozza meg.

Az összes bevételből:

Felhalmozási célú bevételek	4.571.945.000 Ft
Működési célú bevételek	9.427.476.000 Ft
Kötelező feladatok bevétele	6.467.902.000 Ft
Önként vállalt feladatok bevétele	899.082.000 Ft
Államigazgatási bevételek	6.632.437.000 Ft

(2) A képviselő-testület a költségvetési szervek bevételi és kiadási főösszegét az alábbiak szerint állapítja meg:

aa) Önkormányzat:	10.866.615.000 Ft
ab) Közös Önkormányzati Hivatal:	993.229.000 Ft
ac) Intézmények Gazdasági Hivatala:	2.139.577.000 Ft
A hiány összege:	0 Ft.

(2) A képviselő-testület az önkormányzat kiadásait 13.999.421.000 Ft-ban határozza meg. Ennek összegéből:

Felhalmozási célú kiadások	4.571.945.000 Ft
Működési célú kiadások összege	9.427.476.000 Ft
Kötelező feladatok kiadásai	4.905.605.000 Ft
Önként vállalt feladatok kiadásai	3.995.183.000 Ft
Államigazgatási kiadások	5.098.633.000 Ft
2. melléklet: A költségvetés működési célú egyenlege:	9.427.476.000 Ft
Felhalmozási célú egyenleg:	4.571.945.000 Ft

3. melléklet: A kiemelt bevételi előirányzatok:

Működési támogatások	308.910.000 Ft
Felhalmozási célú támogatások:	526.663.000 Ft
Közhatalmi bevételek:	2.350.370.000 Ft
Működési bevételek:	2.589.094.000 Ft
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök:	163.271.000 Ft
Felhalmozási célú bevételek:	3.279.000 Ft

4. melléklet: A kiemelt kiadási előirányzatok:

Személyi juttatás:	1.786.579 Ft
Munkaadókat terhelő járulékok:	356.851.000 Ft
Dologi kiadások:	2.581.884.000 Ft
Ellátottak pénzbeli juttatásai:	65.113.000 Ft
Egyéb működési célú kiadások:	1.479.283.000 Ft
Egyéb felhalmozási célú kiadás:	18.442.000 Ft,
Beruházások:	3.508.234.000 Ft
Felújítások:	715.312.000 Ft
Finanszírozási kiadások összesen	3.487.733.000 Ft

16. melléklet: Tartalék:	204.846.000 Ft.
A Képviselő-testület az évközi többletigények, valamint elmaradt bevételek pótlására	
Működési célú tartalék:	194.846.000 Ft
Felhalmozási célú tartalék:	10.000.000 Ft

Forrás: 18/2019. (IX.11.) önkormányzati rendelet

A Tata Város Önkormányzatának éves költségvetése bevételek, kiadások, költségvetési egyenleg tekintetében az alábbiak szerint alakult az elmúlt években.

Az önkormányzat költségvetési mérlege, 2014-2018 (ezer Ft)

	2018	2017	2016	2015	2014
Bevételek	9.999.925	9.140.605	8.494.490	10.691.479	10.593.549
Kiadások	7.509.381	7.521.667	8.586.188	10.434.547	10.440.184
Egyenleg	2.490.544	1.618.938	-91.698	256.932	153.365

Forrás: Önkormányzati költségvetések

VAGYONGAZDÁLKODÁS

Az önkormányzat vagyongazdálkodását Tata Város Önkormányzat képviselő-testületének 31/2012. (XI.29.) önkormányzati rendelete határozza meg.

„2. § (1) Korlátozottan forgalomképes nemzeti vagyona (a továbbiakban: korlátozottan forgalomképes vagyona) tartozó vagyontárgyak a nemzeti vagyonnól szóló 2011. évi CXCVI. törvényben meghatározottakon túl:

- önkormányzati tulajdonban álló művészeti alkotások,
- az önkormányzati költségvetési szervek vagyona,
- az önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok (a továbbiakban együtt: önkormányzati gazdasági társaság) használatában lévő önkormányzati vagyona,
- köztemetők,
- köztéri műalkotások.

(2) A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülő vagyonelemeket a rendelet 1. melléklete tartalmazza.

3. § Üzleti vagyontárgyak – ha jogszabály másként nem rendelkezik – mindazon önkormányzati vagyontárgyak, amelyek nem tartoznak a 2. §-ba.”

Forrás: 31/2012. (XI.29.) önkormányzati rendelet

GAZDASÁGI PROGRAM, MAGYARY-TERV 2.0

Tata város a 2019-2024 közötti időszakra szóló gazdasági programnak hívott dokumentummal nem rendelkezik, viszont a Magyary Terv 2.0 2015-ös felülvizsgálata rendkívül részletes programja a városnak, ami minden tématerületet érint egy gazdasági programtól elvárt tematikánál mélyebb tartalmi elemekkel.

A Magyary-terv 2.0 hét fejezetben tárgyalja a település fejlesztési irányvonalait és a terv megvalósításának a módját. A terv szerkezete az alábbiak szerint épül fel:

❖ MIKOVINY SÁMUEL VIZEK ÉS ZÖLDFELÜLETEK PROGRAM

- I/1. Tata, az élő vizek városa
- I/2. Tatai zöld táj

❖ FELLNER JAKAB TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI PROGRAM

- II/1. Tata szíve program
- II/2. Tatai, tóvárosi és agostyáni főutcák és főterek fejlesztése

- II/3. A megérkezés helyei, tematikus útvonalak
- II/4. A Tata és Tóváros közötti terület új életre keltése
- II/5. A Május 1. út rehabilitációja
- II/6. Kertváros, Újhegy és a Nagykert utcától dél-délnyugatra fekvő városrész alközpontjainak kialakítása
- II/7. A lakótelepek rehabilitációja, rekonstrukciója
- II/8. Tata közlekedésének rekonstrukciója, akadálymentesítése
- II/9. Városüzemeltetés és infrastruktúra-fejlesztés
- II/10. Bláthy Ottó energetikai program
- II/11. A fenntartható fejlődés biztosítása
- ❖ **ÖVEGES JÓZSEF OKTATÁSI-, KULTURÁLIS-, SPORT-, CSALÁD- ÉS IFJÚSÁGI PROGRAM**
 - III/1. Tudásalapú városfejlesztés – Tata iskolaváros fejlesztése
 - III/2. Tata a kultúra és a sport városa
 - III/3. Tata gyermekbarát és ifjúsági programja
 - III/4. Helyi értékeink összegyűjtése, gondozása, támogatása
- ❖ **ESTERHÁZY GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM**
 - IV/1. Munkahelyteremtés
 - IV/2. Tatai iparfejlesztés
 - IV/3. Tata mező- és erdőgazdálkodásának fejlesztése
 - IV/4. Tatai turizmusfejlesztési program
- ❖ **GIESSWEIN SÁNDOR SZOLIDARITÁSI PROGRAM**
 - V/1. Szolidaritási és szociális program a tataiakért
 - V/2. Család- és gyermektámogatás
 - V/3. A város a tatai idősek szolgálatában
 - V/4. A tatai egészségügy fejlesztése
- ❖ **DR. KISS ISTVÁN KÖZIGAZGATÁS-FEJLESZTÉSI PROGRAM**
 - VI/1. Ügyfélbarát önkormányzat
 - VI/2. Szolgáltató önkormányzati közigazgatás
 - VI/3. A városi kommunikáció fejlesztése
 - VI/4. A közigazgatás átszervezése
 - VI/5. Kapcsolatok erősítése
- ❖ **A MEGVALÓSÍTÁS ÚTJA**
 - VII/1. Kitörési pontok, prioritások meghatározása
 - VII/2. Tatai pénzügyi alapok
 - VII/3. A város egészségének bevonása a terv megvalósításába”

Forrás: Magyary-terv 2.0, 2015

1.10.2. AZ ÖNKORMÁNYZAT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGE, INTÉZMÉNYRENDSZERE

Tata Város Önkormányzata Dunaalmás, Dunaszentmiklós és Neszmély községekkel Közös Önkormányzati Hivatalt alkot Tatai Közös Önkormányzati Hivatal elnevezéssel.

Településfejlesztési tevékenységgel a Polgármesteri kabinet, a Jegyzői kabinet, a Városfejlesztési- és üzemeltetési iroda, valamint a Képviselő testület és annak bizottságai foglalkoznak.

1.10.3. GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG

A település Gazdaságfejlesztési Programjában a megvalósítandó feladatok és elképzelések között megfogalmazott gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos teendőit. A Gazdasági Program részleteit a **1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program** fejezet tartalmazza.

1.10.4. FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA

Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének 26/2018. (XII.20.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2019. évi költségvetéséről rendelkezik az önkormányzat és intézményeinek 2019. évi létszám kimutatásáról, mely szerint Tata Város Önkormányzata közfoglalkoztatottak nélkül 333,75 főt, közfoglalkoztatottakkal 398,75 főt foglalkoztat előirányzottan, mely az alábbiak szerint épül fel: Tata Város Önkormányzata

- ❖ 12 fő engedélyezett álláshely

Városi Önkormányzat intézményei

- ❖ 224,75 fő engedélyezett álláshely

Közös Önkormányzati Hivatal

- ❖ 97 fő engedélyezett álláshely

1.10.5. LAKÁS- ÉS HELYSÉGGAZDÁLKODÁS

Az önkormányzat lakás- és helységgazdálkodását Tata Város önkormányzati képviselő-testületének – az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletéről, lakbérek mértékéről, valamint az elidegenítésükre vonatkozó szabályokról szóló – 13/2016. (IV.28.), majd a későbbiekben kétszer módosított (14/2018. (VI. 28) és 11/2019. (IV. 25)) önkormányzati rendelete szabályozza.

A rendelet megkülönbözteti a költség- és szociális alapú önkormányzati bérlakásokat, melyek bérleti díja ezen felül még a lakás komfortossága szerint alakul. Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek kezelésével megbízott szervezetként a Tatai Városgazda Nonprofit Kft foglalkozik.

A rendelet 3. § szerint az önkormányzati lakásokat:

- szolgálati jelleggel,*
- szociális helyzet alapján,*
- krízis helyzetbe kerültek segítése jogcímén,*
- vis maiorból nehéz helyzetbe kerültek segítése jogcímén,*
- bérleti jogviszony folytatása jogcímén,*
- elhelyezési kötelezettség jogcímén,*
- költségáron meghatározott lakbérű lakás pályázati elnyerése jogcímén lehet bérbé adni.*

Az Önkormányzat 2019-es kimutatása szerint 236 szociális- és 44 költség alapú bérlakással, továbbá 23 garázzsal rendelkezik. A szociális alapú bérlakások 83,90%-a, a költség alapú lakások 100%-a, a garázsok 95,65%-a került kiadásra 2019-ben. A lakások komfortfokozata változó, vegyesen találhatóak összkomfortos-, komfortos-, félkomfortos és komfort nélküli önkormányzati lakások is, bár az utolsó két kategória részaránya kisebb.

1.10.6. INTÉZMÉNYFENNTARTÁS

Tata Város Önkormányzat képviselő-testületének 26/2018. (XII.20.) önkormányzati rendelete az önkormányzat 2019. évi költségvetéséről az Önkormányzaton és a Közös Önkormányzati Hivatalon

túl az óvodákat, iskolákat az Intézmények Gazdasági Hivatalával (IGH), a Tatai Kuny Domonkos Múzeumot, a Tata Móricz Zsigmond Városi Könyvtárat, a Tatai Egészségügyi Alapellátó Intézményt nevesíti a költségvetések során. Az intézmények költségvetésének részletes kimutatását a rendelet 6. melléklete tartalmazza:

Az önkormányzat képviselő-testületének a 2019. évi költségvetési főösszege:

❖ Az Önkormányzatnál	10.866.615.000 Ft,
❖ A Közös Önkormányzati Hivatalnál	993.229.000 Ft,
❖ Iskolák és IGH összesen	514.689.000 Ft,
❖ Tatai Kuny Domonkos Múzeum	310.900.000 Ft,
❖ Tata Móricz Zsigmond Városi Könyvtár	52.060.000 Ft
❖ Tatai Egészségügyi Alapellátó Intézmény	90.720.000 Ft

Forrás: 26/2018. (XII.20.) önkormányzati rendelet

1.10.7. ENERGIAGAZDÁLKODÁS

A megújuló energiaforrások alkalmazási lehetőségeiről az **1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei** fejezetben írunk.

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK, OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A 2011. évi CLXXXIX. törvény – Magyarország helyi önkormányzatairól – 13. §-a meghatározza a helyi önkormányzatok feladatait.

„13. § (1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

1. településfejlesztés, településrendezés;
2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
3. a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
4. egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
5. környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
6. óvodai ellátás;
7. kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
8. gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- 8a. szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg;
9. lakás- és helyiséggazdálkodás;
10. a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
11. helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
12. honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
13. helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
14. a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeik – értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
15. sport, ifjúsági ügyek;
16. nemzetiségi ügyek;
17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
18. helyi közösségi közlekedés biztosítása;
19. hulladékgyűjtés;
20. távhőszolgáltatás;
21. víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.”

Forrás: 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§

Az Önkormányzat a fentieknek eleget tesz.

OKOS VÁROS TELEPÜLÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A Digitális Jólét Program 2.0 keretein belül a város a kísérleti program egyik helyszíne. A város eddigi eredményei között az alábbiak vannak számon tartva:

- ❖ elektromos autótöltők elhelyezése,
- ❖ a közvilágítás korszerűsítése (LED lámpák),
- ❖ E.ON feltöltős fogyasztók beüzemelése,

- ❖ különböző okos turisztikai megoldások (tematikus séták, látványosságok QR kóddal való ellátása),
- ❖ az intézmények energetikai korszerűsítése.

A város további céljai között szerepel az okos közigazgatás kialakítása a jobb minőségű szolgáltatások, a költségkímélés és az energiatudatosság szempontjából.

Forrás: <http://okosvaros.lechnerkozpont.hu>

https://nmodmus.zmos.sk/download_file_f.php?id=1190551

1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

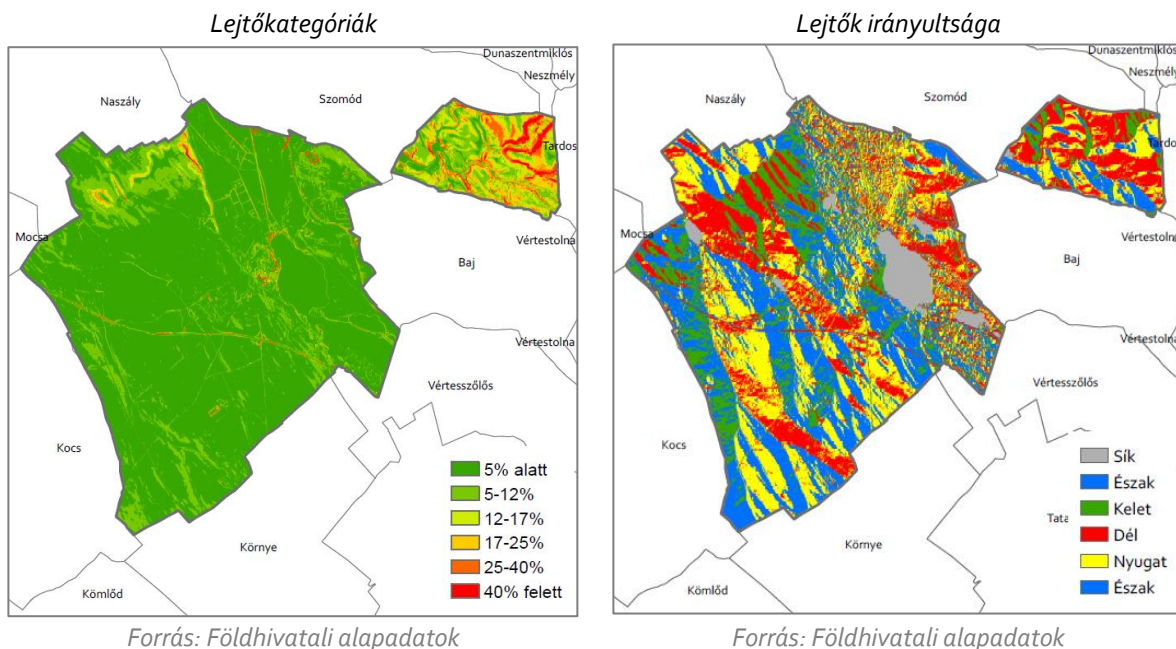
Tata város a Kisalföld és a Dunántúli-középhegység határán, ezeken belül a központi településterület a Komárom-Esztergomi síkság, míg Agostyán a Dunazug-hegyvidék középtájba tartozik. Tata keleti és északi része, valamint Agostyán nyugati része a Győr-Tatai-teraszvidék kistájhoz tartozik, a központi közigazgatási egység középső és nyugati része túlnyomóan az Igmánd-Kisbéri-medence kistáj része, míg a déli részen, a Környével határos területek a Bársonyos kistájhoz tartoznak. Agostyán területének a jelentős része a Nyugati-Gerecse kistájhoz tartozik.

A település központi közigazgatási területének jelentős hányada a Győr-Tatai-teraszvidék és az Igmánd – Kisbéri-sík vegetációs táj, Újhegy és Agostyán nyugati része a Keleti-Gerecse, míg Agostyán keleti része a Központi-Gerecse, Vértes és Gerecse vegetációs táj területéhez tartozik. [Izd. Térképmelléklet Vegetációs táj]

1.12.1. TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

DOMBORZATI ADOTTSÁGOK

A magassági adatok vizsgálatát részben 1:10.000 léptékű topográfiai térképek alapján, részben ingyenesen elérhető digitális domborzati adatok alapján végeztük. Tata város területe túlnyomórészt a Dunai-teraszvidékhez tartozik, központi közigazgatási területe az Által-ér völgyében, míg Agostyán városrész már a Gerecse-hegység nyugati nyúlványainak lankáin fekszik, mely úgyszintén az Által-ér irányába lejt. A lakóterületek jellemzően a síkvidéki településrészen, túlnyomórészt 120-160 m-es tengerszint feletti magasságban helyezkednek el, míg Agostyán településrész valamivel magasabban, kb. 180-200 méteren. A település legalacsonyabb pontja a Mikovinyi-árok mentén (~116 m), a legmagasabb pontja pedig az Agostyáni-hegy (~429 m) területén, már a Gerecsében található. [Izd. Térképmelléklet: Tengerszint feletti magasság]

Megvizsgáltuk a település lejtésviszonyait is. A lejtőkategóriákat a művelésre, lakóterületek kialakítására való alkalmasság tapasztalati értékei szerint határoztuk meg, melyek a következők:

- 0-5%: a szőlő kivételével minden művelési ágnak megfelelő, illetve beépítésre is alkalmas.

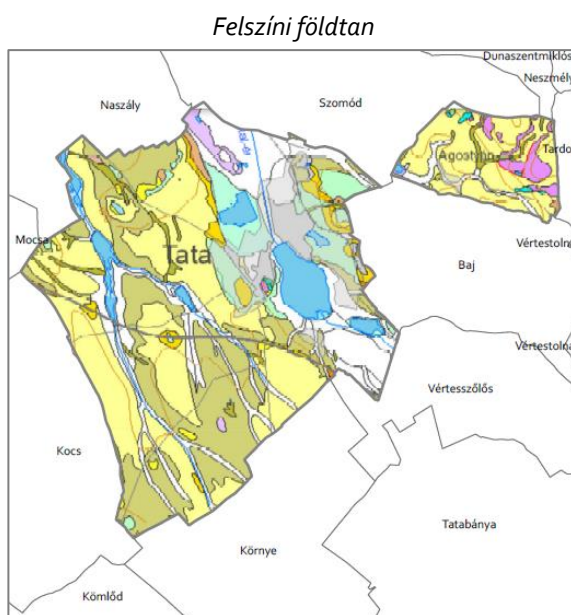
- 5-12%: intenzív mezőgazdasági művelésre nem, csak extenzív művelésre alkalmas megfelelő talajvédelem mellett, továbbá gyepgazdálkodásra, beépítésre, erdőtelepítésre.
- 12-17%: gyepgazdálkodásra, beépítésre, gyümölcs-termesztésre (csak megfelelő talajvédelem mellett) alkalmas
- 17-25%: gyepgazdálkodásra, szőlőtermelésre még alkalmas
- 25%: erdőgazdálkodáson kívül másra nem alkalmas

Vizsgálataink alapján kiderül, hogy a település tájszerkezete a lejtők meredeksége és iránya szempontjából jól alkalmazkodik a terep-adottságokhoz.

A lejtők iránya szintén befolyásolja a művelésre való alkalmasságot a lejtőn kialakuló helyi klíma által: míg a szőlők a kifejezetten meleg, dél-délnyugati lejtésű területeket kedvelik, ami a lakó- és üdülőterületeknek is megfelel a kedvező benapozási viszonyok miatt, addig az északi-északkeleti lejtők sokkal inkább alkalmasak erdőnek jelen magassági viszonyok mellett.

Vizsgálatunk során megállapítottuk, hogy a város lejtési viszonyai változatos képet mutatnak, lejtői jellemzően déli, délnyugati, vagy nyugati irányúak, a fennmaradó részek döntően enyhe lejtésűek. A lejtőirányok tekintetében Tata tájszerkezete megfelelőnek tekinthető, a művelési ágak, területhasználatok illeszkednek az adottságokhoz.

FÖLDTANI ADOTTSÁGOK

Forrás: <https://map.mbfisz.gov.hu/fdt100/>

A település belterületének jelentős része az Által-ér általi folyóvízi agyag, folyóvízi vagy tavi üledék, vagy feltöltés. A külterületek túlnyomó többségében lösz vagy fluviocölitikus homok alapkőzetben nyugszik, amely magyarázza a település területén található egyenletes makrodomborzati viszonyokat. A központi közigazgatási területhez tartozó magasabb térszínek (Akasztó-domb, Látó-hegy, Grébics-hegy) alapkőzete száki agyagmárga vagy somlói formáció. A Gerecséhez tartozó magaslatok és a Kálvária-dombhoz alapkőzete túlnyomórészt dachsteini mészkő formáció.

VÍZRAJZ – FELSZÍNI VIZEK

Tata város vízrajzi adatainak áttekintésében elsősorban a felülvizsgált vízgyűjtő-gazdálkodási terveket vettük alapul, valamint a legfrissebb alaptérkép adatait és úrfelvételeket. Tata közigazgatási területe az Által-ér vízgyűjtőterületéhez tartozik, mely egyben a település legjelentősebb vízfolyása is. Az Által-ér erősen módosított víztest, a vízfolyás hossza 49,8 km, vízgyűjtőterülete 521 km², az évi átlagos vízhozama az Öreg-tó belépési szelvényében 1 m³/s alatt van.

Az Által-éren kívül a város közigazgatási területét érinti a Fényes-patak, a Naszály-Grébicsi-vízfolyás, a Mikovinyi-árok és az Árendás-patak, továbbá számos, az alaptérképen jelölt kisebb árok, csatorna, vízfolyás és vízmosás található Tatán.

Emellett Tata közigazgatási területén számos mesterséges állóvíz is található, melyek közül a jelentősebbek az Öreg-tó, a Derítő-tó, a Cseke-tó, az Asszony-tó, a Városi-tó és a Réti-halastavak, melyek jellemzően víz- vagy halgazdálkodási céllal létesültek.

A hatályos településszerkezeti terv vízgazdálkodási területként jelöli a település jelentősebb felszíni vízfolyásait és állóvizeit, azonban több árok területét nem tünteti fel vízgazdálkodási területként. A szerkezeti terv eme hiányosságának orvosolása mindenképpen indokolt az érintett ingatlanok vízgazdálkodási területbe sorolásával, illetve akként kezelésével.

VÍZRAJZ – FELSZÍN ALATTI VIZEK

A felszín alatti víztestek érintettségének vizsgálatát a Kormány 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozatával elfogadott Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve (VGT2) alapján végeztük.

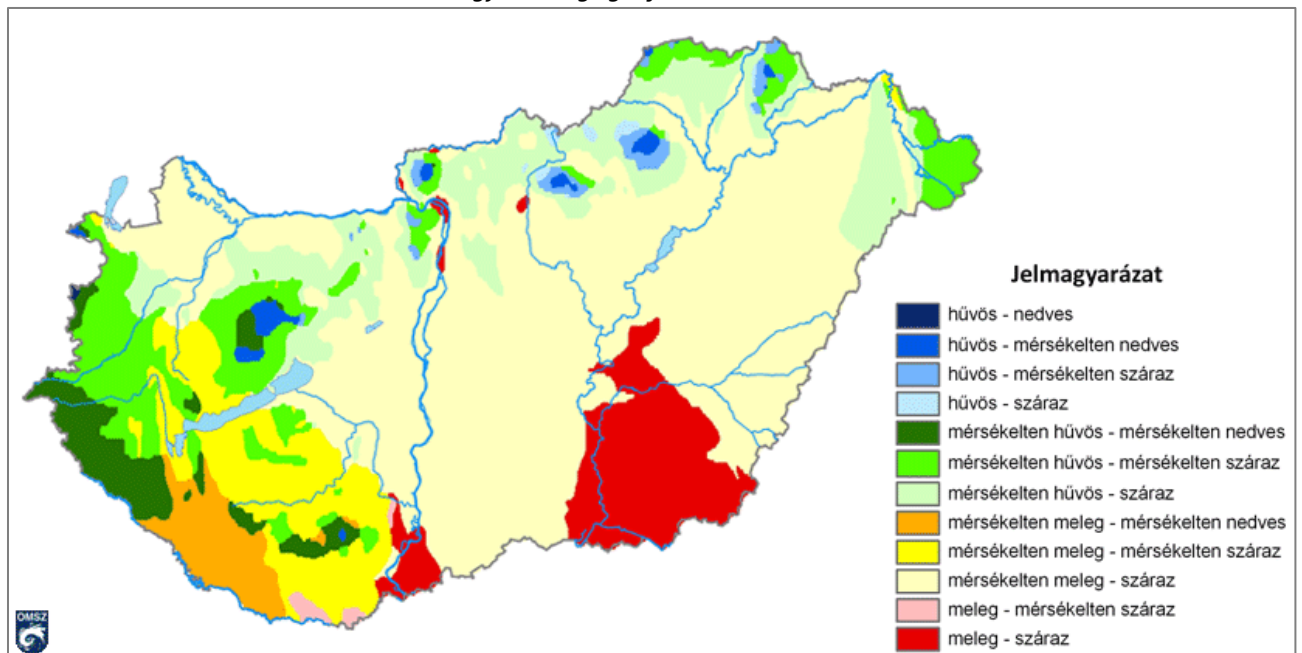
Tata város területe az Által-ér alegységben helyezkedik el. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv szerint Tata város területét leáramlásos porózus (p.1.4.1.) és hegyvidéki felszín alatti víztest (h.1.3.), felszín alatti víztest sekély porózus leáramlással (sp.1.4.1.) és sekély hegyvidéki (sh.1.3. és sh.1.4.), illetve hideg karszt felszín alatti víztest (k.1.2. és k.1.4.) érinti. A VGT2 adatai térképi mellékletei szerint Tata város területe érinti felszín alatti ivóvízkivitel védőterülete (karszt), valamint tápanyag- és nitrátérzékeny terület is.

A karszt felszín alatti víztest mennyiségi állapota jó, kémiai állapota pedig úgyszintén jó. A porózus és hegyvidéki felszín alatti víztest mennyiségi állapota jó, kémiai állapota pedig szintén jó a VGT2 szerint. A sekély porózus és sekély hegyvidéki felszín alatti víztestek mennyiségi állapota jó, kémiai állapota pedig gyenge és jó, de gyenge kockázattal.

KLIMATIKUS ADOTTSÁGOK

Tata a főbb éghajlati paraméterei alapján az ország mérsékelt meleg-száraz éghajlati körzetbe tartozik.

Magyarország éghajlati körzetei

Forrás: OMSZ, www.met.hu

NÖVÉNYZET

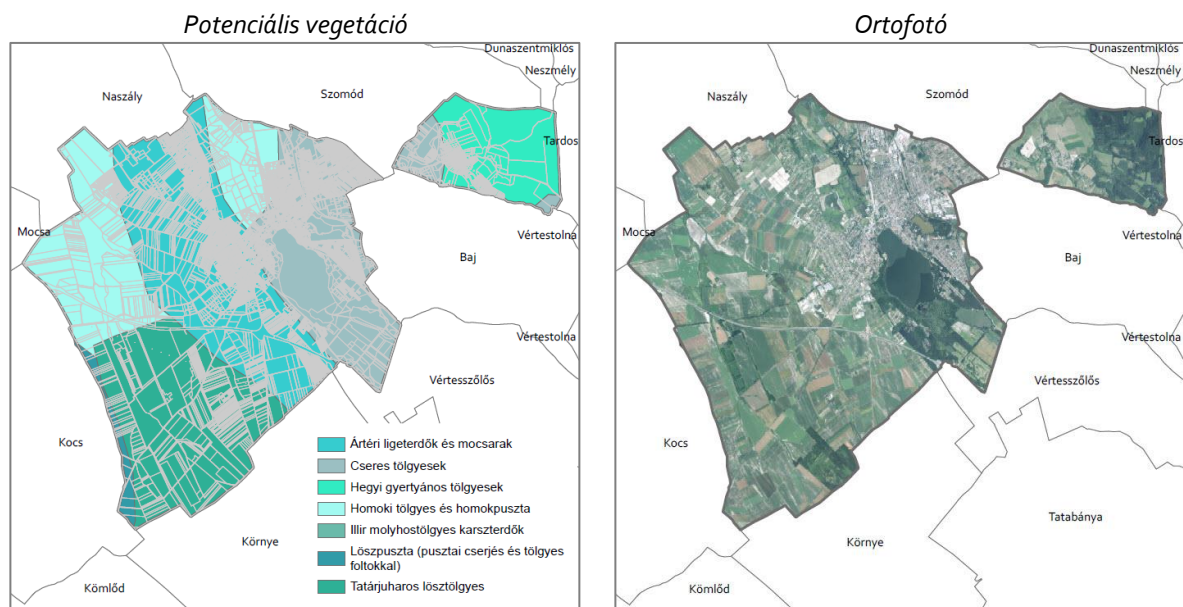
Zólyomi Bálint 1:1.500.000 léptékű, Magyarország potenciális vegetációját ábrázoló 1989-es térképe szerint Tata területén az Által-ér környezetében ártéri ligeterdők és mocsarak, az autópályától délre tatárjuharos lösztölgyesek, az autópályától északra homoki tölgyesek és homokpuszták foglalnának helyet, míg a központi településrész keleti és Agostyán nyugati részén cseres tölgyesek, Agostyán többi részén pedig hegyi gyertyános tölgyesek alkotják a potenciális vegetációt.

A város területéről készült ortofotó tanúsága szerint Tata területén viszonylag alacsony az erdősültség aránya, a legjelentősebb erdőfoltok Agostyán keleti részén, valamint az Öreg-tótól délkeletre találhatóak. A külterület további része túlnyomórészt mezőgazdasági művelés alatt áll.

A földhivatali alaptérkép tanúsága szerint Tata területén (10,1%) lényegesen alacsonyabb az erdősültség aránya, mint országosan (kb. 20,85% 2018-ban), továbbá a gyepek és nádasok aránya sem éri el az országos értékeket. A jelentős mennyiségű kivett terület (32,5%) mellett fennmaradó területeket mezőgazdasági területek borítják.

A nyilvántartott erdőterületek, valamint a zöldfelületek elhelyezkedését az **1.13. – Zöldfelületi rendszer vizsgálata** – fejezetben mutattuk be.

A MÉTA program (Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa) keretei között készített, Magyarország természetközeli növényzettel való borítottságát ábrázoló térkép szerint Tata város természetközeli növényzettel való borítottsága 10% alatti, viszont a Gerecséhez tartozó területeken 50-70% közötti.

Forrás: Zólyomi B.: Magyarország potenciális vegetációja

Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás

A tájfásításra alkalmas növényfajok összetételének vizsgálatát a földrajzi kistájak növényzete alapján végeztük.

Győr-Tatai-teraszvidék kistáj:

Gyakori élőhelyek:

- D6 – Ártéri és mocsári magaskórósok, árnyas-nyirkos szegélynövényzet
- G1 – Nyílt homokpusztagyeppek
- H5b – Homoki sztepprétek
- J4 – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- M4 – Nyílt, gyepekkel mozaikos homoki tölgyesek (Á-NÉR 2011-ből kivezetésre került kategória)

- RC – Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdő
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

Igmánd-Kisbéri-medence kistáj:

Gyakori élőhelyek:

- BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál
- OB – Jellegtelen üde gyeppek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyeppek
- RC – Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdő
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

Igmánd-Kisbéri-medence kistáj:

Gyakori élőhelyek:

- BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló és folyóvizek partjánál
- OB – Jellegtelen üde gyeppek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyeppek
- RC – Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdő
- RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

Nyugati-Gerecse kistáj:

Gyakori élőhelyek:

- K2 – Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek
- L1 – Mész- és melegkedvelő tölgyesek
- L2a – Cseres-kocsánytalan tölgyesek
- RC – Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdő
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyeppek

Tata város közigazgatási területét három erdészeti táj érinti, a Győr-Tatai-teraszvidék (az autópályától északra és az Által-értől nyugatra fekvő terület), a Vértes- és Bakonyalja (az autópályától délre fekvő terület) és a Gerecse (az Által-értől keletre és Agostyán területe). Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 2. melléklete szerint a tervezési területen az alábbi fajok tekinthetők őshonosnak.

Győr-Tatai-teraszvidék erdészeti tájon őshonos fafajok jegyzéke

	Magyar név	Tudományos név
1.	barkócaberkenye	<i>Sorbus torminalis</i>
2.	csertölgy	<i>Quercus cerris</i>
3.	fehér fűz	<i>Salix alba</i>
4.	fehérnyár és szürkenyár	<i>Populus alba</i> és <i>P. × canescens</i>
5.	feketegyűrű (tatár) juhar	<i>Acer tatarica</i>
6.	feketenyár	<i>Populus nigra</i>
7.	gyertyán	<i>Carpinus betulus</i>
8.	hegyi juhar	<i>Acer pseudoplatanus</i>
9.	hegyi szil	<i>Ulmus glabra</i>
10.	kecskefűz	<i>Salix caprea</i>
11.	kislevelű hárs	<i>Tilia cordata</i>
12.	kocsányos tölgy	<i>Quercus robur</i>

13.	kocsánytalan tölgyek	<i>Quercus petraea agg.</i>
14.	közönséges boróka	<i>Juniperus communis</i>
15.	közönséges nyír	<i>Betula pendula</i>
16.	madárcseresznye	<i>Cerasus avium</i>
17.	magas kőris	<i>Fraxinus excelsior</i>
18.	mezei juhar	<i>Acer campestre</i>
19.	mezei szil	<i>Ulmus minor (U. procera)</i>
20.	mézgás éger	<i>Alnus glutinosa</i>
21.	molyhos és olasz tölgy	<i>Quercus pubescens</i>
22.	rezgőnyár	<i>Populus tremula</i>
23.	törékeny fűz	<i>Salix fragilis</i>
24.	vadalma	<i>Malus sylvestris</i>
25.	vadkörte	<i>Pyrus pyraeaster</i>
26.	vénic szil	<i>Ulmus laevis</i>
27.	zelnicemeggy	<i>Padus avium</i>

Forrás: 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet

Vértes- és Bakonyalja erdészeti tájon őshonos fajok jegyzéke

Magyar név	Tudományos név	
1.	barkócaberkenye	<i>Sorbus torminalis</i>
2.	csertölgy	<i>Quercus cerris</i>
3.	fehér fűz	<i>Salix alba</i>
4.	fehérnyár és szürkenyár	<i>Populus alba</i> és <i>P. × canescens</i>
5.	feketegyűrű (tatár) juhar	<i>Acer tatarica</i>
6.	feketenyár	<i>Populus nigra</i>
7.	gyertyán	<i>Carpinus betulus</i>
8.	házi berkenye	<i>Sorbus domestica</i>
9.	hegyi juhar	<i>Acer pseudoplatanus</i>
10.	hegyi szil	<i>Ulmus glabra</i>
11.	kecskefűz	<i>Salix caprea</i>
12.	kislevelű hárs	<i>Tilia cordata</i>
13.	kocsányos tölgy	<i>Quercus robur</i>
14.	kocsánytalan tölgyek	<i>Quercus petraea agg.</i>
15.	korai juhar	<i>Acer platanoides</i>
16.	közönséges boróka	<i>Juniperus communis</i>
17.	közönséges bükk	<i>Fagus sylvatica</i>
18.	közönséges nyír	<i>Betula pendula</i>
19.	madárcseresznye	<i>Cerasus avium</i>
20.	magas kőris	<i>Fraxinus excelsior</i>
21.	magyar kőris	<i>Fraxinus angustifolia subsp. pannonica</i>
22.	mezei juhar	<i>Acer campestre</i>
23.	mezei szil	<i>Ulmus minor (U. procera)</i>
24.	mézgás éger	<i>Alnus glutinosa</i>
25.	molyhos és olasz tölgy	<i>Quercus pubescens</i>
26.	nagylevelű hársak	<i>Tilia platyphyllos</i>
27.	rezgőnyár	<i>Populus tremula</i>
28.	sajmeggy	<i>Prunus mahaleb</i>
29.	törékeny fűz	<i>Salix fragilis</i>
30.	vadalma	<i>Malus sylvestris</i>

31.	vadkörte	<i>Pyrus pyraester</i>
32.	vénic szil	<i>Ulmus laevis</i>
33.	virágos kőris	<i>Fraxinus ornus</i>
34.	zelnicemeggy	<i>Padus avium</i>

Forrás: 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet

Gerecse erdészeti tájon őshonos fafajok jegyzéke

	Magyar név	Tudományos név
1.	barkócaberkenye	<i>Sorbus torminalis</i>
2.	budai berkenye	<i>Sorbus semiincisa</i>
3.	csertölg	<i>Quercus cerris</i>
4.	déli berkenye	<i>Sorbus graeca</i>
5.	fehér fűz	<i>Salix alba</i>
6.	fehérenyár és szürkenyár	<i>Populus alba</i> és <i>P. × canescens</i>
7.	feketegyűrű (tatár) juhar	<i>Acer tatarica</i>
8.	feketenyár	<i>Populus nigra</i>
9.	gyertyán	<i>Carpinus betulus</i>
10.	házi berkenye	<i>Sorbus domestica</i>
11.	hegyi juhar	<i>Acer pseudoplatanus</i>
12.	hegyi szil	<i>Ulmus glabra</i>
13.	kecskefűz	<i>Salix caprea</i>
14.	kislevelű hárs	<i>Tilia cordata</i>
15.	kocsányos tölgy	<i>Quercus robur</i>
16.	kocsánytalan tölgyek	<i>Quercus petraea agg.</i>
17.	korai juhar	<i>Acer platanoides</i>
18.	közönséges boróka	<i>Juniperus communis</i>
19.	közönséges bükk	<i>Fagus sylvatica</i>
20.	közönséges nyír	<i>Betula pendula</i>
21.	lisztes berkenyék	<i>Sorbus aria</i>
22.	madárcseresznye	<i>Cerasus avium</i>
23.	magas kőris	<i>Fraxinus excelsior</i>
24.	mezei juhar	<i>Acer campestre</i>
25.	mezei szil	<i>Ulmus minor (U. procera)</i>
26.	mézgás éger	<i>Alnus glutinosa</i>
27.	molyhos és olasz tölgy	<i>Quercus pubescens</i>
28.	nagylevelű hársak	<i>Tilia platyphyllos</i>
29.	rezgőnyár	<i>Populus tremula</i>
30.	sajmeggy	<i>Prunus mahaleb</i>
31.	törékeny fűz	<i>Salix fragilis</i>
32.	vadalma	<i>Malus sylvestris</i>
33.	vadkörte	<i>Pyrus pyraester</i>
34.	vénic szil	<i>Ulmus laevis</i>
35.	virágos kőris	<i>Fraxinus ornus</i>
36.	zelnicemeggy	<i>Padus avium</i>

Forrás: 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet

1.12.2. TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET

1.12.2.1. TÁJTÖRTÉNETI VIZSGÁLAT

A Tatai-medence területe egykor összefüggő mocsárvidék volt. 1727-ben vásárolta meg az Esterházy család a területet, a család tevékenysége során pedig jelentősen módosult a táj képe is. Az Esterházyak a mocsarak lecsapolásával jelentős földterületet vontak művelés alá, a szükséges munkaerő biztosítását pedig betelepítéssel oldották meg. A két mezőváros épületállománya is jelentős fejlődésen ment át, ebben az időszakban nyert el Tata a máig meghatározó barokk arculatát. Az Angolkert kiépítésére és a Cseke-tó felduzzasztására is a 18. század végén került sor.

Az Első Katonai Felmérés elkészülésének idején (1783) „Táta” és „Tóváros” még csak néhány utcás települések, míg Agostyán csak egy utcából állt. A vízfolyások mentén jellemzően mezők és legelők voltak, a valamivel magasabb térszíneken szántók, a domboldalakon (Grébics-hegy, Látó-hegy, Kender-hegy) pedig szőlők feküdtek. Erdőterületek Agostyán keleti részén, míg mocsár nádassal a mai Derítő-tó területén volt jelölve. Az úthálózat sokkal elágazóbb volt, közvetlen kapcsolat volt például Bánhida és Kömlőd felé. Tóváros szélén már jelölésre került a mai temető. [Izd. Térképmelléklet: I. Katonai felmérés]

A Második Katonai Felmérés idejére (1840) a három egykori település beépített területe érdemi növekedést nem mutat. A táj szerkezete a két felmérés között keveset változik, egyedüli változás a Városi-tó megjelenése. [Izd. Térképmelléklet: II. Katonai felmérés]

A Harmadik Katonai Felmérés idejére (1882) a települések beépített területe keveset változott, Tata és Tóváros még mindig teljesen elkülönült egymástól. A tájhasználatban sem figyelhető meg nagyobb változás, viszont jelölésre került Diós-, a Mária- és a Remeteség-pusztá, valamint több, ma már nem fellelhető pusztá is (Miklós, Mihalháza stb.). A katonai felmérésen még nem volt látható, de az 1885-ös kataszteri térképen már jelölték a Kelenföld-Újszöny vasútvonalat, ahol 1884-ben indult meg a forgalom. [Izd. Térképmelléklet: III. Katonai felmérés]

A II. Világháború idején (1941) készült topográfiai térképen már Tata és Tóváros egyesült és Tata néven szerepel. A beépített terület nagysága Tóváros területén növekedett leginkább, elkezdett kiépülni a vasútállomás környéke és Kertváros is, valamint megjelentek a téglagyárak a vasútállomások közelében.

A II. Világháború után az élet a korábbinál kedvezőtlenebb körülmények között folytatódott, melynek fő oka a tévesítés volt. A mezőgazdasággal foglalkozó lakosság minden állatát, földjét és eszközét kénytelen volt beszolgáltatni, és ennek betudhatóan a korábbi birtokstruktúra, művelési szerkezet felbomlott, a korábban minden bizonnyal jellemző kisparcellás művelési forma mára szinte teljesen eltűnt.

Az 1990-es évekre a mezőgazdaság egyre erőteljesebb gépesítésének és a nagytáblás művelés kialakulásának okán Tata tájszerkezete tovább formálódott. A mezőgazdaság kevesebb embernek tud munkát adni, ezzel párhuzamosan az ipari és a szolgáltatási szektor egyre több munkaerőt képes felvenni. A rendszerváltás után tovább erősödött a zártkerti területeken, elsősorban a mai Újhegy részen a tulajdonosok hosszabb távra történő berendezkedése, mely jelenség adja a település mai kihívásainak egy részét, ahogy az sok más, zártkerttel rendelkező település esetében is megfigyelhető.

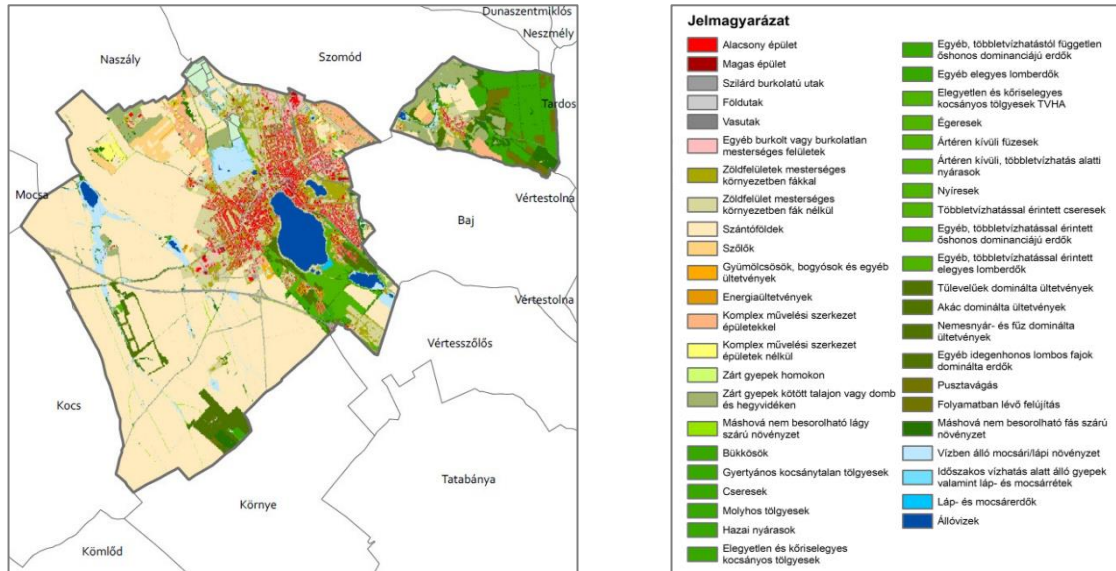
1.12.2.2. TÁJHASZNÁLAT ÉRTÉKELÉSE

A település közigazgatási területén belül tájhasználat szempontjából a művelt területek állnak többségben, a művelés alól kivett és egyéb nem művelt területek a településen 2536,03 ha-on találhatóak, területük aránya a település teljes területéhez viszonyítva 32,46%. Művelés alól kivett területek elsősorban a település lakott területein vannak, valamint ide tartoznak a vízfelületek is

(Öreg-tó, Derítő-tó, Asszony-tó, Réti-tavak stb.). A település egészét tekintve a lakott területek mérete, a tájhasználat jellege, a telekstruktúra és az építkezési kultúra elsősorban a kisvárosias karakterre engednek következtetni, de több városrész esetében falusias és kertvárosias karakter dominál.

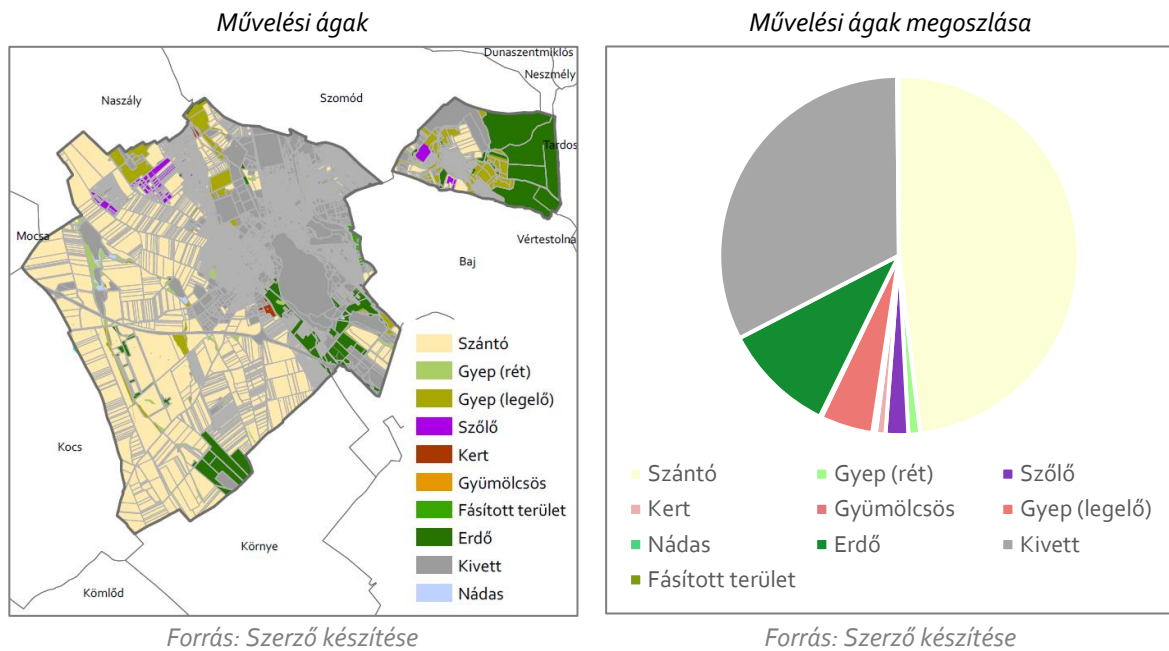
A település tájhasználat a történelmi hagyományokból és a földrajzi helyzetből is adódóan a

Ökoszisztéma alaptérkép

Forrás: http://www.web.map.fomi.hu/noszstep_open/

mezőgazdasági művelés jelentős téarányát mutatja. A művelés alatt álló területeknek (melyek a település közigazgatási területének 67,55%-át teszik ki) közel háromnegyede szántóföldi művelés alatt (3759,35 hektárból a 2070,1 hektár) áll. Emellett legnagyobb arányban erdőművelés alatt álló területek vannak, elsősorban a település művelésre kevésbé alkalmas lejtésű, Gerecséhez tartozó területen és az Öreg-tó környezetében, valamint rét és legelő művelési ágban lévő területek, főleg a vízfolyások mentén és Agostyán külterületén találhatóak. Kis területeken, elsősorban a zártkerti területeken megjelenik továbbá a szőlő, a gyümölcsös és a kert művelési ág, területi arányuk azonban elenyésző.

Jóllehet a tájhasználatok jellege az évszázadok során keveset változott Tatán, a használat módjában sok változás történt, így a település külterületei sem adják vissza teljes valójukban a korábbi arculatot. Legeltetett, kaszált gyepekkel igen kevés helyen lehet találkozni a külterületeken (az egykor vélhetően gyakoribb fás legelőknek mára csak, feltételezhető, maradékaik találhatók meg), a szántóföldi művelésben pedig a kisparcellás művelési mód jellemzően a faluszéli kertek végére szorult vissza, a külterületeken a termelősövetkezetek megjelenése és a művelés gépesítése óta a nagytáblás művelés a jellemző. A táblák között mezsgyék rendszertelenül fordulnak elő, ez pedig kedvezőtlenül hat mind az élővilág-, mind a talaj védelmére.

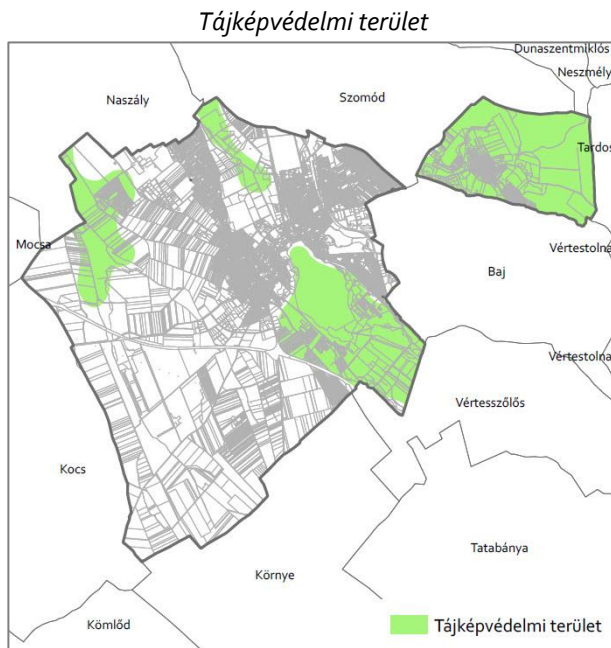
1.12.3. VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJ-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

1.12.3.1. TÁJKÉPVÉDELMI SZEMPONTBÓL KIEMELTEN KEZELENDŐ TERÜLETEK

A Tájképvédelmi terület övezetének lehatárolását a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság digitális adatszolgáltatása alapján végeztük el. A lehatárolás pontosítását a Településszerkezeti Terv térségi tervekkel való összhangjának igazolására szolgáló munkarész is tartalmazza.

A tájképvédelmi területek a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendeletben kerültek lehatárolásra.

Ez alapján Tata közigazgatási területének jelentős része (28,61%, azaz 2235,18 ha) tartozik a tájképvédelmi terület övezetébe. Az övezet négy jelentősebb egységet alkot, melyek az Öreg-tó és Derítő-tó környékét, a Fényes-patak környezetét, az Asszony-tó és a Grébins-hegy környezetét, valamint Agostyánt érintik. Az övezetbe a településszerkezeti terv szerint többségében vízgazdálkodási-, erdő-és általános mezőgazdasági területek tartoznak, de emellett védett gyepek, kertes mezőgazdasági területek, illetve lakóterületek (Agostyán) is érintettek. Művelési ág szerint a legtöbb terület kivett, de jelentős arányban találhatóak erdő, szántó és legelő művelési ágba tartozó ingatlanok is.

Forrás: DINPI adatszolgáltatása
(Üi. sz.:5454/2/2019.)

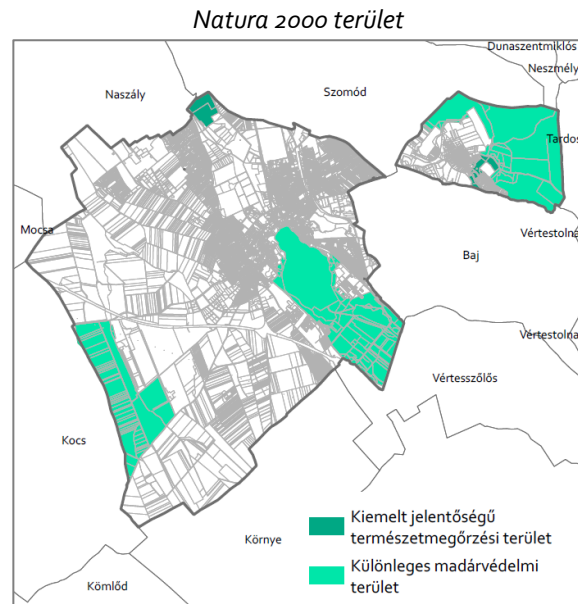
A fent megnevezett területek kijelölésének oka vélhetően egyrészt a terület látványa a szomszédos utakról, illetve a területről feltáruló kedvező kilátás a környezetük felé. Fontos szerepet játszanak a kijelölésben a jelentős vízfelületek (Öreg-tó, Derítő-tó, Asszony-tó), valamint az erdőterületek, illetve azok a területek, ahol megmaradtak a termelősövetkezeti idők előtti művelési szerkezet nyomai, a korábbi legeltetés emléke. [Izd. Térképmelléklet: Tájvédelmi terület övezete]

1.12.3.2. NEMZETI ÉS NEMZETKÖZI TERMÉSZETVÉDELMI OLTALOM ALATT ÁLLÓ VAGY VÉDELEMRE TERVEZETT TERÜLET, ÉRTÉK, EMLÉK

Nemzetközi jelentőségű (Natura 2000) védett természeti területek

A Natura 2000 hálózat az Európai Unió 79/409/EEC - Madárvédelmi-, valamint az 92/43/EEC - Élőhelyvédelmi irányelv alapján létrehozott természetvédelmi hálózat, amelynek célja az EU területén található kötelezően megőrzendő természetes élőhely típusok, állat-, és növényfajok védelme. A Natura2000 hálózat két típusa a madárfajok védelmére kijelölt Különleges Madárvédelmi Területek (SPA), valamint a növény-, és egyéb állatfajok védelme érdekében kijelölt Különleges Természetmegőrzési Területek (SCI és SAC).

Forrás: <http://anp.nemzetipark.gov.hu/a-natura2000-halozat#>

Forrás: DINPI adatszolgáltatása
(Üi. sz.:5454/2/2019.)

Tata közigazgatási területének egy része a kiemelt jelentőségű természetmegőrzési és a különleges madárvédelmi területek közé tartozik a Natura 2000 hálózat részeként.

Tatát az alábbi Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és különleges madárvédelmi területek érintik:

- ❖ Szomódi gyep (HUDI20048) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
- ❖ Gerecse (HUDI20020) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

- ❖ Tatai Öreg-tó (HUDI10006) különleges madárvédelmi terület
- ❖ Gerecse (HUDI10003) különleges madárvédelmi terület

Natura 2000 területen bármilyen jellegű változtatás csak a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet – az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről – szerinti hatásbecsléssel valósítható meg.

SZOMÓDI GYEPEK (HUDI₂₀₀₄₈) NATURA 2000 TERÜLET

A Szomódi gyepek Natura 2000 terület jóváhagyott fenntartási tervvel rendelkezik, mely a Magyar Állami Természetvédelem Hivatalos Honlapján (<http://www.termeszetvedelem.hu/elfogadott-fenntartasi-tervek/>) érhető el.

A terület teljes kiterjedése 295,04 ha, melyből Tata közigazgatási területét 42,43 ha érinti. Ingatlanok: 069/5, 069/6a, 069/6b hrsz. *Forrás: 14/2010. (V. 11.) Kvm rendelet 5.49.3. pontja [lsd. Térképmelléklet: Natura 2000 területek]*

Jelölő élőhelyek

- ❖ Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190)
- ❖ Szubpannon sztyeppék (6240)
- ❖ Pannon homoki gyepek (6260)
- ❖ Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

A fenntartási terv szerint az alábbi jelölő fajok fordulnak elő a területen:

- ❖ ürge (*Spermophilus citellus*)
- ❖ vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Veszélyeztető tényezők:

- ❖ Kaszálás felhagyása, hiánya
- ❖ Pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya
- ❖ Erdőfelújítás idegenhonos fafajokkal
- ❖ Idegenhonos inváziós fajok jelenléte
- ❖ Kiszáradás
- ❖ Intenzív legeltetés
- ❖ Diszperz (tanyasias) emberi jelenlét
- ❖ Vadászat
- ❖ Motoros járművel végzett tevékenység
- ❖ Csatornázás és vízelvezetés
- ❖ Fajösszetétel változás, szukcesszió
- ❖ Biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata
- ❖ Villany- és telefon légkábel
- ❖ Nem folyamatos/szakaszos városiasodás

Forrás: A HUDI₂₀₀₄₈ Szomódi gyepek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

GERECSE (HUDI20020) NATURA 2000 TERÜLET

A Gerecse Natura 2000 terület elfogadásra váró fenntartási tervvel rendelkezik, mely a Duna-Ipoly Nemzeti Park hivatalos honlapján (<http://dinp.nemzetipark.gov.hu/elfogadasra-varo-fenntartasi-tervek>) érhető el.

A terület teljes kiterjedése 2437,10 ha, melyből Tata közigazgatási területét 28,85 ha érinti. Ingatlanok: 0100/2, 0100/7, 0103/1, 0103/2, 0103/3, 0103/10, 0103/11, 0103/12, 0103/14, 0103/15, 0103/16, 0103/17, 0103/18, 0103/20, 0103/21, 0106, 0107/1, 0107/2, 0107/3, 0108/1, 0108/2, 0108/4, 0108/5, 0109/4, 0109/5, 0109/6, 0109/7, 0110, 0111/1, 0111/2, 0111/3, 0113, 0114 hrsz. *Forrás: 14/2010. (V. 11.) Kvm rendelet 5.22.1. pontja [lsd. Térképmelléklet: Natura 2000 területek]*

Jelölő élőhelyek

- ❖ Pannon sziklagyeppek (6190)
- ❖ Szubpannon sztyeppék (6240)
- ❖ Nagyközönség számára meg nem nyitott barlangok (8310)
- ❖ Szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum) (9130)
- ❖ Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel (91H0)
- ❖ Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal (91G0)
- ❖ Pannon cseres-tölgyesek (91M0)

A fenntartási terv szerint az alábbi jelölő fajok fordulnak elő a területen (a *-gal jelöltek kiemelt közösségi jelentőségű fajok):

Növények:

- ❖ bíboros sallangvirág (*Himantoglossum caprinum*)

Ízeltlábúak:

- ❖ bíboros sallangvirág (*Himantoglossum caprinum*)
- ❖ csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)*
- ❖ nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- ❖ skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- ❖ magyar tavaszi fészűbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*)
- ❖ kék pattanóbogár (*Limoniscus violaceus*)
- ❖ nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- ❖ nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- ❖ gyászscincér (*Morimus funereus*)
- ❖ havasi cincér (*Rosalia alpina*)*

Kételtűek:

- ❖ vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Emlősök:

- ❖ pizedenevér (*Barbastella barbastellus*)
- ❖ nagyfülű denevér (*Myotis bechsteini*)
- ❖ hegyesorrú denevér (*Myotis blythi*)
- ❖ csonkafülű denevér (*Myotis emarginatus*)
- ❖ közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- ❖ kereknyergű patkósdenevér (*Rhinolophus euryale*)
- ❖ nagy patkósdenevér (*Rhinolophus ferrumequinum*)

❖ kis patkósdenevér (Rhinolophus hipposideros)

Veszélyeztető tényezők:

- ❖ Mezőgazdasági művelési mód változása
- ❖ Gyepművelés felhagyása
- ❖ Gyepterület kaszálása vagy vágása
- ❖ Intenzív legeltetés vagy túllegeltetés
- ❖ Felszíni vagy felszín alatti vizek diffúz szennyezését okozó mezőgazdasági tevékenységek
- ❖ A vízháztartás vagy a víztestek fizikai módosítása mezőgazdasági célból
- ❖ Más típusú erdővé alakítás, beleértve a monokultúrákat is
- ❖ Lábonálló és fekvő holtfa eltávolítása, beleértve a törmeléket is
- ❖ Idős fák eltávolítása
- ❖ Tarvágás
- ❖ Faanyag szállítása
- ❖ Utak, ösvények, vasútvonalak és kapcsolódó infrastruktúrák
- ❖ Sport, turisztikai és szabadidős tevékenység
- ❖ Háztartási/rekreációs létesítményi hulladék/szemét elhelyezése és kezelése
- ❖ Hal- és vadállomány kezelése
- ❖ Illegális begyűjtés, gyűjtés és természetből kivétel
- ❖ Katonai, félkatonai vagy rendőrségi gyakorlatok és műveletek szárazföldön
- ❖ Egyéb idegenhonos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)
- ❖ Fajösszetétel változás természetes szukcesszió következtében

Forrás: A HUDI20020 Gerecse kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület elfogadásra váró fenntartási terve

TATAI ÖREG-TÓ (HUDI10006) KÜLÖNLEGES MADÁRVÉDELMI TERÜLET

A terület teljes kiterjedése 2363,77 ha, melyből Tata közigazgatási területét 1032,63 ha érinti (a teljes terület 43,69%-a). A madárvédelmi terület két jelentősebb tömböt alkot a város közigazgatási területén, melyek az Öreg-tó környezetében és a közigazgatási terület délnyugati részén helyezkednek el. Érintett ingatlanok: 0267/2, 0267/5, 0267/6b, 0268, 0269/1, 0269/2, 0270, 0271/2, 0271/4, 0271/5, 0271/6, 0271/7, 0271/8, 0271/9, 0271/10, 0271/11, 0271/12, 0271/13, 0271/14, 0271/15, 0271/16, 0271/17, 0271/18, 0271/19, 0271/20, 0271/21, 0271/22, 0271/23, 0271/24, 0271/25, 0271/26, 0272/4, 0272/6, 0272/7, 0272/8, 0272/9, 0272/10, 0272/11, 0272/12, 0272/13, 0272/14, 0272/16, 0272/17, 0272/18, 0272/19, 0272/20, 0272/21, 0272/22, 0272/23, 0272/24, 0272/25, 0272/27, 0272/28, 0272/29, 0273, 0274, 0275/1, 0275/2, 0275/3, 0315, 0316, 0317, 0363/11, 0363/12, 0364, 0365, 0366/6, 0371/5, 0376, 0377/1, 0377/2, 0377/3, 0378/1, 0378/5, 0378/6, 0378/7, 0378/8, 0378/9, 0378/10, 0378/11, 0379/2, 0379/3, 0379/4, 0380, 0381, 0382, 0384, 0385/1, 0385/2, 0385/3, 0390/1, 0390/2, 0391, 0392, 0394/1, 0394/2, 0411/1, 0411/2, 0411/3, 0412/76, 0412/77, 0412/80, 0412/81, 0412/86, 0412/87, 0413/2, 0413/3, 0413/4, 0413/5, 0414/1, 0414/2, 0414/3, 0415, 0416/4, 0416/5, 0416/6, 0422, 0423, 0424/3, 0424/5, 0424/7, 0424/8, 0424/9, 0424/10, 0424/11, 0424/12, 0424/13, 0428, 0429, 0430/1, 0430/3, 0430/4, 0430/5, 0434, 0436, 0438, 0441, 0442, 0443/2, 0443/6, 0443/7, 0443/8, 0443/9, 0443/10, 0443/11, 0443/12, 0444, 0445, 0446, 0447, 0448, 0449, 0450, 0451/1, 0451/2, 0452, 0453/5, 0454/2, 0454/5, 0454/9, 0454/11, 0455, 0456, 0457, 0458, 0459, 0460, 0461/1, 0461/2, 0461/3, 0462, 0463, 0464, 1836/2, 1837, 1838/3, 3167/1, 3167/2, 3167/3, 3167/4, 3167/5, 3167/6, 4012/6, 4012/16, 4013, 4016, 4017/3, 4017/4, 4017/10, 4023/2, 4024, 4027, 4028, 4029/1, 4029/2, 4029/5, 4029/7, 4029/8, 4030/2, 4249/5, 4250/1, 4250/2, 4250/3, 4251, 4252/7, 4252/9, 4252/10, 4252/11, 4252/12, 4252/13, 4252/14, 4252/15, 4253/2, 4375/1, 4375/2 hrsz. *Forrás: 14/2010. (V. 11.) KvvM rendelet 5.7.4. pontja*

A terület jelentőségét a vonuló és telelő vízimadár-állománya adja. [Ild. Térképmelléklet: Natura 2000 területek]

A Tatai Öreg-tó (HUDI 10006) terület jelölő madárfajai:

- ❖ kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*)
- ❖ bölömbika (*Botaurus stellaris*)
- ❖ törpegém (*Ixobrychus minutus*)
- ❖ nagy kócsag (*Egretta alba*)
- ❖ kis kócsag (*Egretta garzetta*)
- ❖ vörös gém (*Ardea purpurea*)
- ❖ fekete gólya (*Ciconia nigra*)
- ❖ fehér gólya (*Ciconia ciconia*)
- ❖ cigányréce (*Aythya nyroca*)
- ❖ réti sas (*Haliaeetus albicilla*)
- ❖ barna rétihéja (*Circus aeruginosus*)
- ❖ gulipán (*Recurvirostra avosetta*)
- ❖ küszvágó csér (*Sterna hirundo*)
- ❖ fattyúszerkő (*Chlidonias hybridus*)
- ❖ kormos szerkő (*Chlidonias niger*)
- ❖ kékbegy (*Luscinia svecica*)
- ❖ fülemülesitke (*Acrocephalus melanopogon*)
- ❖ kis lilik (*Anser erythropus*)
- ❖ réti cankó (*Tringa glareola*)
- ❖ pettyes vízicsibe (*Porzana porzana*)
- ❖ jégmadár (*Alcedo atthis*)

Veszélyeztető tényezők:

- ❖ Halászat és halgazdálkodás
- ❖ Iparosítás
- ❖ Városiasodás
- ❖ Infrastruktúra fejlesztése
- ❖ Madarak zavarása
- ❖ Mélységi vagy talajvíz-kitermelés
- ❖ Vizes területek feltöltése
- ❖ Természeti események
- ❖ Üdülés, turizmus
- ❖ Vízgazdálkodási problémák

Forrás: <https://natura.2000.hu/>

GERECSE (HUDI10003) KÜLÖNLEGES MADÁRVÉDELMI TERÜLET

A terület teljes kiterjedése 30.457,63 ha, melyből Tata közigazgatási területét 580,11 ha érinti (a teljes terület 1,9%-a). A madárvédelmi terület a város közigazgatási területén egy jelentősebb tömböt alkot Agostyán városrész keleti, a Gerecséhez tartozó részén. Ingatlanok: 025/13, 025/15, 025/16, 025/17, 025/46, 025/47, 025/48, 028/3, 028/6, 040, 043/4, 046/2, 049/9, 050/1, 050/2, 052/1, 052/2, 053/1, 063/1, 082, 083, 084, 085, 086, 087/1, 087/2, 088, 089, 090, 091, 092, 093, 094, 095, 096, 097, 098, 099, 0100/2, 0100/3, 0100/4, 0100/5, 0100/6, 0100/7, 0102, 0108/5, 0108/4a, 0108/4b, 0116, 0122, 0123, 0124, 0125, 0128, 0129, 0130, 0131, 0132, 0133, 0134, 0135, 0136, 0138 hrsz. *Forrás: 14/2010. (V. 11.) KvvM rendelet 5.3.1. pontja* A terület erdei madárközössége és kiemelt ragadozómadár-állománya miatt számít jelentősnek. [Ild. Térképmelléklet: Natura 2000 területek]

A Gerecse (HUDI 10003) esetén a kijelölés alapjául szolgáló madárfajok:

- ❖ darázsölyv (*Pernis apivorus*)
- ❖ kígyászölyv (*Circaetus gallicus*)
- ❖ parlagi sas (*Aquila heliaca*)
- ❖ kerecsensólyom (*Falco cherrug*)
- ❖ hamvas küllő (*Picus canus*)
- ❖ fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*)
- ❖ közép fakopáncs (*Dendrocoptes medius*)
- ❖ fekete harkály (*Dryocopus martius*)
- ❖ kis légykapó (*Ficedula parva*)
- ❖ európai lappantyú (*Caprimulgus europaeus*)
- ❖ örvös légykapó (*Ficedula albicollis*)
- ❖ tövisszúró gébics (*Lanius collurio*)
- ❖ parlagi pityer (*Anthus campestris*)

Veszélyeztető tényezők:

- ❖ Intenzív erdőgazdálkodás
- ❖ Madarak zavarása

Forrás: <https://natura.2000.hu/>

Ramsari terület

A város közigazgatási területét a „Tatai tavak” nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyként védett Ramsari terület érinti. A terület magába foglalja az Öreg-tavat, a Réti-tavakat, a Fényes-tavakat és a Ferencmajori-halastavakat és környezetüket. A „Tatai tavak” Ramsari terület a vonuló és teledő vízimadarak köszönheti jelentőségét, ahol rendszeresen több, mint 20.000 egyed tartózkodik. A védett terület nagysága 1897 hektár, melynek közel 40%-a (751 ha) a város közigazgatási területére esik. *Forrás: <http://www.ramsar.hu> [lsd. Térképmelléklet: Ramsari területek]*

Országos jelentőségű védett természeti terület

Tata város közigazgatási területén a következő országos jelentőségű védett természeti helyezkednek el:

GERECSEI TÁJVÉDELMI KÖRZET (TK)

A tájvédelmi körzet 1977 óta áll országos védelem alatt, kiterjedése kb. 8676 hektár, mely Tata mellett Baj, Dunaszentmiklós, Lábatlan, Neszmély, Nyergesújfalu, Szomód, Süttő, Tardos, Tarján, Tatabánya, Vértestolna és Vértesszőlős településeket is érinti. A terület védetségének indoka a jellegzetes tájképi és természeti adottságok, földtani és felszínalaktani természeti értékek, növény- és állatfajok megőrzése, valamint a történelmi és kultúrtörténeti értékek megóvása. A terület kezeléséért felelős szerv a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága. A Tájvédelmi Körzeten belül fokozottan védett területnek számít az Agostyáni Arborétum.

TATAI KÁLVÁRIA-DOMB TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET (TT)

A természetvédelmi területhez a Kálvária-domb és környezete tartozik, 1958 óta áll országos védelem alatt, területe pedig kb. 26 hektár. A terület természetvédelmi kezelője a Magyar Állami Földtani Intézet

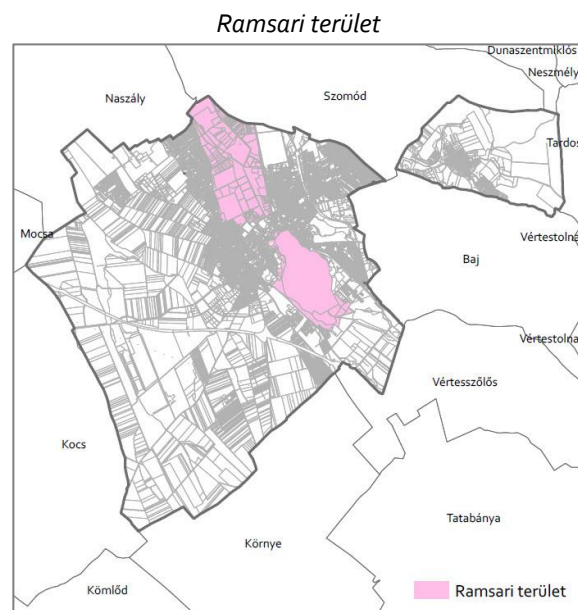
Ex lege védett természeti értékek

Az 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Területekre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény országosan védett természeti területekre vonatkozó előírásai érvényesek. A DINPI adatszolgáltatása alapján a közigazgatási területen jelenleg két nagyobb foltban találhatóak ex lege védett lápok.

Ex lege védett lápok

Megnevezés	Terület (ha)	Érintett hrsz.
Ex lege lápok	62,47	071/4, 069/5, 069/6, 1363/96, 1363/29, 1363/95

Forrás: DINPI adatszolgáltatása (Üi. sz.:5454/2/2019.)

*Forrás: DINPI adatszolgáltatása
(Üi. sz.:5454/2/2019.)*

Az Országos Barlangnyilvántartás (<http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=caves>) szerint Tata közigazgatási területén 8 darab barlang található.

Az Országos Barlangnyilvántartásban szereplő tatai barlangok

Sorszám	Kat.sz.	Név	Hossz (m)	Vertikális kiterjedés (m)	Mélység (m)	Magasság (m)	Hrsz.
1.	4630-46	Angyal-forrási-barlang	48	10	10	0	3306/9
2.	4630-82	Bartha-kútbarlang	59	20	20	0	1726
3.	4630-88	Feszti-barlang	25	2	0	2	3200/3
4.	4630-58	Malom-utcai-barlang	5	2	2	0	3207/1
5.	4630-81	Megalodus-barlang	261	23	20	3	254/18
6.	4630-92	Tatai porhanyóbánya ürege	0	0	0	0	1838/2
7.	4630-90	Tatai Ugrin-villa barlangja	0	0	0	0	3203/1
8.	4630-40	Tükör-forrási-barlang	30	24	24	0	3307/10

Forrás: <http://www.termeszetvedelem.hu>

Érzékeny Természeti Területek (ESA)

Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról 2/2002. (I. 23.) KöM–FVM együttes rendelet 1. § alapján:

„1. § (1) Az érzékeny természeti területek (a továbbiakban: ÉTT) bevezetésének célja a természeti (ökológiai) szempontból érzékeny földrészeteken olyan természetkímélő gazdálkodási módok megőrzése, fenntartása, további földrészetek kijelölése, amelyek támogatással ösztönzött, önként vállalt korlátozások révén biztosítják az élőhelyek védelmét, a biológiai sokféleség, a tájképi és kultúrtörténeti értékek összehangolt megőrzését.”

Potenciális ÉTT célterületek azok, melyek környezetérzékenységi térképek alapján átlag feletti sérülékenységet mutatnak. Az ÉTT területeket - természetvédelmi támogatás fontossága szempontjából - három kategóriába sorolhatjuk:

- A kiemelt területeken nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő természeti értékek jelentős állománya fordul elő, melyek fennmaradása 5-10 év távlatában is kétséges, amennyiben a természetkímélő gazdálkodás nem részesül támogatásban.
- A fontos területeken országos viszonylatban jelentős természeti, táji értékek fordulnak elő, melyek fennmaradása, vagy állapotuk javítása érdekében természetkímélő gazdálkodás támogatása szükséges.
- A lehetséges területek azok, ahol jelentős az extenzív élőhelyek aránya, az értékek jelentősége kisebb, illetve, ahol az extenzív gazdálkodás ösztönzésével növelhető lenne a terület természeti értéke.

Tata – az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet melléklete alapján – a II. Fontos ÉTT-ek térségei kategóriába került besorolásra. A Magyar Állami Természetvédelem Hivatalos Honlapja szerint az érzékeny természeti területek programja (ÉTT) 2009 évtől Magas Természeti Értékű Területek (MTÉT) néven fut tovább.

Forrás: <http://www.termeszetvedelem.hu/>

Gerecse Natúrpark

Az **1.3.2. fejezetben** feltüntetett „Natúrpark – szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezete” részhez kapcsolódva, a natúrparkok részletesebb jellemzésére ebben a fejezetben térünk ki.

A natúrparkok létrehozásáról és működéséről szóló 6/2020. (III. 25.) AM rendelet 2. § alapján:

- „(1) Natúrpark olyan meghatározott területre vonatkozó együttműködés lehet, amely
- összetartozó táji egységet alkot; és
 - legalább három település teljes közigazgatási területére kiterjed;
 - természeti területekben és természeti értékekben gazdag és legalább egy része országos vagy helyi jelentőségű védett természeti terület;
 - kiterjedése legalább 10 000 hektár.
- (3) Település kizárólag teljes közigazgatási területével képezheti natúrparki együttműködés (a továbbiakban: natúrpark) részét...”

A natúrparkok létrehozásáról és működéséről szóló 6/2020. (III. 25.) AM rendelet 3. § alapján:

- „A natúrpark tevékenysége az együttműködési megállapodást aláíró felek által, a fejlesztési koncepcióban foglalt célok megvalósulása érdekében kiterjed
- a természeti, táji és kulturális örökség megőrzésére,
 - a környezeti nevelésre, szemléletformálásra, a tájidentitás megerősítésére,
 - a fenntartható térségfejlesztésre, valamint
 - a fenntartható ökoturizmusra és rekreációra.”

A natúrparkok célrendszere a „A magyarországi natúrparkok fejlesztési koncepciója 2015-2030” című dokumentumban található „négypilléres modell” alapján szerveződik, mely pillérek a következők:

<p>1. PILLÉR</p> <p>A természeti és kulturális örökség védelme: a táj gondozása, ápolása, a táj megőrzésre érdemes karakterelemeinek és a tájértékeknek védelme, az élőhelyek, fajok fennmaradását szolgáló tudás és ismeretek alkalmazása.</p>	<p>2. PILLÉR</p> <p>Környezeti nevelés, szemléletformálás: az érintett lakosság és a natúrpark területére érkező látogatók környezeti szemléltének formálása a helyi természeti örökség és a megőrzésükre tett erőfeszítések, a helyi környezeti tudatosság bemutatásán keresztül.</p>
<p>3. PILLÉR</p> <p>Turizmus és pihenés: a táj szépségére, harmóniájára, természeti és kulturális adottságaira, sajátos értékeire építő és azt fenntartó turisztikai és rekreációs kínálat megfogalmazása, a gyógyulást és pihenést elősegítő termékfejlesztés, desztináció-építés, turisztikai piacra vitel, közös értékesítés.</p>	<p>4. PILLÉR</p> <p>Vidékfejlesztés: a természeti és kulturális örökségen, valamint táji adottságokon alapuló, a táji értékeket a helyi közösségek bevonásával megőrző, gyarapító fejlesztések támogatása (pl. helyi termékek, piacok, megőrzést, bemutatást támogató infrastruktúra fejlesztése, gazdasági együttműködések).</p>

Forrás: Natúrparkok Magyarországon kiadvány

A Gerecse Natúrparkot érintő főbb fejlesztési dokumentumok a következők:

- ❖ Szakmai háttér tanulmány – Gerecse Natúrpark, megvalósíthatósági tanulmány (2012).
- ❖ A magyarországi natúrparkok szakmai koncepciója. Szakmai és szervezeti-működési keretek meghatározása (2014).
- ❖ „Összhang a tájban” A magyarországi natúrparkok fejlesztési koncepciója 2015-2030 (2016).

Forrás: <https://www.naturparkok.hu/szovetseg-bemutatasa/dokumentumok>

A Gerecse Natúrpark jelenlegi formájában 2013. február 1. óta létezik, területe 29 településre és 79.611 hektárra terjed ki. Képviselője és működtetője a Tatai székhelyű Által-ér Szövetség, mely jelzi a város szervezőközponti szerepét. A Natúrparkhoz tartozó további települések: Annavölgy, Baj, Bajna, Bajót, Csolnok, Dág, Dunaalmás, Epöl, Gyermely, Héreg, Kocs, Lábatlan, Naszály, Neszmély, Nyergesújfalu, Sárísáp, Süttő, Szomod, Szomor, Tardos, Tarján, Tát, Tatabánya, Tokod, Tokodaltáró, Úny, Vértesszőlős és Vértestolna.

Tata város közigazgatási területén az alábbi főbb turisztikai célpontok és termékek találhatóak:

- ❖ A tatai Öreg-tó és környéke
- ❖ Tatai Vármúzeum
- ❖ Agostyáni (Ágoston-ligeti) Ökofalu
- ❖ Tatai fazekasság
- ❖ Tatai Sokadalom országos jelentőségű népzenei és népművészeti találkozó, néptánc verseny
- ❖ Magyary Zoltán a magyar közigazgatás jeles átszervezőjének tatai szülőháza
- ❖ Öveges József tanítóskodása a tatai gimnáziumban
- ❖ Tatai fesztiválok (Tatai Patara-törökkori csata, Tatai Sokadalom-népművészeti és néptánc fesztivál, Víz-Zene-Virág fesztivál, Barokk Fesztivál, Öreg-tavi Nagy Halászat, Tatai Vadlúd Sokadalom-természetvédelmi fesztivál)

(Forrás: <https://www.naturparkok.hu/gerecse-naturpark>).

[Helyi jelentőségű védett természeti területek](#)

Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének a természeti értékek védelméről és a természetvédelem helyi szabályairól szóló 1/2012. (I.30.) önkormányzati rendelete tartalmazza a Tata közigazgatási területén található helyi jelentőségű védett természeti területének védetté nyilvánítását és az egyes övezetekre vonatkozó előírásokat.

Tata város közigazgatási területén az alábbi helyi jelentőségű védett természeti területek találhatóak:

- Tatai Öreg-tó Természetvédelmi Terület
- Réti-tavak és Réti-tavak környéke Természetvédelmi Terület
- Fényes-patak menti rétek Természetvédelmi Terület
- Angolkert Természetvédelmi Terület
- Fényes-fürdő Természetvédelmi Terület
- Kálvária-domb Természetvédelmi Terület
- Agostyáni Tojás-hegy Természetvédelmi Terület
- Dióspusztai kastélypark Természetvédelmi Terület
- Árendás-patak völgye Természetvédelmi Terület

[Egyedi tájértékek](#)

Az 1996. évi LIII. törvény - a természet védelméről – szerint:

„6. § (1) A táj a földfelszín térben lehatárolható, jellegzetes felépítésű és sajátosságú része, a rá jellemző természeti értékekkel és természeti rendszerekkel, valamint az emberi kultúra jellegzetességeivel együtt, ahol kölcsönhatásban található a természeti erők és a mesterséges (ember által létrehozott) környezeti elemek.

(2) A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

(3) Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

(4)³⁴ Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv (a továbbiakban: igazgatóság) feladata.

(5)³⁵ A településrendezési terv tartalmazza a tervezési területen található egyedi tájértékek felsorolását.”

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságon egyedi tájérték kataszter nincsen nyilvántartva.

1.12.3.3. ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT

A Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása szerint az Országos Ökológiai Hálózathoz a magterület, ökológiai folyosó, illetve pufferterület is érinti Tata közigazgatási területét. Az övezet lehatárolásának pontosítását a Településszerkezeti Terv térségi tervekkel való összhangjának igazolására szolgáló melléklete is tartalmazza.

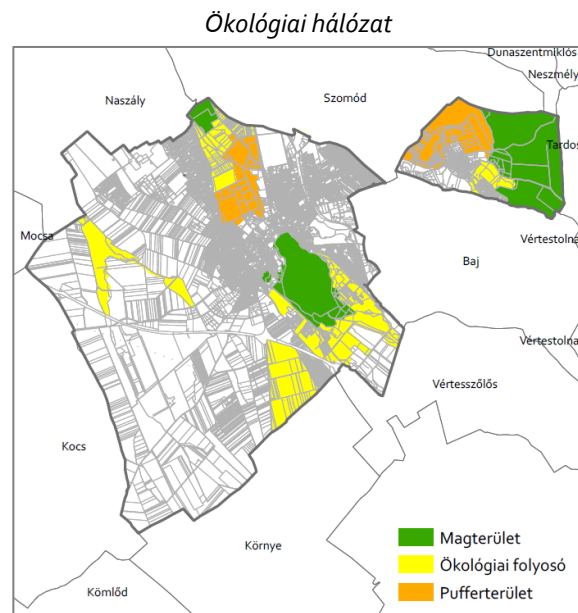
A magterület olyan kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.

Az ökológiai folyosó olyan kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan területek – többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.

A pufferterület olyan kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben megállapított övezet, amelybe olyan rendeltetésű területek tartoznak, amelyek megakadályozzák vagy mérsékelik azoknak a tevékenységeknek a negatív hatását, amelyek a magterületek és az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek.

A DINPI adatszolgáltatása alapján az ökológiai hálózat magterületébe esik az Öreg-tó és környezete, a Kálvária-domb, a közigazgatási terület északi részén, a Natura 2000-es kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek közé sorolt kb. 45 hektáros gyepes terület, valamint Agostyán keleti részén található erdők. [Izd. Térképmelléklet: Ökológiai hálózat]

Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának területéhez jellemzően a vízfolyások (Által-ér, Mikovinyi-árok, Fényes-patak, Naszály-Grébicsi-vízfolyás) mentén fekvő, jellemzően természetes eredetű gyepes és erdős élőhelyek találhatóak, többségében az ökológiai hálózat magterületeihez kapcsolódva (kivéve a Naszály-Grébicsi-vízfolyás környezetében található ökológiai folyosót) [Izd. Térképmelléklet: Ökológiai hálózat]

Forrás: DINPI adatszolgáltatása
(Üi. sz.:5454/2/2019)

A Nemzeti Park Igazgatóságának adatszolgáltatása alapján az ökológiai hálózat pufferterületéhez két jelentősebb terület tartozik, a Mikovinyi—árok és Fényes-patak mentén található ökológiai folyosóhoz kapcsolódó pufferterület, mely magába foglalja a Réti-tavak természetvédelmi területet, míg Agostyán területén a Gerecse magterülethez kapcsolódó, jellemzően gyepes és mezőgazdasági területek tartoznak. [Ild. Térképmelléklet: Ökológiai hálózat]

1.12.4. TÁJHASZNÁLATI KONFLIKTUSOK ÉS PROBLÉMÁK ÉRTÉKELÉSE

A Tata területét érintő tájhasználati konfliktusokat funkcionális, tájökölógiai és vizuális szempontok alapján csoportosítjuk.

Funkcionális konfliktusok: egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok

- ❖ Eltérő területfelhasználások közötti puffer területek hiánya, különösen a mezőgazdasági- és lakóterületek, valamint a gazdasági- és lakóterületek között.
- ❖ Eltérő beépítési módok találkozása.
- ❖ Jelentős átmenő forgalom a belvárosban az 1. számú főút mentén.
- ❖ Zártkertek funkciójának megváltozása, használatuk átértékelődése.
- ❖ Erdőterületek alacsony aránya.
- ❖ A város központi közigazgatási területe az autópálya és a vasútvonal miatt három területre oszlik, melyek között az átjárás, és ezzel bizonyos településrészek megközelíthetősége erősen korlátozott.
- ❖ A beépített területek terjeszkedése és az úthálózat bővítése miatt a biológiailag inaktív felületek aránya növekszik a városban.
- ❖ Vízparti sáv pufferterületeinek a hiánya.
- ❖ A város belterületén számos helyen újra visszatérnek az egykori források, melyek vízelvezetésére korábban kiterjedt árokrendszer volt jelen, mára viszont ezek az árkok jórészt telekállapot szerint és fizikai állapot szerint is megszűntek, a korábbi vizenyős területek pedig beépültek.

Tájökölógiai konfliktusok: egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok

- ❖ Természetközeli területek magas antropogén eredetű terheltsége.
- ❖ A külterületeket átfogó erdőszáv-, illetve fasorhálózat hiánya.
- ❖ Invazív fajok erőteljes elszaporodása (vasúti vágányok közelében, vízfolyások mente, degradált területek stb.).
- ❖ Nagytáblás művelési szerkezet, hiányzó talajvédelem.
- ❖ Az autópálya és a vasútvonal ökológiai értelemben barriert képeznek, melyeken az élővilág tagjainak többsége számára nem lehetséges az átjárás.
- ❖ Felszíni és felszín alatti vizek veszélyeztetése.

Vizuális konfliktusok: „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a rendetlenség, a megoldatlanság, befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya

- ❖ A város nem rendelkezik „kapukkal”, számos helyen nincs esztétikus határa a lakóterületeknek, hanem átmenet nélkül találkoznak a mezőgazdasági területekkel.
- ❖ Üzemi, gazdasági rendeltetésű létesítmények takarásának és tájba illesztésének hiánya.

- ❖ Légvezetékek zavaró látványa
- ❖ Illegális hulladéklerakás
- ❖ Az ökológiai hálózat magterületeit nem veszik körül pufferterületek, ami a hálózat működését gátolja.
- ❖ Kálvária-domb aljában, a Geológusok kertje melletti bezárt telep.
- ❖ Félbemaradt építkezés a Deák Ferenc és a Gábor Áron utcák kereszteződésénél.

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

1.13.1.1. SZERKEZETI-, KONDITIONÁLÓ SZEMPONTBÓL LÉNYEGES, VALAMINT A ZÖLDFELÜLETI KARAKTERT MEGHATÁROZÓ ELEMEK

Egy település megfelelő zöldfelületi ellátottsága nagyban hozzájárul az élhető, egészséges környezethez, kedvezően befolyásolja a település karakterét, illetve közvetett módon gazdasági felhajtóerővel is bír. A szerkezeti, illetve kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek közé tartoznak az erdőterületek, erdőszávok, fasorok, mezsgyék, sövények, gyepterületek, felszíni vizek parti sávja, parkok, köz- és magánkertek, temető, zöldfelületi intézmények kertjei (kórházak, iskolák kertjei), valamint a testgyakorlás színterei: játszóterek, sportpályák. A zöldfelületek rendszerbe foglalásában különös szerepe van a települések szegélyének, mely lehetővé teszi a kül- és belterületi zöldfelületi elemek összekapcsolását. Ezek szerepe mind a település lakói, mind az állat- és növényvilág életében egyaránt fontos: lehetővé teszi a génáramlást a populációkon belül, illetve populációk között, segít fenntartani a biodiverzitást.

A földhivatali alapadatok tartalmazzák az erdő-, illetve gyepterületek elhelyezkedését. Erdőterületek elsősorban Agostyán településrész keleti részén és az Öreg-tó környezetében, valamint közigazgatási terület déli részén, gyepterületek pedig elsősorban a központi közigazgatási terület északi részén, a vízfolyások mentén és Agostyán településrész közelében találhatóak.

A földhivatali alapadatok, a DTA50 digitális térkép adatai, illetve a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság adatai tartalmazzák az árkok, vízfolyások, illetve az állóvizek elhelyezkedését, melyeket szintén zöldfelületi elemként értékelünk. Az Által-ér parti elhelyezkedésén túl a település közigazgatási területét érintő vízfolyások a Fényes-patak, Mikovinyi-árok, Naszály-Grébicsi-vízfolyás és az Árendás-patak, jelentősebb állóvizek pedig az Öreg-tó, a Derítő-tó, a Cseke-tó, a Réti-halastavak, az Asszony-tó és a Városi-tó.

A bel- és külterületeket összekötő és egyben elválasztó településszegély csak kevés területen jelenik meg, elsősorban a belterület délkeleti felén.

Jelentősebb belterületi zöldfelületek

Tata belterületi zöldfelületi rendszerét az alábbi elemek alkotják:

Parkok, kertek

- ❖ Öreg-tó partján lévő parkrendszer
- ❖ Angolkert
- ❖ Kossuth tér
- ❖ Hősök tere
- ❖ Országgyűlés tér
- ❖ Fenyő tér

Jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézményterületek

- ❖ Tatai Olimpiai Központ
- ❖ Klapka György laktanya
- ❖ Tatai Vár
- ❖ Kálvária-domb
- ❖ Eszterházy kastély parkja
- ❖ Szabadtéri Geológiai Múzeum

- ❖ Fényes Fürdő
- ❖ Komárom-Esztergom Megyei Növény és Talajvédelmi Szolgálat
- ❖ Juniorka Alapítványi Óvoda kertje
- ❖ Tatai Bartók Béla Óvoda kertje
- ❖ Tatai Kincseskert Óvoda kertje
- ❖ Tatai Kertvárosi Óvoda
- ❖ Színes Iskola Személyközpontú Óvoda. Általános Iskola és Gimnázium kertje
- ❖ Kőkúti Általános Iskola kertje
- ❖ Komárom-Esztergom Megyei Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Kollégium és Gyermekotthon kertje
- ❖ Jávorka Sándor Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakmunkásképző Iskola és Kollégium,
- ❖ Eötvös József Gimnázium és Kollégium

Játszóterek

- ❖ Csekeligeti játszótér (3304/9. hrsz.)
- ❖ Építők parkja játszótér (4012/16. hrsz.)
- ❖ Dadi úti játszótér (388/3. hrsz.)
- ❖ Bacsó Béla lakótelepi játszótér (1994/34. hrsz.)
- ❖ Május 1. úti játszótér (1486/64. hrsz.)
- ❖ Fenyő téri játszótér (3463/5. hrsz.)
- ❖ Interspar melletti játszótér (1367/1. hrsz.)
- ❖ Kert utcai játszótér (10299. hrsz., Agostyán)
- ❖ Tojásdombi játszótér (10042. hrsz., Agostyán)
- ❖ Intézményi játszóterek

Sportpályák

- ❖ Új TAC pálya (1243. hrsz.)
- ❖ Bacsó Béla lakótelepi sportpálya (1984/1. hrsz.)
- ❖ Fényes fasori sportpálya (1363/44. hrsz.)
- ❖ Építők parkja (4012/16. hrsz.)
- ❖ Csekeligeti tenispályák (3304/9. hrsz.)
- ❖ Eötvös József Gimnázium melletti sportpálya (1838/2 és 1838/3. hrsz.)

Temetők

- ❖ Almási úti temető (Tóvárosi temető) (2210 és 2211 hrsz.)
 - Egyházi tulajdonban lévő temető
 - Első Katonai Felmérésen (1782–1785) már szerepel
 - Területe 2,63 ha
- ❖ Környei úti köztemető (321, 322/2 hrsz.)
 - Önkormányzat tulajdonában lévő temető
 - Második Katonai Felmérésen (1819–1869) már szerepel
 - Területe 4,02 ha
- ❖ Kocsi úti köztemető (Új temető) (460/28 hrsz.)
 - Önkormányzat tulajdonában lévő temető
 - Területe 8,94 ha

- ❖ Izraelita temető (251 hrsz.)
 - Egyházi tulajdonban lévő temető
 - Területe 0,93 ha

Lakótelepi zöldfelületek

- ❖ Bacsó Béla lakótelep zöldfelülete
- ❖ Bartók Béla lakótelep zöldfelülete
- ❖ Deák Ferenc utcai lakótelep zöldfelületei
- ❖ Gesztenye fasori lakótelep zöldfelületei
- ❖ Görgey Artúr utcai lakótelep zöldfelületei
- ❖ Kazincbarcikai úti lakótelep zöldfelületei
- ❖ Keszthelyi utcai lakótelep zöldfelületei
- ❖ Május 1. úti lakótelep zöldfelületei
- ❖ Szegfű utcai lakótelep zöldfelülete

Jelentősebb fasorok

- ❖ Bacsó Béla utca – vegyes
- ❖ Gesztenye fasor – vadgesztenye
- ❖ Hattyúliget utca - vadgesztenye

Erdőterületek

1.13.1.2. ZÖLDFELÜLETI ELLÁTOTTSÁG ÉRTÉKELÉSE

A hatályos településszerkezeti terv több helyütt is jelöl zöldterületeket, melyek 500 méteres vonzáskörzete a lakóterületeket gyakorlatilag teljes mértékben lefedi (kivételt képez Agostyán keleti része), viszont a hatályos terv több zöldterülete csak a tervlapokon létezik. Ezen felül számos zöldfelületi intézmény (temetők, edzőtábor, sportpályák, laktanya, óvodák és iskolák kertje) is javítja a település zöldfelületi ellátottságát. Ezzel együtt a település belterületi zöldfelületeinek állapota, funkciógazdagsága nem elégíti ki teljes mértékben a szükségleteket, így ezek mindenképpen fejlesztendők mind minőségi, mind területi paramétereiket tekintve.

A külterület és belterület zöldfelületi hálózata jelenleg igen laza kapcsolatban áll egymással, kapcsolódási pontot jellemzően egy-egy lakóterületek melletti erdőfoltot jelent.

A külterületi zöldfelületi rendszer jelen pillanatban igen visszafogott mértékben képes funkcióját ellátni, tekintve, hogy a nagytáblás művelési szerkezet szinte egyeduralgokodó a tájban (Agostyán településrészt leszámítva). Ennek a helyzetnek a megszüntetése a korábban említett táj- és talajvédelmi szempontok mellett turisztikai szempontból is kifizetődő lehet, egy sűrűbb erdősáv- és mezsgyehálózat egy későbbi zöldút-fejlesztés során a gyalogos, kerékpáros és lovas turizmus megerősödését hozhatja magával.

Tata a zöldfelületi ellátottság szempontjából kedvező adottságokkal rendelkező település, ami az alábbiaknak köszönhető:

- ❖ a város belterületén, vagy annak közelébe magas a vízfelületek (Öreg-tó, Cseke-tó, Halas-tó) aránya,
- ❖ Tatán nagy mennyiségű és változatos funkciójú zöldfelület található,
- ❖ az Angolpark és az Agostyáni arborétum kiemelkedő kerttörténeti és botanikai értékkel bír,
- ❖ a városban több lakótelep található, melyek kialakítására a zöldfelületbe való beágyazottság jellemző,

- ❖ számos jelentősebb zöldfelülettel rendelkező közintézmény található a városban (oktatási intézmények, edzőtábor, sportpályák),
- ❖ külterületi növényborítottságot meghatározó szántóföldi művelés, de jelentős területeket borítanak erdők és gyepek is.

1.13.2. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER KONFLIKTUSAI ÉS PROBLÉMÁI

A településen nincs főkertész, melynek feladata a települési zöldfelületek számon tartása, illetve fenntartása, vagy a fenntartás, pótlás megszervezése. Főkertész hiányában a város zöldfelületei nem tudnak egységesen jó minőségű képet adni, a jelenlegi összkép változó a ráeső figyelem függvényében, sok helyütt elhanyagolt, a meglévő lehetőségeket, a meglévő zöldterületek adottságai kihasználatlanok.

FŐBB BELTERÜLETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

- A zöldfelületek egyenlőtlenül helyezkednek el, egyes területeken nem megfelelő az ellátottság,
- A belterületek határán található zöldfelületekre veszélyt jelent a folyamatosan terjeszkedő beépítések,
- Kevés az út menti fásítás, a meglévők gondozottsági foka (alakítás, törések, faszemek kezelése, hiányzó fák pótlása) nem teljes körű,
- Az újabb lakóterületek zöldfelületi ellátottsága jóval alacsonyabb, beleértve a zöldfelületi intézményeket is.
- Egyes, közparkként funkcionáló zöldterületek funkcióban szegények, minőségi, esztétikai színvonaluk alacsony.
- A lakóterületeket nem zárja le egységes zöldsáv, számos helyen közvetlenül érintkeznek a külterülettel.
- A tömbtelkek zöldfelületeinek a szerepe és hasznosítása

FŐBB KÜLTERÜLETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

- Számos helyen hiányzik a kapcsolat a kül- és belterületi zöldfelületi rendszer között, mely egyrészt hátrányos a térség állatpopulációi számára, másfelől gátja a település turisztikai fejlődésének.
- A külterületen jelentős zöldfelületi hiány állapítható meg a nagy szántóföldi táblaméretetek miatt, mely talaj- és természetvédelmi szempontból egyaránt hátrányos.

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1. TERÜLETFELHASZNÁLÁS VIZSGÁLATA

Tata közigazgatási területének területfelhasználási vizsgálata részben a földhivatali alapadatokra, részben a nagytávú elhatározásokat is rögzítő, hatályos településszerkezeti terv területfelhasználási tervlapjára épül.

1.14.1.1. A TELEPÜLÉS SZERKEZETE, A HELYI SAJÁTOSSÁGOK VIZSGÁLATA

A település létrejöttében, fennmaradásában, fejlődésében közrejátszottak a természetföldrajzi, társadalom- és gazdaságföldrajzi viszonyok. A település szerkezetének egyik legfőbb sajátossága a kettős városközpont és még azon felül az 1985-ig különálló Agostyán településközpontjának a megléte, valamint a részben ebből fakadó tagoltság.

Tata városszerkezetét meghatározó tényezők:

- ❖ Domborzat: Tata az Által-ér teraszain, a vízfolyás felduzzasztása által keletkezett Öreg-tó partján fekszik. Az Öreg-tó mellett a város területén több mesterséges állóvíz is található (pl: Cseke-tó, Derítő-tó). A központi belterület legmagasabb pontja a Kálvária-dombnál található, mely jelentős mértékben hatott Felső-Tata településszerkezetének alakulására.
- ❖ Agostyán településszerkezetét a Gerecse nyugati lankái és az általuk megjelenő szintkülönbségek határozzák meg. A változatos vízrajzi adottságok értékes lakó- és üdülőhelyé teszik.
- ❖ Történelem: A terület régóta lakott, nagy régészeti örökséggel, de az egyes történelmi korszakok elpusztították egymást. 1727-ben megvásárolták az Eszterházyak a területet, akik egy barokk mezővárossá alakították Tatát. Történelmi központ (járasközpont, mezőváros, piacközpont). Tata és Tóváros 1938-ban egyesültek (kétközpontúság).
- ❖ Országos (és európai) térszerkezetben való elhelyezkedés: Tata része az Oroszlány-Tatabánya-Tata város csoportnak, melyen belül a megyeszékhellyel, Tatabányával kiemelten szoros a város kapcsolata. Ezen felül Budapesthez is viszonylag közel helyezkedik el és jó vasúti- és közúti kapcsolatokkal rendelkezik a főváros irányába. A várost érintik az európai vasúthálózat és főúthálózat szempontjából kiemelkedő elemek, a Nyugat-Európát Bécs/Pozsony irányából Budapesten keresztül Dél-Kelet-Európával összekapcsoló közlekedési folyosó.

Városszerkezetet befolyásoló tényezők a jövőre nézve:

- ❖ Klímaváltozás hatása és annak ellensúlyozására tett lépések – belterületi zöldfelületek nagysága, külterületi erdőterületek, mezőgazdasági területek hasznosítása
- ❖ A karsztvízrendszer regenerálódásának következtében a jövőben „megszólaló” források
- ❖ Örökségvédelem, természetvédelem korlátozásai és előnyei
- ❖ Változó turisztikai igények, üdülési szokások – üdülőterületek, zártkertek helyzete
- ❖ Magyarország demográfiai sajátosságai (csökkenő népesség, változó családmódel, városba/vidékre költözés kérdése) – igények, elvárások lakóterületek felé, lakótelepek helyzete

A földhivatali alaptérkép szerint meghatározott fekvéshatárok a település közigazgatási területét belterületre, külterületre és zártkertre tagolják.

Fekvések területi megoszlása

Fekvés	Földrészletek darabszáma (db)	Terület (ha)	Arány (%)
Belterület	8.087	1.708,52	21,87
Külterület	2.114	5.720,13	73,22
Zártkert	2.294	383,50	4,91

Forrás: Földhivatali alaptérkép

A fekvés térkép szerint Tata közigazgatási területe 7812,15 hektár, melyből a település belterülete 1708,52 ha, a zártkert 383,50 ha, a külterület pedig 5720,13 ha [lsd. Térképmelléklet: Fekvés]

Belterület

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény szerint:

„A település belterületének 1 ha-t meg nem haladó földrészletét – a fő hasznosítási módra tekintet nélkül – művelés alól kivett területként kell nyilvántartani.” [23§ (3)]

Tata belterülete a közigazgatási területéhez hasonlóan két különálló belterületre oszlik. A központi belterület az Öreg-tó köré épült, míg Agostyán belterülete a Gerecse lábánál fekszik. Tata belterületének kiterjedése 1708,52 ha, mely a közigazgatási terület 21,87%-át teszi ki.

Belterületek területi megoszlása

Fekvés	Terület (ha)	Arány (%)
Központi belterület	1657,87	97,04
Agostyán	50,65	2,96

Forrás: Földhivatali alaptérkép

Zártkertek

Tata közigazgatási területén ma is nagy számban található zárkerti besorolású ingatlanok, melyek elsősorban a központi belterülettől északra és észak-nyugatra, a Kender-hegy, Látó-hegy, valamint a Grébics-hegy lejtőin helyezkednek el. Ezen felül Agostyán területén is található három kisebb zárkerti tömb a belterülettől délkeletre, délre és nyugatra. A zárkerti telkek fele teljesen beépítetlen, ugyanakkor eredeti mezőgazdasági funkciójuk visszaszorulóban van. Tata város zárkerti fekvésbe sorolt földrészleteinek összterülete 383,50 ha, mely a teljes közigazgatási terület 4,91%-át teszi ki.

Zártkertek területi megoszlása

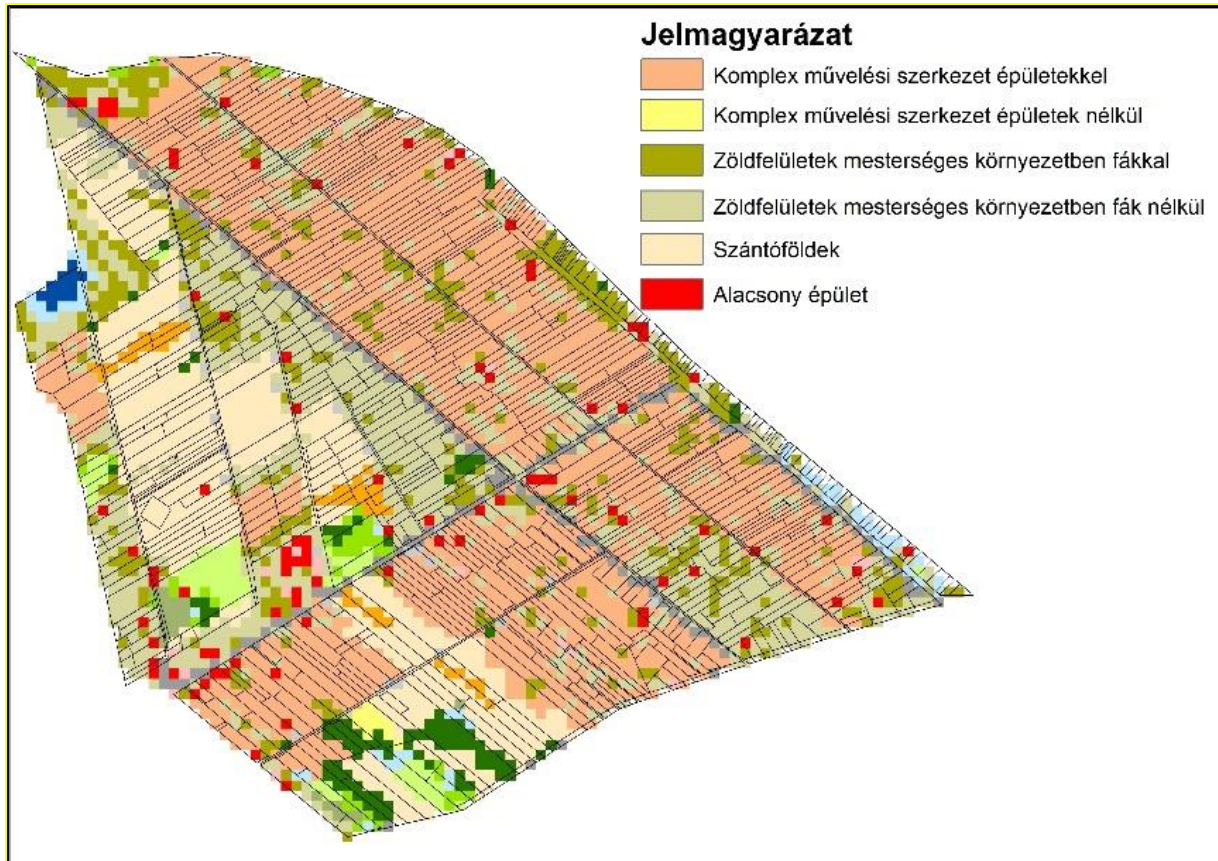
Megnevezés	Terület (ha)	Arány (%)
Újhegy – Zsellér dűlő	154,91	40,39
Látó-hegyi	152,53	39,77
Grébics-hegyi	45,72	11,92
Neugebirg (Agostyán)	22,47	5,86
Kukoricza-dűlő (Agostyán)	6,09	1,59
Altgebirg (Agostyán)	1,78	0,47

Forrás: Földhivatali alaptérkép

Az **1.3 fejezet**ben leírtak alapján a településen található zártkertek a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés Komárom-Esztergom Megyei Területrendezési Tervéről szóló 6/2020. (VI. 25.) KGy. rendeletének 12. § (2) és (3) bekezdése alapján vizsgálat alá kerültek. A vizsgálatok több módszerrel is elvégzésre kerültek, melyek eredményei alább olvashatók.

A zártkertek mélyebb vizsgálatára számos eszköz elérhető (pl. NÖSZTÉP), felhasználhatóságuk azonban korlátozott a többféle időállapot hiánya miatt. A NÖSZTÉP számos előnye (pl. részletesség, 20x20 méteres cellaméret) mellett, a 2015-ös bázisévhez való viszonyítás egyszerűen nem nyújt elég mennyiségű információt kellő mélységű vizsgálatok elvégzéséhez. Mindemellett, a zártkertek esetében tipikusan nagy arányban vannak jelen az ún. „Komplex művelési szerkezetek”, mely jelen vizsgálatok szempontjából szintén nem szolgálnak megfelelő információkkal.

NÖSZTÉP kivágat, Tata Új-hegyi zártkert - 2019

Forrás: <http://alapterkep.termeszetem.hu/>

A valós használat és a művelési ágak területi változása

A zártkertekben található művelés alól kivett területek aránya változó mértékű a hat zártkerti területen. Átlagosan ez az érték, mind a telkek számát, mind a telkek területét tekintve meghaladja a zártkerti területek 30%-át. Ez, a hat terület közül jóval magasabb arányt mutat az Újhegyi, illetve a Kukoricza-dűlői zártkertek esetében, mely akár az aktuális, akár a jövőbeli beépítettség fokának nagyságát, illetve növekedését jelezheti.

Művelés alól kivont területek aránya a zártkertekben

Megnevezés	Kivett telkek számaránya (%)	Kivett telkek területének aránya (%)
Újhegy – Zsellér dűlő	46,38	49,57
Látó-hegy	13,73	20,55
Grébics-hegy	21,28	24,13
Neugebirg (Agostyán)	22,93	26,74
Kukoricza-dűlő (Agostyán)	47,06	53,99
Altgebirg (Agostyán)	21,05	25,52

Forrás: Földhivatali alaptérkép

A továbbiakban a valós használat, illetve a művelési ág változását érintő vizsgálatokban a művelés alól kivont területek értelemszerűen nem szerepelnek, így az alábbi százalékos értékek a kivett területek nélkül értelmezendők. A vizsgálat célja a beépítés, illetve a parlagosodás, erdősülés (felhagyott) folyamatának kimutatása, illetve telkek szerinti lehatárolása az egyes városi zártkerti területeken. Alapvetően öt művelési mód változásának vizsgálata került fókuszba (gyep, gyümölcsös, kert, szántó, szőlő), melyek külön csoportot alkotnak attól függően, hogy a parlagosodás, vagy a beépülés irányába mozdultak el Google Earth különböző időállapotú űrfelvételei alapján. Elkülönült továbbá egy „változatlan” nevű kategória, mely, értelemszerűen, az eredeti művelési módhoz képest változatlan állapotúnak látszik. Külön kategóriaként szerepel továbbá egy „szántó -> gyümölcs” nevű, melyet egyik másik kategóriába sem lehetett sorolni, hiszen a szántó művelési ághoz tartozó területek gyümölcstermesztés jeleit mutatják. Ez egy művelési ág változást jelez, azonban összességben nem gyakori, leginkább a Grébics-hegyi zártkertben fordul elő.

Az alábbi táblázatban látható, hogy az Újhegyi zártkert kivételével, többségében változatlan a tájszerkezet. Általánosságban megfigyelhető jelenség továbbá, hogy nagyobb mértékű a művelés felhagyása, mint a beépítés, valamint a szőlőterületek parlagosodása jóval felülmúlja a többi területhasználat parlagosodását, illetve erdősülését. Újhegy esetében figyelhető meg a legnagyobb mértékű beépülés, illetve a legnagyobb területű degradáció is egyben. Mindkét folyamat leginkább a szőlőterületeket érintette, melyet összességében a gyümölcsösök követtek. A Látó-hegy esetében is a felhagyás folyamata a legjellemzőbb, azonban főleg a keleti részekben, a 8138 j. Tata-Almásfűzitő összekötő út mentén megfigyelhető, a művelés alól kivett területek sűrűsége mellett, a szántók beépítésének folyamata. A Grébics-hegyi zártkert esetében szintén a parlagosodás, illetve az erdőfoltok terjedése figyelhető meg, mely a szőlőterületeken kívül, az erdők melletti nyugati szántókat érinti. Agostyán Kukoricza-dűlőn, illetve az Altgebirg-en – a kivett területeket is beleértve – parlagosodás a jellemző folyamat, míg a Neugebirg esetében a degradáció mellett a gyepek beépülése jelenthet problémát. [ld. Térképmelléklet: Valós használat változása]

A valós használat, illetve a művelési ág területi változása a zártkertekben (%)

A változás iránya	Újhegy – Zsellér dűlő	Látó-hegy	Grébics-hegy	Kukoricza-dűlő (Agostyán)	Altgebirg (Agostyán)	Neugebirg (Agostyán)
Változatlan	45,91	72,51	74,53	61,06	71,80	81,45
Beépült gyp	0,58	0	0,10	0	0	2,33
Beépült gyümölcsös	5,58	0	0,79	0	0	1,38
Beépült kert	4,42	0	1,79	0	0	0,47
Beépült szántó	2,30	3,16	2,23	0	15,88	0
Beépült szőlő	6,66	0,92	1,15	0	0	1,35
Felhagyott gyp	2,82	2,66	1,15	2,33	0	0,79
Felhagyott gyümölcsös	5,04	2,85	1,91	4,51	0,00	2,50
Felhagyott kert	5,90	3,94	4,04	4,25	6,27	1,38
Felhagyott szántó	5,68	3,59	4,15	8,69	0	3,47
Degradált szőlő	15,11	5,00	6,78	19,17	6,04	3,73
Szántó - > gyümölcs	0	5,37	1,38	0	0	1,14

Forrás: Földhivatali alaptérkép

Normalizált vegetációs index (NDVI) számítás

A változások lehatárolásához, illetve irányának vizsgálatához NDVI számítást is végeztünk. Az NDVI egy dimenziómentes mérőszám, amely egy adott terület vegetációs aktivitását fejezi ki. Értékét a

növényzet által a közeli infravörös (NIR) és a látható vörös (RED) sugárzási tartományban visszavert intenzitások különbségének és összegének hányadosa szolgáltatja. Az NDVI érték összefüggésben van a növényzet klorofill tartalmával, és közvetve a növények egészségi állapotával, így települések zöldfelületei (növényzettel borított területei) minőségének, a zöldfelület intenzitásának megállapítására is alkalmazható.

Az NDVI számítás során -1 és +1 közötti értékek keletkezhetnek. Ezeket az értékeket a további számítások megkönnyítése érdekében 9 kategóriára osztottuk. Térképes megjelenítés már az alábbiak szerint történt.

NDVI számítás megjelenítése

Kategória sorszáma	Jelmagyarázat felirata	NDVI érték	Jellemző felület
1	Növényzettel nem fedett terület	-1 - 0	Vízfelület, hómező, felhő
2	Alacsony mértékű növényborítottság	0 - 0,1	Mesterséges felület, sziklás, köves, csupasz talaj
3		0,1 – 0,2	
4		0,2 – 0,3	Növényzet (minél magasabb érték, annál magasabb mértékű a növényborítottság)
5		0,3 – 0,4	
6		0,4 – 0,5	
7		0,5 – 0,6	
8		0,6 – 0,7	
9	Magas mértékű növényborítottság	0,7 – 1	

Az NDVI számításához Landsat 5 (1990) és a Landsat 8 (2019) űrfelvételeket használtunk (Forrás: U.S. Geological Survey, <http://earthexplorer.usgs.gov/>), ahol a 3-as sáv a látható vörös, a 4-es a közeli infravörös tartományt mutatja a Landsat 5, míg a 4-es sáv a látható vörös, az 5-ös a közeli infravörös tartományt a Landsat 8 esetében. Az űrfelvételek felbontása 30x30 méter, azaz pixelenként ekkora területet fednek le. A változás vizsgálatához mindkét évre vonatkozó felvételt ugyanarra az időszakra (július hónap) elemeztük és a két időszak értékeinek különbségeit ábráztuk. A vizsgálat eredménye a térképmellékletben tüntettük fel, ahol a piros szín a növényborítottság csökkenését, a sárga az állapot szignifikáns változásának hiányát (stagnálás), a zöld pedig a növényborítottság növekedését jelzi [ld. Térképmelléklet: *Vegetációs index (NDVI)*].

Növényborítást tekintve a zártkertek területére a következő megállapítások szűrhetők le:

- ❖ 1990-2019 között átlagosan nőtt a növényborítottság mértéke a zártkertek területén.
- ❖ Az átlagos növekedés mértéke (a fásított területen, illetve a művelés alól kivett területeken kívül) a szőlő, kert és gyümölcsös művelési ágú telkeken a legmagasabb.
- ❖ Az átlagos növekedés mértéke a gyepterületeken a legalacsonyabb.
- ❖ A kivett művelési ágú területek átlagos növekedésének értéke közel meghaladja a kertekét, mely a művelés alól kivonás utáni beépítettség mértékéről árulkodik.
- ❖ A zártkertek közül egyedül a Neugebirg esetében figyelhető meg enyhe mértékű átlagos csökkenés, mely a beépítés intenzitásának növekedésére utal.
- ❖ Legnagyobb mértékű átlagos növekedés a Kukoricza-dűlőn figyelhető meg, mely a parlagosodás folyamatának erősödésére enged következtetni.

Külterület

A külterület kiterjedése 5720,13 ha, mely a közigazgatási terület 73,22%-át teszi ki. Az uralkodó területhasználati típus a nem öntözött szántóföld, a jelentősebb állóvizek a Derítő-tó, az Asszony-tó, a Réti-halastavak. Az erdőterületek aránya alacsony, nagyobb foltokban a település közigazgatási területének déli-délkeleti részén találhatóak.

Agostyán területén, a Gerecséhez tartozó magasabb térszínekhez kapcsolódóan, már magas az erdősültés aránya, míg a belterület közelében a nem öntözött szántók és gyepterületek váltakoznak.

1.14.1.2. AZ INGATLAN-NYILVÁNTARTÁSI ADATOK ALAPJÁN, TERMŐFÖLD ESETÉN A MŰVELÉSI ÁGAK ÉS A MINŐSÉGI OSZTÁLYOK

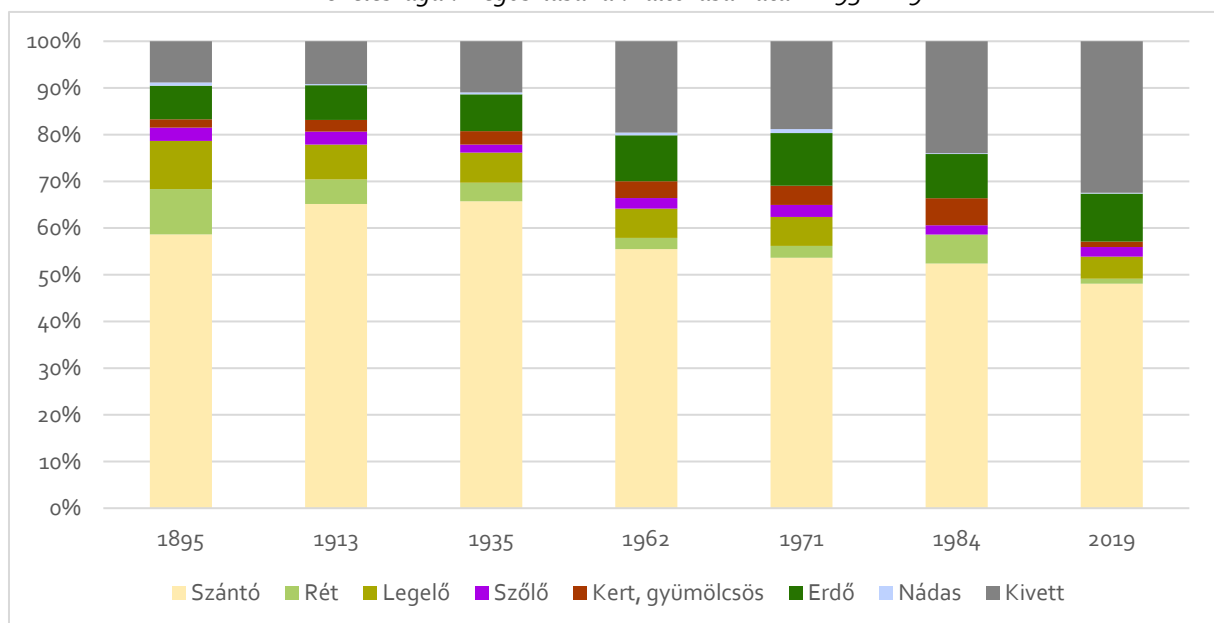
Művelési ágak

A településen lévő művelési ágak vizsgálatát statisztikai adatok elemzése mellett a földhivatali alapadatok térinformatikai elemzésével végeztük el.

Tata területén a termőföld hasznosításáról és a művelési ágak megoszlásáról a 19. század vége óta állnak rendelkezésre statisztikai adatok, viszont a 20. század folyamán többször változott a település (Tata és Agostyán összevontan) területe, ami viszont feltételezhetően az arányok kismértékű módosításával járt. A településen lévő művelési ágak vizsgálatát az említett statisztikai adatok elemzése mellett a földhivatali alapadatok térinformatikai elemzésével végeztük el.

Jelenleg a település területének 32,46%-a áll művelés alól kivonva. A kivett területekről elmondható, hogy a 19. század végi 8,83%-os beépítéshez képest bő 23 százalékponttal emelkedett. Tata területének több, mint a felét napjainkban mezőgazdasági területek foglalják el, melynek aránya a történeti adatokat vizsgálva napjainkban a legalacsonyabb, értéke pedig az 1895-ös 83,29%-hoz viszonyítva folyamatosan csökkent. A mezőgazdasági területeken belül a legnagyobb arányt a szántó művelési ág képviseli, melynek aránya megközelíti a település területének a felét (48,10% ha). A művelési ág aránya a történeti adatokat vizsgálva napjainkban alacsonynak számít, az értéke pedig az 1935-ös 65,74%-hoz viszonyítva folyamatosan csökkent. A kert, gyümölcsös művelési ág 1,17%, mely a történeti adatokat vizsgálva a legalacsonyabb érték, miközben 1895 és 1984 között folyamatos volt a művelési ág arányának a növekedése. Csökkenő tendencia figyelhető meg a rétek és legelők esetében is, melyek aránya 2019-ben 1,05% és 4,73% voltak. A szőlő művelési ág aránya 2,05%, mely kismértékű növekedést mutat az 1984-es adathoz képest, viszont nem éri el a korábbi évek átlagát. Kert, gyümölcsös és szőlő művelési ágú területek jellemzően a zártkertek területén helyezkednek el. Tata erdőterületeinek aránya növekedést mutat az elmúlt időszakban, azonban 10,28%-os érték elmarad az országos átlagtól. [Ism. Térképmelléklet: Művelési ágak]

Művelési ágak megoszlásának változása Tatán 1895-2019

Forrás: Történeti statisztikai kötetek: Földterület községsoros adatok, 1895-1984, Földhivatali alaptérkép

Művelési ágak megoszlása, 2019

Művelési ág	Terület (ha)	Arány (%)
Szántó	3759,35	48,12
Gyep (rét)	82,08	1,05
Szőlő	160,04	2,05
Kert	66,78	0,85
Gyümölcsös	25,07	0,32
Gyep (legelő)	369,65	4,73
Nádas	12,71	0,16
Erdő	790,41	10,12
Kivett	2536,03	32,46
Fásított terület	12,70	0,16
Összesen	7814,82*	100,00

Forrás: Földhivatali alaptérkép

**A földhivatali alaptérképen a művelési ágak területének az összege (7814,82 ha) kismértékben különbözik a közigazgatási területtől (7812,15 ha)*

Minőségi osztályok

A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztály 2019. októberben az alábbiakról tájékoztatott:

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (Tfvt.) által meghatározott általános földvédelmi szempontok, valamint annak figyelembevételével, hogy a település külterületén a szántó 1-es és 2-es, a legelő 1-es és 2-es, a rét 2-es és 3-as és a szőlő 2-es minőségi osztályú területek átlag fölöttinek minősülnek, más célú hasznosításuk nem javasolt. [Izd. Térképmelléklet: Átlag feletti minőségi osztályok]

Tata város külterületének megoszlása minőségi osztályok és művelési ágak szerint

Művelési ág	Minőségi osztály KTJ K/ha	Terület (ha,m ²)	Százalék (%)	Átl. KTJ (K/ha)
Szántó	1 (40,00 AK)	235,3758	6,6	24,87
	2 (31,30 AK)	931,3625	26,0	24,87
	3 (23,50 AK)	1551,4177	43,3	24,87
	4 (18,20 AK)	602,8139	16,8	24,87
	5 (12,50 AK)	228,6950	6,4	24,87
	6 (8,70 AK)	34,6463	1,0	24,87
Szőlő	2 (66,00 AK)	74,4368	65,5	60,03
	3 (48,70 AK)	39,2125	34,5	60,03
Legelő	1 (13,60 AK)	48,8101	12,8	6,96
	2 (10,40 AK)	104,3997	27,3	6,96
	3 (6,30 AK)	17,9971	4,7	6,96
	4 (3,80 AK)	209,2093	54,7	6,96
	6 (1,00 AK)	1,9880	0,5	6,96
	Rét	2 (29,50 AK)	6,4347	8,9
3 (21,70 AK)		49,3493	68,5	20,24
4 (13,90 AK)		10,5858	14,7	20,24
5 (9,00 AK)		5,7222	7,9	20,24
Gyümölcsös	2 (29,50 AK)	0,4155	100,0	29,50
Kert	3 (17,40 AK)	14,5910	100,	17,40

Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás

1.14.1.3. BEÉPÍTÉSRE SZÁNT ÉS BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

A beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek felsorolása Tata Város Képviselő-testületének 128/2002. (XI.25.) határozattal jóváhagyott Tata Város Településszerkezeti Tervére épül.

Beépítésre szánt területek

- ❖ Nagyvárosias lakóterület [Ln]
- ❖ Kisvárosias lakóterület [Lk]
- ❖ Kertvárosias lakóterület [Lke]
- ❖ Falusias lakóterület [Lf]
- ❖ Településközpont vegyes terület [Vt]
- ❖ Központi vegyes terület [Vk]
- ❖ Kereskedelmi, gazdasági terület [Gksz]
- ❖ Ipari gazdasági terület [Gip]
- ❖ Mezőgazdasági üzemi terület [Gmü]
- ❖ Mezőgazdasági udvar, major [Gmj]
- ❖ Üdülőházas üdülőterület [Üü]
- ❖ Hétvégi házas üdülőterület [Üh]
- ❖ Különleges terület [K]
- ❖ Különleges honvédségi terület [K-HO]
- ❖ Különleges idegenforgalmi terület [K-Id]
- ❖ Különleges intézményi terület [K-In]
- ❖ Különleges közlekedési építmény területe [K-közl]
- ❖ Különleges temetőterület [K-te]
- ❖ Különleges sportterület [Ks]

- ❖ Különleges rekreációs célú terület [Kre]

Beépítésre nem szánt területek

- ❖ Különleges beépítésre nem szánt terület [Kb]
- ❖ Különleges sport terület (beépítésre nem szánt [Kks]
- ❖ Közlekedési terület [KÖu]
- ❖ Közterület, közlekedési terület [kt.]
- ❖ Vasútterület [KÖk]
- ❖ Közlekedési terület (repülőtér) [KÖI]
- ❖ Közműszolgáltatói terület [Kü]
- ❖ Zöldterület [Z]
- ❖ Zöldterület, közpark [Zkp]
- ❖ Zöldterület, közkert [Zkk]
- ❖ Rekreációs zöldterület [Zr]
- ❖ Erdőterület [E]
- ❖ Védelmi erdőterület [Ev]
- ❖ Gazdasági erdőterület [Eg]
- ❖ Közjóléti erdőterület [Ee]
- ❖ Hagyományos kertgazdasági terület (kiskertek) [Mk]
- ❖ Mezőgazdasági terület [Má]
- ❖ Védett gyepek [Mv]
- ❖ Nagyüzemi szőlőterület [M-k]
- ❖ Vízgazdálkodási terület [V]

1.14.1.4. FUNKCIÓ VIZSGÁLAT (INTÉZMÉNYI ELLÁTOTTSÁG, FUNKCIONÁLIS ÉS ELLÁTÁSI KAPCSOLATOK)

Tata Város Önkormányzata tulajdonában lévő intézmények felsorolását a **1.8. A település humán infrastruktúrája** fejezet tartalmazza. Az egyes épülettípusok területi eloszlását, darabszámát az **1.14.5.1. Funkció, kapacitás** fejezetben részletesen bemutatjuk.

1.14.1.5. ÁLULHASZNOSÍTOTT BARNAMEZŐS TERÜLETEK

A barnamezős terület az alábbiak szerint definiálható:

*„Barnamezős területnek nevezük azt a területet, amelyet **korábban ipari** vagy bizonyos **kereskedelmi célokra** használtak, és amely terület alacsony koncentrációjú veszélyes hulladékkal vagy más egyéb **szennyezéssel lehet terhelt**, ugyanakkor **lehetséges a terület újra-használata** a terület megtisztítását követően. Néha a barnamezős terület fogalmát olyan **korábban hasznosított területek megjelölésére is használják, melyeket már felhagytak**, és nem szükségszerűen szennyezettek. Általában barnamezős területek a városok ipari körzetében találhatók, olyan területeken, ahol elhagyott gyárak, kereskedelmi épületek, illetve egyéb korábban szennyező tevékenységek örökségei vannak jelen. Kisebb barnamezős területek lelhetőek fel a régebbi lakónegyedekben vegytisztítók, benzinkutak stb. környékén. Míg egyes szennyezett barnamezős területek évtizedek óta használaton kívül vannak, újabban nagy hangsúlyt fektetnek ezek kármentesítésére és rehabilitációjára, mivel a kereslet egyre nő a fejleszhető területek iránt.”*

Forrás: <http://www.terport.hu/fogalomtar/barnamezos-terulet>

A felhagyott (elhagyott) területek fogalma pedig a következő:

„A felhagyott (általában városi) területek olyan területek, amelyek jelentős visszaesést szenvedtek el, hanyatló vagy felhagyott iparral, bezárt üzletekkel és házakkal, üres kirakatokkal, leromlott környezettel és virtuálisan üres utcákkal rendelkeznek sötétedés után. Némely elhagyott terület

szennyezett is, így barnamezős területnek tekinthető. Az elhagyott területek a városi környezeti stressz fő okozói.”

Forrás: <http://www.terport.hu/fogalomtar/felhagyott-elhagyott-teruletek>

Tatán jelentős, összefüggő barnamezős terület nem található, de a lakóterületekbe több esetben szigetszerűen ékelődnek be az egykori gazdasági, ma javarészt hasznosítás nélküli területek az alábbi helyszíneken:

- o Bacsó Béla utca
- o Egykori kenyérgyár (Deák Ferenc utca)
- o Rozgonyi utca
- o Vaskerekedés a Kálvária domb alatt (Fekete út)

1.14.1.6. KONFLIKTUSSAL TERHELT (SZLÖMÖSÖDÖTT, DEGRADÁLÓDOTT) TERÜLET

Szlömösödéssel, degradálódással azon területek érintettek, melyek a település többi részéhez képest bizonyos lecsúszással, leszakadással, elkülönüléssel érintettek, továbbá ahol egyúttal valamilyen értékvesztés is megfigyelhető. Ennek okai különbözőek lehetnek, gyakran a terület elhelyezkedése vagy környezeti adottságai alapozzák meg a folyamatot, de legjellemzőbben szociális, emberi, társadalmi okokra vezethetőek vissza.

Tata összefüggő szlömösödött, vagy degradálódott területtel nem érintett, de a város belterületén több ponton találhatóak rendezetlen és/vagy rossz állapotú ingatlanok, üres üzlethelyiségek, melyek negatívan befolyásolják az amúgy jellemzően rendezett utcaképet.

1.14.2. A TELEKSTRUKTÚRA VIZSGÁLATA

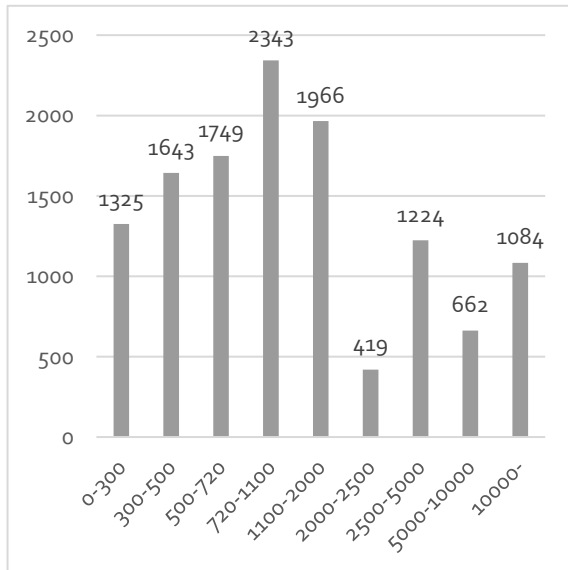
A telkek vizsgálatának alapját a földhivatali alaptérkép adatállománya képezi.

1.14.2.1. TELEKMORFOLÓGIA ÉS TELEKMÉRET VIZSGÁLAT

A telekmorfológia vizsgálatát a földhivatali alaptérkép térinformatikai elemzésével vizsgáljuk. Tata közigazgatási területét 2019-ben – az állami alapadatok alapján – 12.415 db telek alkotja.

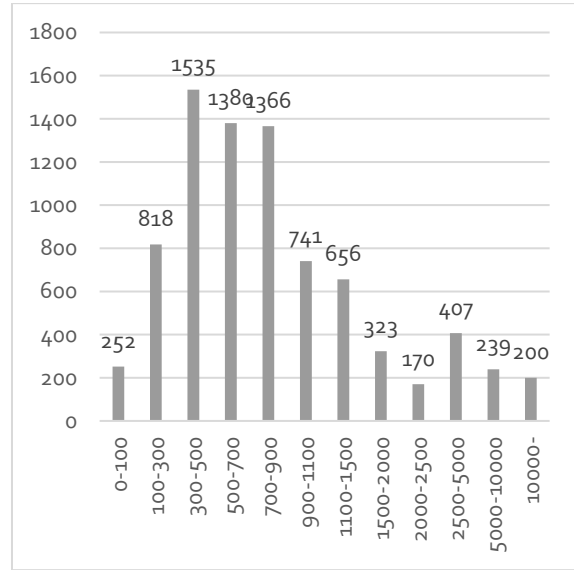
Tata közigazgatási területén a telkek nagyság szerinti megoszlása igen változatos képet mutat. A megvizsgált telekméret intervallumok esetén a legnagyobb arányban a 720 és 1.100 m² közötti telkek jelennek meg, 18,87%-ban. Legjellemzőbb telekméret belterületen 300-500 és m², külterületen 10000-100000 m² és zártkertek esetében 720-1500 m².

Közigazgatási terület telekméret megoszlása

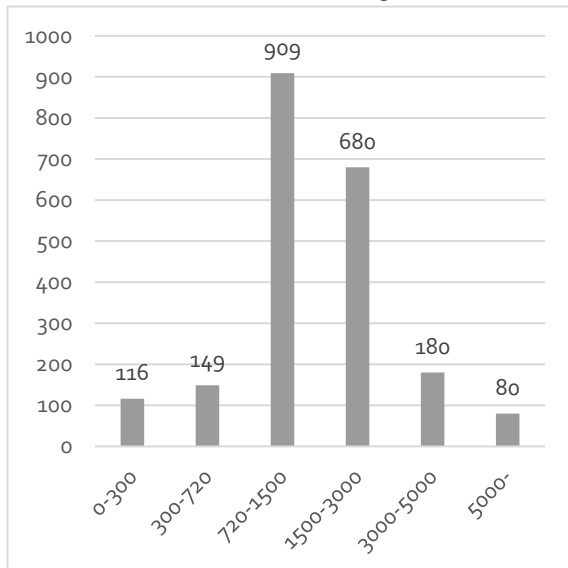
Forrás: Földhivatali alaptérkép

Belterület telekméret megoszlása

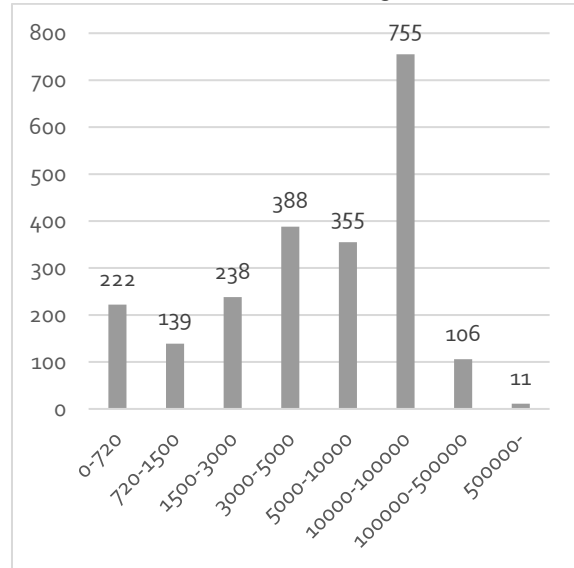
Forrás: Földhivatali alaptérkép

Zártkertek telekméret megoszlása

Forrás: Földhivatali alaptérkép

Külterület telekméret megoszlása

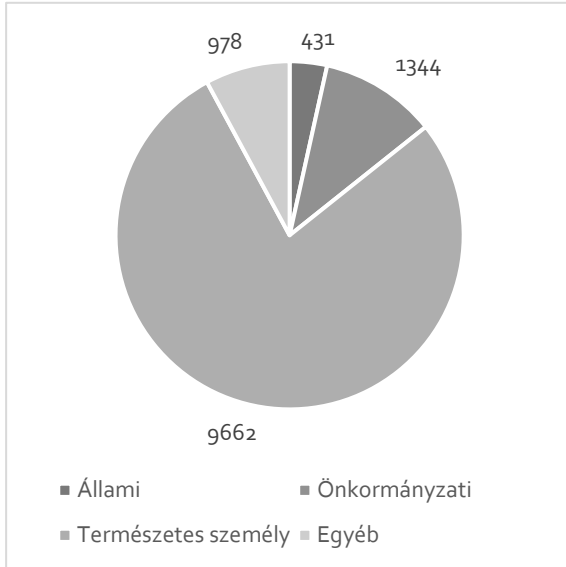

Forrás: Földhivatali alaptérkép

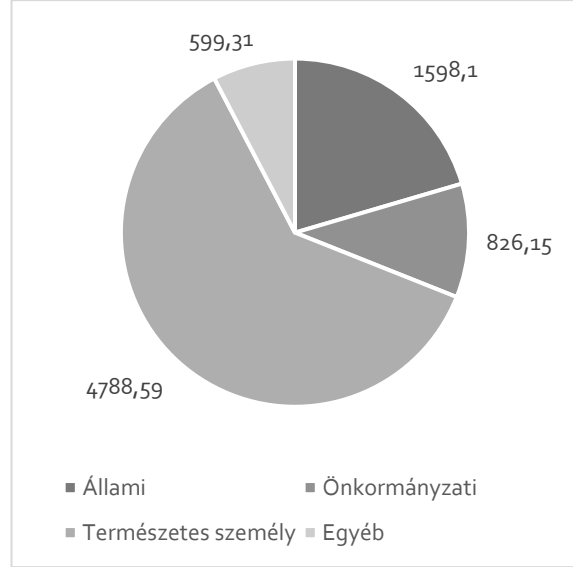
1.14.2.2. TULAJDONJOGI VIZSGÁLAT

A telkek tulajdoni formája tekintetében megkülönböztetünk a Magyar Állam, az Önkormányzat, egyházak és egyesületek, szervezetek, gazdasági társaságok és egyéb jogi személyek, valamint természetes személyek tulajdonában álló ingatlanokat. Az egyes telkek tulajdoni típusba sorolásáról a földhivatali alaptérkép szolgáltat információt. [Izd. Térképmelléklet: Tulajdonviszonyok]

Telkek tulajdonviszonyának megoszlása (db)

Telkek tulajdonviszonyának megoszlása (ha)

Forrás: Földhivatal, saját készítésű

Állami tulajdonú területek

A Magyar Állam tulajdonában álló ingatlanokról a földhivatali alaptérkép digitális állománya nyújt adatszolgáltatást, emellett a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 1. melléklete tartalmazza az állam kizárólagos tulajdonában lévő vízfolyásokat, vízilétesítményeket, valamint az országos törzshálózati vasúti pályákat. Tata területén az alábbi állami tulajdonok találhatóak. (Forrás: 1. melléklet a 2011. évi CXCVI. törvényhez)

Az állam kizárólagos tulajdonában levő dolgok

A) Folyók, patakok, holtágak, mellékágak és azok medre, valamint vízilétesítmények jegyzéke

I. Az állam kizárólagos tulajdonában lévő folyók, patakok, holtágak, mellékágak és azok medre

4. Az államhatárt alkotó vagy metsző vízfolyások, valamint a 20 m³ másodpercenkénti torkolati vízszállítást meghaladó vízfolyások

20 m ³ másodpercenkénti torkolati vízszállítást meghaladó vízfolyások	Befogadó neve	Patak hossza (km)
Által-ér	Duna	44,052

Forrás: A 2011. évi CXCVI. törvény 1. melléklete

A) Folyók, patakok, holtágak, mellékágak és azok medre, valamint vízilétesítmények jegyzéke

II. Az állam kizárólagos tulajdonában lévő vízilétesítmények

4. A folyók, valamint az előző pontokban meghatározott csatornák szabályozó művei, hajó- vagy egyéb zsilipei, árvízkapui, folyók duzzasztott terei

Folyó megnevezése	A műtárgy neve
Által-ér	Tatai Öreg-tó Vecserei zsilip

Forrás: A 2011. évi CXCVI. törvény 1. melléklete

A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 2. melléklete tartalmazza a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonok körét.

„II. Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonban tartandó vagyonelemek

a) A 100%-ban az állam tulajdonában álló

aa) védelmi és közjóléti elsődleges rendeltetésű erdő,

ab) a gazdasági elsődleges rendeltetésű természetes erdő, természetszerű erdő és származék erdő természetességi állapotú 5 hektárnál nagyobb, természetben összefüggő erdő.”

Az állami tulajdonú erdőkről a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Magyarországi Erdészeti Webtérkép adatbázisa (<http://erdoterkep.nebih.gov.hu/>) nyújt információt. Tatán jelentősebb kiterjedésű, állami tulajdonú erdőterületeket a Derítő-tó és az M1-es autópálya között, a Kálvária-dombnál, a Fekete út mentén, valamint Agostyánál találhatunk.

A településen áthaladó országos közutakról a Közlekedési Információs Rendszer és Adatbázis (<http://kira.gov.hu/kira/>) és a TeIR (http://gis.teir.hu/teirgis_kozlekedes_2014/) tájékoztat.

Tata területét érintő országos közutak:

- ❖ Gyorsforgalmi utak
 - M1-es autópálya
- ❖ Főutak
 - 1 sz. Budapest-Tatabánya-Győr-Hegyeshalom elsőrendű főút
- ❖ Országos mellékutak
 - 1128. j. Tarján-Tata összekötő út
 - 8119. j. Tata-Velence összekötő út
 - 8136. j. Tata-Győr összekötő út
 - 8137. j. Tata-Kömlőd összekötő út
 - 8138. j. Tata-Almásfüzitő összekötő út
 - 8139. j. Tata-Komárom (Szőny) összekötő út
 - 11135. j. Baj bekötő út
 - 11136. j. Dunaszentmiklós bekötő út
 - 11603. j. Tatai átkötő út II.

Tata területét érintő vasúthálózati elem:

- ❖ 1. sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal

A telkek tulajdonviszonyát tekintve a Magyar Állam a természetes személyek és az Önkormányzat után a harmadik legnagyobb számú telekkel rendelkezik (431 db), a területi arányt nézve azonban csak a természetes személyek területe haladja meg az állami terület (1598,1 ha) nagyságát. Ebből megállapítható, hogy Tatán a Magyar Állam több nagyobb telekkel rendelkezik (3,71 ha), mint az átlagos telekméret (0,63 ha).

Önkormányzati tulajdonú területek

Az önkormányzati tulajdonú ingatlanok elhelyezkedését a korábbi **1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program** és a következő **1.14.3. Önkormányzati tulajdonkataszter** fejezetben tárgyaljuk.

1.14.3. ÖNKORMÁNYZATI TULAJDON KATASZTER

Tata Város Önkormányzatának tulajdonában álló ingatlanok vizsgálatára a földhivatali alaptérkép alapján került sor. A kataszter adatainak térképi megjelenítése mutatja az önkormányzati vagyon településen belüli eloszlását, a diagramok pedig az önkormányzati és állami tulajdonú telkek számát és területi megoszlását.

Településszerkezetileg belterületi, külterületi és zártkertes telkeket egyaránt találunk önkormányzati tulajdonban, amiből legnagyobb arányban a belterületi telkek vannak jelen (1064 db).

Az önkormányzati tulajdonban lévő telkek átlagos mérete (0,61 ha) megközelíti az összes telekre vonatkozó átlagos telekméretet (0,63 ha).

Az önkormányzati tulajdonú telkek közé legnagyobb részben beépítetlen telkek, utak, közutak, kerékpárutak, közterületek és közparkok, valamint árkok és vízfolyások, továbbá lakóházak, garázsok és az intézményi területek tartoznak.

1.14.4. AZ ÉPÜLETÁLLOMÁNY ÉS A KÖRNYEZET GEODÉZIAI FELMÉRÉSE

A település rendelkezik földhivatali alaptérképpel, így a fejezet kidolgozása nem releváns.

1.14.5. AZ ÉPÍTMÉNYEK VIZSGÁLATA

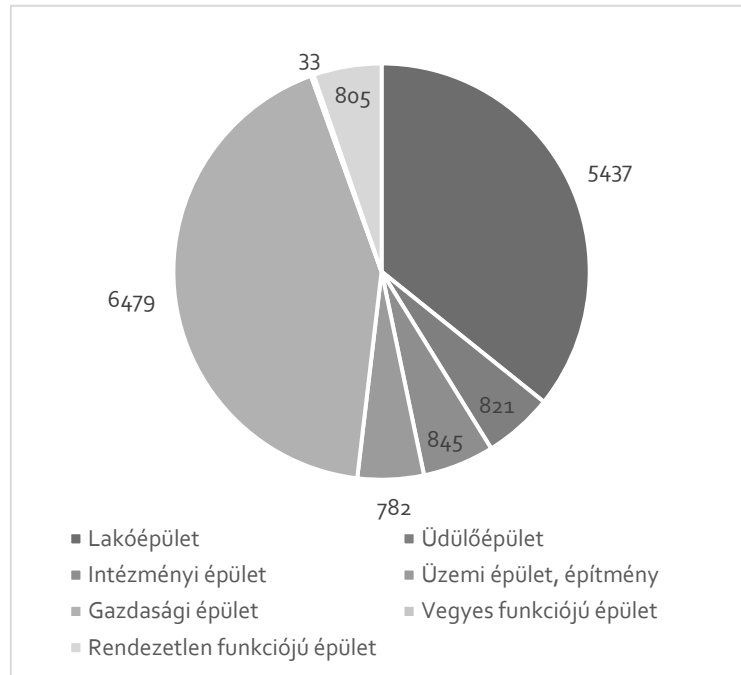
Az építmények vizsgálata a földhivatali alaptérkép szerint történik.

1.14.5.1. FUNKCIÓ, KAPACITÁS

Az építmények funkció szerinti vizsgálatát az egyes épülettípusok térbeli sűrűsödése alapján vizsgáltuk. A vizsgálathoz a földhivatali alaptérkép adatait használtuk fel, amely viszont többek között nem tartalmazta a Klapka György laktanya épületállományát és a sportcsarnokot sem, így azok nem kerültek bele az elemzésünkbe. Az egyes épülettípusok sűrűsödésének vizsgálata során azt elemeztük, hogy az egyes típusok a település mely részein helyezkednek el legnagyobb számban. A vizsgálat eredményeképpen kirajzolhatók a különböző funkciójú településrészek, illetve az egyes településrészek legsűrűbben beépült részei.

Tata közigazgatási területén a földhivatali alaptérkép szerint 15.202 db épület található. A lakóépületek száma 5.437 db (35,77%), legnagyobb sűrűsödés a történelmi településmagok területén és Kertvárosban található. Az üdülőépületek száma 821 db (5,4%), legnagyobb sűrűsödésük az Öregtótól délre és keletre található. A középületek, közintézmények sűrűsödése az Ady Endre utca, a Kossuth tér, a Hősök tere és a vár környezetében, az Új út mentén és a Fényes Fürdőnél található (845 db, 5,56%). Az üzemi épületek, építmények (782 db, 5,14%) zöme az ipari parkokban, az Agostyáni utca mentén, míg a gazdasági és melléképületek (6479 db, 42,62%) pedig a város teljes területén elszórva helyezkednek el. Vegyes funkciójú épület (33 db, 0,22%) az Ady Endre utcában található. Rendezetlen funkciójú épületek (805 db, 5,30%) a város egész területén elszórtan találhatóak. [Izd. Térképmelléklet: Épületek funkciói, sűrűsödések]

Épületek funkció szerinti megoszlása

Forrás: Szerző készítése a földhivatali alaptérkép alapján

1.14.5.2. BEÉPÍTÉSI JELLEMZŐK (BEÉPÍTÉSI MÓD, BEÉPÍTÉSI MÉRTÉK, SŰRŰSÉG)

Az ingatlanok beépítettségének mértékét a földhivatali alaptérkép adatai alapján vizsgáltuk. A beépítetlen ingatlanokat fehér, a növekvő beépítettség mértékét sötétedő színekkel jelöltük.

Az alaptérkép szerint a településen 12.415 db ingatlan található. Ebből 5.195 db (41,84%) beépítetlen, melyek túlnyomó többsége a külterületen található. A településen a 15-30%-os beépítettség arány a legjellemzőbb, mely az ingatlanok 23,60%-ánál figyelhető meg. A magasabb mértékű, 50% feletti beépítés nem számottevő (5,04%), javarészt a történeti településmagokhoz kapcsolódva, a garázsoknál, valamint a lakótelepek úszótelkeinél fordul elő. [lsd. Térképmelléklet: Beépítettség]

Felső-Tata és Tóváros történelmileg kialakult részein a zárt sorú beépítési mód a jellemző, ahogy az Aradi vértanúk útja környezetében kiépült sorházak esetében is. A kertvárosias és falusias lakóterületek jellemzően oldalhatáron álló beépítéssel alakultak ki, míg a lakótelepek és kereskedelmi- és gazdasági létesítmények esetén a szabadonálló beépítés figyelhető meg.

1.14.5.3. MAGASSÁG, SZINTSZÁM, TETŐIDOM

Tata területén alapvetően a földszintes lakóépületek jellemzők, kivételt ez alól a lakótelepek házai és a rendszerváltás után épült társasházak, illetve elszórtan néhány, jellemzően a 80-as évektől épült családi ház, vagy a századfordulón emelt társasház jelenti. A KSH 2011-es népszámlálás adatai alapján Tatán lakóházainak 93,36%-a földszintes, 6,64%-a emeletes. A földszintes, vagy egyemeletes lakóházak többsége nyeregtetős, vagy sátoztetős, a lakótelepek házai lapos- vagy nyeregtetővel rendelkeznek, míg a gazdasági- és kereskedelmi csarnoképületek jellemzően lapos, vagy alacsony hajlásszögű tetővel rendelkeznek. Magasság tekintetében a települési szövetből kiemelkedik Szent Kereszt Plébániatemplom, a Víztorony és a Fellner Jakab kilátó.

Lakóházak szintszáma (2011)

	Lakóházak száma	Földszintes lakóházak /db/	Emeletes lakóházak /db/
Tata	5559	5190	369

Forrás: TelR

A város helyi építési szabályzatában (TÉSZ) a nagyvárosias lakóterületeken 12,0 m (alagsori funkció esetén 13,5 m), a kisvárosias lakóterületeken a 10,5 m, a kertvárosias 7,5 m, míg a falusias lakóterületeken 6,0 m a megengedett legnagyobb épületmagasság. A településközponti területeken maximum 18,0 m, központi területek esetén pedig 12,0 m a maximális építménymagasság. A kereskedelmi-szolgáltató funkciójú gazdasági területeken 14,0 m, egyéb ipari területeken pedig 15,0 m a megengedett magasság, amely technológiai indokoltság esetén túlléphető. Üdülőterületek esetében a megengedett legnagyobb építménymagasság 10,0 m.

1.14.5.4. TELEPÜLÉSKARAKTER, HELYI SAJÁTOSSÁGOK: UTCAKÉP, TÉRARÁNY, JELLEGZETES ÉPÜLETTÍPUSOK

Településkarakter

Tata településkarakterét elsősorban az Öreg-tó és az Által-ér menti és a Kálvária-domb alatti elhelyezkedése, történelmi múltja és az épített környezet eltérő jellege határozza meg. Az 1985-ben Tatahoz csatolt Agostyán településrészt domborzati adottságai jelentősen különböznek a város többi részétől, a Gerecse lábánál található, völgyi fekvésének köszönhetően.

Tata mindig is ezer szállal kötődött a város karakterét meghatározó vizekhez, hiszen már az őskori ember is a vízfolyások közelében telepedett meg, melynek tanúbizonyságát a régészeti feltárások jelentik. A település területén található vízfolyásokat az Esterházy család tevékenységének köszönhetően jelentős átalakuláson esett át (felduzzasztás, csatornázás). A város fejlődése viszonylag jól nyomon követhető a történelmi térképek és a mai településszerkezet alapján.

Tata három, elkülönülő településmaggal rendelkezik, melyek a három, egykor különálló településre (Tata, Tóváros, Agostyán) utalnak. Tata (Kossuth tér és környezete) valamint Tóváros (Ady Endre és Somogyi Béla utcák környezete) egykori településmagjai mezővárosi karakterrel rendelkeznek, az utcák vonalvezetése jellemzően a terepalakulatokhoz igazodik, a beépítés pedig zárt sorú. Az épületállomány többsége a 19. században, illetve a 20. század elején épült, de a karaktert jelentősen meghatározza a 18. században, az Esterházy család tevékenységéhez kötődő számos barokk épület is. Agostyán és Nagykert karaktere inkább falusias, a beépítés jellemzően oldalhatáron álló, az utcák vonalvezetése pedig továbbra is a domborzati adottságokhoz illeszkedő. Mindkét településrészt karaktere esetében meghatározó a 18. századi német telepítés hatása.

A XX. században a kanyargós utcákhoz szabályos formát mutató lakóterületek csatlakoztak (pl. Kertváros, Újhegy), továbbá a Május 1. út, a Bacsó Béla utca, a Gesztenye fasor mentén és Kertváros egyes részein felépültek a kisebb-nagyobb telepszerű lakónegyedek, amelyek egy elkülönülő karakterterületet alkotnak.

Összességében a település karakterét nagyban meghatározza a történelmi településmag, mely viszonylag egységesnek tekinthető annak ellenére is, hogy számos lakó- és középületet átépítettek, vagy lebontottak, és újat építettek a régi helyén.

A később kialakult utcák vonalvezetése már tervezett jellegre utal, a jellemző beépítési mód ezen a karakterterületen is az oldalhatáron álló beépítés, viszont a telkek gyakran kisebb mérete már egy nagyobb sűrűséget eredményez a falusias karakterű városrészekhez képest, illetve pontszerűen sorházas beépítés is megfigyelhető (pl. Aradi vértanúk útja, Új út, Naplókert utca).

A település és a táj arculatában jelentős szerepet játszanak a kutak és a mélyen vallásos lakosság által állított út menti keresztek. Utóbbiak jelentős szerepet játszottak a múlt század és a jelen emberének életében, az előtte elhaladót, a vele vizuális kontaktusba kerülőt a vallásosságra emlékeztették.

Jellegzetes utcaképek, térrányok

Felső-Tata és Tóváros jelentős részén zárt sorú beépítés jellemző, a túlnyomórészt földszintes, néhány esetben kétszintes épületek egységes térfalat alkotnak, előkertek nem jellemzőek. Az utcák

javarészt keskenyek, ez alól kivételt jelent Tóváros főutcája, az Ady Endre utca, ahol a négy forgalmi sáv mellett szervizút, vagy zöldfelületek is helyet kaptak.

A város több részén kialakult lakótelepek szalag- és pontházai között klasszikusan vett városszövegről és utcaképről nem beszélhetünk, a túlnyomórészt lazán álló épületek zöldfelületbe lettek ágyazva.

A falusias és kertvárosias karakterű lakóterületeken változó szélességű utcákkal találkozunk, ahol jellemző a keskenyebb zöldfelületek. Az oldalhatáron álló beépítéshez túlnyomórészt előkertek is kapcsolódnak, a nagyrészt sűrűbb beépítésnek köszönhetően pedig az utcák oldalra viszonylag zártak.

További csoportot jelentenek a lakóterületekké átalakuló zártkertek, ahol nagyon keskeny közterületek figyelhetők meg, melyek gyakran nem biztosítanak megfelelő keresztmetszetet a forgalmi sávok, gyalogos- és zöldfelületek egymásmelletti elhelyezésére. Egységesen kialakult utcaképről nem beszélhetünk ezeken a területeken.

Az Ipari park esetén nem alakult ki egységes utcakép, az utcák szélesebbek, a csarnokok szabadonállóak és előkerttel rendelkeznek.

Jellegzetes épületek

A település jellegzetes épületei elsősorban szakrális és közfunkciót töltenek be. Tata műemlékeiről az **1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes**, a helyi védelem elemeiről az **1.14.6.9. Helyi védelem** alfejezetben írunk.

Tatai vár
Forrás: Saját fotó

Kálvária kápolna és a Fellner Jakab kilátó
Forrás: Saját fotó

Pálmaház az Angolkertben
Forrás: Saját fotó

1.14.6. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEI

1.14.6.1. TELEPÜLÉSSZERKEZET TÖRTÉNETI KIALAKULÁSA, TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

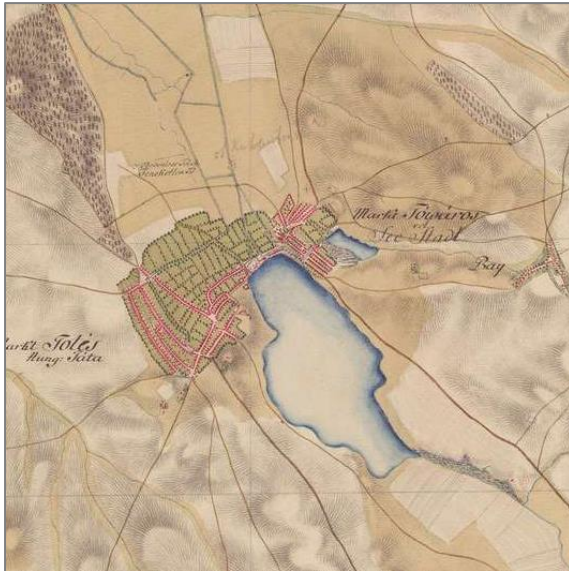
Településszerkezet történeti alakulása

A mai Tata eredetileg három egykori település, Tata, Tóváros és Agostyán egyesítésével jött létre, így ennek köszönhetően három történeti településmagról is beszélhetünk. A településszerkezet alakulása szempontjából a 18. században külön figyelmet érdemel az Esterházy család szerepe a város fejlődésében, akiknek köszönhetően Tata virágkorát élte és ekkor kapta a város a számos barokk stílusú épületét, valamint kialakult Tóvárosban a Cseke-tó környezetében található Angolkert.

A településszerkezet változása Tata esetében nemcsak az I. Katonai Felmérés ábrázolásától kezdve követhető végig, mint ahogy sok más településen, hiszen már korábban is készült erre alkalmas katonai térkép, illetve egyéb ábrázolások is segítik a munkánkat. A település szerkezete és mérete a vizsgált az időszakban még jelentősen eltért a maitól, mely a 19. század közepéig csak kismértékben változott. A jelentősebb változások a 19. század végétől, a vasút településfejlesztő hatásának, az ipari beruházásoknak, a mezőgazdaság fejlődésének és a népesség növekedésének volt köszönhető.

1938-ban egyesült Tata és Tóváros, majd a II. Világháború után megtörtént a két településrész közötti üres területek beépülése, ennek folyamán teletszerű beépítéssel alakult ki egy új lakóterület a Május 1. út mentén. Továbbá jelentős kertvárosias karakterű városrészek épültek ki (pl. Kertváros, Újhegy), melyek okán jelentősen megnövekedett a beépített területek nagysága. A gazdasági területek a belterület déli részén, az Agostyáni út és a Szomódi út mentén jöttek létre. Agostyánt 1985-ben csatolták Tatahoz.

I. Katonai Felmérés (1782)

Forrás: <http://mapire.eu/hu>

II. Katonai Felmérés (1840)

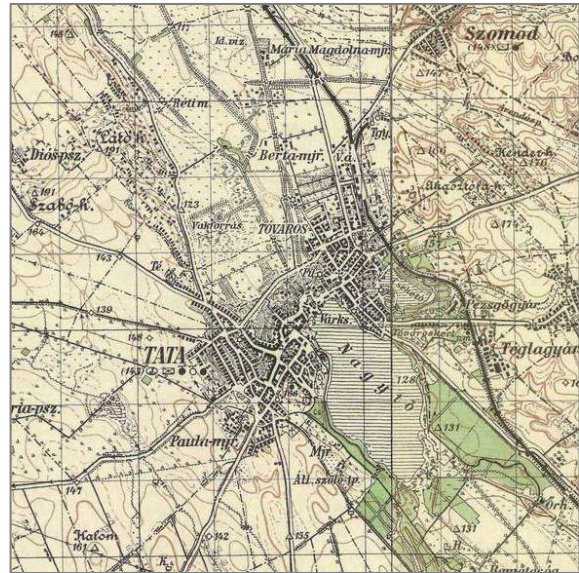
Forrás: <http://mapire.eu/hu>

III. Katonai Felmérés (1882)

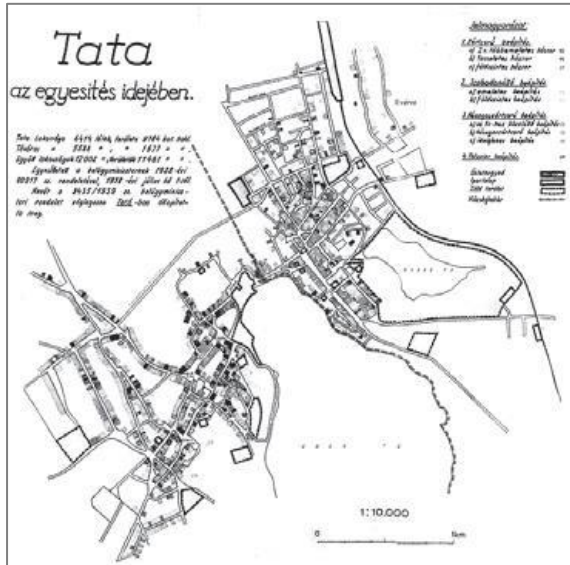
Forrás: <http://mapire.eu/hu>

Magyarország Katonai Felmérése (1941)

Forrás: <http://mapire.eu/hu>

Tata térképe az egyesítéskor (1938)

Forrás: Magyary-terv

Műholdfotó (2019)

Forrás: Google Earth

Történeti településmag

Településmagról három esetben is beszélhetünk, hiszen az egyesítés előtti települések egyenként külön történeti magokkal rendelkeznek, így Tata történeti településmagjai Felső-Tata, Tóváros és Agostyán településrészekben is felfedezhetőek.

A három történeti településmag közül a mai városszerkezetben a Felső-Tata városrészben található településmag vette át a központi szerepkört, mely a Kálvária-domb és a Tatai vár közötti területen helyezkedik el, míg nyugatról a Május 1. út határolja. Az épületállomány jelentős része a 19. és a 20. század fordulóján alakult ki, de több karakteres épülete (pl. Szent Kereszt felmagasztalása katolikus templom, Eszterházy-kastély, volt piarista rendház) még a 18. században, barokk stílusban épült. A beépítés túlnyomóan zártos, az épületek pedig jellemzően földszintesek, ritkán kétszintesek. A történelmi mag egységes képe a nyugati és északi része jelentősen sérült a lakótelepek és nagyméretű középületek kiépítésével, amit a rendszerváltás után a jelentős területigényű kereskedelmi egységek beillesztése követett.

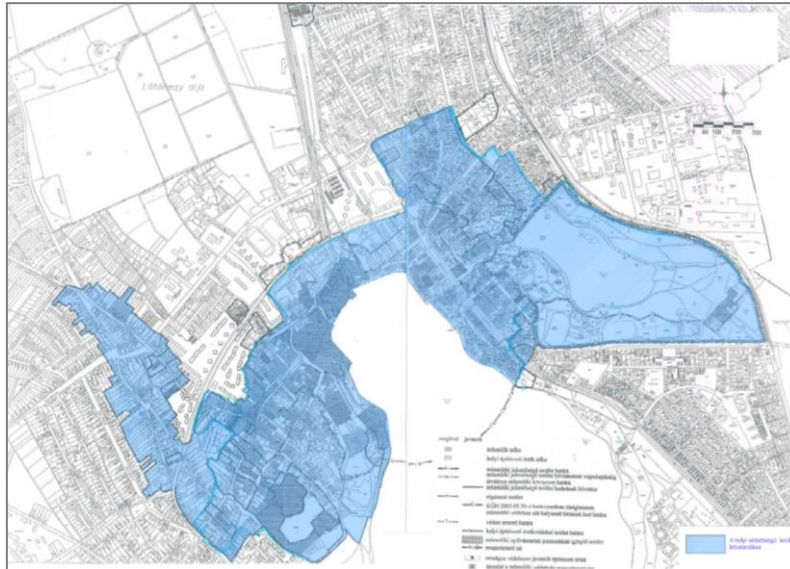
1.14.6.2. RÉGÉSZETI TERÜLET, VÉDETT RÉGÉSZETI TERÜLET, RÉGÉSZETI ÉRDEKŰ TERÜLET

A kapott adatszolgáltatás alapján 62 db régészeti lelőhely található Tata közigazgatási területén, melyek többsége a külterületen helyezkedik el. A régészeti lelőhelyek mindegyike szakmai védelem alatt áll. A régészeti lelőhelyek által érintett helyrajzi számok a „4. Mellékletek” fejezetben felsorolásra kerültek. [Ild. Térképmelléklet: Régészeti lelőhelyek]

1.14.6.3. VÉDETT ÉPÍTETT KÖRNYEZET, A HELYI, EGYEDI ARCULATOT BIZTOSÍTÓ ÉPÍTÉSZETI JELLEMZŐK

A védett elemek felsorolását az **1.14.6.5. Műemlék, műemlékegyüttes** és az **1.14.6.9. Helyi védelem** fejezet tartalmazza. Tata egyedi arculatát többek között Felső-Tata, Tóváros és Nagykert városrészek egyes területei határozzák meg, melyeket a Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének 29/2018 (XII.20. számú) településképi védelméről szóló rendelete által kijelölt, helyi védelem alatt álló „Városképi szempontból védett terület” magába foglal. Felső-Tata és Tóváros történeti magjai kisvárosi (jellemzően földszintes épületekkel, zártos beépítési mód), míg Nagykert városrész esetén egy falusias karakterrel rendelkező területről beszélhetünk.

Városképi szempontból védett terület

Forrás: 29/2018. (XII.20.) önkormányzati rendelet

1.14.6.4. VILÁGÖRÖKSÉGI ÉS VILÁGÖRÖKSÉGI VÁROMÁNYOS TERÜLET

Az Országos Területrendezési Terv – 3/5. számú melléklete alapján Tata világörökségi és világörökségi várományos területtel nem érintett.

A Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékéről szóló 27/2015. (VI. 2.) MvM rendelet alapján Tata nem szerepel a Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékében.

1.14.6.5. MŰEMLÉK, MŰEMLÉKEGYÜTTES

Tata város (méretéhez képest) hazánk műemlékekben gazdag városai közé tartozik, számos, országosan is egyedülálló építészeti értéket tud felmutatni. Az adatszolgáltatás alapján, Tatán 50 db műemlék (13 db bírság I. 37 db bírság II.) és 43 db általános műemléki védelem alatt álló objektum (43 db bírság III.) található. Közülük legjelentősebbek az Öreg-tó partján álló Tatai Vár, az Esterházy-kastély műemlékegyüttese (a kastélyhoz kapcsolódó ún. kiskastély, lakóházak, valamint képzőművészeti alkotások), az Angolkert több eleme (Esterházy kerti lak, mecset, múrom), a Szent Kereszt felmagasztalása római katolikus templom és a volt piarista rendház, továbbá számos lakóház, középület, egyházi épület, malom és egyéb gazdasági épület, valamint köztéri építmény és köztárgy. A műemlékekkel és általános műemléki védelemmel érintett helyrajzi számok a „4. Mellékletek” fejezetben felsorolásra kerültek. [Izd. Térképmelléklet: Műemlékek]

A város műemlékeinek műszaki állapota többségében jónak minősül, valamint több értékes műemléképület felújítása a közelmúltban megtörtént, vagy jelenleg is folyamatban van.

1.14.6.6. MŰEMLÉKVÉDELEM SAJÁTOS TÁRGYAI: A TÖRTÉNETI KERT, TEMETŐ ÉS TEMETKEZÉSI EMLÉKHELY

A Történeti Kertek Adattára (<http://www.historicgarden.net/>) két térségi jelentőségű és kilenc települési jelentőségű történeti kertet jelez. Forrás: <http://www.historicgarden.net/> 2020.01.06

Kert neve	Kert értéke, jelentősége
Agostyáni arborétum	Települési jelentőségű
Angolpark (Cseke-tó)	Térségi jelentőségű
Dióspusztai-major	Települési jelentőségű
Eszterházy-kastély és parkja (Öreg-tó)	Térségi jelentőségű

Hősök tere g.	Települési jelentőségű
Kert	Települési jelentőségű
Kert	Települési jelentőségű
Lovardai park	Települési jelentőségű
Népház liget	Települési jelentőségű
Sportpark	Települési jelentőségű
Vaszary-villa kertje	Települési jelentőségű

Forrás: <http://www.historicgarden.net/>

A Nemzeti Örökség Intézet (<http://intezet.nori.gov.hu/nemzeti-sirkert/>) adatbázisa alapján Tata négy temetőjében hét nemzeti sírkertbe sorolt sírhely lelhető fel, továbbá a település területén található temetőkből számos további régi sír található. A település temetőinek elhelyezkedéséről és jellemzőiről az **1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek** fejezetben írunk.

Kiemelt sírhelyek

Sírkert neve	Kiemelt sírhelyek száma
Almási úti temető	3
Környei úti temető	2
Izraelita temető	1
Szent Kereszt templom	1

Forrás: <http://nori.gov.hu/nemzeti-sirkert/>

1.14.6.7. MŰEMLÉKI TERÜLET: TÖRTÉNETI TÁJ, MŰEMLÉKI JELENTŐSÉGŰ TERÜLET, MŰEMLÉKI KÖRNYEZET

A legfrissebb adatszolgáltatása alapján 44 db műemléki környezet található Tata területén. A műemléki környezet által érintett helyrajzi számok a „4. Mellékletek” fejezetben felsorolásra kerültek. Az adatszolgáltatás továbbá említést tesz 1 db műemléki jelentőségű területről „Tata város műemléki jelentőségű területe” néven (védeltségi ügyiratok: 2509/1988. ÉVM 70316/1988. MM), mely a Bartók Béla út – Bajcsy Zsilinszky utca – Almási utca (korábban Görög hősök útja) – Somogyi Béla út – Agostyán út – Ady Endre út – Egység út által határolt területre vonatkozik, tehát magába foglalja Tóváros történelmileg kialakult központját.

1.14.6.8. NEMZETI EMLÉKHELY

Az adatszolgáltatás nemzeti emlékhelyekről nem tesz említést. A 2001. évi LXIV. törvény – a kulturális örökség védelméről – szerint Tata területén nemzeti emlékhely nem található.

1.14.6.9. HELYI VÉDELEM

Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének 29/2018. (XII.20.) számú rendelete a településképi védelméről tartalmazza a helyi védelem alatt álló épületeket, a városképi szempontból védett terület határait és a városképi szempontból meghatározó utcákat. A helyi védelem alatt álló épületek által érintett helyrajzi számok a „4. Mellékletek” fejezetben felsorolásra kerültek.

Városképi szempontból védett terület határai:

Tata:

- ❖ (1) Móricz Zs. tér és Arany J. u. sarok (a Móricz Zs. tér 288/1 hrsz.-tól az Arany J u. 6. 287/3 hrsz.-ig)
- ❖ (2) az Arany J. u. tengelye
- ❖ (3) a Környei u. tengelye
- ❖ (4) Táncsics M. út tengelye a 464/5 helyrajzi számú útig

- ❖ (5) a 464/5 helyrajzi számú út tengelye a Dózsa György út kereszteződésig
- ❖ (6) a 464/5 helyrajzi számú út kereszteződésétől a Dózsa György út tengelye a 520 helyrajzi számú ingatlanig
- ❖ (7) az 520 helyrajzi számú ingatlan DK-i telekhatára
- ❖ (8) a Táncsics M. út 479 hrsz. ingatlan hátsó telekhatárától a Nagykert u. 559 hrsz.-ú ingatlan hátsó telekhatáráig
- ❖ (9) az 564 és 563 déli telekhatára
- ❖ (10) az 563 hrsz. ingatlan K-i telekhatára
- ❖ (11) a József Attila utca 812 ingatlanok DNy-i telekhatára
- ❖ (12) a József Attila utca 812 és 813 hrsz. ingatlan hátsó telekhatára
- ❖ (13) a 814/1 és 814/2 hrsz. DNy-i telekhatára
- ❖ (14) a Kakas utca páros oldala ingatlanainak hátsó telekhatára a Veres Péter utcáig
- ❖ (15) a Veres Péter utca tengelye a Kakas utcáig
- ❖ (16) a Kakas utca tengelye a Komáromi utcáig
- ❖ (17) a 958 hrsz. ingatlan ÉNy-i telekhatára
- ❖ (18) a Komáromi út 958 hrsz.-tól az 1598 hrsz.-ig a hátsó telekhatárok
- ❖ (19) a Komáromi út 1598 és 72 hrsz. DK-i telekhatára
- ❖ (20) a Nagykert u. 96 hrsz. hátsó telekhatárától a Május 1. útig, a lakótelep kivételével
- ❖ (21) a Május 1. út tengelye a Komáromi utca páratlan oldal hátsó telekhatáráig
- ❖ (22) Komáromi u. páratlan oldal hátsó telekhatára az 1624 hrsz.-ig
- ❖ (23) Kossuth tér hátsó telekhatára az 1628 hrsz.-tól az 1635 hrsz.-ig
- ❖ (24) a Bercsényi u. 1636 hrsz. és 1637/1 hátsó telekhatára
- ❖ (25) Fürdő u. páros oldal hátsó telekhatára az 1638 hrsz.-tól az 1481/2 hrsz.-ig és az 1472/2 és 1474 hrsz. Fürdő u. (1471 hrsz.-mal jelölt területe) felőli telekhatára, majd a Fürdő u. hátsó telekhatára az 1465 hrsz.-tól a Kesztehelyi u. tengelyéig.
- ❖ (26) Kesztehelyi u. tengelye a Május 1. útig
- ❖ (27) Május 1. út tengelye a körforgalomig
- ❖ (28) A 2321 és 2557/21 hrsz telekhatára
- ❖ (29) a 2557/4 hrsz D-i és K-i (Tímár u. felőli) telekhatára
- ❖ (30) a Tímár u. (2623 hrsz.-mal jelölt területén) 2624/2 hrsz.-tól a 2630 hrsz.-ig az utcai telekhatár
- ❖ (31) Bajcsy Zs. u. páros oldal hátsó telekhatára 2631 hrsz.-tól a Bezerédi u.-ig
- ❖ (32) Bezerédi u. tengelye a Bacsó B. útig
- ❖ (33) Bacsó B. u. tengelye a Bárány u.-ig
- ❖ (34) Bacsó B. u. és Agostyáni u. kereszteződésében a 2201 hrsz.-ú zöldterület (2202/1 hrsz.) ÉNy-i és ÉK-i telekhatára
- ❖ (35) Agostyáni u. tengelye a Révai u.-ig
- ❖ (36) Révai u. tengelye a Kölcsey u.-ig
- ❖ (37) Kölcsey u. tengelye
- ❖ (38) vasút tengelye a Baji útig
- ❖ (39) Baji út tengelye a 3313/1 hrsz. ingatlanig
- ❖ (40) a 3313/1 és 3557 hrsz. ingatlanok DK-i telekhatára
- ❖ (41) 3303 között tengelye az Öreg tó partjáig
- ❖ (42) az Öreg-tó partvonala az 1838/3 hrsz. déli telekhatáráig
- ❖ (43) Az 1836/2 hrsz. DK-i és DNy-i telekhatára

- ❖ (44) a 253/11 hrsz. és 4253/2 hrsz. telekhatára a Fekete útig
- ❖ (45) a Fekete út tengelye a Móricz Zs. térig

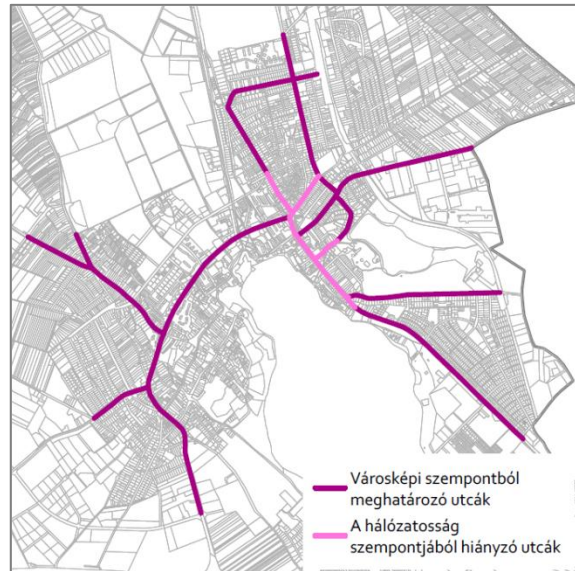
Tata – Agostyán

- ❖ A Kossuth Lajos utcai ingatlanok, mindkét oldalon.

Forrás: Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének 29/2018 (XII.20. számú) rendelete

Városképi szempontból meghatározó utcák

- ❖ Környei út
- ❖ Táncsics Mihály utca
- ❖ Május 1 út
- ❖ Dózsa György út
- ❖ Komáromi utca
- ❖ Kakas utca
- ❖ Vértesszőlősi út
- ❖ Petőfi Sándor utca
- ❖ Baji út
- ❖ Agostyáni utca
- ❖ Bacsó Béla utca
- ❖ Honvéd utca
- ❖ Mikovényi utca
- ❖ Gesztenye fasor

Forrás: Saját szerkesztésű ábra

A városképi szempontból meghatározó utcák nem alkotnak hálózatot, mivel a Tóváros központjában található Ady Endre út, valamint az Almási utca, a Bajcsy-Zsilinszky utca és a Damjanich utcák nem kerültek be a városképi szempontból meghatározó utcák közé a város településkép védelmi rendelete alapján.

Forrás: Tata Város Önkormányzat Képviselő-testületének 29/2018 (XII.20. számú) rendelete

1.14.7. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET KONFLIKTUSAI, PROBLÉMÁI

Az épített környezet konfliktusai az alábbi esetekben léphetnek föl:

Funkciók ütközéséből adódó konfliktusok:

- Lakó és ipari funkció egymás melletti elhelyezkedéséből adódó konfliktus (pl. az Agostyáni út és a Nagy Lajos utca mentén),
- Lakóterületek és a közlekedési funkció közötti konfliktus (pl: az 1. sz. főút és a vasútvonal mentén okozott zaj- és légszennyezés, valamint elválasztó hatás),
- Lakóterületek folyamatos bővülése a mezőgazdasági területek rovására, valamint a még megmaradt állattartás kapcsán kialakult konfliktus (Nagykert és Újhegy területén),
- Sport- és zöldterület: Az edzőtábor az Angolkerthez tartozó területen fekszik,
- Buszállomás a Vár szomszédságában.

Épületek, építmények problémái:

- A folyamatosan megújuló épületállomány mellett még találhatóak leromlott állapotú épületek frekventált, központi helyeken (pl a Kálvária domb aljában található gazdasági létesítmény),

- Barnamezős, korábban ipari funkciójú, ma üresen álló épületek jelenléte,
- Térfalak hiánya (pl. a Május 1. út mentén).

Közterületek:

- A lakóterületekké alakuló zártkertek esetén hiányoznak a megfelelően kiszabályozott közterületek, nincs meg az elégséges keresztmetszet a tömbök között,
- Járdák hiánya, rossz állapota és nem egységes megjelenése,
- Aránytalanul nagy területet foglalnak el a belvárosban a felszínen parkoló autók, csökkentve ezáltal a zöldfelületek megfelelő léptékű kialakulását,
- Nem egységesek a burkolatok, a közterületek nincsenek egységes szabadtér építészeti elvek szerint alakítva,
- Egységes burkolatok, esetleges térképzés (Agostyán), szabadtér építészet hiánya (pl. Művelődési Központ környéke).

Vizuális konfliktusok:

- Elhagyott, romos épületek kedvezőtlen látványa a turisták által is gyakran látogatott helyszíneken is,
- Városkapuk, városszegélyek nem megfelelő kialakítása,
- Légvezetékek utcaképet elcsúfító hatása.

1.15. KÖZLEKEDÉS

1.15.1. HÁLÓZATOK ÉS HÁLÓZATI KAPCSOLATOK

Az infrastruktúra elemek közül talán a közlekedési nyomvonalas infrastruktúra hálózatok hatása az egyik legjelentősebb egy település életére. Tata város területét számos közlekedési nyomvonal tárja fel és kapcsolja be az országos és nemzetközi vérkeringésbe.

KÖZÚTHÁLÓZATI ELEMEK

- ❖ Gyorsforgalmi utak
 - *M1-es autópálya*
- ❖ Főutak
 - 1. sz. Budapest-Tatabánya-Győr-Hegyeshalom elsőrendű főút
- ❖ Országos mellékutak
 - 1128. j. Tarján-Tata összekötő út
 - 8119. j. Tata-Velence összekötő út
 - 8136. j. Tata-Győr összekötő út
 - 8137. j. Tata-Kömlőd összekötő út
 - 8138. j. Tata-Almásfüzitő összekötő út
 - 8139. j. Tata-Komárom (Szőny) összekötő út
 - 11135. j. Baj bekötő út
 - 11136. j. Dunaszentmiklós bekötő út
 - 11603. j. Tatai átkötő út II.

Forrás: <http://kira.gov.hu/kira/main.jsp>

VASÚTHÁLÓZATI ELEMEK

- ❖ Törzshálózati vasútvonal
 - 1-es sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal
- ❖ Vasútállomás és vasúti megállóhely
 - Tata vasútállomás
 - Tóvároskert megállóhely

Forrás: <https://www.mavcsoport.hu/mav-start/media/terkepek>

LÉGI KÖZLEKEDÉSI ELEMEK

Tata közelében az alábbi repülőterek találhatóak:

- ❖ Nemzetközi szintűvé nyilvánított kereskedelmi repülőtér (I. osztály):
 - *Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi repülőtér*
- ❖ Kereskedelmi repülőtér (II. osztály):
 - *Győr-Pér*

❖ Egyéb repülőtér (III-VI. osztály):

- Bodmér-Felcsút
- Bőny
- Esztergom
- Gyúró
- Kecskéd
- Győr Petz Aladár Kórház
- Tatabányai Szent Borbála Kórház

Forrás: <http://www.nkh.gov.hu/dokumentumtar/pdf-elonezet/-/p/148302/magyarorszagi-repuloterek-listaja>

Tatától nyugatra kb. 125 km-re üzemel a pozsonyi Milan Rastislav Štefánik nemzetközi repülőtér, valamint kb. 160 km-re található a Bécs-Schwechat nemzetközi repülőtér.

VÍZI KÖZLEKEDI ELEMÉK

Az Öreg-tó sétahajó forgalomnak ad otthont. Három kikötő üzemel, a Szent János kikötő (a tó északnyugati csücskében), az Építők Parkja kikötő (a tó délkeleti partján), valamint a Malom kikötő (a tó északnyugati partján üzemelő éjszakai kikötő). Forrás: <http://setahajo.eu/hajozas.html>

Az Öreg-tavon sportcélú vízi jármű (vitorlás, sárkányhajó, kajak, kenu, SUP) forgalom zajlik. További vízi közlekedési elemek elemzése Tata földrajzi elhelyezkedéséből adódóan nem releváns.

KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZATOT ÉRINTŐ TERVEK, BERUHÁZÁSOK

A Budapest Főváros Kormányhivatala Közlekedési Főosztály Útügyi Osztály 2019. novemberben tájékoztatót (Iktatószám: BP/0801/00848-3/2019.), hogy a NIF Zrt.-nél mint a Magyar Állam nevében eljáró építettnél az alábbi útfejlesztési projektek érintik Tata város közigazgatási területét:

- M1-es autópálya 2x3 sávokra bővítésének tervezése az M0 – M19 autópálya csomópontok közötti szakaszon
- Mór-Oroszlány-Tatabánya közötti kapcsolat javítása és Tatabánya-Tata közös elkerülő út megvalósíthatósági tanulmány elkészítése
- Tata-Agostyán-Tarján kerékpárút fejlesztése
- Biatorbágy-Tata vonalszakasz korszerűsítése

M1-ES AUTÓPÁLYA 2X3 SÁVOSRA BŐVÍTÉSÉNEK TERVEZÉSE AZ M0-M19 AUTÓPÁLYA CSOMÓPONTOK KÖZÖTTI SZAKASZON:

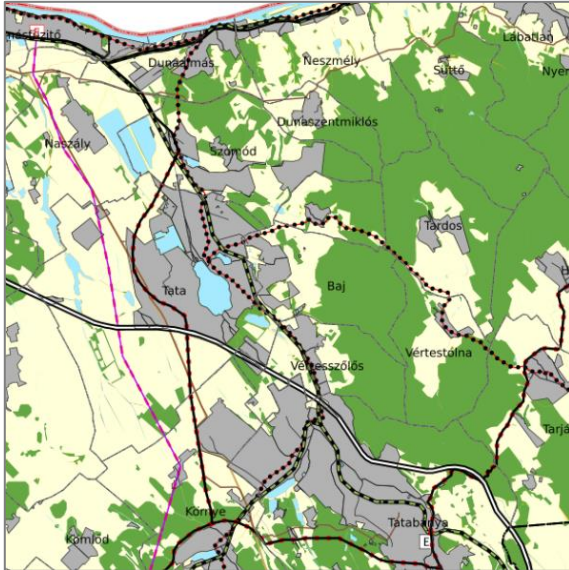
„A projekt kapcsán Megvalósíthatósági tanulmány, Környezetvédelmi Hatásvizsgálat, engedélyezési tervek, kiviteli tervek fognak készülni. Jelenleg az engedélyezési terv és a környezetvédelmi terv készítése van folyamatban.

A projekt műszaki tartalma:

- Az M1-es autópálya fent megnevezett 2. szakaszán, a meglévő nyomvonalon történő fejlesztés kb. 46. km hosszan, 2x3 forgalmi sáv + leállósáv építésével.

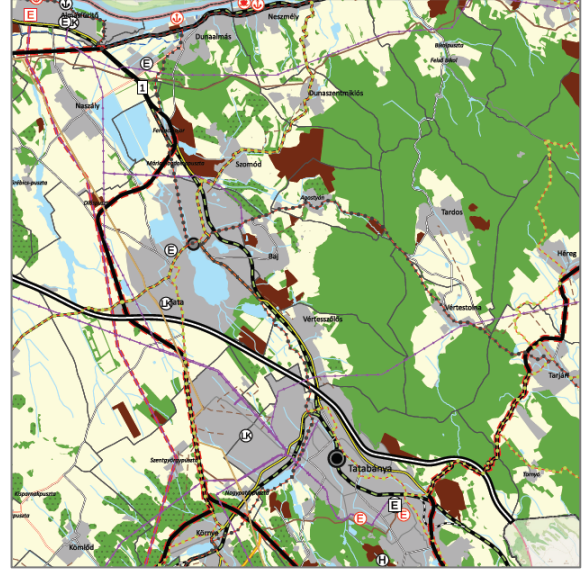
- A tervezési szakaszon, az állapotfelmérés után, az engedélyezési terv készítése során kerül meghatározásra a pályaszerkezet átépítésének vagy felújításának szükségessége, az érintett műtárgyak, vízvezetési rendszer, valamint a pihenőhelyek és a forgalomtechnikai létesítmények felújításával, megerősítésével, átépítésével.”

Az Ország Szerkezeti Terve

Forrás: Trtv. – 2018.

KEMTrT Térségi Szerkezeti Terve

Forrás: KEMTrT

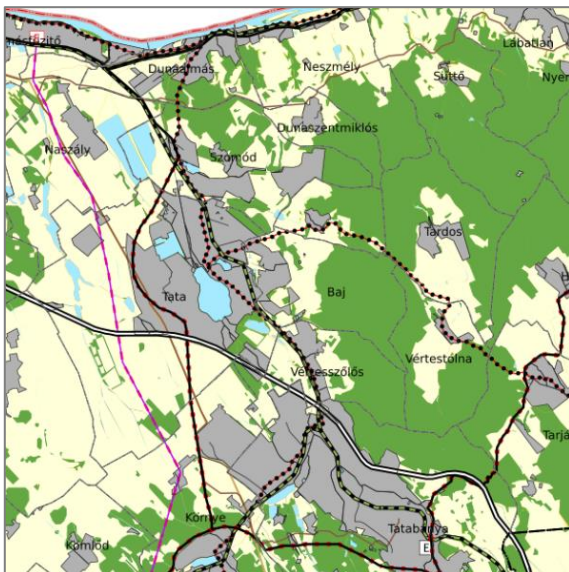
MÓR-OROSZLÁNY-TATABÁNYA (M₁ AUTÓPÁLYA) KÖZÖTTI KAPCSOLAT JAVÍTÁSA ÉS TATABÁNYA-TATA KÖZÖS ELKERÜLŐ ÚT (1. SZ. FŐÚT ÚJ NYOMVONALRA HELYEZÉSE) MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI TANULMÁNY KÉSZÍTÉSE:

„A projekt kapcsán 2014 áprilisában elkészült a Megvalósíthatósági Tanulmányterv, környezeti Előzetes Vizsgálati Dokumentáció (EVD) valamint a Döntéselőkészítő tanulmányterv.

Az előzetes környezeti vizsgálat alapján, a környezetvédelmi engedély az alábbi nyomvonalak tovább tervezését hagyta jóvá:

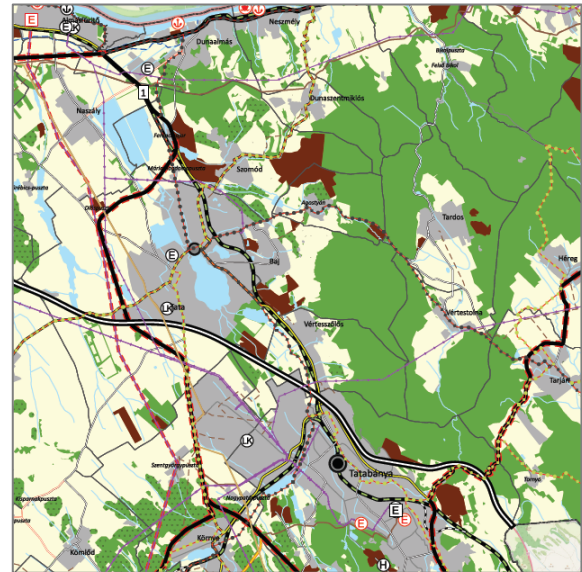
- - Tatabánya-Tata elkerülő (1.sz. főút új nyomvonalra helyezése): A.1.1 – A – 1.1.2 – 1 - I. - I.-II.Á.2 – I. nyomvonal továbbtervezését hagyta jóvá.
- - A fenti nyomvonalból, az I.-II.Á.2-I. nyomvonal szakasz a Tata elkerülő út (az új 1. sz. főút Tata várost érintő nyomvonal szakasza).”

Az Ország Szerkezeti Terve

Forrás: Trtv. – 2018.

KEMTrT Térségi Szerkezeti Terve

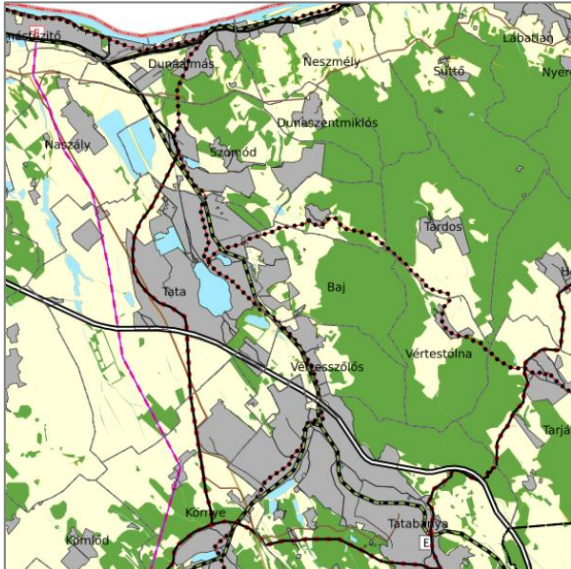

Forrás: KEMTrT

TATA-AGOSTYÁN-TARJÁN KERÉKPÁRÚT FEJLESZTÉSE:

„A projekt kapcsán Tanulmányterv, környezeti Előzetes Vizsgálati Dokumentáció (EVD) fog készülni. A tervezett kerékpárút hossza kb. 20 km, kerékpáros hidakkal, szintbeli vasúti keresztezéssel. Jelenleg a tanulmánytervhez szükséges alapadatok beszerzése történt meg. Folyamatban van a lehetséges nyomvonalak meghatározása.”

Az Ország Szerkezeti Terve

Forrás: Trtv. – 2018.

KEMTrT Térségi Szerkezeti Terve

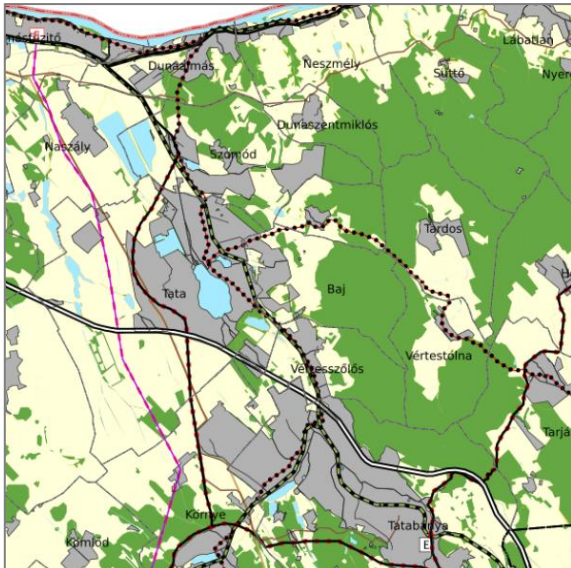

Forrás: KEMTrT

BIATORBÁGY-TATA VONALSZAKASZ KORSZERŰSÍTÉSE:

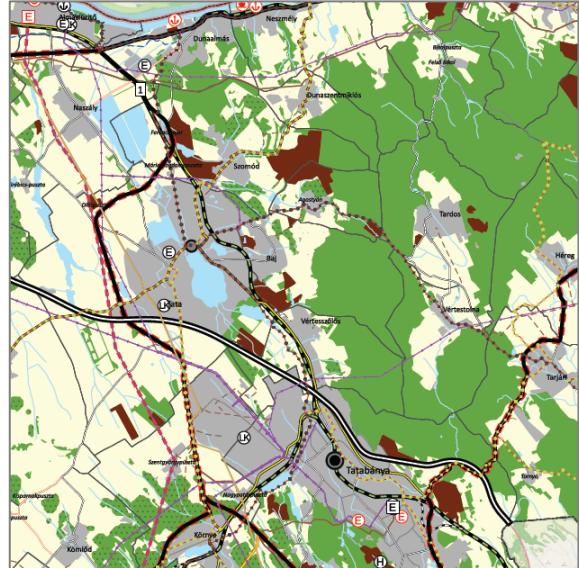
„A projekt 2014. decemberében vasúthatósági építési engedélyt kapott, majd azt követően további 5 évre az engedély hosszabbítása megtörtént.”

Az Ország Szerkezeti Terve

Forrás: Trtv. – 2018.

KEMTrT Térségi Szerkezeti Terve

Forrás: KEMTrT

1.15.2 KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS

Közúthálózat

Az 1988. évi I. törvény a közúti közlekedésről szerint 42/A. § (1) bekezdése szerint

„A közút kezelőjének hozzájárulása szükséges

- a) külterületen a közút tengelyétől számított ötven méteren, autópálya, autópálya és főútvonal esetén száz méteren belül építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, rendeltetésének megváltoztatásához, nyomvonal jellegű építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, kő, kavics, agyag, homok és egyéb ásványi nyersanyag kitermeléséhez, valamint a közút területének határától számított tíz méter távolságon belül fa ültetéséhez vagy kivágásához ...”

A település közlekedésének gerincét az országos közutak belterületi szakaszai jelentik. Az önkormányzati kiépített utak hossza 88,4 km, az állami közutaké 17,14 km. A bel- és külterületi önkormányzati tulajdonú utak kiépítettsége a 2018-as adatok alapján 61,52%. A település úthálózata jellemzően 2x1 sávós, mely megegyezik a településre beérkező országos közutak felépítésével, de 2x2 sávós keresztmetszet is megfigyelhető az Ady Endre utca és a Május 1. út esetén. A mellékutcák esetén többször előfordul az 1x1 sávós kialakítás is. Az egyes utak, utcák keresztmetszete és állapota változó.

Forgalmi jellemzők

A Tata közigazgatási területét érintő országos közutak keresztmetszeti forgalmának 2013-2018. évre vonatkozó idősoros adatait a Magyar Közút Nonprofit Zrt. éves kiadványai alapján elemezzük. A táblázatokban az összes forgalom, a kapacitás kihasználtság és az adat forrása szerepel.

Az M1-es autópálya Tatát érintő szakaszának keresztmetszeti forgalma 2013-2018 között jelentősen növekedett, a 2013-as 60%-os kapacitás kihasználtságról 2018-ra 100%-ra emelkedett a 75.000 E/nap fölötti forgalomnak köszönhetően.

M1-es autópálya 62 + 322 km+m szelvénye (érvényes 60 + 268 - 66 + 512 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	37.301	44.606	47.071	50.577	54.490	53.927
Összes forgalom (E/nap)	52.439	60.691	64.965	69.648	75.127	75.274
Kapacitás kihasználtság (%)	60	69	74	84	91	100
Adat forrása	Mért	Mért	Mért	Mért	Mért	Mért

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

Az 1. sz. elsőrendű főút Tatán átvezető szakaszának forgalma az elmúlt időszakban a negyedével emelkedett, így 2018-ra már elérte a 80%-os kihasználtságot. A legjelentősebb forgalomnövekedés 2014 és 2015 között volt megfigyelhető, azóta az említett kihasználtság mellett működik az útszakasz.

1. sz. elsőrendű főút 64 + 245 km+m szelvénye (érvényes 60 + 194 - 65 + 140 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	12.182	13.072	14.847	14.452	15.044	15.569
Összes forgalom (E/nap)	12.630	13.692	15.535	15.104	15.539	15.985
Kapacitás kihasználtság (%)	59	64	82	80	82	80
Adat forrása	Mért	Mért	Mért	Mért	Mért	Mért

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

Az 1128. j. összekötő út forgalma a 2017-es évet leszámítva folyamatosan emelkedett és a kapacitás kihasználtsága 2018-ban már elérte a 45%-ot.

1128. j. összekötő út 16 + 800 km+m szelvénye (érvényes 16 + 000 - 17 + 702 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	4.419	4.846	4.675	4.924	4.772	5.494
Összes forgalom (E/nap)	4.835	5.325	5.118	5.353	5.193	5.996
Kapacitás kihasználtság (%)	38	41	42	44	42	45
Adat forrása	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Mért

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

Az 8119. j. összekötő út forgalma 2013 és 2016 között jelentősen növekedett, azóta a 115-120%-os kihasználtság mellett működik, ami jelentős kapacitásbeli deficitet vet fel.

8119. j. összekötő út 57 + 783 km+m szelvénye (érvényes 56 + 018 - 58 + 460 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	11.608	12.314	12.636	13.513	13.072	14.454
Összes forgalom (E/nap)	12.376	13.417	13.776	14.729	14.258	15.750
Kapacitás kihasználtság (%)	93	101	113	120	116	118
Adat forrása	Mért	Mért	Mért	Mért	Mért	Mért

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A 8136. j. összekötő út forgalma jelentősebb ingadozást mutat, 2018-ban a kapacitás kihasználtsága elérte a vizsgált időszakban mért legmagasabb értéket.

8136. j. összekötő út o + 608 km+m szelvénye (érvényes o + 000 - 2 + 000 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	3.224	3.546	3.035	2.816	3.389	3.577
Összes forgalom (E/nap)	3.483	3.836	3.198	2.987	3.550	3.729
Kapacitás kihasználtság (%)	26	29	26	24	29	36
Adat forrása	Mért	Felszorozott	Mért	Mért	Mért	Mért

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A 8137. j. összekötő út forgalma stabil volt a vizsgált időszakban.

8137. j. összekötő út 10 + 000 km+m szelvénye (érvényes o + 000 - 10 + 952 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	362	393	360	380	368	388
Összes forgalom (E/nap)	409	450	402	421	409	430
Kapacitás kihasználtság (%)	2	2	2	2	2	2
Adat forrása	Felszorozott	Felszorozott	Mért	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A 8138. összekötő út forgalma 2013 és 2017 között folyamatosan növekedett és 2018-ban megközelítette a 3000 E/nap forgalmat.

8138. j. összekötő út o + 200 km+m szelvénye (érvényes o + 000 - 10 + 164 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	1.895	2.071	2.002	2.115	2.656	2.802
Összes forgalom (E/nap)	1.932	2.121	2.037	2.145	2.682	2.823
Kapacitás kihasználtság (%)	15	16	17	18	22	21
Adat forrása	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Mért	Felszorozott

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A 8139. összekötő út kapacitás kihasználtsága kisebb mértékben emelkedett a vizsgált időszakban.

8139. j. összekötő út o + 400 km+m szelvénye (érvényes o + 000 - 1 + 850 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	6.252	6.355	6.139	6.490	6.285	6.625
Összes forgalom (E/nap)	6.376	6.559	6.307	6.643	6.435	6.773
Kapacitás kihasználtság (%)	48	50	52	54	53	51
Adat forrása	Felszorozott	Mért	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A 11135. bekötő út forgalma a 2013 és 2016 közötti növekedést leszámítva nem változott érdemben a vizsgált időszakban, a 2016 után a 2013-as évhez hasonlóan 50% körül stabilizálódott.

11135. j. bekötő út 1 + 200 km+m szelvénye (érvényes 0 + 000 - 1 + 910 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	5.047	5.507	5.343	5.650	4.755	5.012
Összes forgalom (E/nap)	5.143	5.646	5.440	5.729	4.852	5.105
Kapacitás kihasználtság (%)	48	53	53	56	48	51
Adat forrása	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Mért	Felszorozott

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A 11136. bekötő út forgalma jelentősen növekedett a vizsgált időszakban, 2017 óta a kapacitás kihasználtsága meghaladja a 20%-ot.

11136. j. bekötő út 0 + 200 km+m szelvénye (érvényes 0 + 000 - 2 + 817 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	3.034	3.331	3.204	3.383	4.222	4.450
Összes forgalom (E/nap)	3.300	3.631	3.486	3.660	4.521	4.753
Kapacitás kihasználtság (%)	15	17	19	19	24	21
Adat forrása	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott	Mért	Felszorozott

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A 11603. átkötő út forgalma érdemben nem változott a vizsgált időszakban.

11603. j. átkötő út 0 + 200 km+m szelvénye (érvényes 0 + 000 - 0 + 277 km+m)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Összes forgalom (j/nap)	-	2.161	1.919	2.032	1.967	2.079
Összes forgalom (E/nap)	-	2.128	1.921	2.031	1.967	2.074
Kapacitás kihasználtság (%)	-	20	19	20	19	19
Adat forrása	-	Felszorozott	Mért	Felszorozott	Felszorozott	Felszorozott

Forrás: Magyar Közút Nonprofit Zrt.

A Közlekedési Információs Rendszer és Adatbázis 2018-as adatai alapján az egyes utak forgalmi jellemzőit tekintve a település közigazgatási területét érintő legnagyobb forgalmat az M1-es autópálya (75.000 E/nap) bonyolítja le, továbbá jelentős az 1. sz. elsőrendű főút és a 8119. j. összekötő út forgalma is (16.000 E/nap).

Baleseti jellemzők

Közlekedési baleseti adatok vonatkozásában a KSH adatbázis ad támpontot a forgalombiztonsági jellemzőkről. Az adatokból látható, hogy a közúti balesetek mind lakott területen, mind lakott területen kívül előfordulnak, bár a lakott területen gyakoribb előfordulással. 2018-ban nem történt halálos baleset, valamint az összes személyi sérüléssel járó baleset 40%-a súlyos sérüléssel járó baleset volt. Halálos baleset az elmúlt években jellemzően 2-4 alkalommal történt, a súlyos és a könnyű

sérüléssel járó balesetek száma 16-20 körül, az összes személyi sérüléssel járó baleset száma pedig 45-55 körül alakult az elmúlt években.

Közúti közlekedési balesetek, 2011-2018

	Halálos baleset	Súlyos sérüléssel járó baleset	Könnyű sérüléssel járó baleset	Összes személyi sérüléssel járó baleset	Lakott területen történt baleset	Lakott területen kívül történt baleset
2011	2	20	25	47	27	20
2012	1	15	31	47	30	17
2013	6	18	29	53	30	23
2014	2	14	31	47	33	14
2015	1	16	24	41	30	11
2016	3	17	36	56	30	26
2017	4	17	21	42	24	18
2018	-	23	35	58	39	19

Forrás: KSH

1.15.3. KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

1.15.3.1. KÖZÚTI

A közúti közösségi közlekedés szolgáltatója a Volánbusz Zrt., mely az egykori hat közlekedési központnak a Volánbuszba való beolvasztásából jött létre. A településen belüli kapcsolatokat a helyi és helyközi járatok biztosítják. A közösségi közlekedés jellemzően a város gerincét alkotó főbb útvonalakon bonyolódik. A település központjában egy autóbusz-állomás is található.

Helyi járatok

A helyi járatokat is üzemeltető Volánbusz Zrt. menetrendje szerint a városban 17 helyi viszonylat található, melyek alapvetően 6 viszonylat és azok betétjáratait jelentik, egy részük pedig munkanapokhoz, vagy a nyári szünethez kötött. A helyi buszjáratok 57 megállóhelyet érintenek, melyek lefedik Tata összes városrészét. Valamennyi járat érinti az autóbusz-állomást, így átszállási lehetőséget biztosítva a helyközi autóbuszjáratok felé. *Forrás: <https://www.volanbusz.hu/>*

Helyközi és távolsági járatok

Tata közlekedés-földrajzi adottságainak köszönhetően a Tatabánya-Komárom/Esztergom közúti közösségi folyosón helyezkedik el. Tatáról Tatabánya napi 81, Esztergom 34, Komárom 26 és Oroszlány 25 darab közvetlen járatral érhető el, de a szomszédos megyékből Győr és Székesfehérvár felé is biztosított a közvetlen kapcsolat. Ezen túl számos járat érinti a környező kisebb városokat, mint Ácsot, Bábolnát, Dorogot, Lábatlant, Nyergesújfalut és Tátot, továbbá a környező kisebb településeket is. *Forrás: <https://www.menetrendek.hu/>*

Autóbusz-állomás

A tatai autóbusz-állomás a város központi részén, a Május 1. út mentén helyezkedik el. A buszállomást a városban közlekedő, vagy a várost érintő valamennyi helyi- és helyközi autóbuszjárat érinti.

A felvételi épület állapota jó, váróteremmel, jegypénztárral rendelkezik, az épületben wc, büfé és egyéb kereskedelmi egységek üzemelnek.

Tata közigazgatási területén további 37 darab helyközi autóbusz megállóhely található:

- ❖ Barcsay utca
- ❖ Bezerédi utca
- ❖ Deák Ferenc utca
- ❖ Dióspuszta
- ❖ Dob utca
- ❖ Fényesfürdői elágazás
- ❖ Fülöptanya
- ❖ Grébicsi hegy, bejárati út
- ❖ Hadnagykút
- ❖ Hollósi Sándor utca
- ❖ József Attila utca
- ❖ Kakas utca
- ❖ Kocsi úti temető
- ❖ Kossuth tér
- ❖ Környei út
- ❖ Környei úti temető
- ❖ Kristály Szálló
- ❖ Kutyahegy
- ❖ Laktanya
- ❖ Május 1. út
- ❖ Máriapuszta bejárati út
- ❖ Mezőgazdasági Szakközépiskola
- ❖ Öveges József utca
- ❖ Réti malom
- ❖ Római tó
- ❖ Szomódi út
- ❖ Tóvároskert, baji elágazás
- ❖ Tóvároskert, edzőtábor
- ❖ Tóvároskert, vasúti megállóhely
- ❖ Városközpont
- ❖ Vasútállomás
- ❖ Vasútállomás bejárati út
- ❖ Volán telep
- ❖ Könyvtár (Agostyán)
- ❖ Arborétumi bejárati út (Agostyán)
- ❖ Szabadság utca (Agostyán)
- ❖ Tábor (Agostyán)

Forrás: <https://menetrendek.hu/>

A felsorolt megállóhelyek többsége az 1. sz. főút, illetve a 8119. j. összekötő út, valamint a városból kivezető mellékutak mentén Agostyán, Kocs és Komárom irányába található. A településközpont, a fontosabb közintézmények és a turisztikai szempontból kiemelt területek (Öreg-tó, Vár és környéke) jó helyközi és távolsági kapcsolatokkal rendelkeznek, de a vasútállomás elérhetősége nem megfelelő.

A település azon területeit tekintettük közösségi közlekedéssel lefedettnek, melyek a megállóhelyektől 500 m-es távolságon belül esnek. A település helyi- és helyközi megállókkal jól lefedett, ellátatlan területek a Nefelejcs utca, a 10. dűlőút és a Szőlősor környezete. [Izd. Térképmelléklet: Helyi- és helyközi autóbuzsmegállók és vonzaskörzetük]

1.15.3.2. KÖTÖTTPÁLYÁS

Tata közigazgatási területét a belterülettől északra érinti a MÁV 1-es sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal, melyen egy vasútállomás (Tata vasútállomás) és egy megállóhely (Tóvároskert megállóhely) található.

A kétvágányú, villamosított vasúti fővonal hossza 191 km, megengedett maximális sebessége Kelenföld és Tata között 140 km/h, míg Tata és Hegyeshalom között 160 km/h. A vasútvonal Magyarország egyik legfontosabb vasútvonala, jelentős belföldi és tranzit, valamint személy- és áruforgalmat bonyolít. Tatáról Budapest 40-60 perc, Tatabánya 7-10 perc és Győr 30-50 perc alatt érhető el az óránként induló Budapest és Győr között közlekedő IC és személyvonatoknak köszönhetően.

A vasútvonalnak a Kelenföld és Újszöny (Komárom) közötti szakaszát a MÁV építette és 1884. nyarán helyezte üzembe. A beruházás legfőbb célja a tatabányai szénmedence, valamint Budapest és Bécs vasúti kapcsolatának alternatív biztosítása volt a Budapest-Vác-Pozsony-Bécs vasútvonallal szemben. A Tatán keresztül futó vasútvonal felértékelődése a Trianoni békeszerződés után történt a Pozsonyon keresztüli kapcsolat elvesztésével. A vasútvonalat a '30-as évek elején villamosították, valamint számos helyen nyomvonal-korrekciónak volt szükség a kétvágányosítás és a magasabb sebesség elérése érdekében.

A vasúti közlekedés okozta zajterhelés enyhítése érdekében „passzív” zajvédelmi megoldások, zajvédő falak létesültek a vasútvonalnak a lakóterületeket érintő szakasza mentén.

Tata vasútállomás

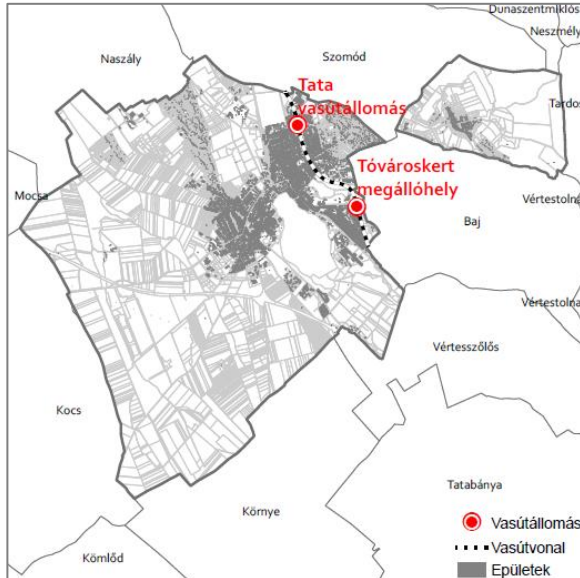
Tata vasútállomás a város északi részén, lakó-, gazdasági- és honvédségi területek közelében helyezkedik el. A vasútállomáson a 2018/2019. évi menetrend szerint naponta 82 darab személyszállító vonat áll meg, melyek közül 30 darab IC vonat, melyek Budapest-Győr-Sopron/Szombathely viszonylaton közlekednek, viszont nem állnak meg a Budapest és Bécs között közlekedő nemzetközi vonatok, melyek csak tatabányai, vagy győri átszállással érhetőek el.

A vasútállomás előtt helyi- és helyközi buszmegálló és egy viszonylag rendezetlen, az igényekhez mérten szűkös kapacitású parkoló található, kerékpártároló nem áll rendelkezésre. A peronok nem akadálymentesítettek, az elérhetőségük egy gyalogos felüljárón keresztül biztosított. A felvételi épület állapota jó, váróteremmel, jegypénztárral (wc, büfé és újságárus nem üzemel, viszont italautomata található a váróteremben) rendelkezik. Az állomáson hangos utastájékoztató működik.

Tóvároskert megállóhely

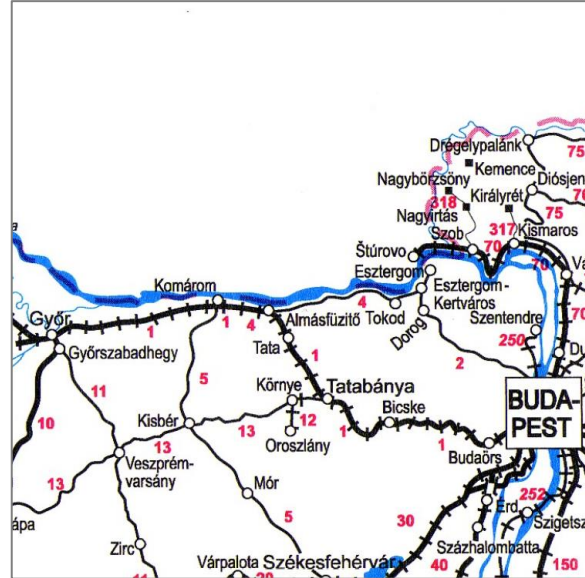
Tóvároskert vasúti megállóhely Tata keleti részén, a lakott terület szélén, az Angolpark és a Tatai Edzőtábor közelében, a Baji út mellett helyezkedik el, Tata vasútállomástól 3 km-re. A megállóhelynél a 2018/2019. évi menetrend szerint naponta 52 személyszállító vonat áll meg, valamennyi Tatabánya és Tata között közlekedő személyvonat érinti, viszont nem állnak meg az IC/EC/EN vonatok. A megállóhely közelében autóbuzs megállóhely található, de a Baji út mentén néhány parkolóhely is található, a kerékpárok tárolása kis számban pedig a felvételi épület közelében megoldott. A peronok akadálymentesítettek, a felvételi épület váróteremmel rendelkezik, de jegypénztár, wc, büfé és újságárus nem üzemel. Az állomáson hangos utastájékoztató van. *Forrás: <https://www.mavcsoport.hu/>*

Vasúti megállóhelyek

Forrás: Szerző készítése

Vasútvonalak

Forrás: <http://vasutallomasok.hu/>

1.15.4. KERÉKPÁROS ÉS GYALOGOS KÖZLEKEDÉS

A Közlekedési Információs Rendszer és Adatbázis (KIRA) oldalán megjelenített, a település közigazgatási határára vonatkozó adatoknak megfelelően, egy öt szakaszból álló, összefüggő rendszert nem alkotó kerékpárút hálózat található. Ezek közül legjelentősebb a várost az Által-ér mentén Tatabányával összekötő kerékpárút, de további szakaszok találhatóak a 11135. j. bekötőút mentén Tóvároskert vasúti megállóhely és Baj között, a Fényes fasor, a Kocsi út, a Dózsa György utca, a Környei utca és a Ring utca egyes szakaszai mentén.

Az Ország Szerkezeti Terve szerint Tata területét a Velencei-tó és Komáromot, valamint a Tatát Etyekkel összekötő országos kerékpárútvonalak érintik, melyek közül előbbinek része a már említett, Tata és Tatabánya közötti kerékpárút.

Tatán a kiépített gyalogjárdák teljes hossza 100,7 km, az infrastruktúra kiépítettsége 94,54%. A járdák állapota, burkolata jellemzően jónak mondható. Közúti elválasztó hatás főként az 1. sz. elsőrendű főút és a 8119. j. Tata-Velence összekötő út esetében figyelhető meg, ahol jelentős belterületen áthaladó forgalom ellenére hosszú gyalogátkelő nélküli szakaszok találhatóak a településen.

1.15.5. PARKOLÁS

A település egészén a parkolás díjmentes, viszont egyes belvárosi területeken a hossza 2 órában maximalizált. Parkolásra szélesebb utcákban, illetve a lakóházak kapubejáróiban van lehetőség. Nagyobb parkoló területek a kereskedelmi létesítményekhez és az intézményekhez kapcsolódva helyezkednek el.

1.16. KÖZMŰVESÍTÉS

Jelen fejezetben összefoglalva mutatjuk be a település közmű ellátottságát, az alfejezetekben az egyes közmű szakágakat külön grafikonokkal jellemezve. Az adatok a KSH tájékoztatási adatbázisából származnak.

1.16.1. VÍZIKÖZMŰVEK

1.16.1.1. VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS VÍZELLÁTÁS (IVÓ-, IPARI-, TŰZOLTÓ-, ÖNTÖZŐVÍZ, TERMÁLVÍZ HASZNOSÍTÁS)

Ivóvízellátás

Tata kiépített vízellátó rendszerrel rendelkezik, melynek üzemeltetője az Északdunántúli Vízmű Zrt. (ÉDV Zrt.). A fogyasztott ivóvíz bázisul a Tatabánya-Oroszlány Regionális Vízellátó rendszeren (TORV) a tatabányai karsztvíz szolgál, a város ellátása pedig a XIV/A karsztaknán keresztül történik. A regionális vízellátó rendszer az autópálya mentén éri el a várost a DN 400-as kiépült vezeték segítségével, majd a Kálvária-dombon található víztornyot tölti meg.

A város területén összesen két víztorony és két víztároló medence található, melyek az alábbiak:

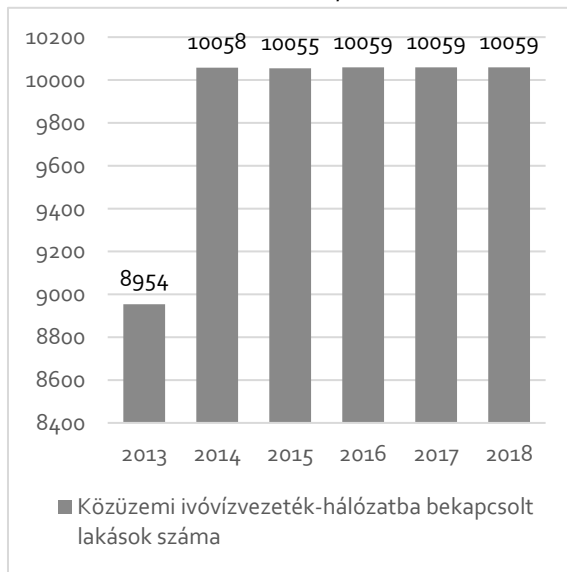
Típus	Elhelyezkedés	Hrsz	Térfogat (m ³)
Víztorony	Kálvária domb	254/50	500
Víztároló medence	Kálvária domb	254/50	1500
Víztároló medence	Kálvária domb	254/50	1500
Víztorony	Újhegyi út	15185/4	300

Forrás: ÉDV Zrt. adatszolgáltatása

A város területén tartalék vízbázisok a Fényes I. kút a Fényes fürdőnél és a Pokol kútcsoport az Angolpark területén találhatóak.

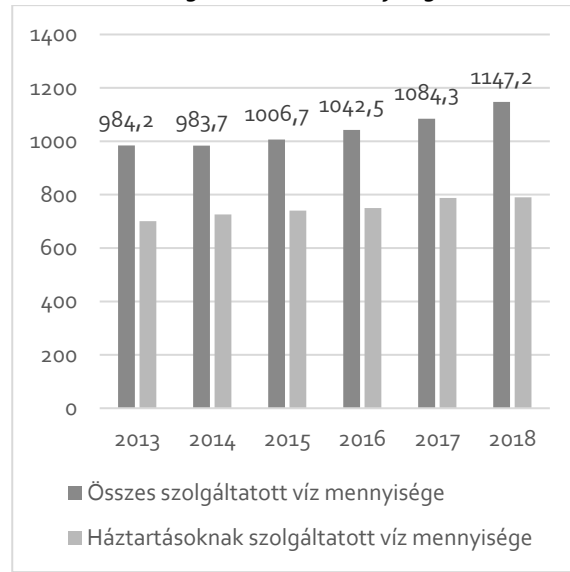
Tata területén a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 2018-ban 10.059 db, vagyis az ellátottság 98,99%-os, így teljes körűnek tekinthető. Ellátatlan területként az újhegyi IX. dűlő jelenik meg. A településen az összes szolgáltatott víz mennyisége 2018-ban 1147,2 m³ volt, az összes szolgáltatott víz 68,87%-a került ki a háztartásokból. A vizsgált időszakban a szolgáltatott víz mennyisége esetén folyamatosan növekedő tendencia figyelhető meg. A 2018-as adatok alapján a településen 9 üzemelő közkifolyó volt található. [Izd. Térképmelléklet: Ivóvíz hálózat]

Ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma

Forrás: KSH

Szolgáltatott víz mennyisége

Forrás: KSH

A közüzemi vízellátással nem ellátott háztartások esetén gyakori megoldás a házi kutak működtetése, melyek vízminősége többnyire nem ellenőrzött. Továbbá gyakran előfordul, hogy a közüzemi ivóvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások esetén is működnek házi kutak, melyek jellemzően locsolás céljára hasznosulnak.

Termásvíz hasznosítása

Termásvíz hasznosítása elsősorban a Fényes Fürdőhöz kötődik, ahol a nyári szezonban (májustól augusztusig) gyermekmedence és természetes forrástó üzemel.

1.16.1.2. SZENNYVÍZELVEZETÉS

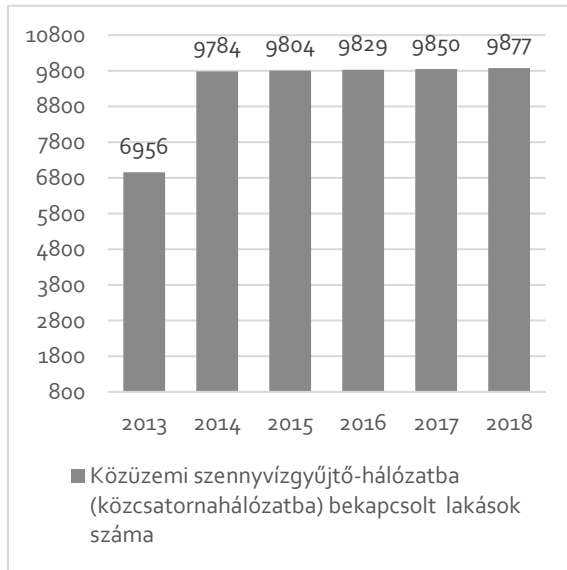
A település döntően gravitációs üzemű és teljes mértékben elválasztott rendszerű szennyvízelvezető hálózattal rendelkezik. A közüzemi szennyvízgyűjtő hálózat hossza 107,0 km, mely 2008-ban érte el a mai hosszúságát. Tata szennyvízeinek tisztítását az ÉDV Zrt. az állami tulajdonú tatabi szennyvíztisztító telepen végzi (2896 Szomód, 0203/10 és 0204 hrsz.).

A településen a csatornázottság (közcsatornába bekapcsolt lakások száma/lakásállomány) 2018-ban 97,20%-os, a szinte teljes ellátottságot elérő szintet 2014-ben érte el a város. Környezetvédelmi szempontból kedvező, hogy a csatornázással csökkent az egyedi közműpótlók száma és ebből adódóan a talajba jutó szennyvíz mennyisége.

A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatában elvezett összes, illetve háztartásokból származó szennyvíz mennyisége 2013-2018 között változó tendenciájú növekedést mutat, a legjelentősebb változás 2017-ben történt, amikor az összes elvezetett szennyvíz mennyisége a másfélszeresére növekedett. Az összes elvezetett szennyvíznek megközelítőleg a fele (49,47%) származik háztartásokból.

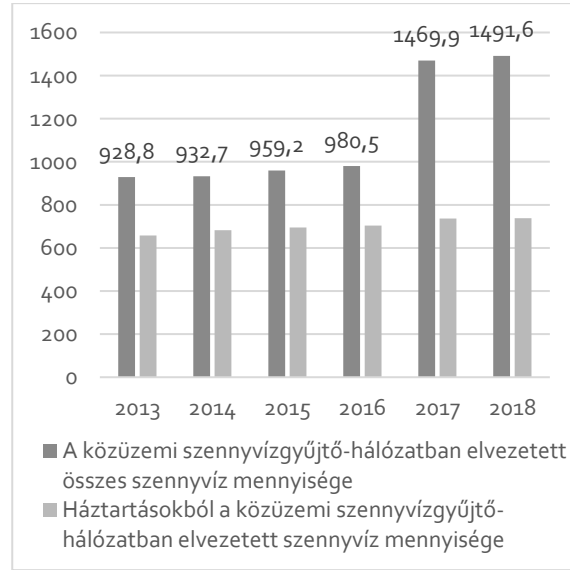
A szennyvízkezelés módjáról és a csatornahálózatról az **1.17.6. Hulladékkezelés – Folyékony hulladék** alfejezetben írunk.

Szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma

Forrás: KSH

Elvezetett szennyvíz mennyisége

Forrás: KSH

Tata város nem minősül érzékeny területnek a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtőterületük kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet alapján.

1.16.1.3. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS, FELSZÍNI VÍZRENDEZÉS

Felszíni vizek

A térség felszíni vizeinek mennyiségét döntően az időjárási és földrajzi (pl. csapadék, lefolyás, párolgás) viszonyok határozzák meg. A város közigazgatási területének egy része dombvidéki, de nagyobb része síkvidéki vízgyűjtőhöz tartozik. A település magas pontjai az Gerecse Agostyánhoz tartozó részénél találhatóak, legmagasabb pontja az Agostyáni-hegy 435 méteres magasságával. A dombvidéki vízgyűjtőről érkező vízfolyások medrét a nagy esőzések, a szél, a vihar és a hordalék jobban igénybe veszi, ezért karbantartásukra gyakrabban van szükség.

A Tata területén található jelentősebb vízfolyások az alábbiak:

- Által-ér
- Naszály-Grébicsi-vízfolyás
- Fényes-patak

A Tata területén található jelentősebb állóvizek az alábbiak:

- Öreg-tó
- Derítő-tó
- Asszonyi-tó
- Cseke-tó

Csapadékvíz elvezetés

Tata belső részein jellemzően zárt csapadékelvezető rendszer került kiépítésre, míg a külső, családi házas területeken túlnyomórészt nyílt árkos kialakítású, gyepes medrű csapadékelvezető és szikkasztó rendszer hivatott a lehulló csapadék elvezetésére. A város néhány szűk utcájában egyáltalán nem épült ki vízelvezető rendszer.

A település felszíni vizeit az Által-ér és külterület nyugati részén a Naszály-Grébicsi-vízfolyás fogadja be.

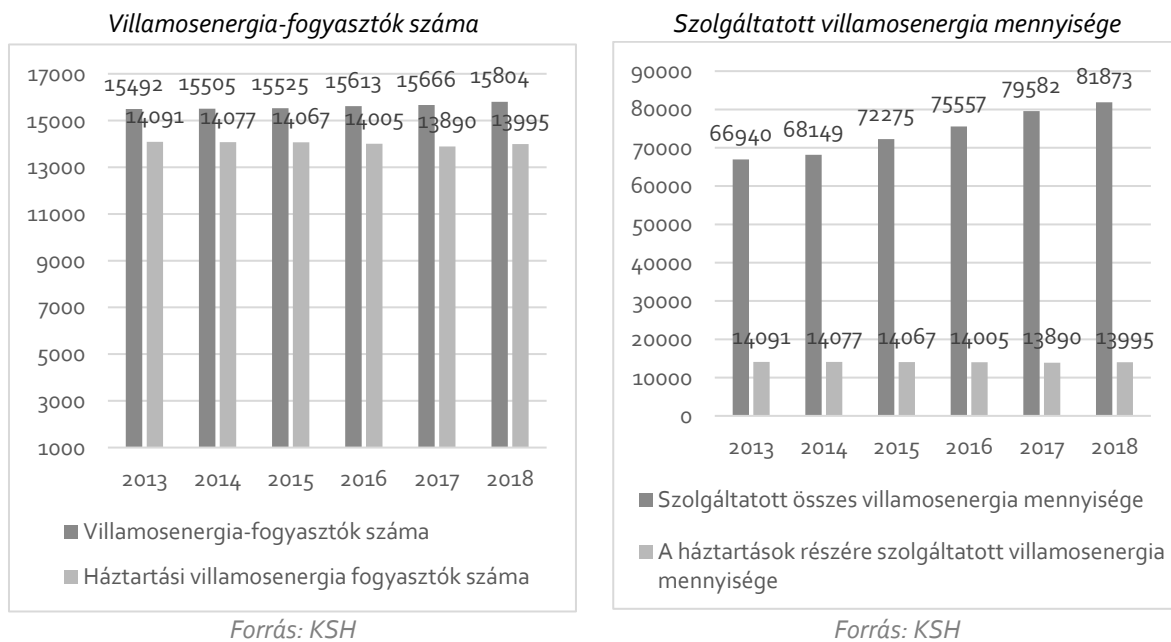
1.16.2. ENERGIA

1.16.2.1. ENERGIAGAZDÁLKODÁS ÉS ENERGIAELLÁTÁS (VILLAMOS ENERGIA, KÖZVILÁGÍTÁS, GÁZELLÁTÁS, TÁVHŐELLÁTÁS ÉS MÁS ELLÁTÓRENDSZEREK)

Villamos energia

Tata közigazgatási területén az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. végzi a villamosenergia szolgáltatást. A város villamosenergia ellátása az országos rendszeren belül a tatai 132/22 alállomáson és az onnan induló 22 kV-os szabadvezetéken és földkábel hálózaton keresztül biztosított.

A szolgáltatott összes villamosenergia 2013 és 2018 között jelentős mértékben növekedett, míg a háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége és aránya csökkent. A villamosenergia fogyasztók száma növekedett, de a háztartási villamosenergia-fogyasztók számában viszont csökkenő tendencia figyelhető meg, így arányuk csökkent a villamosenergia fogyasztókban belül. Az összes szolgáltatott villamosenergia 17,09%-át a háztartások részére szolgáltatott villamosenergia képezi. A KSH adatbázisa alapján, a város területén a kiszolgált villamosenergia elosztóhálózat hossza 212,1 km (2018). [Izd. Térképmelléklet: Villamosenergia átviteli hálózat]

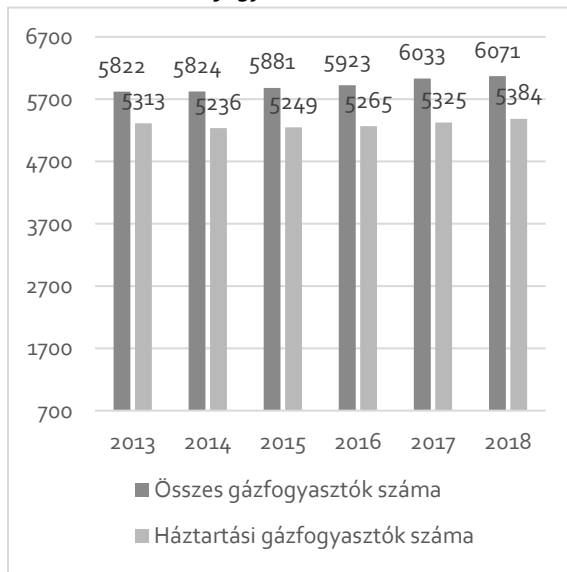
Gázellátás

Tata közigazgatási területén az NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt. végzi a földgázelosztási tevékenységet. A belterület gázvezetékekkel jól feltárt, az összes gázcsőhálózat hossza 163,9 km. A lakásállomány 52,98%-a gázzal fűtött 2018-ban. A háztartások részére szolgáltatott gáz az összes szolgáltatott gáz mennyiségének 47,27%-a. 2013 és 2017 között a szolgáltatott gáz mennyiségének és a gázfogyasztók számának változása eltérő tendenciájú növekedést mutat.

Az ellátás az országos nagynyomású gázhálózatból, az Észak-Dunántúlon áthaladó Pilisvörösvár–Dorog–Győr nagynyomású gázszállító vezetékéből leágazó Almásfüzitő–Tatabánya DN300 gázvezetéken keresztül biztosított. A Tata leágazó DN300 gázvezetéken át érkezik a nagynyomású gáz a 8139. j. összekötő út mellett található (hrs. 0119/52.) gázátadó állomásra. Innen nagynyomású vezetékeken keresztül jut el Diós puszta, a 8139. jelű út menti, a déli ipari parkhoz a 8136. jelű út menti és a Kakas utcánál található gázfogadókhöz, ahonnan középnyomású vezetéken

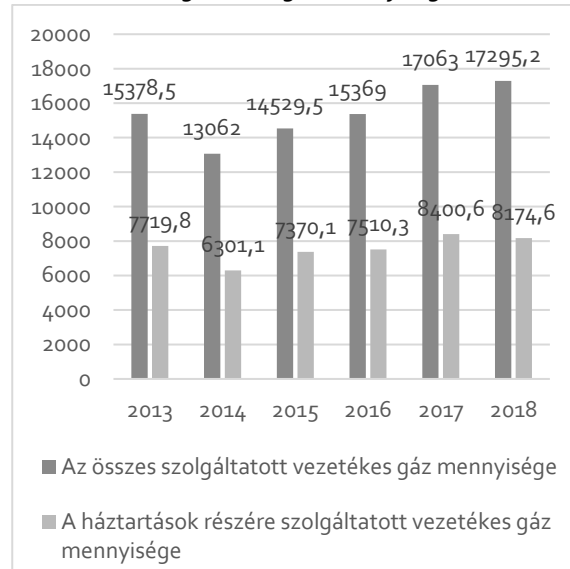
látják el a települést. Tata teljes belterülete vezetékes gázhálózattal ellátott. [lsd. Térképmelléklet: Gázvezeték hálózat]

Gázfogyasztók száma

Forrás: KSH

Szolgáltatott gáz mennyisége

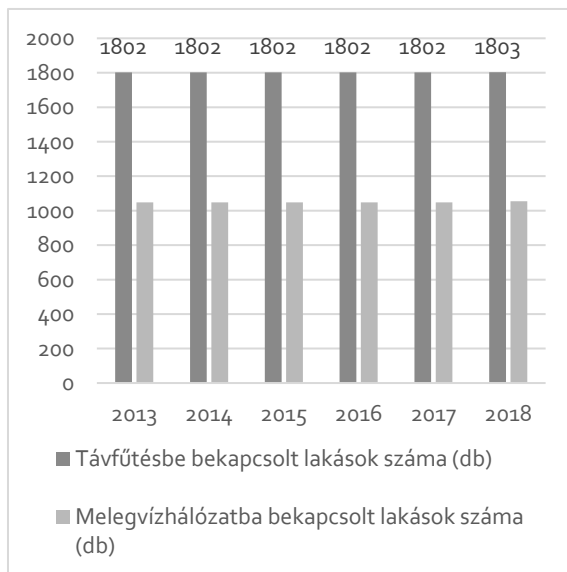
Forrás: KSH

Távhő- és melegvízellátás

Tata közigazgatási területén a Tata Energia Kft. végzi a távhő- és melegvízellátást. A szolgáltatáshoz szükséges hőenergia előállítása az önkormányzati tulajdonú, 1986-ban épített Tatai fűtőműn (Új út 12, 1290/3 hrsz.) keresztül történik, melyet egy tömbfűtőmű (Gesztenye fasor 43.) és két kihelyezett hőközpont (65/5 és 2557/35 hrsz.) egészít ki. A fűtőműben két 4 MW teljesítményű földgáztüzelésű és egy 5 MW teljesítményű biomassza tüzelésű kazán található, mely a háztartások mellett több közintézmény számára is biztosítja a hőenergiát. Forrás: <https://tavho.veolia.hu/tata/rolunk-tata>

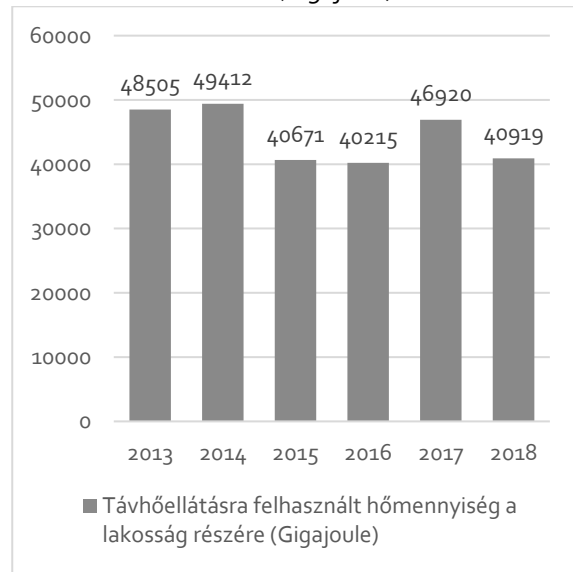
A város területén a távfűtés- és a melegvízfogyasztók száma is az elmúlt években stagnált. Tata területén a távfűtés által fűtött lakások száma 2018-ban 1803 db, vagyis az ellátottság 17,74%-os, míg a melegvízhálózatba bekapcsolt lakások száma 1055 db, tehát 10,38%-os ellátottságról beszélhetünk a város lakásállománya kapcsán. Az ellátási terület elsősorban a településközpontra, azon belül a Május 1. út és az Ady Endre utca környezetére korlátozódik. A távhőellátásra felhasznált hőmennyiség a lakosság részére 40-50.000 Gigajoule között alakult a vizsgált időszakban. [lsd. Térképmelléklet: Távhő- és melegvízellátó hálózat]

Távhő- és melegvízfogyasztók száma

Forrás: KSH

Távhőellátásra felhasznált hőmennyisége a lakosság részére (Gigajoule)

Forrás: KSH

1.16.2.2. MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSA, A KÖRNYEZETTUDATOS ENERGIAGAZDÁLKODÁS LEHETŐSÉGEI

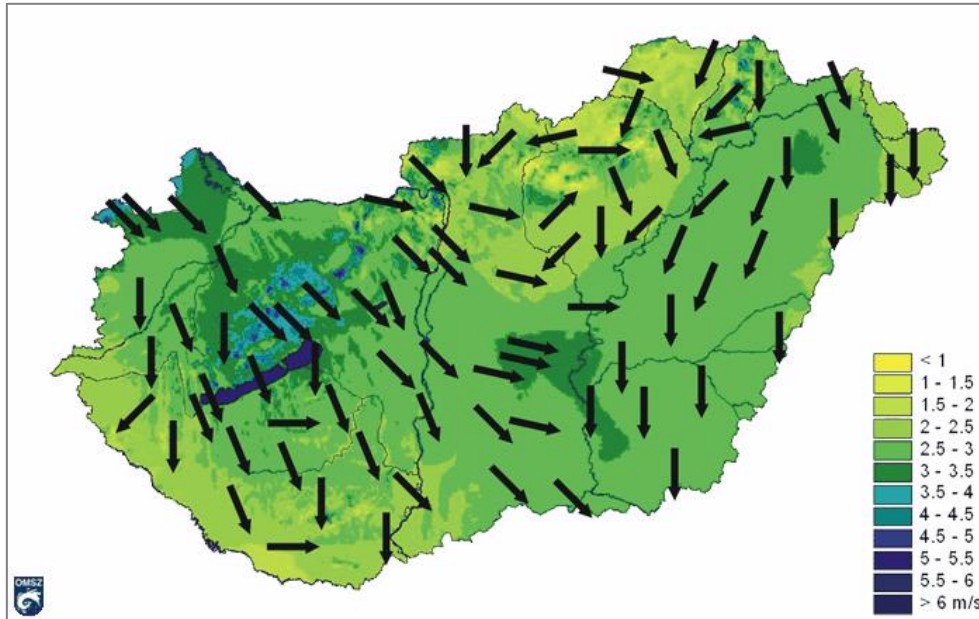
A megújuló energiaforrások (napenergia, szélenergia, vízenergia, geotermikus energia, biomassza) közül Tata területén főként a szél-, a nap- és a geotermikus energia, továbbá a biomassza felhasználás feltételei adóttak.

Szélenergia

Tata és környéke szélenergia hasznosítás szempontjából jó adottságokkal rendelkezik, viszont a város területén szélenergia felhasználása nem történik. Az évi átlagos szélesség jellemzően 2,5-3,5 m/s tartományba esik, a jellemző szélirány pedig északnyugati.

Forrás: http://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/altalanos_eghajlati_jellemzes/szel/

Az évi átlagos szélességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009)

Forrás: https://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/altalanos_eghajlati_jellemzes/szel/

Napenergia

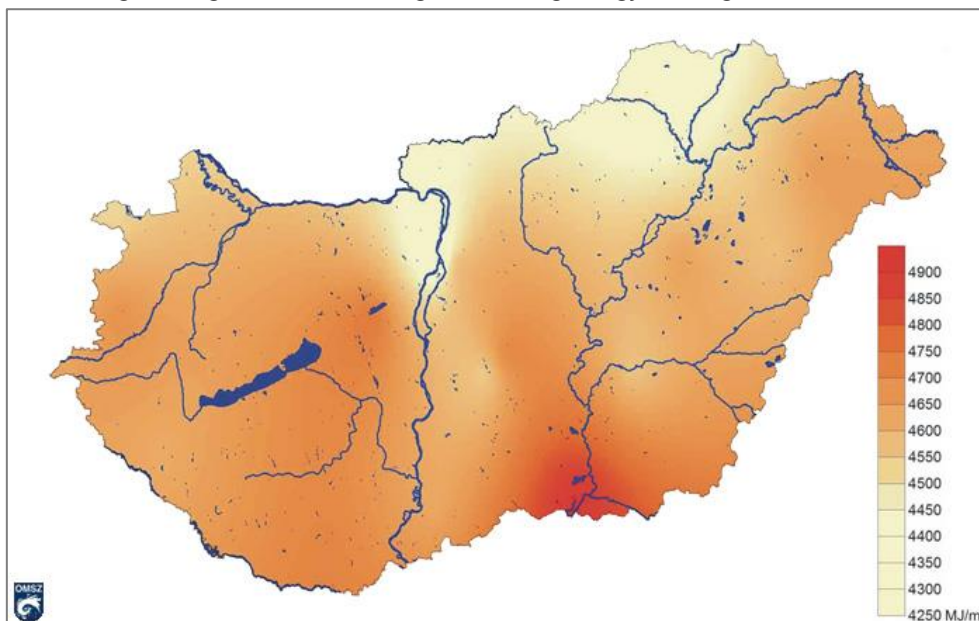
A Nap energia hasznosításnak két alapvető módja létezik:

- ❖ Aktív energiatermelés– naperőművek, napkollektorok, napelemek használata
- ❖ Passzív energiatermelés – épületek tájolása, építőanyag megválasztása stb.

Tata és környéke napenergia hasznosítás szempontjából megfelelő adottságokkal rendelkezik. A globálisugárzás átlagos éves összege (a Naptól érkező közvetlen sugárzás valamint az égbolt minden részéről érkező szórt sugárzás összege) meghaladja a 4500 MJ/m² értéket.

Forrás: http://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/altalanos_eghajlati_jellemzes/sugarzas/

A globálisugárzás (MJ/m²) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009)

Forrás: http://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/altalanos_eghajlati_jellemzes/sugarzas/

Napenergia felhasználása viszont nemcsak az önkormányzati intézmények és létesítmények, hanem a magáningatlanok esetén is egyre nagyobb teret kap, legyen szó a napelemes áramtermelésről, vagy a napkollektoros melegvíz-előállításról.

A KEMTrT 3. § (3) és (4) bekezdése a napelempark elhelyezését az alábbiak szerint korlátozza:

„(3) Napelempark elhelyezésére szolgáló települési területfelhasználási egység kijelölése során **előnyben kell részesíteni** a meglévő települési területeket, a településrendezési eszközökben lehatárolt barnamezős területeket és a felhagyott majorok területét.

(4) A településrendezési eszközökben **nem lehet napelempark elhelyezését lehetővé tevő települési területfelhasználási egységet kijelölni**

- a) országos ökológiai hálózat magterületének övezetében,
- b) országos ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében,
- c) NATURA 2000 területekkel és védett természeti területtel érintett területeken,
- d) tájképvédelmi terület övezetében, kivéve a települési területeket,
- e) kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében és
- f) erdők övezetében.”

Vízenergia

Tata közigazgatási területén a vízenergia felhasználásával energiatermelés nem történik.

Biomassza

A világ negyedik legelterjedtebb energiaforrása a biomassza, mely hasznosításának alapja az égés és az azzal járó hőenergia felszabadulás.

Biomassza energiaforrások:

- ❖ Mezőgazdasági termények melléktermékei, hulladékai (szalma, kukorica-szár/csutka stb.)
- ❖ Energetikai célra termesztett növények (repce, cukorrépa, különböző fajok)
- ❖ Állati eredetű biomassza (trágya stb.)
- ❖ Erdőgazdasági és fafeldolgozási melléktermék, illetve hulladék (faapríték, nyesedék, forgács, fűrészpor, háncs stb.)

Felhasználási lehetőségei:

1. Közvetlenül:

- ❖ Tüzeléssel, előkészítés nélkül, vagy előkészítés után

2. Közvetve:

- ❖ Kémiai átalakítás után (cseppfolyósítás, elgázosítás), folyékony üzemanyagként vagy éghető gázként
- ❖ Alkohollá erjesztés után üzemanyagként
- ❖ Növényi olajok észterezésével biodízelként
- ❖ Anaerob fermentálás után biogázként

A biomassza energetikai célú hasznosítására elsősorban a hagyományos agrártermelési ágazatokban keletkező mező- és erdőgazdasági melléktermékek és hulladékok hasznosításának, az energetikai erdőgazdaság (energiaerdők) és az energetikai célú növénytermesztés (energianövények) keretén belül van lehetőség. Ezen források hasznosítására hazánkban reális lehetőségek kínálóznak. *Forrás: Monoki Ákos: Biomassza energia, Nyíregyházi Főiskola, <http://www.nyf.hu/others/html/kornyezettud/megujulo/Biomassza/Biomassza.html>*

A tatai fűtőmű egy 5 MW teljesítményű biomassza tüzelésű kazánnal rendelkezik, mely hozzájárul a város környezetvédelmi mutatóinak javulásához.

Geotermikus energia

A Fényes Fürdő üzemeltetése során a geotermikus energia hasznosulása történik.

1.16.2.3. AZ ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEK ENERGIAHATÉKONYSÁGI ÉRTÉKELÉSE

Tata közigazgatási területén az önkormányzati intézmények és létesítmények energiaellátásában kismértékben jellemző a megújuló energia használata. Az elmúlt időszakban pályázat keretében megvalósult a számos közintézmény energiahatékonysági korszerűsítése (fűtésrendszer hatékonyságának növelése, nyílászárók cseréje, szigetelés kialakítása).

1.16.3. ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

A dokumentáció elektronikus hírközlési munkarészének jogszabály szerinti elkészítéséhez szükségessé vált a 14/2013. (IX. 25.) NMHH rendelet 26.§ szerinti adatszolgáltatás kérése Tata város közigazgatási területére vonatkozóan. [Ild. Térképmelléklet: Hírközlés]

A rendelet 26.§(4) bekezdése szerint:

„Az elektronikus hírközlési fejezetekben meg kell jeleníteni a meglévő elektronikus hírközlési építmények elhelyezését a felhasználók számára elérhető, alábbi szolgáltatások vonatkozásában:

- a) helyhez kötött telefonszolgáltatás;*
- b) mobil rádiótelefon szolgáltatás;*
- c) vezetékes műsorelosztó szolgáltatás – analóg és digitális, valamint internet szolgáltatásra alkalmas megoldással –;*
- d) internet szolgáltatás;*
- e) műsorszórás.”*

A rendelet 26.§ (5) bekezdése szerint

„Az elektronikus hírközlési fejezetekben rögzíteni kell, hogy a területet érintően van-e előkészületben kormányzati célú, illetve jelentős elhelyezési igénnyel bíró külön célú elektronikus hírközlési hálózatfejlesztés, melyek esetében ezek elhelyezési kérdéseit is érinteni kell.”

Antenna Hungária Zrt.

Az Antenna Hungária adatszolgáltatásában arról tájékoztat, hogy bejegyzett magassági korlátozásokról nem tudnak, antennatornyot és egyéb hasonló műtárgyat nem üzemeltetnek, ahogy átjátszó állomást sem. Alépítmény hálózattal nem rendelkeznek és távlati terveink között sem szerepel ilyen jellegű hálózatfejlesztés. Üzleti célú (Business to Business) szolgáltatásaikat mikrohullámú berendezések segítségével biztosítják, mindig a piaci igényeknek megfelelően. Műsorszóró (földfelszíni digitális - DVB-T -) tevékenységük a településre is kiterjed.

MVM Net Zrt.

Tata város közigazgatási területén az MVM NET Zrt.-nek az e-mailben csatolt dwg szerinti létesítményei találhatóak:

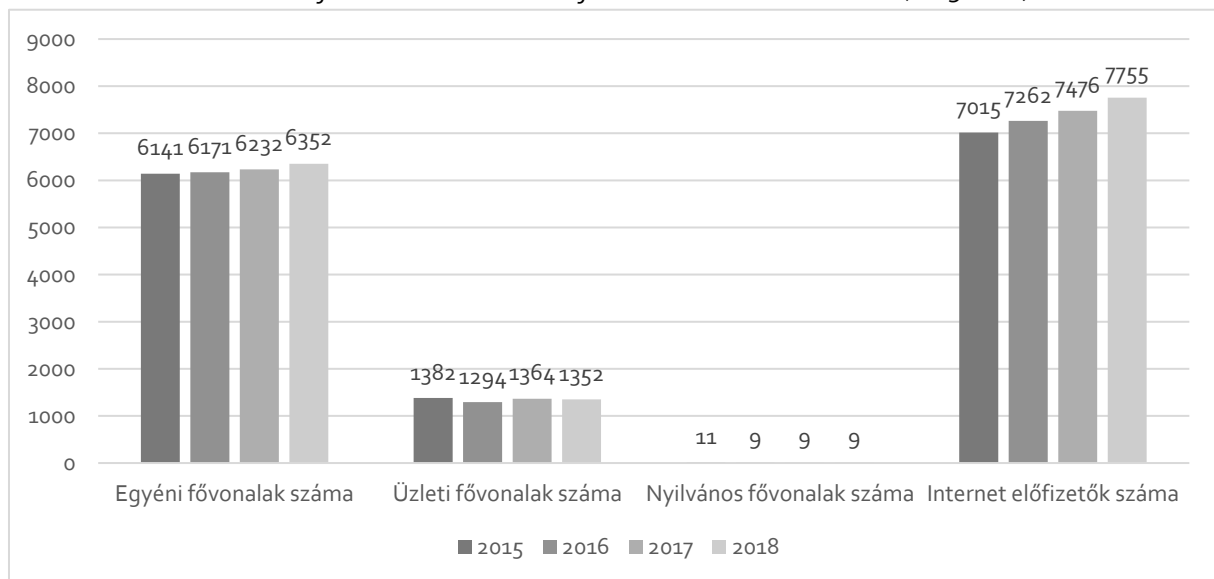
- Az M₁ autópálya mellett haladó ÜHK hálózat, mely jelenleg a Magyar Közút Zrt. vagyonkezelésében van, és melynek átadás-átvételi eljárása folyamatban van az 1988. évi I. törvény az egyes közúti és vasúti közlekedéssel összefüggő törvények módosításáról szóló 2015. évi CCXXV. törvény alapján.
- Az 1-es sz. Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal mellett haladó Invitech ICT Services alépítményében lévő száltulajdon.
- Továbbá jelenleg engedélyezés alatt lévő tervezett optikai alépítmény, mely a GINOP-3.4.5-VEKOP-16 projekt keretén belül kerül megvalósításra.

PR-Telecom

A területen vezetékes, internetszolgáltatásra is alkalmas, műsorelosztó szolgáltatást üzemeltetnek. A PR-Telecom a kérdéses területen nem tervez kormányzati célú, illetve jelentős elhelyezési igénnyel bíró külön célú elektronikus hírközlési hálózat fejlesztését.

A KSH adatai szerint Tatán az elmúlt években jelentősen, 10%-ot meghaladóan növekedett az internet előfizetők száma, az egyéni fővonalak száma kismértékben gyarapodott és 2018-ban a lakások 62,51%-a volt ellátva egyéni fővonallal. Az üzleti fővonalak száma kismértékben csökkent (2,17%) a vizsgált időszakban. A településen a nyilvános fővonalak száma 2018-ban 9 db volt, mely folyamatosan csökkent a mobiltelefonok egyre nagyobb térnyerésének köszönhetően.

Távbeszélő fővonalak és internet előfizetések számának alakulása (2015-2018)

Forrás: KSH

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

Tata város 2020-ig érvényes Környezetvédelmi programja 2017-ben készült el. A program az alábbi hat terület kapcsán tartalmaz cselekvési tervet:

- ❖ Köztisztasági helyzet és hulladékgazdálkodás
- ❖ Vízbázis- és vízminőségvédelem, szennyvízkezelés
- ❖ Levegőtisztaság-védelem
- ❖ Zaj- és rezgés elleni védelem
- ❖ Energiagazdálkodás
- ❖ Biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem

Tatán a környezetvédelemre vonatkozóan az alábbi helyi rendeletek vannak hatályban:

- 12/2002. (VI.01.) számú önkormányzati rendelet az **iparosított technológiával épült lakóépületek energiatakarékos korszerűsítésének, felújításának támogatásáról,**
- 38/2005. (XII.06.) számú önkormányzati rendelet **Tata Építési Szabályzatáról,**
- 19/2011. (V.30.) számú önkormányzati rendelet **Tata Város építészeti és városszerkezeti értékeinek helyi védelméről,**
- 1/2012. (I.30.) számú önkormányzati rendelet a **természeti értékek védelméről és a természetvédelem helyi szabályairól,**
- 25/2013. (IX.30.) számú önkormányzati rendelet az **Új Széchenyi Terv – fűtéskorszerűsítés – alprogram/2012 támogatására (Kódszám: ÚSZT-FŰTÉSKOR/2012) energiahatékonyság javítását célzó pályázatok önkormányzati támogatásáról,**
- 29/2013. (X.31.) számú önkormányzati rendelet a **háztartási szennyvíz begyűjtéséről,**
- 30/2013. (X.31.) számú önkormányzati rendelet a **települési hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatás ellátásának és igénybevételének szabályairól,**
- 14/2014. (VI.02.) számú önkormányzati rendelet a **telekadóról,**
- 10/2015. (V.05.) számú önkormányzati rendelet az **építményadóról,**
- 19/2015. (IX.09.) számú önkormányzati rendelet az **avar és kerti hulladék szabadban történő égetéséről,**
- 26/2015. (XI.27.) számú önkormányzati rendelet a **talajterhelési díjról,**
- 7/2016. (II.25.) számú önkormányzati rendelet a **közterület-használat helyi szabályozásáról,**
- 7/2017. (III.30.) számú önkormányzati rendelet **Tata Város építészeti és városszerkezeti értékeinek helyi védelméről szóló 19/2011. (V.30.) önkormányzati rendelet rendelkezésének hatályon kívül helyezéséről,**
- 24/2017 (XI.30.) számú önkormányzati rendelet a **reklámok, reklámhordozók elhelyezéséről,**
- 21/2018. (X.31.) számú önkormányzati rendelet a **tűzijátékok használatának korlátozásáról,**
- 29/2018 (XII.20.) számú önkormányzati rendelet a **településkép védelméről.**

1.17.1. TALAJ

Tata talajtani adottságairól az **1.12.1. Természeti adottságok** alfejezetben írtunk.

A 2007. évi CXXIX. törvény a termőföld védelméről rendelkezik az átlagosnál jobb minőségű termőföldekkel érintett területek hasznosíthatóságáról.

„6/B. §(2) Az egyeztetési eljárásban az ingatlanügyi hatóságnak – a (3) bekezdésben meghatározott eset kivételével – kifogást kell emelni, ha a településrendezési eszköz készítése, vagy módosítása alapján kijelölt beépítésre szánt területek

- a) többségében átlagosnál jobb minőségű termőföldeket érintenek, és a beépítésre szánt terület övezeti besorolásának megfelelő területfelhasználásra hasonló körülmények és feltételek esetén átlagosnál gyengébb vagy átlagos minőségű termőföldeken is sor kerülhet, vagy
- b) övezeti besorolásának megfelelő területfelhasználásra kellő nagyságú térmértékben lehetőség van a település már beépítésre kijelölt, de még fel nem használt területén is.

...

11§ (1) Termőföldet más célra csak kivételesen – elsősorban a gyengébb minőségű termőföld igénybevételével – lehet felhasználni.

(2)⁶¹ Az átlagosnál jobb minőségű termőföldet más célra hasznosítani csak időlegesen, illetve helyhez kötött igénybevétel céljából lehet. A termőföldnek hulladéklerakó céljára történő igénybevétele esetén a környezetvédelmi és természetvédelmi követelmények betartása mellett, mezőgazdasági művelésre alkalmatlan vagy átlagosnál gyengébb minőségű termőföld más célú hasznosítása engedélyezhető.”

Forrás: 2007. évi CXXIX. törvény

Az átlagosnál jobb minőségi osztályokról a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztály Földhivatali Osztálya (Iktatószám: 10.212/2/2019) 2019 októberi adatszolgáltatásában tájékoztattott. Az adatokat a **1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok** fejezetben felsoroltuk. A Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal tájékoztatása alapján a földhivatali alaptérképről leválogattuk az átlagosnál jobb minőségi osztállyal érintett földrészleteket, melyeket a térképmellékleten ábrázoltunk.

Tata város közigazgatási területén az Agrotopo adatbázis adatai szerint döntően jó víznyelésű és jó vízvezető, illetve vízraktározó képességű talajok találhatóak, továbbá kisebb arányban nagy víznyelésű és vízvezető-képességű, közepes vízraktározó-képességű, gyengén víztartó talajok is találhatóak. Ezen talajtípusok az esetlegesen előforduló talaj-, illetve felszín alatti vízszennyezés szempontjából érzékenyek tekintendők. Agostyán belterületi része közepes víznyelésű és vízvezető-képességű, nagy vízraktározó-képességű talajokból áll, míg a Gerecséhez tartozó területrészek esetén sekély termőképesség miatt szélsőséges vízgazdálkodású talajok a jellemzőek. Az Önkormányzat tudomása szerint a városban jelentősebb talajszennyezés nem ismert.

1.17.2. FELSZÍNI ÉS A FELSZÍN ALATTI VIZEK

Felszín alatti vizek

Horusitzky Henrik 1923-ban megjelent „Tata város hévforrásainak hidrogeológiája és közgazdasági jövője” című könyvében Tatán 43 forrásról tesz említést, a helymegjelölésükkel és vízhozamukkal. Ezen források már a 20. század elején jelentős turisztikai potenciálként jelentek meg a városban. A század második felében, a környező szén- és bauxitbányászathoz kötődően jelentős vízkiemelés történt, a kiemelt víz egy részét ivóvízigény kielégítésére hasznosították, de a jelentős része csak elfolyt. A vízkiemelés kapcsán a karsztvízszint csökkenése meghaladta a 40 métert a térségben, ami jelentősen károsította a Dunántúli-középhegység karsztvízrendszerét. A vízszintsüllyedés hatására 1973 elején elapadtak a városban legmélyebben fekvő és legbővizűbb Fényes-források is. Az 1970-es évek közepétől az egykor vizenyős, de időközben kiszáradt területek beépítésre, az árkok pedig feltöltésre kerültek, mivel akkor még véglegesenek gondolták a kialakult állapotokat.

A bányászatnak a rendszerváltáshoz kötődő leépülése kapcsán a vízkivitel is megszűnt, ami a karsztvíztároló rendszer regenerálódásához vezetett. Ennek részeként 2001 tavaszán újra „megszólalt” a Fényes-fürdőben található Katona-forrás, amit a következő években további források újrafakadása is követtek a karsztvízszint emelkedésének köszönhetően.

A folyamatosan emelkedő vízszint miatt fakadó vizek a város több, jellemzően mélyfekvésű pontján problémát okoznak, de egyben feltáruló lehetőséget is jelentenek. Ezek között megemlíthető a

Fényes Tanösvény kialakítása, vizes élőhely rehabilitációk, illetve a feltörő víz akár az épületek fűtésére és hűtésére is alkalmas lehet.

Forrás:

<https://docplayer.hu/211983-A-tatan-fakado-forrasvizek-mennyisege-es-minosegi-vizsgalata.html>

https://www.edv.hu/tarsasagunkrol/platanforras_tata/

https://matarka.hu/koz/ISSN_1417-5398/77k_2009/ISSN_1417-5398_77k_2009_047-064.pdf

<https://szabadsfold.hu/orszag-vilag/visszavag-a-tatai-viz-256013/>

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint Tata az érzékeny és kiemelten érzékeny vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik.

Felszín alatti víz szempontjából fokozottan érzékeny, érzékeny, kevésbé érzékeny, valamint a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések

Település	Fokozottan érzékeny	Érzékeny	Kevésbé érzékeny	Kiemelten érzékeny f.a. terület
Tata		x		x

Forrás: 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) kormányrendelet 2. számú melléklete részletezi a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásának alapját.

„2. Felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny terület

a) Azok a területek, ahol a csapadékból származó utánpótlódás sokévi átlagos értéke meghaladja a 20 mm/évet.

b) Azok a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny területek közé nem tartozó területek, ahol a felszín alatt 100 m-en belül mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatóak.

c) Azok a területek, ahol a porózus fő vízadó képződmény teteje a felszín alatt 100 m-en belül található.

d) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint állami tulajdonban lévő felszíni állóvizek mederéltől számított 0,25–1,0 km közötti övezete.

e) Az 1. d) pontban nem említett, külön jogszabály által kijelölt védett természeti területek.”

Forrás: 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet 2. számú melléklete

Az ÉDV Zrt. 2019. novemberi adatszolgáltatása szerint Tata város vízellátása nem helyi kutacról történik, hanem térségi vezetékellátó hálózaton keresztül Tatabánya XIV/A vízaknából, így a talajvizek szennyeződések az ivóvíz minőségének romlásával nem kell számolni a városban.

Az ÉDV Zrt. adatszolgáltatása továbbá kitér rá, hogy a város közigazgatási területét érinti a Tatabánya-Oroszlány Regionális Vízellátó Rendszer (TORV) részét képező tatai vízbázis védőidoma, melynek üzemeltetése az ÉDV Zrt. H-11633-16/2010. számú határozatával kiadott, majd a H-8650-5/2011. számú határozatával módosított vízjogi üzemeltetési engedély alapján történik. A védendő vízmennyiség 3000 m³/nap, a vízkészlet típusa pedig karsztvíz. A vízbázis kútjai két területen találhatóak, melyek a Fényes-fürdő és az Angolpark területén található Pokol kútcsoport.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgatóhelyettesi Szervezet Vízügyi Hatóság 2018. áprilisi (tájékoztatója alapján (Iktatószám: 35800/6544-1/2019.ált.) Tata városban található üzemelő ivóvízbázis.

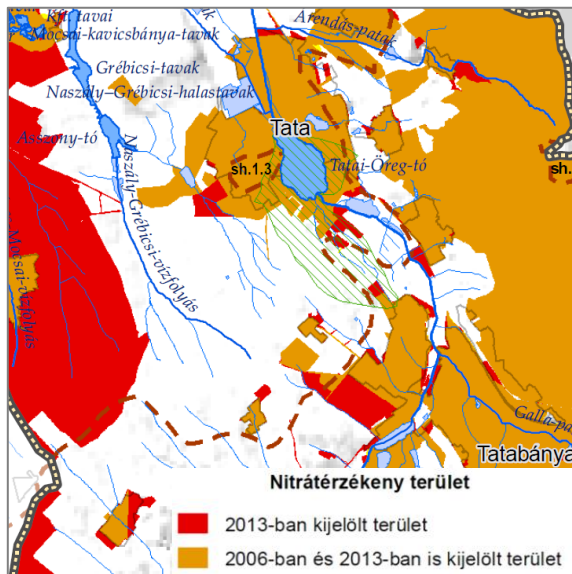
„Tata Város közigazgatási területét érinti a 35800/2277-12/2016. ált. számú határozattal kijelölt Tatai vízbázis védőövezete – a Fényes-fürdő kútjainak, valamint a Pokol kútcsoport vízbázisának védőövezete –, melyet **a szabályozási tervén fel kell tüntetni**. A vízbázis védőövezettel, illetve a védőidommal érintett ingatlanok hasznosítása kizárólag a kijelölt határozatban, valamint a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről

szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet) foglalt előírások betartásával lehetséges, melyet a településrendezési tervben rögzíteni kell.”

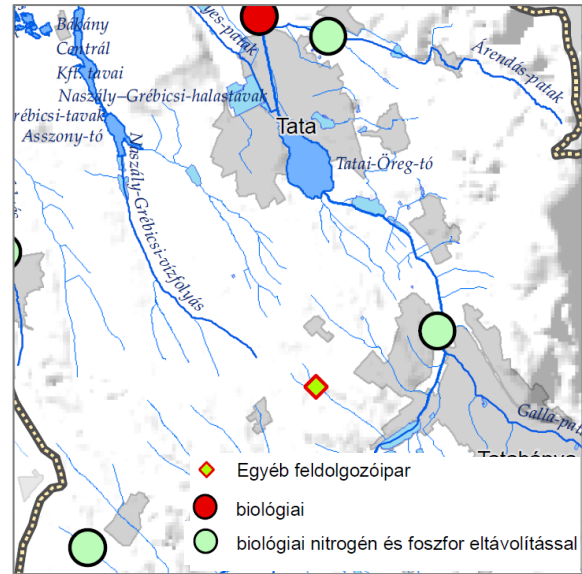
Magyarország felülvizsgált, 2015. évi Vízyűjtő-gazdálkodási Terve alapján Tata területe a Duna részvízyűjtőn belül az 1-6. sorszámú Által-ér tervezési alegység területén helyezkedik el.

Által-ér tervezési alegység vízyűjtő-gazdálkodási terve

Tápanyag- és nitrát érzékeny területek

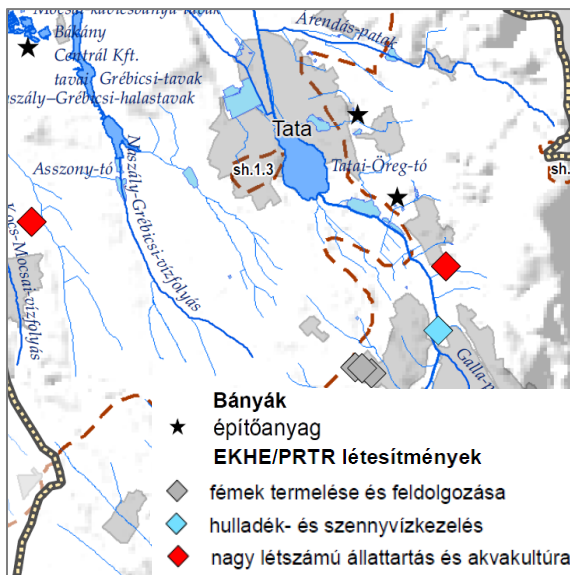

Kommunális és ipari szennyvíz-bevezetések

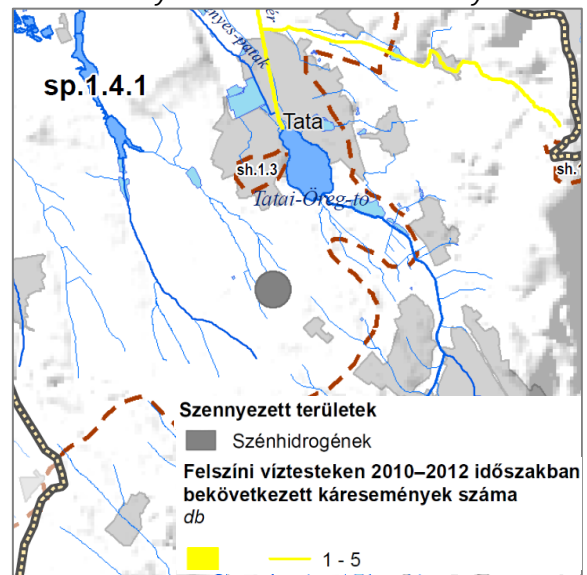

Forrás: Országos Vízügyi Főigazgatóság, <http://www.vizugy.hu/>

E-PRTR és SEVESO üzemek

Szennyezett területek és káresemények

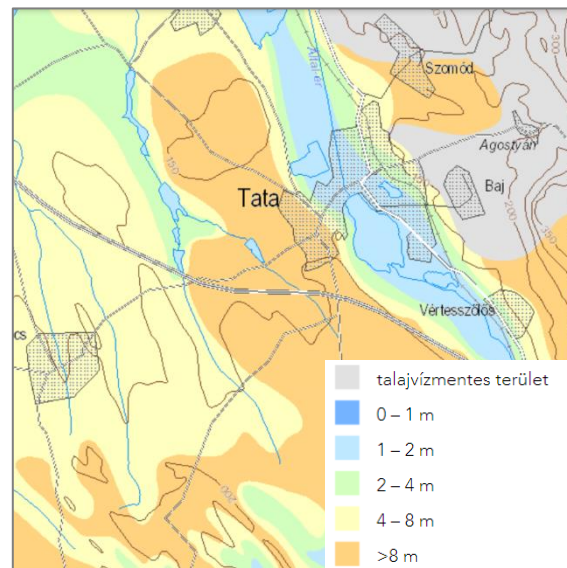
Forrás: Országos Vízügyi Főigazgatóság, <http://www.vizugy.hu/>

TALAJVÍZ

A Magyar Földtani és Geofizikai Intézet térképszervere (<http://map.mfgi.hu/>) ábrázolja Tata területén a talajvíz mélységére vonatkozó adatokat. A beépített területeken jelentős részén a talajvíz maximálisan 2 m mélyen helyezkedik el, míg a fennmaradó területeken jellemzően 2-8 m között alakul, e fölötti értékkel csak a délnyugati, településrészen találkozunk. Agostyán beépített területe talajvízmentes területnek minősül.

A talajvíz magassága több szempontból fontos. Azokon a területeken, ahol a talajvíz a felszín közelében helyezkedik el, csapadékosabb időszakokban belvíz formájában maradhat meg. Ez a veszély elsősorban az Által-ér menti, mélyebben fekvő területek érinti. A magas talajvíz másik veszélye, hogy könnyen érheti szennyeződés, mely a talaj mélyebb rétegeibe beszivárogva súlyos károkat okozhat a környezetre nézve.

Tata talajvízszint mélysége

Forrás: <http://map.mfgi.hu/>

Felszíni vizek

A felszíni vizek lehatárolását a földhivatali alapadatok szerint végeztük. A település legfontosabb vízfolyásai az Által-ér, a Naszály-Grébicsi-vízfolyás, a Fényes-patak, a Mikovinyi-árok és az Árendás-patak, míg az állóvizek közül legjelentősebbek az Öreg-tó, a Derítő-tó, a Cseke-tó, a Réti-halastavak, az Asszony-tó és a Városi-tó.

ÁLTAL-ÉR

Az Által-ér a Kisalföld keleti peremének vízfolyása, forrásvidéke Pusztavám határában, a Vértes délnyugati részén húzódik, mintegy 140 méteres tengerszint feletti magasságban. A vízfolyás forrásától Pusztavámig délkeletre, majd a település után jellemzően északi irányban halad, végül Dunaalmánál éri el a Dunát. Az Által-ér vízgyűjtőterülete 521 km², melynek 65%-a dombvidéki, 24%-a hegyvidéki és 11%-a síkvidéki jellegű, melyek köszönhetően jellemzőek a nyári árhullámok, melyeket a vízfolyás mentén található tározók mérsékelnek, száraz időszakokban pedig a vízhozam részben a tározók párolgási veszteségét pótolja. A vízgyűjtőterület részben iparilag beépített területén sok felhagyott üzemmel és hátrahagyott hulladékkal, melyek leginkább az egykori bányászathoz és nehézipari tevékenységhez kötődnek. A vízfolyás hossza 49,8 km, melyből a középső- és az alsó szakaszok erősen módosítottak. Az Által-ér átfolyik a Bokodi-hűtőtávon, a Tatai-árkon, Tatabányát és Tatát érintve pedig átfolyik a Derítő- és az Öreg-távon is. Az Által-ér a Vértes északnyugati, illetve a Gerecse déli részének felszíni vizeit gyűjti össze.

Forrás: <https://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

ÖREG-TÓ

A Tatai Öreg-tó Magyarország egyik legnagyobb és legrégebbi mesterséges tava. A völgyzárógátas tározó területe több, mint 200 hektár, térfogata pedig 4,37 millió m³. A tározó az ÉDUVIZIG üzemeltetésében van. A tó vízgazdálkodási és rekreációs szerepe mellett nemzetközi jelentőségű vízi élőhelynek is számít, mely 1989 óta a Ramsari Egyezmény hatálya alá tartozik.

1.17.3. LEVEGŐTISZTASÁG ÉS VÉDELME

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. melléklete alapján Tata város a 3. Komárom-Tatabánya-Esztergom légszennyezettségi zónába tartozik. A légszennyezettségi zónákra jellemző szennyező anyag szerinti zóna típusokat az alábbi táblázat ismerteti.

Zónacsoport a szennyező anyag szerint

zóna	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talajközei ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
3. Komárom-Tatabánya-Esztergom	E	C	F	D	F	O-I	F	F	F	F	D

Forrás: 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelethez tartozó 1. sz. melléklet

A zónák típusai a 4/2011. (I. 14.) VM rendelet - a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről –5. számú mellékletében tekinthetők meg.

„A zónák típusai

1. A csoport: agglomeráció: az Lvr. szerint.
2. B csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűréshatárt, az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3–6. sorában szereplő anyagok esetén a célértéket meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, illetve az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3–6. sorában szereplő anyagok esetén a célértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.
3. C csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték és a tűréshatár között van.
4. D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték, az 1. melléklet 1.1.4.1. pontjában foglalt táblázat 3–6. sorában szereplő anyagok esetében a célérték között van.
5. E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
6. F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.
7. O-I csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket.
8. O-II csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a hosszú távú célként kitűzött koncentráció értéket.
9. Az alsó és felső vizsgálati küszöbérték meghatározása a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló jogszabály szerint történik.”

Forrás: 5. melléklet a 4/2011. (I. 14.) VM rendelethez

Az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat adatai alapján a településen nincs, de a közelében, Tatabányán (Ságvári utca) található automata mérőállomás, amely 2020 februárdecember 25-én az alábbi adatokat mérte.

Tatabányai automata mérőállomás mérési eredményei, 2020. 02. 25.

NO	NO ₂	NO _x	SO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
1,2 ug/m ³	5,7 ug/m ³	7,6 ug/m ³	2,8 ug/m ³	316 ug/m ³	83,2 ug/m ³	9 ug/m ³
Kiváló	Kiváló	Kiváló	Kiváló	Kiváló	Jó	Kiváló

Forrás: Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat, <http://levegominoseg.hu/automata-merohalozat>

Légszennyező pontforrások Tatán az önkormányzat adatszolgáltatása alapján:

- Tata Energia Kft. által üzemeltetett távfűtőmű (2890 Tata, Új út 12., 1290/3 hrsz.),
- Déli Ipari park üzemek,
- Északi Ipari park - Güntner-Tata Hűtőtechnikai Kft,
- lakossági források.

Vonalas légszennyező források Tatán:

- M1-es autópálya,
- 1. sz. elsőrendű főút, 8119. j összekötő út – nagy átmenő utak forgalma,
- város belső útjainak forgalma.

1.17.4. ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉS

A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet rendelkezik a határértékekről.

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) nappal 06–22 óra	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre (dB) éjjel 22–06 óra
Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
Gazdasági terület	60	50

Forrás: 1. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM ^{ko} megítélési szintre
kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra	az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől származó zajra
	az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvarától, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és

	nappal		éjjel		leszállóhelytől származó zajra	
	06–22 óra	22–06 óra	06–22 óra	22–06 óra	06–22 óra	22–06 óra
Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Forrás: 3. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

A környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről szóló 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet kimondja:

„14. § (1) A közlekedésért felelős miniszter 2008. október 31-éig, majd azt követően ötévente megküldi a környezetvédelemért felelős miniszter részére és az általa vezetett minisztérium honlapján közzéteszi a Magyarország területén található valamennyi nagyforgalmú közút és nagyforgalmú vasútvonal és fő repülőtér és a fő közlekedési létesítmények kötelezettjeinek listáját.”

Az innovációs és technológiai miniszter 2018.09.06-i közleménye – a Magyarország területén található valamennyi nagyforgalmú közút, nagyforgalmú vasútvonal és fő repülőtér listájáról, valamint a fő közlekedési létesítmények esetén a stratégiai zajtérkép és intézkedési terv készítésére kötelezettekéről – szerinti listáról Tata közigazgatási területét az alábbi közutak és vasútvonalak érintik:

Nagyforgalmú közutak listája (az évi 3 millió jármű áthaladásánál nagyobb forgalmat lebonyolító országos közúti szakaszok)

Közút száma	Útkategória	A számlálóállomás érvényességi szakaszának határszelvényei		A szakasz hossza	Forgalom	
		Kezdő (km + m)	Vég (km + m)		(jármű/nap)	(jármű/év)
M1	Autópálya	60 + 268	66 + 512	6,272	47 071	17 180 195
M1	Autópálya	66 + 512	84 + 584	18,075	44 545	16 258 925
1	I. rendű főút	60 + 194	65 + 140	4,934	14 841	5 416 965
1	I. rendű főút	65 + 140	65 + 736	0,596	15 164	5 534 860
1	I. rendű főút	65 + 736	67 + 779	2,207	10 776	3 933 240
8119	Összekötő út	56 + 018	58 + 460	2,425	12 612	4 603 380
8119	Összekötő út	58 + 460	60 + 498	2,028	14 283	5 213 295

Forrás: innovációs és technológiai miniszter 2018.09.06-i közleménye

Nagyforgalmú vasutak listája (az évi 30 000 vasútszerelvénytől többet áteresztő vasúti szakaszok)

Vonal neve	Vonal száma	Elemi szakasz	Napi átlagos forgalom (szerelvény)	Éves forgalom (szerelvény)
Budapest-Keleti – Rajka oh.	1	Vértesszőlős – Tóvároskert	171	62 415
Budapest-Keleti – Rajka oh.	1	Tóvároskert – Tata	170	62 050
Budapest-Keleti – Rajka oh.	1	Tata - Almásfüzitő	166	60 590

Forrás: Innovációs és technológiai miniszter 2018.09.06-i közleménye

A település legjelentősebb zajterhelései pontszerűen a két ipari parkhoz kötődő ipari tevékenységhez és eseti jelleggel a közterületi rendezvényekhez (változó helyszínen) kötődnek, míg vonalasan közlekedésből (M1-es autópálya, 1-es út, Május 1. út, Környei út és a vasútvonal) származnak. A település nem rendelkezik stratégiai zajtérképpel és az Önkormányzat tudomása szerint a városban nincsenek külön lehatárolt zajvédelmi övezetek.

1.17.5. SUGÁRZÁS VÉDELEM

A sugárzásvédelem kapcsán szükséges megvizsgálni az azoktól az atomerőművektől való távolságot, melyek baleset esetén, Magyarországot érintő veszélyforrások lehetnek. Ilyen külföldi erőművek a következők:

- ❖ Mochovce VVER 2*440 (Szlovákia) – további két reaktor (VVER 2*440) épülőben, a tervezett átadás 2020/2021-ben
- ❖ Bohunice VVER 4*430 (Szlovákia)
- ❖ Krško PWR 664 (Szlovénia)
- ❖ Dukovani VVER 4*440 (Csehország)

A magyar határtól számított 50 km-es körzetben működő, vagy most épülő, de rövidesen üzembe helyezésre tervezett atomerőművek jelentik hazánkra a legnagyobb veszélyt. A Magyar Köztársaság közvetlen környezetében található:

- ❖ Szlovéniában KRŠKO (664 MW)
- ❖ Szlovákiában BOHUMICE (4*440 MW), illetve az épülő MOCHOVCE (4*440 MW) atomerőmű.”

Forrás: Borsos József mk. őrnagy: A magyar köztársaság nukleáris veszélyeztetettségéről

A felsorolt atomerőművek Tatától való távolsága légvonalban:

- ❖ Mochovce 69 km
- ❖ Bohunice 106 km
- ❖ Dukovany 228 km
- ❖ Krško 284 km

Tata a Mochovce-, Bohunice, Dukovany és Krško atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónájában fekszik.

Magyarországon nukleáris veszélyhelyzetet okozható létesítmények tervezési zónáinak megnevezése és területi kiterjedése

	Megelőző Óvintézkedések Zónája	Sürgős Óvintézkedések Zónája	Élelmiszer- fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája
I. Veszélyhelyzeti tervezési kategória			
Paksi Atomerőmű	3 km	30 km	300 km
II. Veszélyhelyzeti tervezési kategória			
Kiégett Kazetták Átmeneti Tárolója	-	-	3 km
Budapesti Kutatóreaktor	-	KFKI telephely	1 km
Izotópintézet Kft.	-	KFKI telephely	1 km
III. Veszélyhelyzeti tervezési kategória			
BME Oktatóreaktor	-	-	-
Püspökszilágyi Radioaktív Hulladékfeldolgozó és Tároló Telep	-	-	3 km
Nemzeti Radioaktív Hulladék Tároló, Bátaapáti	-	-	3 km
V. Veszélyhelyzeti tervezési kategória			
Bohunice Atomerőmű	3 km	30 km	300 km
Mochovce Atomerőmű	3 km	30 km	300 km
Krško Atomerőmű	3 km	30 km	300 km
Dukovany Atomerőmű	3 km	30 km	300 km
Temelin Atomerőmű	3 km	30 km	300 km

Forrás: Kátai-Urbán Lajos - Kiss Béla: Nukleáris erőművek, mint veszélyes technológia és az Országos Nukleáris Balesetelhárítási Rendszer - http://hadmernok.hu/143_07_kataiul.pdf

Hazánk egyetlen működő atomerőműve Pakson üzemel. Tata a Paksi Atomerőmű 300 km sugarú Élelmiszerfogyasztási Korlátozások Óvintézkedések Zónájába tartozó település. Az esetleges veszélyhelyzet elhárítás elsősorban a szakmai utasításoknak megfelelően az Országos Nukleáris Baleset Elhárítási Rendszerben történik.

1.17.6. HULLADÉKKEZELÉS

A városban a hulladék elszállítás és kezelés megoldott. Tata a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás tagja. A szilárd hulladékot az oroszlányi regionális hulladéklerakóba (Oroszlány 0204/20. hrsz.) szállítják, míg a szennyvíz a település közműhálózatán a helyi szennyvíztisztítóba kerül.

A megszünt hulladéklerakó (Pokker-dűlő) rekultiválása megtörtént.

A városi közterületek tisztántartását, az illegális hulladéklerakók felszámolását, a zöldhulladékok szervezett begyűjtését („Zöldjárat”) és a zöldfelületeinek tisztántartását és fenntartását, valamint az éves lomtalanítást (melynek során a veszélyes hulladékot is elszállítják) a Tatai Városgazda Nonprofit Kft. végzi.

A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat térképszervere szerint Tata területén potenciális hulladéklerakóhely nem található.

Kommunális szilárd hulladék

Tata területén az oroszlányi székhelyű Vertikál Nonprofit Zrt. látja el a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási feladatokat. A város további 10 településsel az oroszlányi térség közszolgáltatási területéhez tartozik.

Folyékony hulladék

Az elválasztott rendszerű csatornázási szolgáltatást az Északdunántúli Vízmű (ÉDV) ZRt. működteti. A település 107,0 km összhosszúságú csatornahálózatán összegyűjtött szennyvizet a tatai, állami tulajdonú, regionális szennyvíztisztító telep (2896 Szomód, 0203/10 és 0204 hrsz.) fogadja és tisztítja, melynek kapacitása 6.000 m³/nap. A telep Tatán kívül Baj szennyvizét is kezeli, így kb. 26.000 fő szennyvizét tisztítja. A telep 1970-ben épült, modernizálása pedig 2011 és 2013 között történt meg a Környezet És Energia Operatív Program (KEOP) keretében nyert támogatásnak köszönhetően. A kibocsátott tisztított szennyvíz mennyisége 1.491.000 m³/év volt 2018-ban. A megtisztított szennyvíz minősége a vonatkozó előírásoknak minden tekintetben megfelel, elsődleges befogadója az Által-ér, melynek a befogadó vízteste a Duna. A szennyvíztisztítás során keletkezett szennyvíziszap víztelenítés után hasznosításra kerül.

Forrás: <https://www.edv.hu/szolgalatasaink/szennyviztisztitas/>

Szelektív hulladékgyűjtés

Tata területén a szelektív hulladékgyűjtés 2005 óta érhető el, napjainkban 24 szelektív gyűjtőszigeten és házhoz menő formában érhető el. Az újrahasznosítható hulladék elszállítása havonta kétszer, a komposztálható hulladék elszállítása évente tíz alkalommal történik. A cég a szelektív hulladékot áttetsző műanyag zsákban, vagy kötegelve szállítja el. A házhoz menő hulladékgyűjtés keretében a műanyag-, a fém-, a papír- és zöldhulladékot tudják a lakosok külön gyűjteni, míg az üveghulladék gyűjtése gyűjtőponton keresztül történik.

Illegális hulladéklerakás

Tatán az illegális hulladéklerakás pontszerűen jelenik meg, elsősorban a szelektív gyűjtőszigetekenél, valamint a dűlőutak és az országos közutak környezetében.

1.17.7. VIZUÁLIS KÖRNYEZETTERHELÉS

Tata területén a legfőbb vizuális környezetterhelést jelentő elemek az ipari üzemek, továbbá a reklámtáblák, a fényszennyezés és a légvezetékek. Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK) előírja, hogy:

- „54. § (2) Az építmény megvilágítását, a köz- és díszvilágítást, a fényreklámot és a hirdetőberendezést úgy kell elhelyezni és kialakítani, hogy a fényhatás
- az építmény és a helyiségek, valamint a környezet rendeltetésszerű és biztonságos használatát ne akadályozza,
 - a közlekedés biztonságát ne veszélyeztesse,
 - az emberi egészséget és a környezetet ne károsítsa, és
 - fényszennyezést ne okozzon.”

A Magyar Világítástechnikai Társaság az önkormányzatok számára készített rendelettervezete négy területtípust határoz meg, ezek közül az E1, E2 és E3 kategória található meg Tata területén.

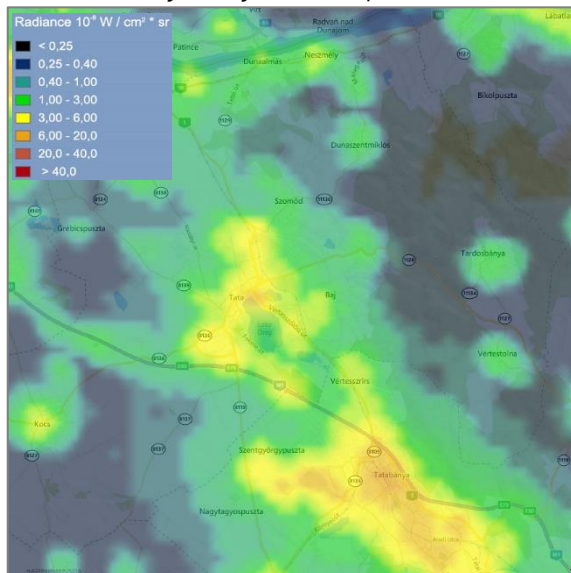
Megvilágítási övezetek fajtái

Zóna	Terület jellege	A megvilágítottág mértéke	Példák
E1	Természeti	Önmagában sötét	- nemzeti parkok, védett területek - csillagvizsgálók környéke
E2	Falusi	Alacsony mértékű világítás	- falvak - rurális területek lakóövezetei
E3	Elővárosi	Közepes mértékű világítás	- városi lakóövezetek
E4	Városi	Nagyvárosi világítás	- városközpont, üzleti negyed - ahol éjszakai aktivitás jellemző

Forrás: Magyar Világítástechnikai Társaság

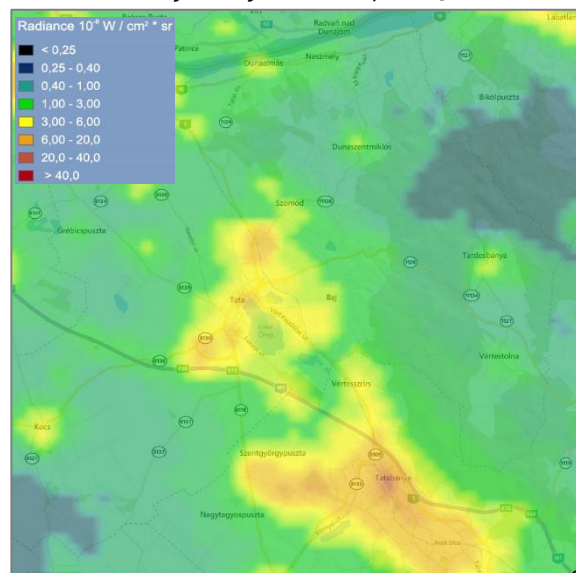
Az övezetek kialakításának a lakosság éjszakai pihenése, a természetvédelem és a csillagászat érdekében lehet fontos szerepe, továbbá jelentős kihatása lehet a település villamosenergia fogyasztására és a közkiadásokra. Ezekben a zónákban fényterhelési határértékek meghatározása is várható, mert ma még nincs szabályozva.

Fényszennyezési térkép (2012)

Forrás: <https://www.lightpollutionmap.info/>

Fényszennyezési térkép (2019)

Forrás: <https://www.lightpollutionmap.info/>

1.17.8. ÁRVÍZVÉDELEM

A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 1. § értelmező rendelkezései szerint:

„védekezés: az élet- és vagyonsbiztonság érdekében, az árvíz, a belvíz kártételeinek megelőzését, elhárítását, illetőleg mérséklését szolgáló műszaki és államigazgatási feladatok végrehajtása”

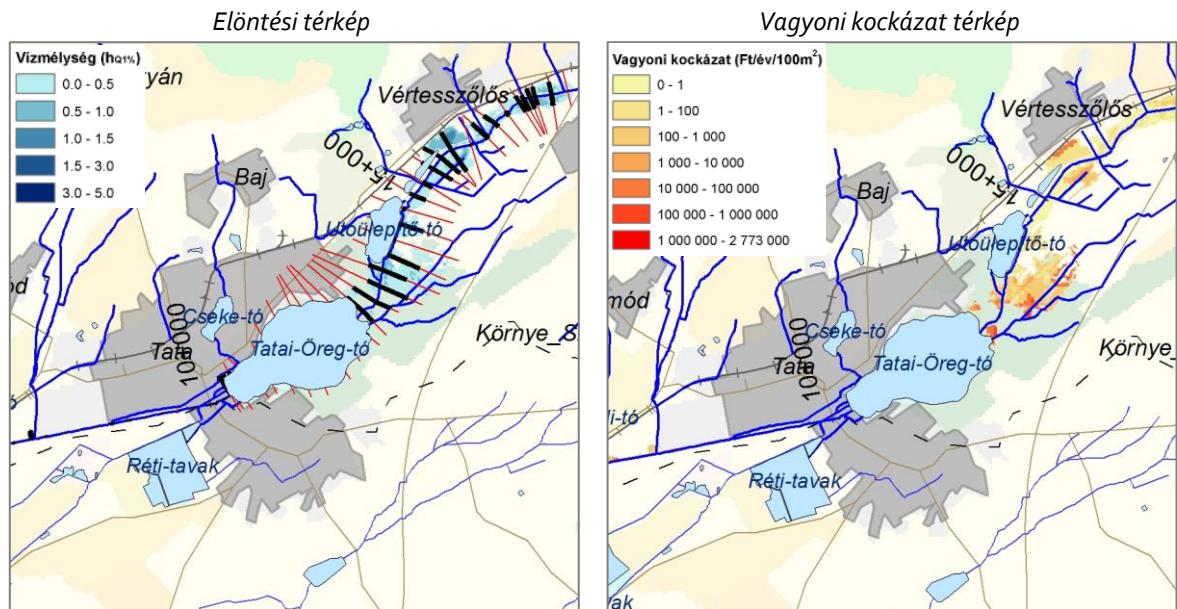
A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. KvVM-BM együttes rendelet szerint a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolását a legvesélyeztetettebb településrész határozza meg. Eszerint Tata nem tartozik egyik veszélyeztetettségi kategóriába se, ez viszont nem jelenti azt, hogy hirtelen érkező és szélsőséges mennyiségű és intenzitású csapadék ne járhatna helyi vízkárral, melynek valószínűsége a vízelvezető rendszer megfelelő karbantartása mellett csökkenthető.

Az árvíz- és a belvív védekezéséről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet 1. és a 2. számú melléklete tartalmazza a vízügyi igazgatási szervek vagyonkezelésébe tartozó árvízvédelmi vonalak és a belvívrendszerek védelmi szakaszait, továbbá az árvízvédekezés készültségi fokozatainak

elrendelésére mértékadó vízállásokat. A rendelet melléklete alapján Tata területe nem érintett árvízvédelmi vonalakkal vagy belvízrendszerek védelmi szakaszával.

A magyar kormány 2016. március 25-én elfogadta Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Tervét, melynek mellékletében többek között árvízi veszélytérképek és kockázati térképek szerepelnek. A térképek tanulsága alapján Tata település az ország árvíz-veszélyeztetett területei közé tartozik.

Forrás: <http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=145>

Forrás: Árvízi Országos Kockázatkezelési Terv

Forrás: Árvízi Országos Kockázatkezelési Terv

1.17.9. FENNÁLLÓ KÖRNYEZETVÉDELMI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

Tata területén fennálló környezeti konfliktusok az alábbiak:

- ❖ Talaj
 - Defláció, mezővédő fásítások hiánya,
 - A dombvidéki területeken talajdegradációs folyamatok játszódnak le.
- ❖ Víz
 - Folyamatosan emelkedő karsztvízszint és fakadó források,
 - Belvíz veszélyeztetettség,
 - Szántóterületek túlzott műtrágya használata, eutrofizáció,
 - A felszíni vizek kezelése és elvezetése nem kellően hatékony.
- ❖ Levegő
 - Közúti forgalom levegőszennyezése, pontforrások jelenléte,
 - Lakossági fűtés levegőterhelő hatása,
 - Nincs kiépített automata mérőállomás a településen.
- ❖ Zaj, rezgés
 - Közutak településen áthaladó szakaszának zajterhelése.
- ❖ Hulladék
 - Illegális hulladéklerakás (szelektív hulladék gyűjtőszigetek, dűlőutak és országos közutak mentén),
 - Zöldhulladék égetésének levegőterhelő hatása.
- ❖ Vizuális környezetterhelés
 - Reklámtáblák, fényszennyezés, légvezetékek, valamint az ipari területek látványa.

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)

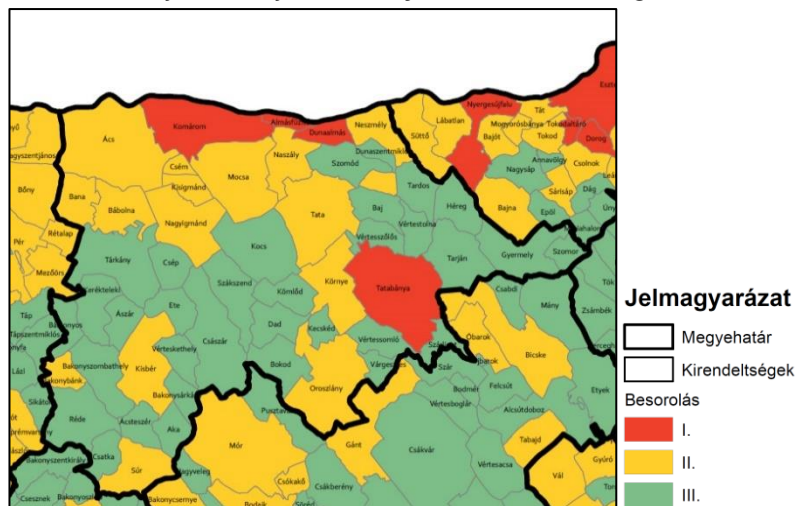
A 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról az alábbiakat mondja ki:

- „21. § (1) Az ország településeit az adott település vonatkozásában lefolytatott kockázatbecslési eljárás eredményeként katasztrófavédelmi osztályokba kell sorolni (a továbbiakban: besorolás).
- (2) A település polgármestere – a hivatásos katasztrófavédelmi szerv helyi szervének közreműködésével – a kockázatbecslést minden év szeptember 30-ig elvégzi és javaslatot tesz a település besorolására a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökének.
- (3) A megyei, fővárosi védelmi bizottság elnöke – a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének közreműködésével – a besorolási javaslatot felülvizsgálja és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve útján a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszterhez jóváhagyásra felterjeszti.
- (4) A települések besorolásához igazodó védelmi követelmények teljesítéséhez szükséges pénzeszközök központi költségvetésben történő tervezéséről a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter gondoskodik.
- (5) A besorolási osztályokra vonatkozó szabályokat és az egyes osztályokhoz tartozó elégséges védelmi szint követelményeit a 2. melléklet c) pontja tartalmazza.
- (6) A települések besorolásának megfelelően megállapított elégséges védelmi szint alapulvételével, az élet és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme érdekében a polgármester települési veszélyelhárítási tervet készít, melyre a VI. Fejezet rendelkezései irányadók.”

Forrás: 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet

Tata katasztrófavédelmi besorolása: II. osztály.

Települések katasztrófavédelmi besorolása
a Tatabánya székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség területén

Forrás: Saját szerkesztés

A veszélyeztető hatások felsorolását és az egyes katasztrófavédelmi osztályok meghatározását a – katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló – 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. melléklete tartalmazza.

Veszélyeztető hatások:

1. elemi csapások, természeti eredetű veszélyek

- ❖ árvíz
- ❖ belvíz
- ❖ rendkívüli időjárás
- ❖ földtani veszélyforrások:
 - földrengés
 - földcsuszamlás
 - beszakadás
 - talajsüllyedés
 - partfalomlás

2. ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek

- ❖ a veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem vagy küszöbérték alatti üzem
- ❖ más létesítmény (ipari, mezőgazdasági) általi veszélyeztető hatás, veszélyes anyag szabadba kerülésének kockázata
- ❖ távolság nukleáris létesítménytől:
 - atomerőműtől
 - kutatóreaktortól
- ❖ közlekedési útvonalak és csomópontok:
 - veszélyes áruk szállítása
 - jelentős forgalom
- ❖ veszélyes katonai objektum

3. egyéb eredetű veszélyek

- ❖ felszíni és felszín alatti vizek (elsősorban az ivóvízbázisok) sérülékenysége
- ❖ humán járvány vagy járványveszély, valamint állatjárvány
- ❖ a riasztási küszöböt elérő mértékű légszennyezettség

4. kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos kockázatok

- ❖ a lakosság alapvető ellátását biztosító infrastruktúrák sérülékenysége
- ❖ a közlekedés sérülékenysége
- ❖ a közigazgatás és a lakosság ellátását közvetve biztosító infrastruktúrák sérülékenysége

Az egyes katasztrófavédelmi osztályok meghatározása a kockázati mátrix útján

Hatás	Bekövetkezési gyakoriság			
	Ritka	Nem gyakori	Gyakori	Nagyon gyakori
Nagyon súlyos	II. osztály	II. osztály	I. osztály	I. osztály
Súlyos	III. osztály	II. osztály	II. osztály	I. osztály
Nem súlyos	III. osztály	III. osztály	II. osztály	II. osztály
Alacsony	III. osztály	III. osztály	III. osztály	III. osztály

Forrás: 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. melléklet

„1. A bekövetkezési gyakoriság besorolási elve statisztikai és történeti adatok alapján az alábbi:

- a) ritka: az elkövetkező néhány évben (10 év) nem valószínű, hogy bekövetkezik,
- b) nem gyakori: bekövetkezhet, de nem valószínű, hogy néhány (5) éven belül,
- c) gyakori: valószínű, hogy bekövetkezik, néhány (3) éven belül,
- d) nagyon gyakori: nagyon valószínű, hogy bekövetkezik, egy éven belül minimum egy alkalommal vagy többször.

2. A veszélyeztető hatások szintje:

- a) nagyon súlyos: halálos áldozatokkal járó vagy visszafordíthatatlan környezetkárosodást előidéző, illetve súlyos anyagi következményeket okozó esemény,

- b) súlyos: súlyos sérüléseket okozó vagy visszafordítható környezetkárosodást előidéző, illetve anyagi károkkal is járó esemény,
c) nem súlyos: enyhébb sérüléseket okozó, a környezetkárosodást nem előidéző, illetve nem jelentős anyagi károkkal járó esemény,
d) alacsony mértékű: nem jár orvosi segítséget igénylő sérüléssel, illetve nincs anyagi következménye.”

Forrás: 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. melléklet

1.18.1. ÉPÍTÉS-FÖLDTANI KORLÁTOK

1.18.1.1. ALÁBÁNYÁSZOTT TERÜLETEK, BARLANGOK ÉS PINCÉK TERÜLETEI

A Pest Megyei Kormányhivatal, Bányafelügyeleti Főosztály 2019. novemberi adatszolgáltatása (Ügyiratszám: PE/V/3411-4/2019) alapján Tata város közigazgatási területe bányatelekkel, megkutatott, nyilvántartott ásványvagyonnal nem érintett.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 23.§ (3) a) pontja szerint ex lege védelem szempontjából barlangnak számít:

„a földkéreg alkotó kőzetben kialakult olyan természetes üreg, melynek hossz tengelye meghaladja a két métert és – jelenlegi vagy természetes kitöltésének eltávolítása utáni – mérete egy ember számára lehetővé teszi a behatolást.”

Az Országos Barlangnyilvántartás (<http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=caves>) szerint Tata közigazgatási területén 8 darab barlang található.

Az Országos Barlangnyilvántartásban szereplő tatai barlangok

Sorszám	Kat.sz.	Név	Hossz (m)	Vertikális kiterjedés (m)	Mélység (m)	Magasság (m)	Hrsz.
1.	4630-46	Angyal-forrási-barlang	48	10	10	0	3306/9
2.	4630-82	Bartha-kútbarlang	59	20	20	0	1726
3.	4630-88	Feszti-barlang	25	2	0	2	3200/3
4.	4630-58	Malom-utcai-barlang	5	2	2	0	3207/1
5.	4630-81	Megalodus-barlang	261	23	20	3	254/18
6.	4630-92	Tatai porhanyóbánya ürege	0	0	0	0	1838/2
7.	4630-90	Tatai Ugrin-villa barlangja	0	0	0	0	3203/1
8.	4630-40	Tükör-forrási-barlang	30	24	24	0	3307/10

Forrás: <http://www.termeszetvedelem.hu>

A földhivatali alaptérkép a 21073 hrsz.-ú telek esetén tesz pincéről említést.

1.18.1.2. CSÚSZÁS-, SÜLLYEDÉSVESZÉLYES TERÜLETEK

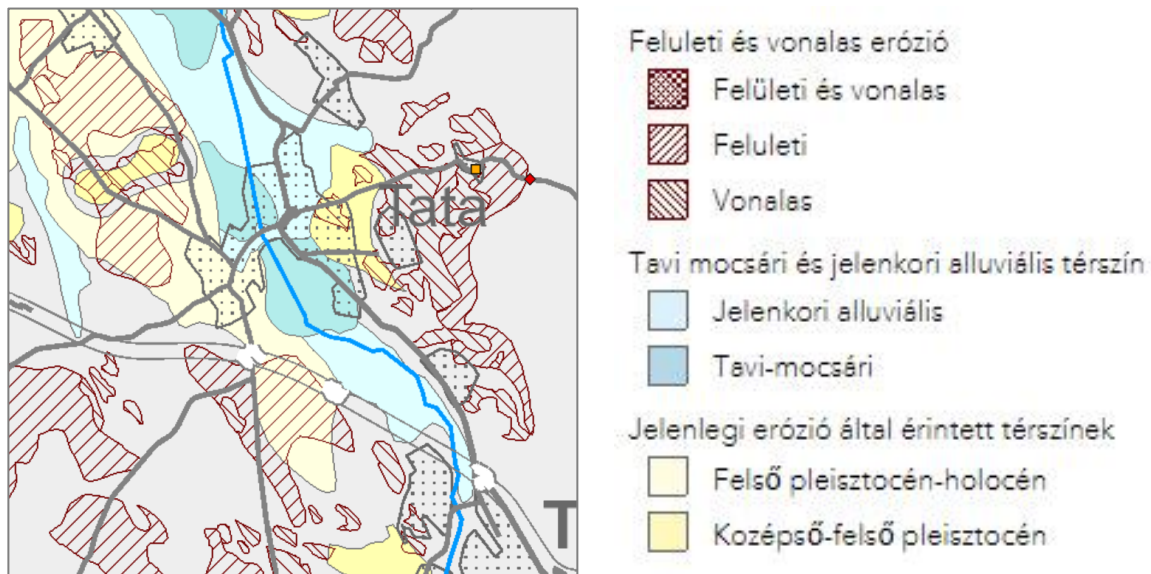
A Pest Megyei Kormányhivatal, Bányafelügyeleti Főosztály előzetes tájékoztatása (Ügyiratszám: PE/V/3411-4/2019) szerint a Bányafelügyelet a település közigazgatási területén felszínmozgást nem tart nyilván. Csúszás-, süllyedésveszélyes területről nem tesz említést.

A Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2019. októberi tájékoztatása (Hiv.szám: 36100/1822/2019) tájékoztatása az alábbiakat tartalmazza:

„A megyei területrendezési tervben a település felszínmozgással potenciálisan veszélyeztetett területként van megjelölve, melyet indokolt figyelembe venni az eljárás során.”

A Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat térképszervere (Magyarország mozgásveszélyes területei, https://map.mbfsz.gov.hu/FDT_veszely_oroszag/) alapján, Tata területén egy pontszerű eseményről tesz említést. Az Agostyán területén történt rézsűcsúszás lehetséges oka átázás, rendkívüli csapadékmennyiség lehetett. A térségben középső-felső pleisztocén és felső pleisztocén-holocén kori jelenlegi erózió által érintett térszínek, valamint jelenkori alluviális és tavi-mocsári térszínnel, továbbá felületi és vonalas erózióval érintett területek is vannak.

Magyarország mozgásveszélyes területei

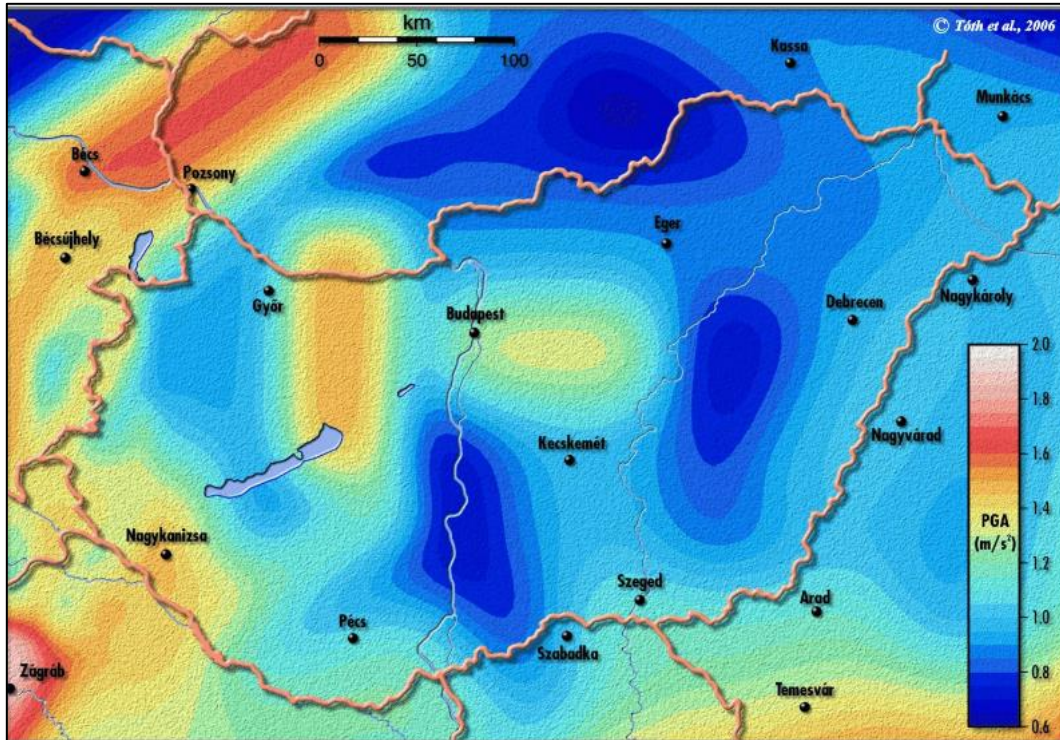

Forrás: https://map.mbfsz.gov.hu/FDT_veszely_oroszag/

1.18.1.3. FÖLDRENGÉS VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK

Magyarország területe földrengés veszélyeztetettség szempontjából közepesen aktív területnek számít. Az ország földrengés veszélyeztetettségét ábrázoló térkép szerint Tata térsége az országon belül az inkább veszélyeztetettebbek közé tartozik.

Magyarország földrengés-veszélyeztetettségi térképe

Forrás: <http://www.seismology.hu/index.php/hu/szeizmicitas/szeizmicitas-es-foeldrengesveszely>

1.18.2. VÍZRAJZI VESZÉLYEZTETETTSÉG

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete nem tartalmazza Tata települést, azaz nem kapott besorolást, így nem számít veszélyeztetett településnek. Ettől függetlenül fontos az árvizek, belvizek, nagy csapadékok okozta vízkárok megelőzése, ezért ennek érdekében fontos a település egységes vízrendezése, a teljes belterület csapadékvíz elvezető rendszerének folyamatos fejlesztése és fenntartása.

1.18.2.1. ÁRVÍZVESZÉLYES TERÜLETEK

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 5-12. §-ai tartalmazzák a folyók nagyvízi medrének használatára és hasznosítására vonatkozó rendelkezéseket.

Tata város nagyvízi meder területével a Komárom-Esztergom megye területrendezési terv (KEMTrT) tervlapja alapján nem érintett.

1.18.2.2. BELVÍZVESZÉLYES TERÜLETEK

A Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer, MePAR (<https://www.mepar.hu/>) adatbázisa szerint Tata közigazgatási területén belül csak a Derítő-tótól délre található mezőgazdasági terület belvízzel veszélyeztetett.

1.18.2.3. MÉLY FEKVÉSŰ TERÜLETEK

Tata város területén több mély fekvésű terület található. A belterület szintjén említésre méltó a Vécsey Károly utca menti (hrs. 696) és a Május 1. út és a Kőkút köz közé ékelődött terület (hrs. 61/1, 61/2 és 62), illetve lefolyástalan, vizenyős területek a külterület több pontján is előfordulnak.

1.18.2.4. ÁRVÍZ ÉS BELVÍZVÉDELEM

Tata rendelkezik ár- és belvíz elhárítási tervvel. Árvízvédelemről bővebben a **1.17.8. Árvízvédelem** fejezetben írtunk. A település nem rendelkezik vízrendezési tervvel.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgatóhelyettesi Szervezet Vízügyi Hatóság tájékoztatásában (Iktatószám: 35800/6544-1/2019. ált.) felhívja a figyelmet a helyi vízkárok megelőzésére.

A csapadékok okozta helyi vízkárok megelőzése érdekében fontos a település egységes vízrendezése, a teljes belterület csapadékvíz elvezető rendszerének folyamatos fejlesztése és fenntartása, ide értve a településnek a külvizek (külterületről érkező vizek) elleni védelmét is.

A belvizek, nagy csapadékok okozta vízkárok megelőzése érdekében a fejlesztési tervek közé a település egységes vízrendezését, annak megvalósítását követően pedig a belterületi, ill. a belterületet védő csapadékvíz elvezető rendszerének fenntartását.

A belvízelvetés során meg kell oldani a települést határoló domboldalokról lefolyó csapadékvizek övarkokkal és hordalékfogókkal történő felfogását, a vizek rendezett befogadóba vezetését, mentesítve ezzel a települést a külvizektől.

1.18.3. EGYÉB

1.18.3.1. KEDVEZŐTLEN MORFOLÓGIAI ADOTTSÁGOK (PL. LEJTÉS, FALSZAKADÁS)

Tata területe közel sík, a lejtői jellemzően 5%-nál kisebb lejtésűek. Meredek lejtésű területek főként az Gerecse nyúlványai, a Kálvária-domb és a Látó-hegy térségében találhatóak, melyek jellemzően erdőterületekhez, zártkertekhez és töltésekhez köthetőek. A belterület a Kálvária-domb, a Tanoda tér és Agostyán térségében érintett kedvezőtlen morfológiai adottságú területekkel.

Az adott területek lehatárolása a **Térképmellékletben** szereplő digitális domborzatmodellen alapuló lejtő meredekségi vizsgálaton alapul. [Ild. Térképmelléklet: Lejtés]

1.18.3.2. MÉLYSÉGI, MAGASSÁGI KORLÁTOZÁSOK

Mélységi korlátozás

Mélységi korlátozásról az egyes adatszolgáltatások alapján nincs tudomásunk. A település területén viszont számos barlang található, melyek korlátozzák a felszín hasznosítását és beépíthetőségét, továbbá a közművezetékek vonalmenti korlátozást okoznak.

Az Országos Barlangnyilvántartás (<http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=caves>) szerint Tata közigazgatási területén 8 darab barlang található.

Az Országos Barlangnyilvántartásban szereplő tatai barlangok

Sorszám	Kat.sz.	Név	Hossz (m)	Vertikális kiterjedés (m)	Mélység (m)	Magasság (m)	Hrsz.
1.	4630-46	Angyal-forrasi-barlang	48	10	10	0	3306/9
2.	4630-82	Bartha-kútbarlang	59	20	20	0	1726
3.	4630-88	Feszti-barlang	25	2	0	2	3200/3

4.	4630-58	Malom-utcai- barlang	5	2	2	0	3207/1
5.	4630-81	Megalodus-barlang	261	23	20	3	254/18
6.	4630-92	Tatai porhanyóbánya ürege	0	0	0	0	1838/2
7.	4630-90	Tatai Ugrin-villa barlangja	0	0	0	0	3203/1
8.	4630-40	Tükör-forrási- barlang	30	24	24	0	3307/10

Forrás: <http://www.termeszetvedelem.hu>

Magassági korlátozás

A légi közlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény szerint

„korlátozott légtér: ahol a légi közlekedés meghatározott és közzétett feltételekkel, elsősorban az emberi egészség és a környezet védelme, valamint a légtér szuverenitás biztosítása érdekében korlátozott,”

Forrás: 1995. évi XCVII. tv. Lt.5. § (1) ba

A magyar légtér légi közlekedés céljára történő kijelöléséről szóló 26/2007. (III. 1.) GKM-HM-KvVM együttes rendelet 3. melléklete szerint a település közigazgatási területét az alábbi tiltott, korlátozott vagy veszélyes légtérnek minősülő területek érintik:

Környezetvédelmi szempontból korlátozott légterek

Légtér azonosítója	Légtér neve	Légtér oldalhatárai	Felső határa	Korlátozás ideje	Korlátozás indoka
LHB19B	Tatai Öreg-tó	473647N - 0182109E 473727N - 018157E 474000N - 0181703E 474000N - 0181920E 473647N - 0182109E	1500' (450 m) AGL	Október 1.- március 31. között	Természetvédelem

Forrás: 26/2007. (III. 01.) GKM-HM-KvVM együttes rendelet 3. melléklet

Veszélyes légterek

Légtér azonosítója	Légtér neve	Légtér oldalhatárai	Felső határa	Veszély/korlátozás
LHD21	Szomód	474103N - 0182154E 473803N - 0182554E 474203N - 0182624E 474233N - 0182254E 474103N - 0182154E	FL 105 (3200 m STD)/GND	Lőtér

Forrás: 26/2007. (III. 01.) GKM-HM-KvVM együttes rendelet 3. melléklet

1.18.3.3. TEVÉKENYSÉGBŐL ADÓDÓ KORLÁTOZÁSOK

A településen belül tevékenységből adódó korlátozások közé sorolható az egyes infrastruktúra hálózati elemek védőtávolsága. Ide tartozik például a vasútvonal, gyorsforgalmi- és főút védőtávolsága (OTÉK 38.§ (8), (9), (10) bekezdés szerint 250-250 m gyorsforgalmi út, és 50-50 m főút és vasútvonal esetén), továbbá az egyes közmű hálózati elemek védőterületei is:

- regionális ivóvíz gerincvezeték,
- szennyvíztisztító telep,
- szennyvíz átemelő,

- villamos energia légvezetékek,
- nagyközep-nyomású földgáz gerincvezetékek,
- vezeték nélküli elektronikus hírközlés létesítményei,
- csapadékelvezetés létesítményei.

A Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 2019. októberi tájékoztatása (Hiv.szám: 36100/1822/2019) nem tesz említést a település területén található felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem létezéséről, valamint a hozzá kapcsolódó veszélyességi övezetről.

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

A Pest Megyei Kormányhivatal Bányafelügyeleti Főosztály 2019. novemberi tájékoztatása (Ügyiratszám: PE/V/3411-4/2019) alapján a város közigazgatási területe bányatelekkel, megkutatott, nyilvántartott ásványvagyonnal nem érintett.

1.20. VÁROSI KLÍMA

A településen belüli klimatikus adottságokat meghatározó tényezők a következők lehetnek:

- Térségi klimatikus adottságok
- Uralkodó szélirány
- Domborzat magassági viszonyai
- Domborzat kitettségi viszonyai
- Mikrodomborzati adottságok
- Természetes és mesterséges zöldfelületek mérete, intenzitása
- Vízfelületek száma, kiterjedése
- Patakmedrek, ökológiai folyosók
- Beépítettség mértéke
- Átszellőzési viszonyok
- Burkolt felületek mérete, száma
- Levegőminőség és az emberi tevékenység általi kibocsátás

TATA ADOTTSÁGAI

Tata tengerszint feletti magasság 116-429 m között változik. A város változatos domborzati viszonyokkal rendelkezik. A Gerecse vonulatai leginkább Agostyán városrészt érintik, míg a többi településrész jellemzően síkvidéki. A déli kitettségű lejtők benapozottsága kedvezőbb, az északi kitettségű lejtőkön fagyzugok kialakulása valószínű. A lakóterületekre benyúló Kálvária-domb, valamint Agostyán belterületén megfigyelhető szintkülönbségek benapozottsági viszonyai szintén meghatározók a város éghajlata szempontjából.

A lakosok hőérzetét kedvezően befolyásolják az átszellőzést biztosító egyenes, széles útvonalak, a vízfelületek és a városi zöldfelületek. Tatán az Öreg-tó és a további vízfelületek jelenléte a párolgás és az átszellőzés miatt kedvező.

Tata közigazgatási területe négy kistáj területével érintett, melyek az alábbiak: a Győr-Tatai-teraszvidék Tata területének északi és Agostyán településrész területének nyugati részét, az Igmánd-Kisbéri-medence Tata nyugati és középső részét, a Bársonyos kistáj pedig Tata déli részét érinti, míg Agostyán településrész keleti része pedig a Nyugati-Gerecse kistáj része.

Tata a főbb éghajlati paraméterei alapján az ország mérsékelt meleg-száraz éghajlati körzetbe tartozik.

KLÍMAVÁLTOZÁS

Hatásai:

- ❖ Hőmérséklet:
 - Csúcshőmérséklet emelkedik
 - Nyári hóhullámok hossza nő
 - Fagyos napok száma csökken
- ❖ Csapadék:
 - Szélsőséges csapadékviszonyok
 - Évi csapadékösszeg csökken
- ❖ Időjárás:

- Erős viharok
- Villámveszély
- ❖ A klímaváltozás következményei:
 - Hőség
 - Vízhány
 - Árvíz
 - Erdőtűz
 - Erózió
 - Élettér-változás
- ❖ Energia:
 - Nem megújuló energiaforrások fogynak
 - CO₂ kibocsátás üvegházhatást eredményez
 - A mai energiaszint nem tartható

Mitigáció (csökkentés) eszközei:

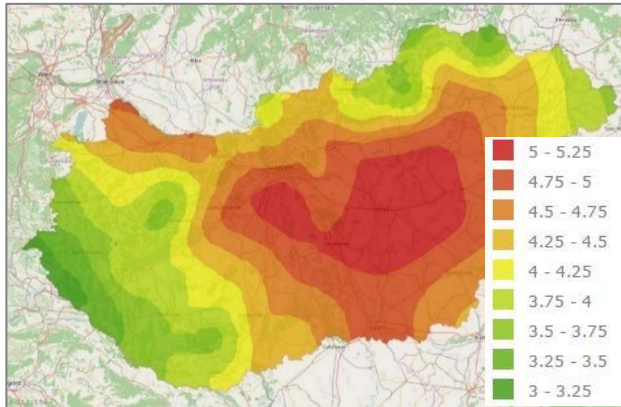
- ❖ Klímatudatos szemléletmód kialakítása:
 - Fogyasztás visszafogása
 - Csomagolóanyagok elhagyása
 - Víztaóarákos szemléletmód
 - Újrafelhasználás
 - Helyi termékek preferálása
- ❖ Növényzet telepítése:
 - Zöldfelületek növelése
 - Erdősítés
- ❖ Kompakt városszerkezet:
 - Többközpontúság
 - Tagoltság (zöldterületi hálózatok, szélcsatorna)
 - Térbeli/területi optimalizálás
 - Környezetbarát közlekedés
 - Barnamezős területek felújítása
- ❖ Helyi piacok ösztönzése:
 - Szállítási igény csökken, fenntarthatóság megteremtődik

Adaptáció (alkalmazkodás) eszközei:

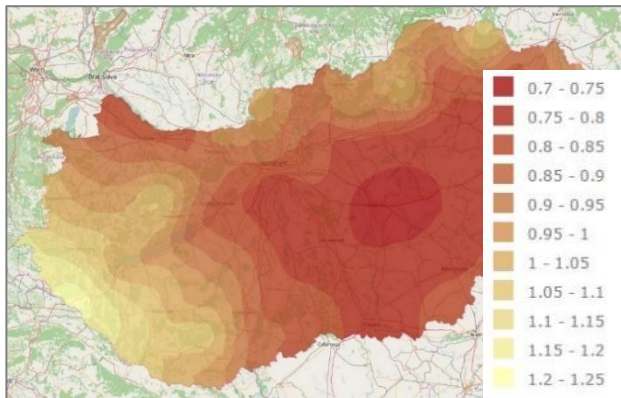
- ❖ Napvédelem, árnyékolás, klimatizálás,
- ❖ Klímatudatos építészeti eszközök igénybevétele.

2016. év tavaszától elindult az új Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR), melynek célja a települési és ágazati döntés-előkészítés segítése egy olyan térképes adatbázissal, amely a várható éghajlatváltozás befolyásoló tényezőit, modellezésen alapuló számítási eredményeit tartalmazza. Az alábbiakban Tata főbb, az adatbázisban szereplő éghajlatváltozást meghatározó tényezőit ismertetjük, kitekintéssel a NATÉR 2021-2050 időszakra vonatkozó modellezési eredményeivel.

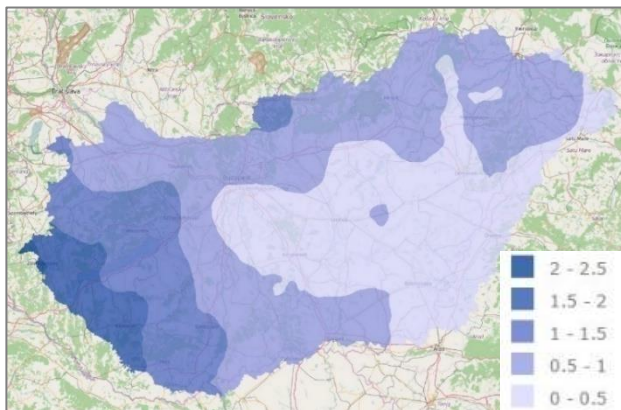
A módosított Pálfai-féle aszályindex, 1961–1990

Ariditási index, 1961–1990

30 mm-t meghaladó csapadékos napok, 1961–1990

Aszályindex

Tata területén a módosított Pálfai-féle aszályindex átlagos értéke 4,25-4,75.

A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer ALADIN-Climate klímamodellje a 2021-2050 közötti időszakra az aszályindex 0,5-0,75 pontos növekedését jelzik előre, azaz országos viszonylatban Tata térsége az aszályosodás szempontjából közepesen veszélyeztetett területek közé tartozik.

Forrás: <http://map.mfgi.hu/nater/>

Ariditási index

Tata területén az ariditási index átlagos értéke 0,85-0,9, ez alapján a térségben a párolgásra rendelkezésre álló energia kevesebb, mint amennyi a lehulló csapadék légkörbe történő visszajuttatásához szükséges lenne, vagyis humid területről van szó.

A NATÉR ALADIN-Climate klímamodellje a 2021-2050 közötti időszakra az ariditási index -0,15 - -0,1 pontos változását jelzik előre, így országos viszonylatban a térség párologtatás szempontjából a közepesen veszélyeztetett.

Forrás: <http://map.mfgi.hu/nater/>

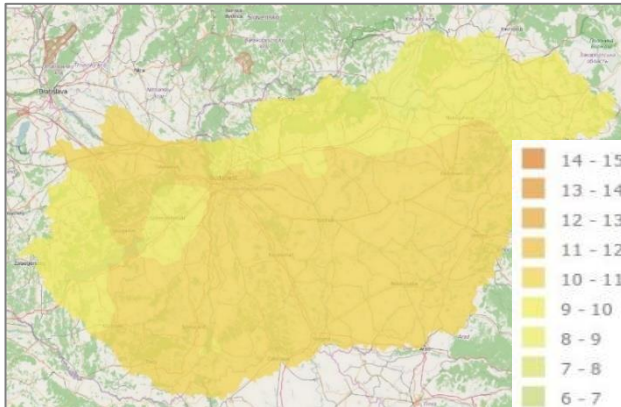
Csapadékos napok száma

Tata területén a 30 mm-t meghaladó csapadékos napok száma a vizsgált időszakon belül átlagosan 0,5-1 napot tett ki, mely érték az országos átlaggal megegyező.

A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer ALADIN-Climate klímamodellje alapján 2021-2050 között Tata területén a 30 mm-t meghaladó csapadékos napok száma 0,5-1 nappal növekedhet, mely az országos átlagnak valamivel kedvezőbb.

Forrás: <http://map.mfgi.hu/nater/>

Átlaghőmérséklet, 1961-1990

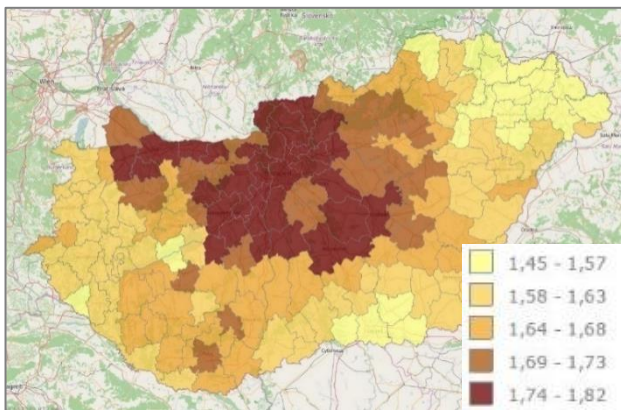
Hőmérséklet

A területen 10-11°C-os átlaghőmérséklet jellemző. Évszakok szerinti megoszlásban: tavasszal 10-11 °C, nyáron 20-21 °C, ősszel 10-11 °C, télen -1-0 °C átlaghőmérsékletet jelent.

A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer ALADIN-Climate klímamodellje alapján 2021-2050 között az átlaghőmérsékletben bekövetkező várható változás 1,5-2 °C, mely az országos átlagnak felel meg. (Ez tavasszal 1-1,5 °C, nyáron 2-2,5 °C, ősszel 1,5-2 °C, télen 1-1,5 °C növekedést jelent.)

Forrás: <http://map.mfgi.hu/nater/>

Hőhullámos napok többlethőmérséklete, 2005-2014

Hőhullámos napok

A Tatai járásban a küszöbhőmérsékletet meghaladó napokon történt átlagos többlethőmérséklet 1,75 °C volt a mért időszakban. Ez az érték az országos átlagnál kedvezőtlenebb.

A NATÉR adatai alapján 2021-2050 között a hőhullámos napokon 36,74%/nap lehet az átlagos többlethőmérséklet változás.

A terület a hőhullámos napok hőmérséklet növekedése szempontjából kevésbé veszélyeztetett térségek közé tartozik.

Forrás: <http://map.mfgi.hu/nater/>

HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVEZÉSE

A fejezet keretében a helyzetfeltáró munkarész alfejezeteit elemezzük, összefoglalva a legfontosabb megállapításokat, ezt követően bemutatjuk, hogy ezek egymásra hatásának milyen települési folyamatokban megjelenő következményei vannak.

TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Tata város a Közép-Dunántúl régióhoz, ezen belül Komárom-Esztergom megye Tatai járásához tartozik, melynek egyúttal járásközpontja is. Lakosságát tekintve a város a megye harmadik és a régió nyolcadik legnépesebb települése. A város a Bécs-Pozsony-Budapest növekedési zónában, a Budapest-Tatabánya-Győr-Bécs/Pozsony közlekedési folyosón fekszik, valamint része az Oroszlány-Tatabánya-Tata városcsoportnak is. Tata országos szinten kiemelkedik a turisztika, a honvédelem és a sportélet területén, továbbá a szűkebben vett térség szintjén jelentős gazdasági, oktatási, kulturális és egészségügyi központ. A város kiemelkedően jó közúti és vasúti ellátottsággal rendelkezik, érinti az M1-es autópálya, az 1. számú Budapest-Tatabánya-Győr-Hegyeshalom elsőrendű főút, valamint az 1-es számú Budapest-Hegyeshalom-Rajka vasútvonal is. Munkaerő-piaci szempontból Tatabánya, Győr, Budapest és Komárom lát el központi szerepet a település életében, míg a településre való ingázás szempontjából Tatabánya, Komárom, Oroszlány és a környező kisebb települések emelkednek ki. Az Európai Unió keretein belül a Rába-Duna-Vág Európai Területi Társulás tagja.

A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

Tata fejlődési lehetőségei a különböző fejlesztési dokumentumok keretei által meghatározottak. Az ismertetett országos és megyei szintű stratégiai dokumentumok mozgástere ugyancsak adott volt. Számukra az Európa 2020 dokumentum jelölte ki a határokat. A stratégiai dokumentumok felülvizsgálata elkezdődött, a következő időszakra szóló célok rögzítése most van folyamatban. Látható tehát, hogy egy település számára nemcsak a belső adottságok, hanem a külső körülmények szerepe is kiemelkedő, így megismerésük alapvető elvárás. A változó elképzelésekhez való alkalmazkodóképesség ebben az időszakban kiemelten fontos a település számára.

A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A területrendezési tervek hatályban lévő térségi területfelhasználásai és térségi övezetei kerültek vizsgálatra. Az országos övezetek közül az országos ökológiai hálózat magterületének övezete, országos ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete, országos ökológiai hálózat pufferterületének övezete, a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete, a jó termőhelyi adottságú szántók övezete, az erdők övezete, az erdőtelepítésre javasolt terület övezete, a tájképvédelmi terület övezete, a vízminőség-védelmi terület övezete, valamint a honvédelmi és katonai célú terület övezete érinti Tata területét. Ezek egy része korlátozási tényező, egy része pedig szabályozási vonzattal rendelkezik.

A Megyei övezetek közül a földtani veszélyforrás terület övezete, valamint az egyedileg meghatározott megyei övezetek közül a térszervező települések övezete (Térségi szerepű térszervező város), a térségi együttműködések övezete (Tata és térsége), a komplex turizmusfejlesztési térségek egyedi övezete (Által-ér menti komplex turisztikai térség), a natúrpark - szelíd turizmusfejlesztés egyedi övezete (Gerecse Natúrpark), valamint a kertés vegyes használatú területek övezete (borszőlő termőhelyi kataszteri területtel érintett) érinti a város területét. A Komárom-Esztergom Megyei Területrendezési Tervéről szóló 6/2020. (VI. 25.) Kgy. Rendeletben leírt

egyedileg meghatározott övezetekre vonatkozó elvárt vizsgálatok elvégzésre kerültek, azok eredményeit jelen dokumentum fentebb hivatkozott részeiben tüntettük fel.

A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

A szomszédos települések településrendezési eszközeinek vizsgálata alapján megállapítható, hogy Tata túlnyomó többségben beépítésre nem szánt területekkel van körülvéve. A szomszédos településeknek a várost érintő, jelen tervre jelentős hatást gyakorló elhatározásai nincsenek. Legfontosabb feladatnak a települések közötti vonalas infrastruktúra hálózati kapcsolatok biztosítása, valamint a szomszédos településeket érintő korlátozások figyelembe vétele tekinthető.

HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

A település rendelkezik településfejlesztési koncepcióval. A Koncepció fő céljai közé a következők tartoznak: a lakosság életkörülményeinek a javítása, a természeti, környezeti és kulturális értékvédelem, a gazdasági ágazatok arányos fejlesztése, a város gazdagodását és arculatának formálását szolgáló fejlesztések kiemelt támogatása, környezetkímélő iparágak és technológiák befogadása, a meglévő lakóterületek tehermentesítése a zavaró gazdasági funkciótól, a zöldfelületi rendszer fejlesztése, az energiatakarékosság és megújuló energiaforrások támogatása, vízfelhasználási és hasznosítási stratégia kidolgozása, vízrendezés, valamint a honvédségi területek és a városfejlesztési érdekek összehangolása. A Koncepció egyes megállapításai ma is helytállóak. Mindemellett a város által 2008-ban megalkotott, 2015-ben aktualizált és jelenleg felülvizsgálat alatt álló Magyary-terv tekinthető a jelen stratégiai dokumentumának, amelyben tételesen rögzítésre kerülnek az elérendő célok és az ezt szolgáló feladatok. Tata Város a jogszabályi elvárásokkal összhangban jelenleg készülő Településfejlesztési Koncepciója megállapításaiban a Magyary-tervre támaszkodik.

A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

Tata város rendelkezik hatályos Településrendezési Eszközökkel. A 2002-es elkészülés óta a Településszerkezeti Terv, valamint a 2005-től hatályos Helyi Építési Szabályzat több alkalommal került módosításra. A hatályos Településszerkezeti Terv által kijelölt lakó- és gazdasági területhasználatok alapján a település számottevő tartalékterületekkel rendelkezik.

A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

Tata lakónépességére a csökkenő tendencia jellemző, melynek legfőbb oka a természetes fogyás. A település lakossága előregedő, az öregedési index értéke kedvezőtlenebb a megyei és az országos értékeknél. A város lakossága a statisztikák alapján az országos átlagnál magasabb képzettségi mutatókkal rendelkezik, a legnagyobb különbség pedig a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányában mutatkozik, de a legalább érettségivel rendelkezők aránya is kedvezőbb képet mutat. A lakók jövedelmi viszonya és az ezer lakosra jutó személygépkocsik száma a térségi értékeknél magasabb. A lakások komfortfokozata 2001 és 2011 között sokat javult, valamint mind az ivóvízhálózatba, mind a szennyvízhálózatba bekapcsolt lakások arányának értéke meghaladja a megyei átlagértékeket. Jelentős társadalmi konfliktusok nem figyelhetők meg a településen, azonban gondot jelenthet a lakosság előregedése és az ezzel járó szociális ellátó rendszerre nehezedő nyomás növekedése, továbbá a zártkerti övezeteket érintő területhasználatból adódó érdekellentétek megnövekedése.

A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

Tatán az alap-, közép- és felsőfokú oktatás is biztosított. A városban 11 db óvodai feladatellátási hely, 7 db általános iskola, 7 db középiskola (4 db gimnáziumi, 3 db szakgimnáziumi, 3 db szakközépiskolai és 2 db szakiskolai feladatellátási hellyel). A városban 2017-ben indult be a felsőoktatás több felsőoktatási intézménnyel együttműködési szerződést kötve a piarista rendház épületében. A jelentős számú oktatási intézménynek köszönhetően Tata iskolavárosnak tekinthető, az intézményeknek pedig a város- és járáshatáron túlmutató vonzását mutatja a városban működő 4 db kollégium, melyek több, mint 200 diáknak biztosítanak szálláslehetőséget. A város területén az alapellátás, valamint a Szent Borbála Kórház Árpád-házi Szent Erzsébet Szakkórház és Rendelőintézetben a járó- és fekvőbeteg-ellátás is biztosított, továbbá a város egy mentőállomással is rendelkezik. Tata kulturális jelentősége a megyében kiemelkedő, a városban művelődési központ, szabadtéri színpad, múzeum, galéria, könyvtár és mozi is működik. Tata kulturális életét az évenként megrendezése kerülő rendezvények és fesztiválok színesítik. A város saját kiadású magazinok és a Tatai Televízió Közalapítvány által üzemeltetett Tatai Televízió segítségével végez közösségi médiaszolgáltatást. A város országos jelentőséggel bír versenysportok területén, a Tatai Olimpiai Központ az ország egyik legismertebb sportlétesítménye, az olimpiákra és világbajnokságokra készülő sportolók egyik legfontosabb komplexuma, míg a városi sportélet szempontjából a Tatai Atlétikai Club (TAC) szerepe a legjelentősebb.

A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA, AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA

Tatán a 2014 és 2019 közötti időszakban folyamatos növekedés figyelhető meg a vállalkozások ezer lakosra jutó számában, valamint hasonló tendencia tapasztalható a működő vállalkozások és nonprofit gazdasági szervezetek számának alakulásában is. A vállalkozások ezer lakosra vetített értéke lényegesen magasabb a járási, a megyei és az országos átlagnál egyaránt. Az egyes gazdasági ágazatok közül a terciér szektor aránya magasabb, míg a mezőgazdaság területén működő vállalkozások kisebb mértékben vannak jelen a településen a térségi mutatókhoz képest. A Tatán található gazdasági szereplők a Szomódi út, a Kocsi út és az Agostyáni utca térségében koncentrálódnak, a város legjelentősebb munkaadója pedig a Güntner-Tata Kft, mely megközelítőleg 1500 embert foglalkoztat. Lakásállománya a 2011 és 2018 közötti időszakban számottevő növekedést mutat (kiemelkedő növekedést 2017-ben), 2018-ban a 10.162 lakásszámot elérve. A Tatai járás megyei és országos viszonylatban is a magasabb átlagos értékesítési árral rendelkező térségek közé tartozik. Összességében a humán tőkét és a települési szolgáltatásokat tekintve is a megyei és az országos átlagnál egyaránt előkelőbb pozícióban található.

Tata város a 2015-2019. közötti időszakra rendelkezik Gazdasági Programmal, amely a település fő fejlesztési feladatait meghatározza. Tata jelentős számú önkormányzati (szociális és költség alapú) bérlakással és garázzsal rendelkezik, melyek állapota és komfortfokozata változó.

A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

Tata területén a domborzati viszonyok jellemzően megfelelnek a mezőgazdasági művelés követelményeinek, illetve ahol nem – a település belterületén, illetve Agostyán keleti részén –, ott a táji adottságoknak megfelelően erdőművelés, vagy lakóterület a jellemző, azaz a táji adottságok túlnyomórészt megfelelnek a jelen lévő művelési ágaknak. A település egészét tekintve jelentős szintkülönbségek javarészt Agostyán környezetében, a Gerecséhez kapcsolódóan figyelhetőek meg, mely területeket erdők borítanak. Továbbá a központi közigazgatási terület esetében is megfigyelhetőek kisebb-nagyobb magasságkülönbségek, ahol jellemzően lakóterületek, vagy kertes mezőgazdasági területek találhatóak. A település négy kistáj határán fekszik, ennek megfelelően a földtani közegek is változnak. A település területét érinti az Által-ér középső szakasza, valamint több

kisebb vízfolyás is (Mikovinyi-árok, Fényes-patak, Naszály-Grébicsi-vízfolyás, Árendás-patak). Tata leáramlásos porózus és hegyvidéki, sekély porózus leáramlással és sekély hegyvidéki, hideg karszt víztesttel érintett. A település közigazgatási területének egyes részei tápanyag- és nitrátérzékeny területnek minősülnek. A Tatai-medence egykor összefüggő mocsárvidék volt, melynek lecsapolása az Esterházy család működéséhez köthető, akik a 18. században vásárolták meg a területet és jelentős vízrendezést hajtottak végre. Az utolsó nagy változásokat a termelőszövetkezetek megjelenése hozta, mellyel a korábbi kisparcellás szántóföldi művelés felbomlott, és nagyméretű, nem ritkán 5-10 ha területű táblák alakultak ki, melyek gyökeresen megváltoztatták a táj arculatát. A rendszerváltás után tovább csökkent a gépesítésnek köszönhetően mezőgazdasági területek munkaerőigénye, valamint jellemzővé vált a zártkertekbe való kiköltözés. A település magas természeti értékű területei elsősorban az Által-ér mentén található mesterséges tavak és rétek, illetve az Agostyán településrészen, már a Gerecséhez tartozó erdők, melyek a Natura2000 hálózat részei. A szántóterületek közé mozaikosan beékelődött gyepterületek és erdősávok értékes elemei a tájnak, fenntartásuk és gyarapításuk talaj- és természetvédelmi szempontból egyaránt szükséges. A Natura2000 hálózat mellett Tata az Országos Ökológiai Hálózat területeivel érintett (magterülettel, ökológiai folyosóval és puffertérülettel is), melyek közé az Öreg-tó és környezete, a Réti-tavak, valamint a Fényes-patak és a Mikovinyi-árok mente, az Asszony-tó és a tavat tápláló vízfolyások környezete, valamint Agostyán erdő- és gyepterületei tartoznak. Továbbá a város közigazgatási területe Ramsari területtel, két országos (Gerecse TK és Tatai Kálvária-domb TT) és számos helyi jelentőségű védett természeti területekkel is érintett. A Gerecse Natúrpark, mely a város egész közigazgatási területére kiterjed, központja Tata városa, mely így nagyban hozzájárul a térség turisztikai kínálatához és lehetőségeihez.

Összefoglalva kijelenthető, hogy Tata arculata, táji adottságai országos szinten kiemelkedőek, melyek alkalmassá teszik a turizmus további kiaknázására, viszont az ehhez szükséges infrastrukturális háttér még további fejlesztést igényel.

ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

Tata zöldfelületi rendszere az elmúlt évtizedekben viszonylag kevés változáson esett át, a változások azonban jellemzően pozitívak és a növekedő zöldfelületek felé mutatnak közvetett és közvetlen értelemben is. A lakóterületek zöldfelületi ellátottsága egyenlőtlen, az egykori településmagok esetén kedvezőnek tekinthető az ellátottság a kisebb-nagyobb parkoknak és közkerteknek köszönhetően, viszont a kertvárosias és falusias karakterű területeken alacsonynak minősül. A város zöldfelületi rendszere mind a kül-, mind a belterületen számos konfliktussal terhelt, melyeknek csak egy része orvosolható településrendezési eszközökkel, vagy a zöldfelületi rendszer körültekintő megtervezésével, másik felük sokkal inkább térformálási, környezetalakítási kérdés. Leghangúlyosabb probléma a zöldfelületek egyenlőtlen eloszlása, a települést körülölelő zöldsáv és a zöldfelületi kapcsolat hiánya a kül- és a belterület közt, valamint az összefüggőbb külterületi zöldfelületi rendszer hiánya, elsősorban a mezővédő erdősávok terén.

AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

Tata közigazgatási területének 21,87%-a belterület, 4,91%-a zártkerti fekvésű. A művelési ágak vizsgálatából megállapítható, hogy jelentős kiterjedésű szántóterülettel rendelkezik (48,11%), az erdők aránya 10,11%, ami azt jelenti, hogy az országos értékekhez mérten alacsonyabb a szántók és az erdők aránya is. A művelés alól kivett területek összterületéhez viszonyított aránya az országos értéktől lényegesen magasabb (32,45%), melynek növekedése gyors ütemet mutat. A település sem szegregátummal, sem szegregációval veszélyeztetett területtel nem érintett. A zártkertek valós területhasználat változásának vizsgálatából kiderült, hogy összességében nagyobb arányban

megfigyelhető a felhagyás, illetve a parlagosodás, mint a beépülés folyamata. A művelési ágak közül mindkét folyamat jóval nagyobb arányban érinti a szőlőterületeket, mely ezen művelési ág nagyarányú csökkenését eredményezi. A növényborítottsági (NDVI) vizsgálatok eredményei alapján összességében nőtt a zártkertek növényborítottsága 1990-2019 között, mely nagy részben a felhagyás, illetve a parlagosodás folyamatával függ össze. Tata ismert állami tulajdonú területeit főként vízfolyások és az ezek mentén elhelyezkedő területek, az országos vasút- és közúthálózat elemei, valamint erdőterületek alkotják. A város telekállományának jelentős hányada (10,83%) önkormányzati tulajdonban van. Az önkormányzati tulajdonú telkek döntő része közterületek, utakat területét foglalja magába, az önkormányzati belterületen, külterületen és zártkerti fekvésű területen egyaránt rendelkezik telkekkel. Az épített környezet számos értékekkel rendelkezik, melyek régészeti, műemléki és helyi védelem alatt állnak.

KÖZLEKEDÉS ÉS KÖZMŰVESÍTÉS

Tata közlekedési kapcsolatai kiemelkedően jónak mondhatóak, mivel a település a Budapest-Győr-Bécs közlekedési folyosó mentén fekszik, így a Megyeszékhely, Tatabánya, valamint Budapest és Győr az M1-es autópályán és az 1. sz. elsőrendű főúton keresztül könnyen megközelíthető. A település közvetlen gyorsforgalmi összeköttetéssel rendelkezik, az autópálya lehajtó a település belterületétől délre található. A belvárost jelentős teherforgalom terheli, továbbá az 1. sz. főút és részben a 8119. j. összekötő út mentén az útvonalak elválasztó hatása is érezhető. Tata vasúti személyforgalommal is rendelkezik, mivel a települést érinti az 1-es sz. Budapest-Győr-Hegyeshalom vasúti fővonal. A város közigazgatási területén egy vasútállomás (Tata) és egy megállóhely (Tóvároskert) található, melyek közül az előbbi esetén a személyvonatok mellett az IC vonatok is megállnak. A vasúti közlekedés szolgáltatási színvonala kimagasló, a vasútvonal menti jelentősebb városok és Budapest gyors elérhetősége biztosított, de a megállók még fejlesztési potenciált (intermodalitás fejlesztése, P+R és B+R parkolók, akadálymentesítés) rejtnek magukban. A helyi és a helyközi autóbusszos közösségi közlekedést a Volánbusz Zrt. üzemelteti, a város területe néhány kisebb területegységet leszámítva közösségi közlekedéssel jól lefedett. A város kerékpárút hálózata nem alkot egységes rendszert, valamint a gyalogos infrastruktúra további fejlesztése is indokolt lenne.

Tata területén az összes alapközmű megtalálható. Ki van építve az ivóvíz, a szennyvíz, a villamosenergia, a vezetékes gázellátás és az elektronikus hírközlés (kábeltevé, telefonhálózat), továbbá a település központi részén a távhőellátás is. A lakossági villamosenergia fogyasztók számának csökkenése mellett, a távhőszolgáltatást igénybe vevők száma is csökkent, míg a gázfogyasztók száma és a szolgáltatott gáz mennyisége növekedett 2013-2018 között. Tata szennyvizeinek tisztítást a település szennyvíztisztító telepén végzik. A megújuló energiaforrások közül Tata területén főként a geotermikus- és napenergia, továbbá a biomassza felhasználása adott.

KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

Tata rendelkezik környezetvédelmi programmal, mely 2017-ben lépett hatályba. Tata felszín alatti vizek állapota szempontjából az érzékeny és kiemelten érzékeny vízminőség védelmi területeken lévő települések közé tartozik. Legjelentősebb felszíni vízfolyása az Által-ér, legjelentősebb állóvíz pedig az Öreg-tó. A település a 3. – Komárom-Tatabánya-Esztergom –légszennyezettségi zónába tartozik. A fő légszennyező- és zajforrások a közlekedésből és az iparból származnak. Sugárzás védelem szempontjából a város 300 kilométeres környezetében öt nukleáris létesítmény, a Paksi-, Mochovcei-(SK), Bohunicei-(SK), Dukovanyi-(CZ) és Krskoi Atomerőmű (SL) üzemel. A városban a kommunális hulladék elszállítása megoldott, a helyi hulladéklerakó rekultiválása megtörtént. Szelektív hulladékgyűjtésre van lehetőség. Tatán problémát jelent az illegális hulladéklerakás. Tata

települések ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. KvVM-BM együttes rendelet szerint a települések ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolása szerint nem tartozik egyik veszélyeztetettségi kategóriába sem, viszont a magyar kormány 2016. március 25-én elfogadta Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Terve alapján van árvízi érettsége a településnek.

VÁROSI KLÍMA

Tata főbb éghajlati paraméterei alapján az ország mérsékelt meleg-száraz éghajlati körzetbe tartozik. Az ország más részeihez hasonlóan a településen is számolni kell a klímaváltozás lehetséges következményeivel, a Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer szerint a térséget az aszályosodás, az ariditási index növekedése és az átlaghőmérséklet emelkedése veszélyezteti leginkább. A negatív hatások csökkentése érdekében a településtervezés, településrendezés megfelelő eszközeit a városvezetésnek alkalmaznia kell.

A város adottságaival képessé válik arra, hogy a magasabb rendű fejlesztési tervek megvalósításában térségében élen járjon. Kitűnő meglévő (autópálya, főút, vasút) és fejlesztendő (kerékpárút) közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik. Szigetszerű barnamezős területein és az autópálya mentén gazdasági fejlesztéseket valósíthat meg, más területhasználatok zavarása nélkül. A város népességére a csökkenő tendencia és az előregedés folyamata jellemző, mely azonban nem egyedi sem a térség, sem az ország legtöbb települését vizsgálva. Az urbanizációs folyamatok velejárói a népességtömörülés és a nagyobb népességszámú települések „szétterülése” a vidéki területek kárára, melyből Tata nem feltétlenül profitál. Népeség- és munkaerővonzó hatása leginkább a járásra, illetve a várostérséghez köthető együttműködési övezetre terjed ki, mely azonban korlátozott lehetőségeket hordoz magában. A munkanélküliségi ráta, illetve a vállalkozási kedvet jellemző indikátorok alapján kijelenthető, hogy a város nyújtotta gazdasági lehetőségek sokrétűek, a megélhetés a lakosság széles körének biztosított, melyet az önkormányzati bevételek alakulása is jellemez. Megfigyelhető azonban ezzel együtt az ipari parkban, illetve a városközponttól távolabbi lakóterületeken egy viszonylag nagymértékű területkínálat, mely helyet biztosíthat akár az újonnan beköltözőknek, akár a letelepedni vágyó vállalatoknak és vállalkozásoknak. Ehhez kapcsolódóan a már meglévő területi és társadalmi (főleg a zártkertekhez köthető) konfliktusokat feloldandó, illetve csillapítandó, világos, egyértelmű és következetes szabályozási és fejlesztési irányok kijelölése és betartatása ajánlott. A lakó- és ipari területek fejlesztése mellett, a táji és természeti, valamint az épített környezethez köthető kulturális örökségi adottságok intenzívebb és hatékonyabb kihasználására lenne szükség, mely a térségben rejlő turisztikai potenciál kiaknázását szolgálhatná. A város egyedülálló természeti, táji és kulturális adottságaira építő rekreációs és környezetbarát turizmusfejlesztés hozzájárulhatna mind a lakosság, mind az önkormányzat jólétéhez, így közvetetten az életminőség növeléséhez.

HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1. A FOLYAMATOK ÉRTÉKELÉSE

Tata a Helyzetfeltáró és Helyzetelemző munkarészek alapján kedvező adottságokkal rendelkező, jól pozícionált település.

Erőforrásai adottak, fejlesztési irányainak meghatározásánál a fenntarthatóságukat biztosító változatokat kell előtérbe helyezni. A tematikus területein megállapított hátrányait eltüntető, előnyeivel élni tudó, a külső veszélyekre felkészülő, a külső lehetőségeket megragadó magatartás a követendő számára.

3.1.2. A TELEPÜLÉS ÉS KÖRNYEZETÉNEK FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ KÜLSŐ ÉS BELSŐ TÉNYEZŐK ÖSSZEFOGLALÓ ÉRTÉKELÉSE

A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Történelmi örökség ❖ Kulturális hagyományok ❖ Javuló iskolázottsági adatok, a magasan képzettek aránya meghaladja az országos és megyei átlagot ❖ A város vallási sokszínűsége mai napig közösség- és identitásformáló hatású ❖ Erős társadalmi identitás, mely segítheti a társadalmi kohézió erősödését ❖ Folyamatosan javuló színvonalú műszaki infrastruktúra ❖ Fejlett egészségügyi ellátó hálózat ❖ Jó oktatási infrastruktúra ❖ Egyházi és Waldorf nevelési módszerű oktatási intézmények megléte színesíti a kínálatot ❖ Fejlett szociális intézményi háttér ❖ Közművelődési lehetőségek ❖ Átlag feletti egy főre jutó jövedelem ❖ Álláskeresők alacsony aránya ❖ Sok területre kiterjedő aktív civil tevékenység 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Folyamatosan csökkenő lakónépesség szám ❖ Ingázás a fiatalok körében magas ❖ Negatív vándorlási egyenleg ❖ Megyei és országos értéknel kedvezőtlenebb korstruktúra ❖ Öregedő társadalom ❖ Szociális alapú kiköltözések jelenléte a város zártkerti részeire ❖ Egyes közintézmények akadálymentesítése még nem megoldott
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Népszámszám stabilizálódása ❖ Fiatalok helyben maradása 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Elöregedés ❖ Fiatal generáció elvándorlása ❖ Idősellátottság növekedése ❖ Identitás, hagyományok elvesztése

- ❖ Turisztikai, gazdasági beruházások nyomán a helyi lakosság életszínvonala növekszik
- ❖ A település kulturális örökségének sikeres kiaknázása és tehetséges alkotóinak kiteljesedéséhez történő hozzájárulás
- ❖ A felsőoktatási képzés szélesítése, a főiskola pozícióinak erősítése
- ❖ Az ellátórendszer tudatos fejlesztése az uniós források felhasználásával
- ❖ Az egészségügyi intézményhálózat további fejlesztése, megfelelő munkakörülmények és „öztönzők” biztosításával, a fiatal orvosok városba csábítása
- ❖ Tudatos városi szintű közszolgáltatás tervezés és -fejlesztés, a közszolgáltatások hatékonyságának javítása, új közszolgáltatási menedzsment megoldások keresése
- ❖ Folyamatos szakmai képzés és szupervízió lehetőségének biztosítása
- ❖ Intézmények kihasználtságának csökkenése
- ❖ Az oktatási intézmények lassú reagálása a munkaerő-piaci jelzésekre
- ❖ Az európai uniós fejlesztési források beszűkülése

A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

<i>Erősségek</i>	<i>Gyengeségek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nemzetközi jelentőségi közlekedési folyosók menti fekvés, közvetlen autópálya-kapcsolat ❖ Megfelelő méretű és kialakítású ipari-logisztikai park ❖ További fejlesztési területek jelenléte ❖ Diverzifikált gazdasági szerkezet ❖ Egyre erősödő logisztikai szerepkör ❖ Országos és megyei szinten is magas a működő vállalkozások száma ❖ Országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliség ❖ Magasan képzett helyi munkaerő ❖ Egy lakosra jutó összes nettó jövedelem felülmúlja a megyei és az országos átlagot ❖ A duális képzés beindulása ❖ Kiszámítható városvezetés ❖ Tata kártya működése ❖ Jelentős turisztikai potenciál 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nincs jelentős mértékű K+F a városban ❖ Az intermodalitásban jelenlévő lehetőségek kihasználatlansága ❖ A városi tulajdonban lévő fejlesztési területek szűkössége ❖ Szállással, vendéglátással foglalkozók alacsony aránya ❖ A mezőgazdaság területéről hiányzó összefogás ❖ A piaci igényekre reagáló szakember-utánpótlás nem megfelelő ❖ A lakosság számának csökkenése, lassú előregedés
<i>Lehetőségek</i>	<i>Veszélyek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Piaci résekbe való betörés ❖ Az ország egyik legfejlettebb régiója, a Közép-Dunántúl régió lehetőségeinek kihasználása ❖ Logisztikai szerepkör további erősödése 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Nemzetközi szinten romló gazdasági környezet ❖ A közeli gazdasági központok elszívják a beruházásokat ❖ Munkalehetőségek bővülésének elmaradása

- ❖ Cégek innovatív fejlesztésének a támogatása
- ❖ A kerékpáros turizmus várható fejlődése
- ❖ Új iparágak megtelepedése
- ❖ Megújuló energiák jelentősebb mértékű hasznosítása
- ❖ Piaci igényekhez igazodó képzési rendszer fejlesztése, a szereplők szorosabb együttműködésének az ösztönzése
- ❖ Oroszlány-Tatabánya-Tata város csoport együttműködésének további erősödése
- ❖ Szakképzett munkaerő elvándorlása
- ❖ Megfelelő képzési programok elmaradása esetén a helyi munkaerőpiac tartalékainak kimerülése
- ❖ Alvótelepülés-jelleg erősödése
- ❖ A városban keletkezett jövedelmek nem a városban kerülnek elköltésre
- ❖ Tervezett közlekedési fejlesztések elmaradnak (elsősorban közúti)
- ❖ Kiszámíthatatlan jogi környezet

TÁJ KÖRNYEZET

<i>Erősségek</i>	<i>Gyengeségek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Értékes természetközeli tájak megléte ❖ Védett természeti területek jelenléte ❖ Jó termőhelyi adottságú szántóföldek ❖ A térségben történő bányászat felhagyásával visszaállt a karsztvízszint ❖ Számos jelentősebb kiterjedésű állóvíz jelenléte ❖ Az Által-ér és a kisebb vízfolyások melletti elhelyezkedés ❖ Térségi együttműködés az Által-ér vízgyűjtő terület kapcsán ❖ Jó közműellátottság ❖ A városi szennyvíztisztító fejlesztése megtörtént 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Mezővédő erdősávok, erdők országos átlaghoz képest alacsony aránya ❖ Nagytáblás művelésszerkezet ❖ A természeti környezetre épülő ökoturizmus alulreprezentáltsága ❖ Zöldfelületek növényállományának alacsony diverzitása ❖ A zöldfelületi rendszer nem alkot mindenhol összefüggő hálózatot ❖ A vízfolyások menti területek ökológiai potenciálja egyes szakaszokon alacsony, környezetük fátlan ❖ Az újrafakadó források okozta problémák
<i>Lehetőségek</i>	<i>Veszélyek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Megújuló energiaforrások szélesebb körű alkalmazása ❖ Ökológiai gazdálkodás szerepének erősödése ❖ Táj adottságokat kihasználó tájfajta természetése ❖ Erdősültség arányának növekedése ❖ Táj, természeti értékek felértékelődése ❖ Az ökoszisztéma szolgáltatások jelentőségének tudatosabb és takarékosabb kiaknázása ❖ Zöldfelületek mennyiségi, minőségi és funkcionális fejlesztése ❖ Vízpartok ökológiai potenciáljának növekedése 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Monokultúrák növekedése ❖ Nagytáblás művelésszerkezet általánossá válása ❖ Természetes növényállomány további degradációja ❖ Invazív, allergén fajok térhódítása ❖ Klímaváltozás hatására a szélsőséges időjárás általánossá válása ❖ A változó környezeti körülmények hatására a helyi növénytakaságok regenerációs képességének a csökkenése ❖ Talajpusztulás, termőréteg csökkenés ❖ Felszíni vizek eutrofizációja ❖ Erősödik a település zártkertjeibe történő kiköltözési folyamat, ami fokozza a táj degradációját és növeli a városüzemeltetés költségeit

MŰVI KÖRNYEZET

<i>Erősségek</i>	<i>Gyengeségek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Egyedülálló kulturális és történelmi örökség ❖ Épített örökség kiemelkedően magas minősége, nagyszámú védett műemlék és helyi védett épület ❖ Nagykiterjedésű városképi szempontból védett terület ❖ Változatos beépítés, funkcionálisan elkülönülő városrészek ❖ Markáns, kettős városközpont ❖ Kertvárosi jelleg, élhető, családbarát környezet ❖ Települési közműhálózat kiépített ❖ Település belterülete közösségi közlekedéssel lefedett 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Közlekedési nyomvonalak által elválasztott településrészek ❖ Közúti és vasúti zajterhelés ❖ A városképet romboló épületek jelenléte ❖ A lakótelepi beépítés beékelődése a történelmi településszövetbe ❖ Szigetszerű, a lakóterületekbe ékelődött barnamezős területek ❖ A település kerékpárút hálózata hiányos ❖ Önkormányzati tulajdonú területek alacsony aránya
<i>Lehetőségek</i>	<i>Veszélyek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Arculatfejlesztés ❖ Az épített örökség értékei alapozott további turizmusfejlesztés ❖ Leromlott állapotú országos- és helyi védelem alatt álló épületek további megújulása ❖ Megújuló energia kihasználása (napenergia, biomassa) ❖ Csapadékvíz helyben tartása ❖ Kerékpárutak kiépítése ❖ Kihasztnátlan, funkciót veszített ingatlanok funkcióval való megtöltése ❖ Barnamezős beruházások megvalósulása ❖ Egységes, átlátható településrendezési terv 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Kihasztnátlan, funkciót veszített épületek számának növekedése ❖ Nem áll rendelkezésre elegendő forrás az épített örökség megőrzésére ❖ A városközpont elnéptelenedése ❖ Idegenforgalmi volumen csökkenése ❖ Klímaváltozás miatt várható hőmérséklet-növekedés (hőhullámok erejének, gyakoriságának növekedése)

3.1.3. A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ÉS - RENDEZÉS KAPCSOLATA

A fejlesztési dokumentumokban lefektetett elveket a településrendezési eszközök a megvalósíthatóság felé terelik, térbeli képet adva a fejlesztési elképzeléseknek. Míg a Konceptió a „Mit? Miért? Mikor?”- kérdésekre keresi a választ, addig a Településrendezési Eszközök a „Hol? Hogyan?”- kérdés körön belül mozognak. Az irányokat a fejlesztés jelöli ki, a tényleges helyszíneket a rendezés rögzíti. Egymásra épülnek, szimbiózisban élnek. Mindkettőnek önmagában kell megállnia, de egymás nélkül ennek megvalósítása nem sikerülhet.

3.2. PROBLÉMATÉRKÉP/ÉRTÉKTÉRKÉP

A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, amely a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolását takarja. [Ild. Térképmelléklet: Problématérkép, értéktérkép]

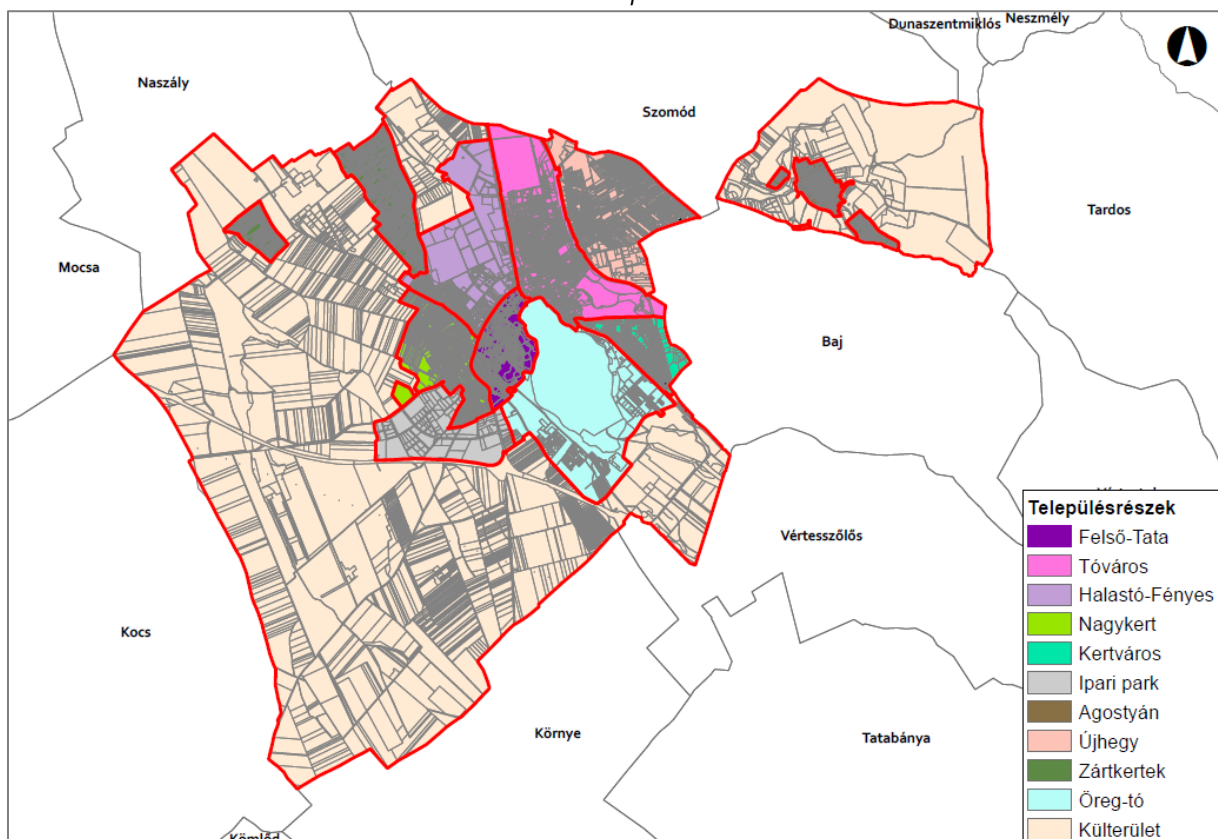
3.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK

3.3.1. TELEPÜLÉSRÉSZEK KIJELÖLÉSE, PONTOS LEHATÁROLÁSA, A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA, A LEHATÁROLT TELEPÜLÉSRÉSZEK RÖVID BEMUTATÁSA

Tata város közigazgatási területén területhasználat, struktúra és beépítettség alapján tizenegy különböző településrész került lehatárolásra: [lsd. Térképmelléklet: Településrészek]

- Felső-Tata
- Tóváros
- Halastó-Fényes
- Nagykert
- Újhegy
- Kertváros
- Öreg-tó és környezete
- Ipari park
- Agostyán
- Zártkertek
- Külterület

Tata város településrészei

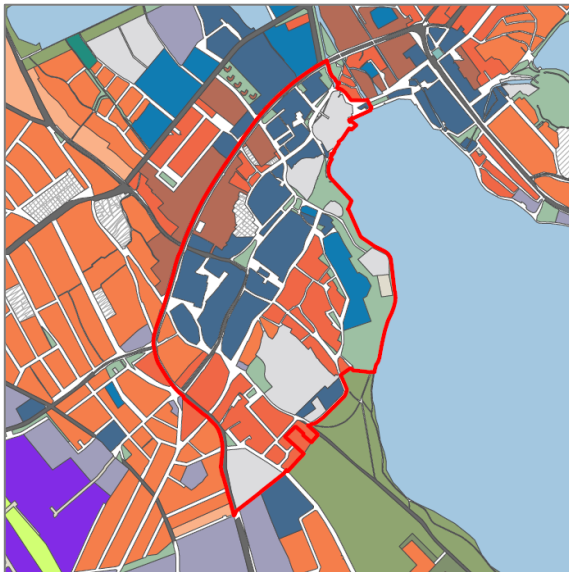
Forrás: Szerző készítése

Az egyes településrészek bemutatásánál a Településszerkezeti Tervet, a Google Earth űrfelvételeit, az ingatlanok beépítettségét és méretét szerepeltetjük, illetve mutatjuk be.

FELSŐ-TATA

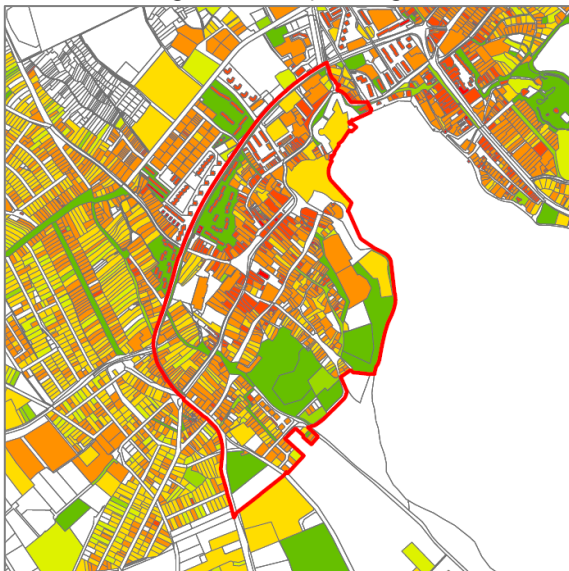
Felső-Tata a város egyik kisvárosias településmagja, melynek határait az Öreg-tó, a 8119. j. összekötő út belterületi szakasza, valamint a Malom-árok alkotja. A jelentősebb intézmények, szolgáltatások – mint a Tatai Vár, a Polgármesteri Hivatal, posta, bankok, templomok, oktatási intézmények, sportcsarnok stb. – a városrész területén helyezkednek el. A településrész beépítettsége jellemzően 50% alatti, de a lakótelep úszótelkei 80% feletti beépítést mutatnak, míg nagy kiterjedésű beépítetlen területek is találhatóak a településrészen. Az egyes ingatlanok telekmérete erősen változó, jellemzően 720-2000 m² közötti, de megtalálható számos nagyobb kiterjedésű intézmény is a településrészen.

Településszerkezeti Terv

Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv

Ingatlanok beépítettsége

Forrás: Szerző készítése

Ortofotó

Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás

Ingatlanok mérete

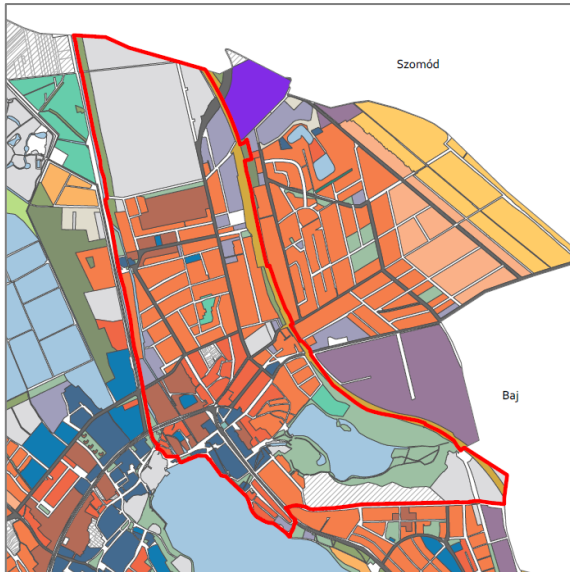

Forrás: Szerző készítése

TÓVÁROS

Tóváros városrész a város másik kisvárosias településmagját, valamint a 20. században a vasútállomás irányába kiépült településrészt tartalmazza. A terület az Által-ér és a vasútvonal között fekszik, délkeleti határát pedig a Baji út képi. A településrészen, Felső-Tatához hasonlóan, számos intézmény és szolgáltatás található, továbbá itt helyezkedik el az Angolkert és a laktanya is. A településrész beépítettsége jellemzően 50% alatti, a központtól kifelé csökkenő mértékű, továbbá nagyterjedésű beépítetlen területek is találhatóak a településrészen. Az egyes ingatlanok telekmérete erősen változó, jellemzően 500-1100 m² közötti.

Településszerkezeti Terv

*Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv
Ingatlanok beépítettsége*

Ortofoto

*Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás
Ingatlanok mérete*

Forrás: Szerző készítése

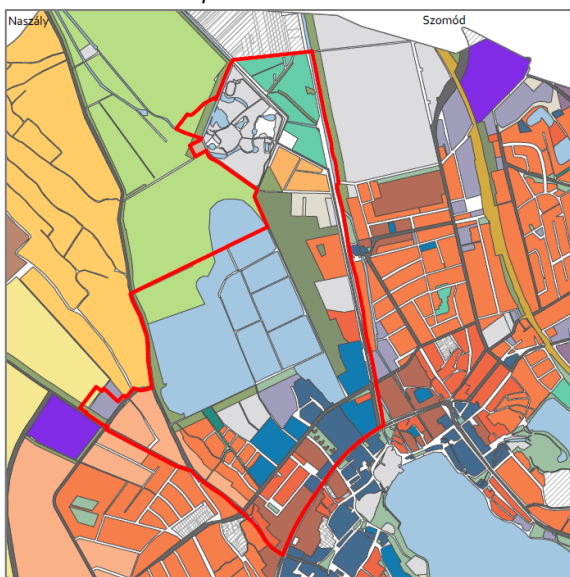

Forrás: Szerző készítése

HALASTÓ-FÉNYES

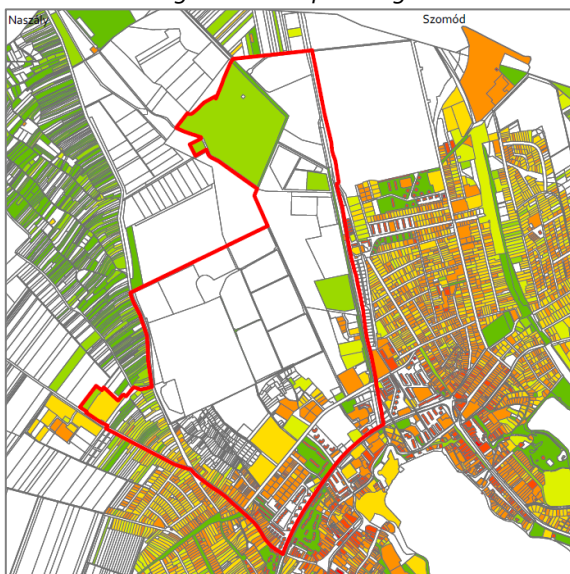
A településrész több, egymástól különböző karakterű egységre osztható. A településrész délnyugati részén a II. Világháború után kialakult teleszerű beépítés a jellemző, melyet sorházak is kiegészítenek. A Komáromi utca mentén családi házas beépítés található, míg a külsőbb részen a Réti halastavak és a Fényes fürdő találhatóak. A terület változatos területfelhasználással rendelkezik, a belsőbb részeken nagyvárosias lakóterületek és központi vegyes és településközponti vegyes területek találhatóak, a Komáromi utca irányában kertvárosias beépítés a jellemző, míg a külsőbb részeken túlnyomórészt vízgazdálkodási, rekreációs és különleges területek, valamint védett gyepek találhatóak. A beépítettség a lakótelepi úszótelkek esetén a 90%-ot is meghaladja, a külsőbb lakóterületeken 15 és 30% között alakul, a további területeken pedig jellemzően beépítetlen területek találhatóak. A telekméret erősen változó.

Településszerkezeti Terv

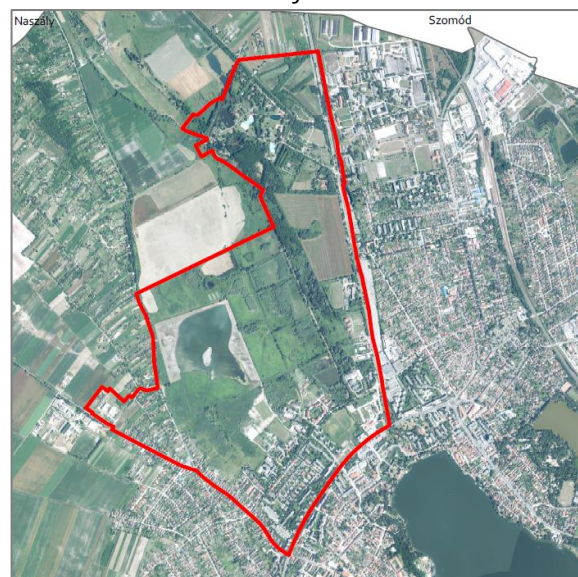
Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv

Ingatlanok beépítettsége

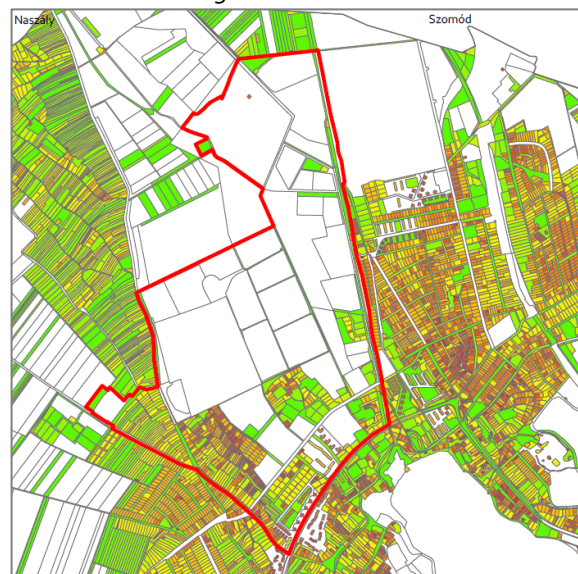
Forrás: Szerző készítése

Ortofotó

Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás

Ingatlanok mérete

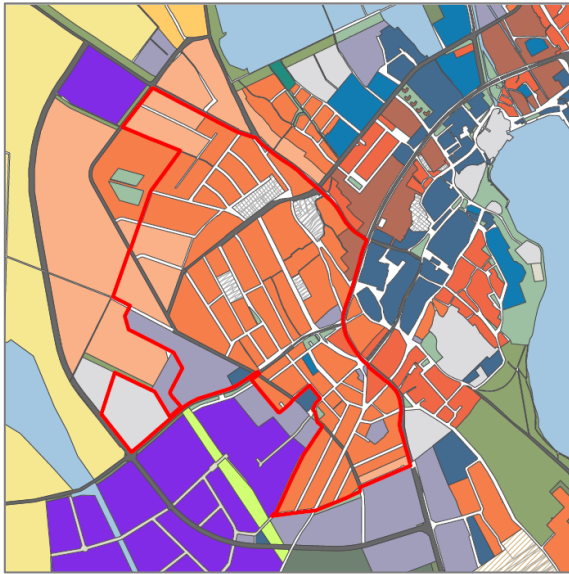

Forrás: Szerző készítése

NAGYKERT

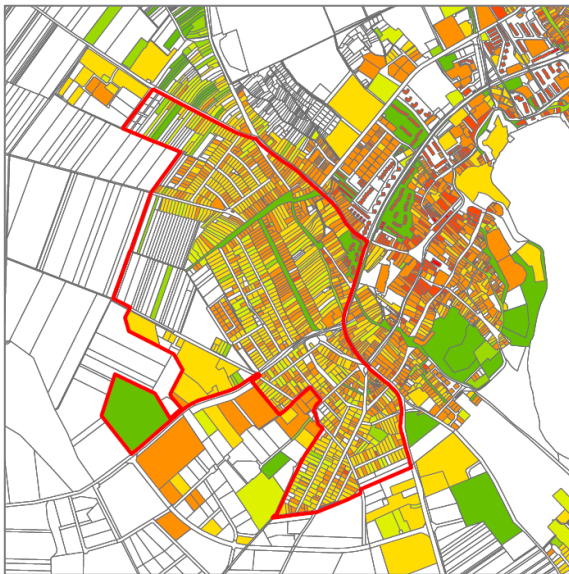
Nagykert településrész kialakulása a 18. századi német telepítéseknek köszönhető. A belsőbb részekben jellemzően szabálytalan az utcahálózat, míg a külsőbb részekben az utcák vonalvezetése tervezett képet mutat. A terület meghatározó területfelhasználása a belsőbb részekben kertvárosias, a külsőbb részekben pedig falusias lakóterület. Beépítettsége többnyire 15 és 30% közötti, viszont a nyugati részen jelentős a beépítetlen területek aránya. A telkek mérete erősen változó, jellemzően 500 és 2.000 m² között alakul.

Településszerkezeti Terv

Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv

Ingatlanok beépítettsége

Forrás: Szerző készítése

Ortofotó

Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás

Ingatlanok mérete

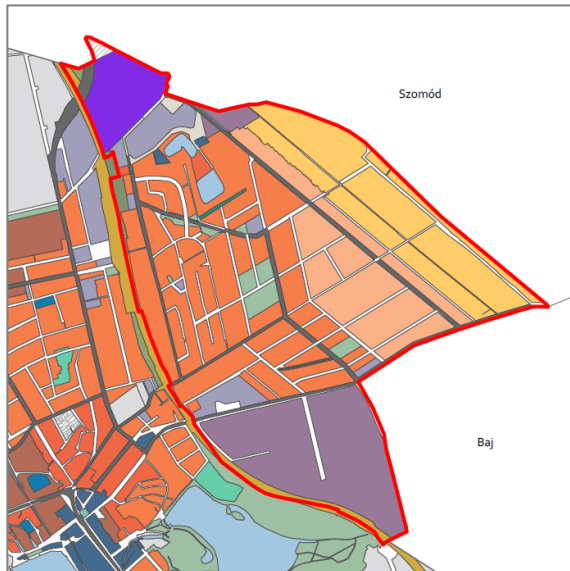

Forrás: Szerző készítése

ÚJHEGY

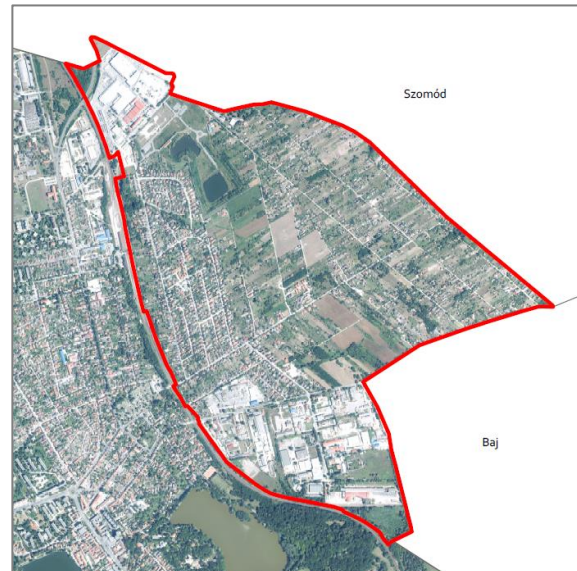
A múlt század második felében épült településrész karaktere egyöntetű kertes családi házas beépítést mutat. Jellemző telekmérete 720-2000 m², beépítettsége 30% alatti. Utcáinak vonalvezetése tervezett jelleget tükröz.

Településszerkezeti Terv

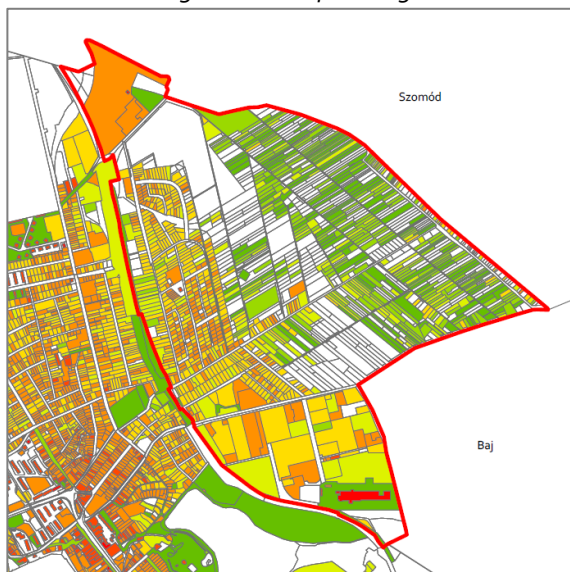

*Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv
Ingatlanok beépítettsége*

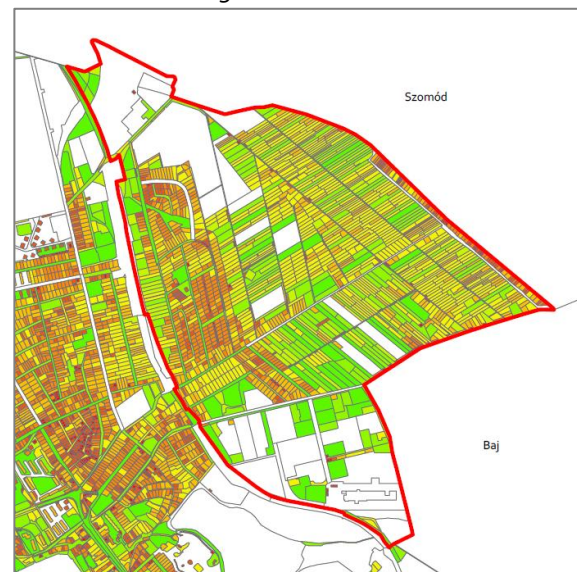
Ortofotó

*Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás
Ingatlanok mérete*

Forrás: Szerző készítése

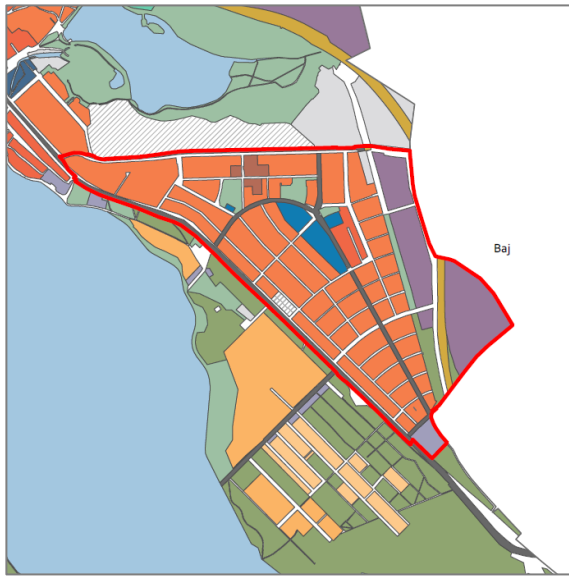

Forrás: Szerző készítése

KERTVÁROS

Újhegy településrészhez hasonlóan Kertváros is a múlt század második felében épült településrész karaktere jellemzően kertesi családi házas beépítéssel rendelkezik, viszont a központi részén telepszerű beépítés is megfigyelhető. Kertváros határait északról a Baji út, keletről a vasútvonallal, délnyugatról pedig az 1. sz. főút belterületi szakasza alkotják. A jellemző telekméret 700-1100 m², a beépítettség pedig túlnyomórészt 15 és 30% közötti. Utcáinak vonalvezetése tervezett jellegűt tükröz.

Településszerkezeti Terv

*Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv
Ingatlanok beépítettsége*

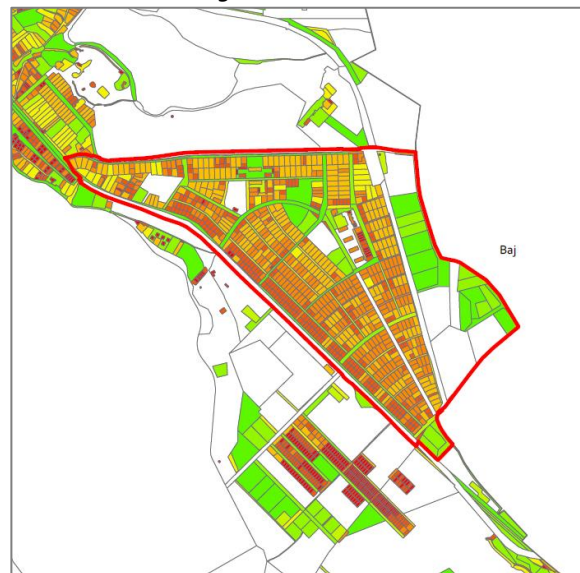
Ortofotó

*Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás
Ingatlanok mérete*

Forrás: Szerző készítése

Forrás: Szerző készítése

ÖREG-TÓ ÉS KÖRNYEZETE

A terület túlnyomórészt az Öreg-tó belterületi környezete alkotja, határait északnyugaton és északkeleten a beépített területek, nyugaton a 8119. j. összekötő út, délen pedig az autópálya képezi. A településrész karakterét az Öreg-tó kiterjedt vízfelülete, valamint a tóhoz közeli erdőterületek határozzák meg. A terület jellemzően beépítetlen, viszont a kisebb telekmérettel rendelkező hétvégi házas területeken jellemzően 15 és 30% között alakul. A telekméret erősen változó, a több tízhektáros egybefüggő földrésztelkek mellett számos 200 és 500 m² közötti telek is található.

Településszerkezeti Terv

*Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv
Ingatlanok beépítettsége*

Ortofotó

*Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás
Ingatlanok mérete*

Forrás: Szerző készítése

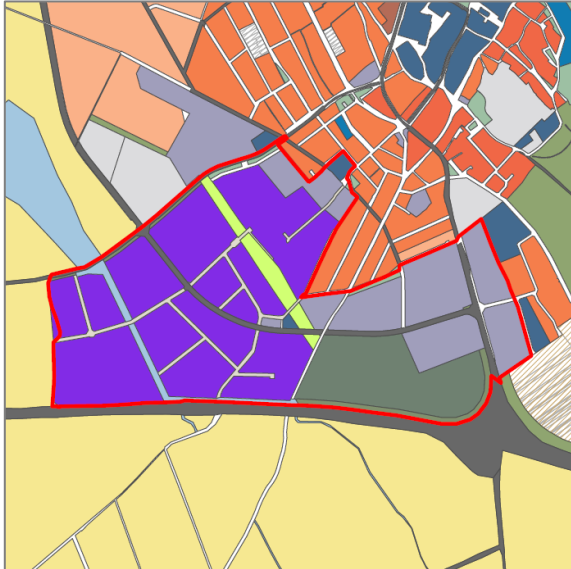

Forrás: Szerző készítése

IPARI PARK

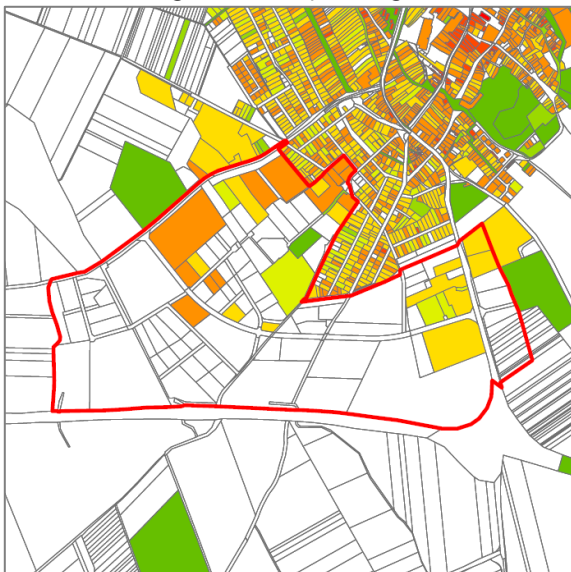
Az Ipari Park a lakóterületek és az autópálya közötti területen található. A terület egy része beépítetlen, de a beépített földrészek beépítettsége is jellemzően 20% alatti. A területen jellemző teleknagysága 3.000 és 5.000 m² között alakul, de nem ritka az 50.000 m² feletti földrészlet sem.

Településszerkezeti Terv

Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv

Ingatlanok beépítettsége

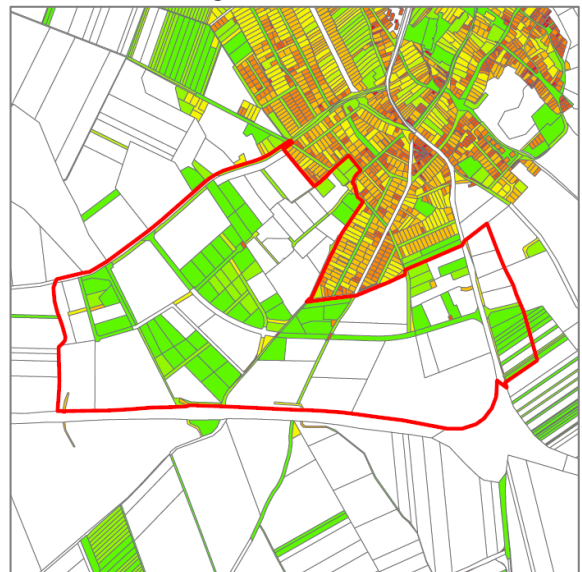
Forrás: Szerző készítése

Ortofotó

Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás

Ingatlanok mérete

Forrás: Szerző készítése

AGOSTYÁN

Agostyán történeti települési területének utcái a természeti adottságokhoz igazodó, történeti fejlődést növekedést tükröznek, jellegzetesen szabálytalan utca hálózattal. A terület meghatározó területfelhasználása a falusias és kertvárosias lakóterület, illetve a településközpont vegyes terület. Beépítettsége többnyire 20% alatti, telekmérete jellemzően 720 és 2.000 m² között alakul.

Településszerkezeti Terv

*Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv
 Ingatlanok beépítettsége*

Ortofotó

*Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás
 Ingatlanok mérete*

Forrás: Szerző készítése

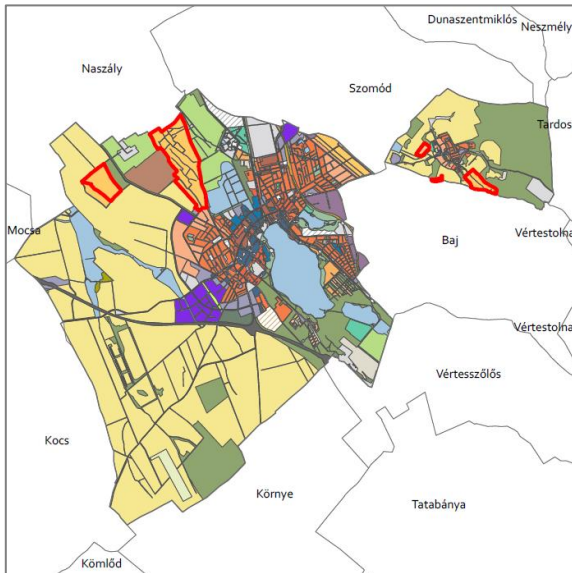

Forrás: Szerző készítése

ZÁRTKERTEK

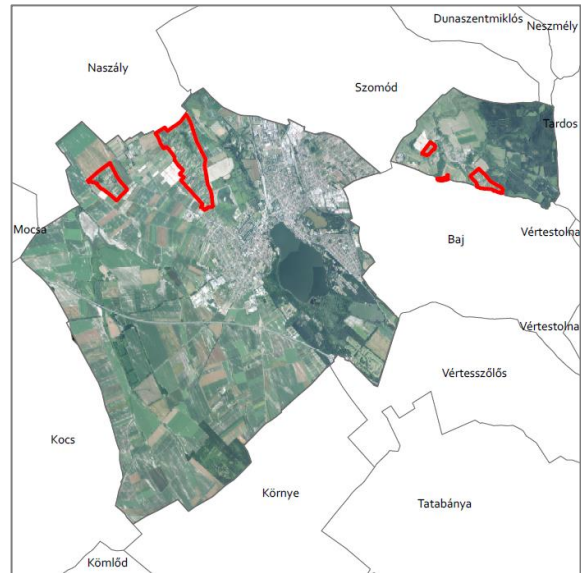
Tata zártkertjei a közigazgatási területen hat egységet alkotnak (Újhegy – Zsellér dűlő, Látó-hegy, Grébics-hegy, Neugebirg, Kukoricza-dűlő és Altgebirg). A zártkertek legjellemzőbb művelési ágai a szőlő, a kert és a gyümölcsös, melyeket a településszerkezeti terv hagyományos kertés mezőgazdasági terület (Mk) területfelhasználási egységbe sorol. A zártkerti telkek jelentős hányada beépítetlen a földhivatali adatok alapján, a beépített részekben 5% alatti beépítés jellemző. A tipikus telekméretek 1100-2000 m² között helyezkednek el.

Településszerkezeti Terv

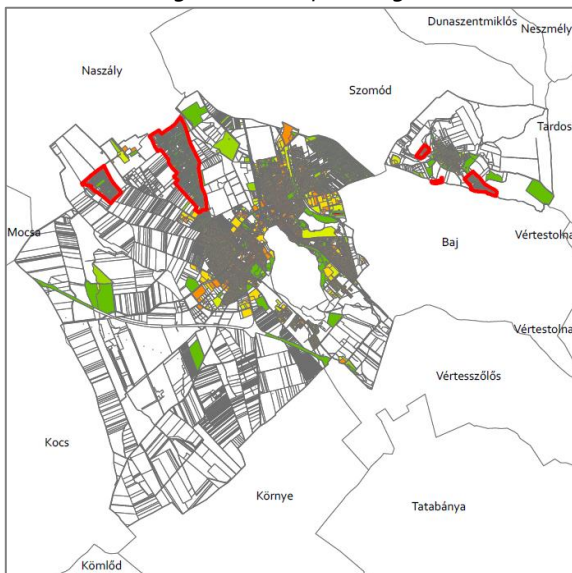

*Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv
Ingatlanok beépítettsége*

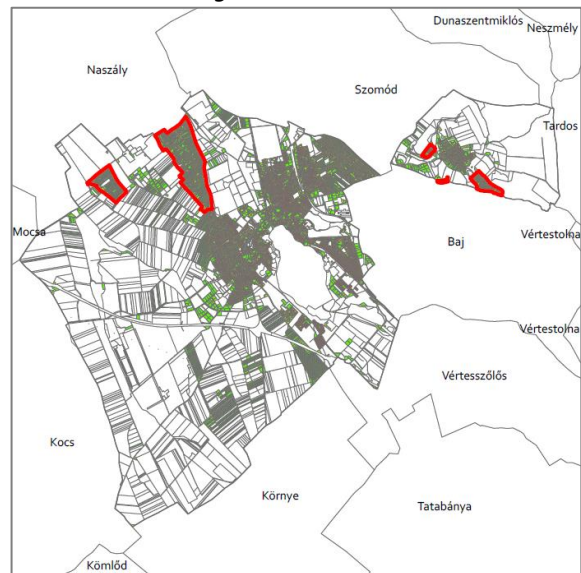
Ortofotó

*Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás
Ingatlanok mérete*

Forrás: Szerző készítése

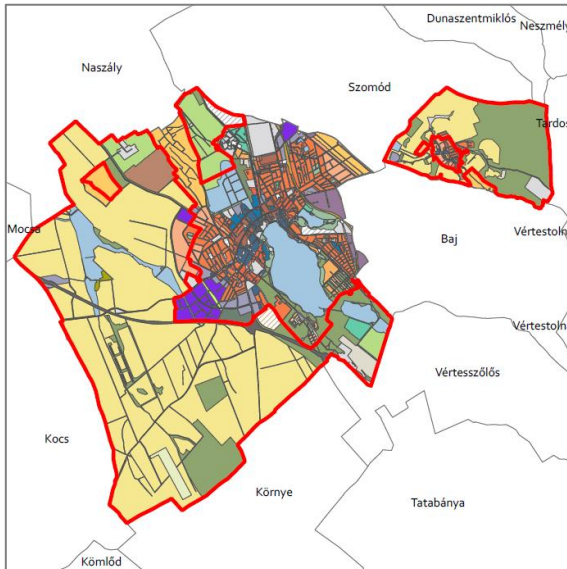

Forrás: Szerző készítése

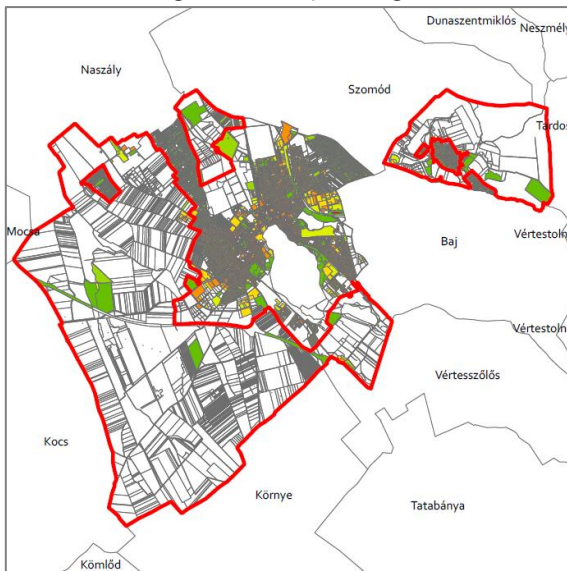
KÜLTERÜLET

A település külterülete elsősorban szántó, erdő és gyepek művelési ágba tartozó földrészekből áll. A szántóterületeken nagytáblás mezőgazdasági művelés folyik, kihasználva a termőhelyi adottságokat. A természetes vegetációk jellemzően a vízfolyások és állóvizek környezetében, valamint Agostyán területén fordulnak elő nagyobb arányban. Külterületen a telkek többsége beépítetlen. Legjellemzőbb telekméret a 10.000-100.000 m², de előfordulnak 100.000 m² feletti ingatlanok is.

Településszerkezeti Terv

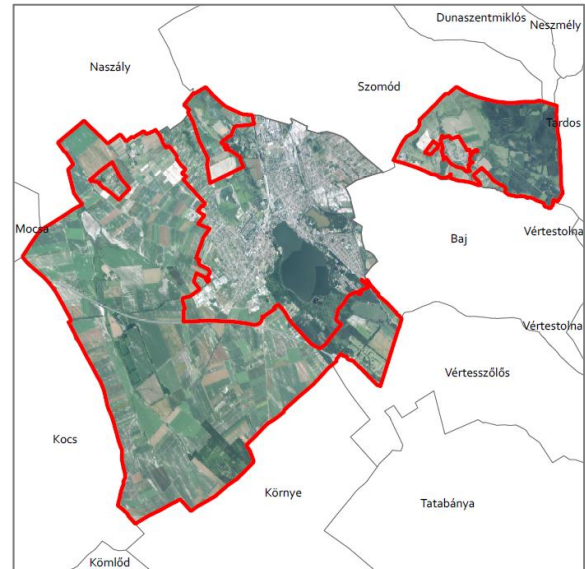

*Forrás: Hatályos Településszerkezeti Terv
Ingatlanok beépítettsége*

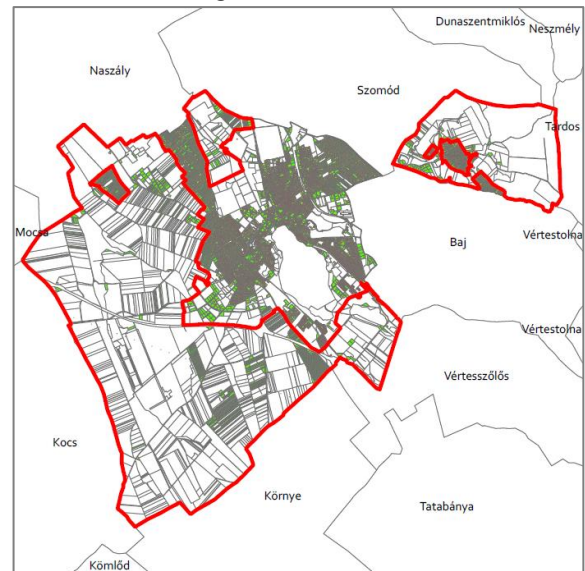

Forrás: Szerző készítése

Ortofotó

*Forrás: Földhivatali adatszolgáltatás
Ingatlanok mérete*

Forrás: Szerző készítése

3.3.2. SZEGREGÁLT VAGY SZEGREGÁCIÓVAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA ÉS HELYZETELEMZÉSE (POTENCIÁLIS AKCIÓTERÜLETEK)

Tata város szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területtel – a KSH adatszolgáltatása alapján – nem érintett.

3.3.3. EGYÉB SZEMPONTBÓL BEAVATKOZÁST IGÉNYLŐ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA ÉS HELYZETELEMZÉSE (POTENCIÁLIS AKCIÓTERÜLETEK)

Tata város közigazgatási területén az alulhasznosított, illetve barnamezős területek tekinthetők egyéb szempontból beavatkozást igénylő területeknek, melyek korábban ismertetésre kerültek.

Tata Város hatályos Integrált Településfejlesztési Stratégiája négy akcióterületet nevesít, melyek az alábbiak:

1. Városmag akcióterület, mint „városmag” funkciójú akcióterület
2. Angolpark és környezete akcióterület, mint vegyes, idegenforgalmi, rekreációs és vegyes funkciójú akcióterület
3. Öreg-tó környezete akcióterület, mint idegenforgalmi, rekreációs, természetvédelmi akcióterület
4. Újhegy akcióterület, mint felzárkóztatandó városrész

Forrás: Szerző készítése az ITS alapján